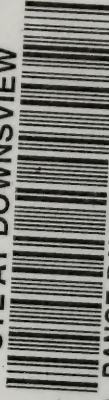

UTL AT DOWNSVIEW

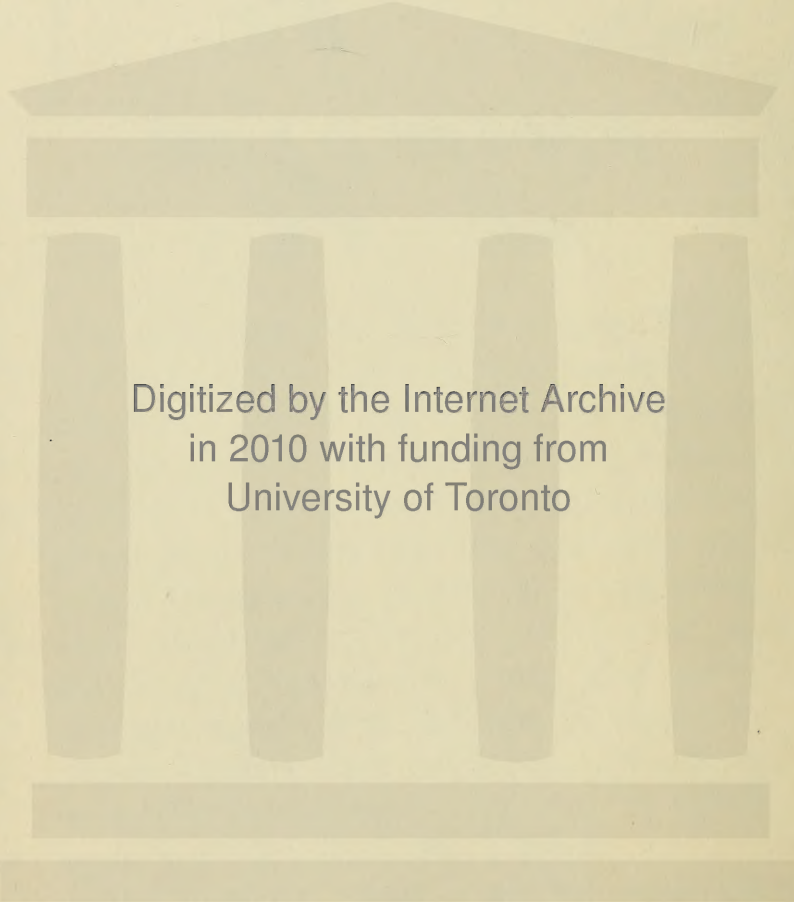

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 13 03 14 016 5

BM Dembitzer, Hayyim Nathan
523 Megine 'Erets Yisra'el
 .5
C45D4
1893

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

ספר

מגילת ארץ ישראל

בזמן הסכסוכים ומחלוקות ותו"ח ומגילת ארץ ורצני הדור.
 אודות נדבות ועוה"ק ארץ ישראל. ונדבות ועוה"ק
 רצני ומגילת ארץ ועל הנס שאיפור גמור הוא לשנות מאלות
 הועוה"ק לשום לדיקה אחרת שבעולם. רק לשלחם לעניי
 ארץ ישראל חו"ל. כפי אשר תיקנו בזה רצותינו שבא"י
 רצני הגדול בעל צ"ח יוסף והלמ"דו הגאון הקדוש
 מהר"ם אלשיך ז"ל. ונתחזקה החקקה ג"כ ע"י רצותינו
 שבגולה ה"ה הרבנים הגאונים המפורסמים חכמי
 מדינות פולין וליטא ואחריהם גם וחכמי מדינות
 גאליציה ורוסיה והגר אשר הרילו דצריהם וחסידיהם
 בזה ליד כבוד הרב המאור הגדול המפורסם מהר"ר
היים נתן דעמנילער וקראקא נר"ו (ז"ל) והטיבו
 חכמים אשר דברו גדולי הדור ומגילת
 ארץ. לגדור גדר ולעמוד צפוף. והיה מעשה הלדיקה
 שלום בארץ:

ועתה הועלה עור הפעם על מכבש הדפוס

פעה"ק **ירושלם** חובבי"א
התרם"ד

בדפוס ה"זשקפה"

הקדמה

בר חכם וחכם מישראל שיש צו דברי תורה לאנחנו ונחמנו על
 כבודו של הקצ"ה ועל כבודו של ישראל כל ימיו ונחמד ונלפס
 על ירושלים ועל בית המקדש. ועל הישיבה שחלמה בקרב בנינו
 ועל כינוס גליות וייל שורה רוח הקודש בקרבנו. שנאמר היה השם
 בקרבנו חת רוח קישו: ירמ' כ"ג: (הנח דני' אליהו רבה פ"ד):
אמר המעתיק ליהו ידוע לכל כי ישראל דונלנד איסור
 הסיני שאסרו הרבנים הגאונים כ"י: ע"ד

נעוה ר"מ צעה"ק אסרו ג"כ שלא לשנות ולהדפיס חת הקונטרס
 הזה ונביי ארץ נוסך חמש שנים ולפיית זמון כלות הדפוס הן
 נקלתי הן כולו. בלתי לשום הרב המוליח לאור. ואף גם אחרו
 שיצא זמן ההיתר המוגבל הנ"ל אסרו ג"כ שלא לשנות ולעשות קיבור
 נדבריהם והשוותיהם צזה. רק להדפיס הדברים בלי שום גרעון
 וחקרון כל שהוא כנוי שנדפס בקונטרס הזה וזאת לדעת כי אין
 נוקדם ונאחר דברי החכמים הגאונים הנקיינו. כי העסקתי
 חת הקבוצותיהם והשיבותיהם צזה כפי אשר נחקרו לידי וייל כבוד
 הרב המאסף כ"י. ומרוב עבודתי לא הספיק עמי הזמן לשמור
 הקדר ואני לא רלתי לשנית אחריו, וקנא קנא דנעט לידי העסקתי
 ואם חולי ינלאו אחרי חיזה שגיאה וע"ס. כבודם הגדול יסלח לי,
 כי רק עיני צטר לי ושגיאות ניי יצין ודי צזה:

וכבר נדפסו הדברים צוורשט שנת תקל"ז וצשנת תרי"א חני"ג
 הסיני הרבנים כ"י לחזק הדברים:

ויען כי הקשר הזה הוא יקר המליחות לכן התעוררתי להעלותו
 עוד הפעם על נכבם הדפוס בלירוף עוד הוקפת חמלית
 נכהנים רבים שצאו בנידון זה להרבנים מנהלי ועד כוללות אחינו
 שאשכנזים יליו כנוצח צק' "בזיל עולם" למען יהא המשכן שלם:

חיים דוד סורנאגה הי"ו.

Bm
 523
 .5
 C45 D4
 1893

הסכמת הרבנים הגאונים
הגדולים שרפי קדש הלולים
רשכבה"נ רבינו יעקב שאול
אלישר שליט"א ראשון לציון
וראש הרבנים באה"ק ת"ו ורבינו
חיים חזקיהו מדיני
שליט"א אשר אור לו בקרית
ארבע היא חברון טובב"א.

להיות כי רספר היקר ימניני
ארץ אחרי נדפס בש' תקצ"ז ובש'
תרי"ב איננו בנמצא, והוא חפץ
יקר לדעת תקנות הגאונים הקדושים
אשר בארץ המה זיע"א ונזרותיהם
בענין קופות רמבעה"נ זיע"א שנוסדו
בסמך הק' הב"י ומהר"ם אלשיך
זיע"א וכל החבורא קדישא להחזקת
עניי ארץ ישראל יושבי ארבע ערי
הק' ת"ו. לכן התעורר מע"כ יד"ו
הרב המופלא וכו' כמוה"ר חיים דוד
סורנאנא זיע"ו להביאו עוד הפעם
אל בית הדפוס לבל ישתכחו
תקנות הקבועות של הגאונים ז"ל
אשר חיליה כי מצוה רבה היא
וחלילה לשום בר ישראל להשיג
גבול הרב הנז' עד משך המש שנים
מהיום, לבל יהיה שליח מצוה נזוקין
ולחשומע יונעם ועליו תבא ברכת
שוב כעתירת החו' בכרכה בש"א
לירח אב ש' התרס"ד ליע"י בא ס"י
אז תבין צדק לפ"ק.

יעקב שאול אלישר

הצביי חיים חזקיהו מדיני

המכונה הח"מ הי"ו
מקום החותם

הסכמת הרבנים הגאונים
הגדולים, שרפי קדש הלולים
רשכבה"נ כמוהר"ר שמואל
סלאנט שליט"א. וכמוהר"ר
אליהו דוד ראבינאוויץ
תאומים שליט"א גאני קק
האשכנזים יכביץ בתוככי
ירושלם טובב"א.

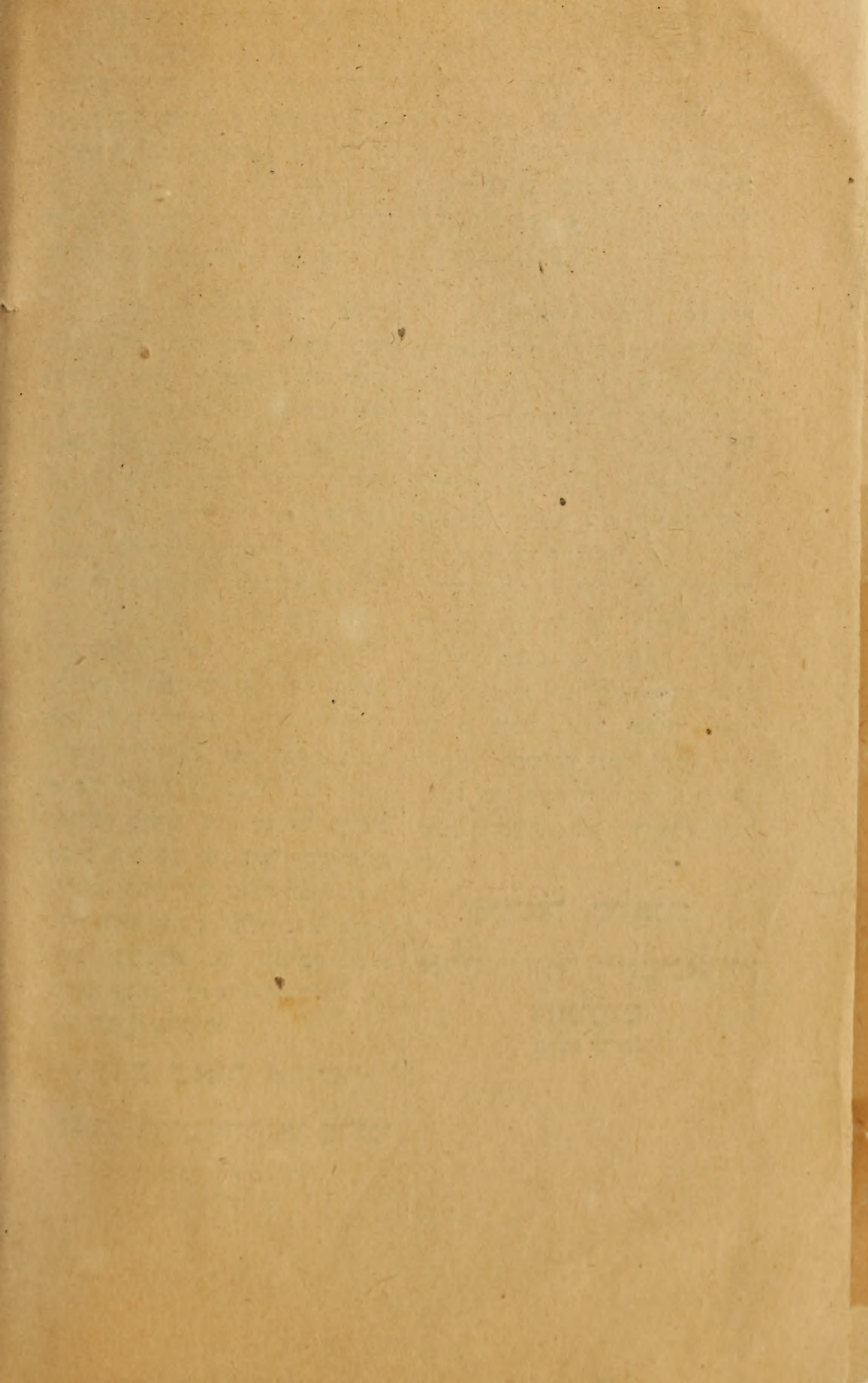
הרב המופלא חכם ר' חיים דוד
סורנאנא ס"מ נ"י, התעורר להדפיס
מחדש רספר ימניני ארץ קובץ
תקנות ונזירות רבנן גאוני הדור
שלפנינו בענין מעות רמבעה נז"ל
להחזקת עניי ארץ ישראל יושבי
ארבע ערי הקדש ת"ו, וכאשר הספר
הזה הוא יקר המציאות, אמרנו ישר
חיליה של הרב הנז' לבל ישתכחו
תקנות הקבועות של הגאונים ניע.
וחלילה לשום בר ישראל להשיג
גבול הרב הנז' עד משך חמש שנים
מהיום, לכלי יהיו שלוחי מצוה
נזוקין, ולהשומע ינעם ותבא עליו
ברכת שוב כעתירת הבעה"ח י"ד אב
שנת ורחמת"י לפ"ק ירושלם עה"ק
ת"ו

שמואל סלאנט

אליהו דוד ראבינאוויץ

תאומים

מקום החותם

הערות הרה"ג הגאון המפורסם האדר"ת שליט"א. ישועתה לד'.

הן לא לאיש כמוני לחוות דעי בנושא הס' הכחמד מניני א"י, אשר נפתח וגסתיים בגדולי גדולים הגאונים האדירים בזמניהם ז"ל, אולם לא אוכל למנוע מלרשום רק הערה אחת, בסו' י"ד, בתשובת הגאון האדיר רש"ק ז"ל מצדראדי השיג על הגרמ"ט ז"ל מיאם, שנעלם ממנו לפי שעה, דברי הש"ך יו"ד סו' קפ"ד [ז"ל קפ"ה] שא"ל לשאלה רק אם באה ושוכבת אללו די, והמהני מה ענין איסור גדה שאין לו תקנה כלל לאיסור גדרים דקיימינן בה, שיטנו בשאלה, וכל שלא נדר אדעתא דהכי אינו כלום. וא"כ שפיר הק' הגרמ"ט על תוס' קזיר דמיירי מגזירות.

ואם מאיסורים אחרים נביא ראוי, יש לעורר גם מצבורות (כב :) שנחלקו רב ושמואל וריו"ח בלוקח בהמה שלא ביכרה מישראל, דלריו"ח הוא ודאי חולין, דאי איתא, שלא ביכרה כיון דאיכא איסורא אודועי' הוב מודעי לי, והכי קיי"ל וגם לרו"ש נראה שבאין סברות אחרות, כריו"ח ס"ל, ויעו"ש מש"ס ח"כ דר"ע"ח דבאו"ב אם לא הודיעו, שוחט ואינו נמנע, ואליבא דרו"ש משני הגמ' דהתם צמוכר תליא הכא בצבור בלוקח תליא יעו"ש צפר ש"י ויל"ח, והיותר נפלא שכל עיקר שהביא בשם הש"ך הוא מפורש ממש להיפוך, שכ' שם בשם הב"ח דמ"מ הבעל מחוייב לשאלה על חיזה אמתלא ומשום דכיון דאיכא לצרורי מצררינן, וכי גם הרמ"א מודה לזה, ויפה ביאר שם בס' עני לבונה שכוונת הרמ"א, שלא נטעה לומר שגריך להרחיקה ואסור לשאלה כו' כו', אבל באמת מותר בה, אבל מחוייב לשאלה יעו"ש.

וגם מש"כ הגרש"ק ז"ל, א"כ מכש"כ בזה, אם הביא קרבנותיו במקדש ודאי כיון לגזירות ממש, וא"ל לשאלו, ג"כ לא זכר שר התורה כמוהו לפי שעה, ד' הרמב"ם פי"ז ממעשה"ק ה"ט, שכ' האומר ה"ע מנחה מן השעורים או מן העדשים כו' כו', שואלין אותו, אם אמר לא נדרתי אלא ע"ד שמותר להקריב בזה, ואילו ידעתי שאין מקריבין אלא עשרין שלם כו', לא הייתי נודר ה"ז פטור, הרי לפנינו ממש כדעת הגאון מיאם ז"ל, שגריך לשאלו גם במקדש, ומה בין ז"ל. עוד אריכות דברים לנו בזה, אך עת ומקום לקצר.

ממני **ארי' דוד** הי"ו.

בהיות כי ההערות מהגאון המפורסם האדר"ת האלו, באו
לידינו אחרי הדפסת הספר, ונשמטו ממקומם, הבאנו אותם פה :

לחות ז' : לריך להוסיף אחר מילות האבד"ק טיקטין, [הוא
הגאון האדיר בעל מראית הלוזאות על תק"ע, שהי' אח"כ אבד"ק
ביאליסטאק].

לחות ח' : לריך להדפיס שלשה החתומים כ"א בפ"ע, שגם
השנים היו גאוניס אדירים בזמניהם.

לאחר מלות סלאנט, ראוי להוסיף [הוא הגאון ר' הירש
סלאנטער ז"ל, שנקרא בדורו ר' הירש בעל תוספות, על עולם
בקיאותו בכל התוס', מלבד חריפותו ולדקתו הוא הי' רבו של
הגאון ר' ישראל סלאנטער ז"ל].

לאחר מלות וועמפאלעס, לריך להוסיף [הוא עיר סלאבאדקי
אלל קאוונא, והוא הגאון האדיר בתורתו ולדקתו המפורסם בשם
ר' אלוי' ראגאלער, ובשם ר"א קאלישער, ומ"כ בקאליש שהי' שם
רב באחרונה ונטמן אלל רבינו בעל המג"א ז"ל].

וזה יצא ראשונה

(א) מכתב הכרוז שהוכרו צ"ק בריסק דליעא בפקודת הרב הגאון הגדול המפורסם, מופת הדור, פאר הזמן כ"י ע"ה פ"ה ארי שבחצורה כקש"ת מוה' **אריה לייב** קאלינעלצבויגן כ"י אב"ד ד' דס :

הערט אויס כל הקהל הקדוש. דא לאזט הרב הגאון המפורסם אב"ד ור"מ מודיע זיין דעם עולם באזהרה גדולה וגוראה. היות וויא ער האט מעיין גיוועזן במכתבים של ארץ ישראל. אז מעות ר"מ בעל הגם איז מוחזק מכבד אז עס גיהער לוא זי"א עבור האנשים השוכנים בארץ ישראל הקדושה, מחמת שהנפשות באה"ק מיחלים ומלפים לזה להחיות נפשם, אוג ווען נישט דאס, איז חס ושלום עתידה למות נפשם. צכן איז פקוח נפש זעהר טייער. על כן איז איין איסור גדול לשנות המעות של ר"מ בעל הגם לשום דבר אחר שבקדושה. ומחמת דער עולם איז זיך נישט גוהר דער אויף. אוג ברענין ליכט צבתי כנסיות וצבתי מדרשות. וגם על שאר איזה ענינים. לכן איז הרב הגאון מזהיר באזהרה אויף דיא גבאים ושמשים דבתי כנסיות וצבתי מדרשות ומגיני דיחידי סגולה דפה. אז זי"א זאלין זיך נישט דער וועגן משנה לו זיין דאס מעות על פי שום אופן. והוראות היתר אויף איין אנדער זאך שבקדושה. (אפילו ווען איינער זאגט בפירוש המעות אני מתנדב על ר"מ בעל הגם לצורך הדלקת נרות, איז אויך איין איסור לו ברענין דער פון ליכט) רק ווען איינער ברענגט נרות להדליק על ר"מ בעל הגם אז הנרות הללו מותרים להשתמש בהם לו ברענין. וואריס עם איז קיין מלוה נישט לו ברענין ליכט חוץ לאה"ק עבור נשמת ר"מ בעל הגם. ולהשומע ויגעס ותבא ברכת טוב עליהם ולראיה בעה"ח נאום **אריה לייב** קאלינעלצבויגן חופ"ק בריסק יע"א :

(ב) הסכמת הרב הגאון האמתי המפורסם מופת הדור מאוה"ג כ"י ע"ה פ"ה, איש חי רב פעלים כקש"ת מוהר"ר זל"ה אב"ד ור"מ דק"ק וולאזין יע"א :

דברי הרב הגאון האב"ד ק בריסק אינס לריכים חיזוק והטיבו חכמים אשר דברו להטיל גודא ואיסור שלא לשנות מעות לדקה הנידב על ר"מ בעה"גם על שום לדקה אחרת, אפילו לעני העיר כי אם שיומסר לכבוד יקירי הגבאים הכיללים דאה"ק שבכל קהילות הקודש, דאינהו הבקיאים וידעו צעוב עניני ארץ הקדושה, והאך לחלק וכל ההלטרכו' הנלרך להוני' בכדי שיתלקט כל הכסף ויבא לאה"ק לפרנסת

לפרנסת עניים אנשי מדינתנו שבארץ הקדושה, כי אחרי שמודעת זאת ומפורסם שהספרדים מושגים ידיהם מכל וכל ודוחים אותם ומטילים אותם על אנשי מדינתנו, כ"ע מודים בהם נקראים עניי עירנו אף אם היו יושבים במדבר, והואיל יבחרו להם עוד באדמת הקודש ויושבים על התורה ועל העבודה, בלחם לר ומים לחק, יש בהם תרתי לציבותא נקראים עניי אה"ק ועניי עירנו, ואם ח"ו יהיו מודחים גם מאנשי מדינתנו הרי הם מתים ח"ו ברעב ממש. לזאת גם אנכי נטפל לעושי מנה לחמני הדור הגדורים בעד הגורר והגודז לשם אה"ק ולשם ר"מ בעה"ס שלא ילא מהם החונה הפילו פרוטה אחת. רק הכל יוצא ליקורי הנבאים הכוללים. וכל הפושט יד ליגע הן במעות אה"ק והן במעות ר"מ בעה"ס לשום נדקה אחרת הרי הוא קובע נפשות עניי אה"ק ממש, אשרי השומע לשקוד על תקנת אצוינו אדם שבארץ ישראל הקדושה, אשר בלתי אל הסדי' והתאמנות הנשים ישרים עיניהם תלויות ומיחלות, בעל הבריות יתדרך שמו הוא יברכס איש איש ע"פ פעלו הטוב יברכהו ה' כנפשו ונפש החיים. בא"א מו"ר מוהרי"ן זללה"ה.

גם אנכי בא"צ להיות סניף לאחי הרב הגאון מוהר"ר ארי' לייב נ"י הנ"ל, ועם שאר הרבנים הגאונים אשר האריכו בטעמים ונמוקים שלא לשנות ממועות ר"מ בעה"ס לענין אחר. ומחמת החולשות הקלר מאוד. בטוח אני שיצנו מקום לדברי הגאונים הנז' שלא לשנות הפילו לנדקה אחרת. דברי המעטיר **שיאור** בהגאון מוהר"ר **יוסף** זללה"ה.

ג) הסכמת הרב הגאון האמתי המפורסם מופת הדור מאוס"ג סיני ועוקר הרים נ"י ע"ה ה"ה כקש"ה מוהר"ר **אברהם** אבלי אב"ד דק"ק ווילנא יע"א.

כמה נפיש זכותא דרב האו גאון המנוח המפורסם מוהר"ח מוולאזין זללה"ה, אשר זמן מועט קודם שנתבקש בישיבה של מעלה יסיב דעתו לפקח בענין חיות אהב"י שבארץ הקדושה, כי יש בהם תרתי לציבותא, אשר המה מגיני ארץ מאוד נעלה ומעתירים בעד הכלל נגד שער השמים. והטיב לראות כי עניי דידן היושבים בארץ הקדושה המה נקראים עניי אה"ק. ועניי עירנו כאשר יקרא הקורא נועם אמרוהו וראויים הדברים למו שאמרם. והנה הגאון הנ"ל הו' בקי בטוב דעת הבריות, והיה יודע מקורן של כל הדברים ומקור חיים חיותן של האנשים הללו היושבים בקודש, אשר הם יושבים מסומכים רק על מעות הנ"ל וצוה תלוי עיקר חיותם. ואם ח"ו פוסקין מליתן להם המעות הללו פוסקין לחיותם, לזאת פלל הגאון הנ"ל אחינו המתנדבים אשר יחמלו לה' ולארגו להחזיק בעין החיים לבלתי ננוע במחית פרנסתם לשלוח יד ח"ו במעות

הללו או בשאר המעות הנודר ונידב ללורכי פקוח נפש יושבי ארץ
 הקדושה וכבר האריך למעניתו הגאון הנ"ל וגאונים אשר ילאו לעזרת
 ה' ועזרת אנשים קדושים, במטותא מנייכו ברחמין גפישין, להתחסד
 ולהטיב חסדס לשמור פי מלכי רבנן האלה ולשית עינים אל החבל
 ואל הנחלה וכדאי מלוא זו לקרב את הגאולה, ולהגאל באלה ב"ב
 אחי"ר. כ"ד המעתיב יום א' ב' מרחשון יש"ע רב לפ"ק פ"ק ווילנא
 יע"א. גאוס **אברהם** אבלי באמ"ו הרב הגדול מוהר"ר
אברהם שלמה זללה"ה.

הכתב והחתימה הנ"ל הועתק מלה במלה ויאות באות מגוף הכתב
 אשר כבר זכינו בחותמיו לחסוס חתימת ידינו בחתומיו
 זכינו לרצני לדיקי די בארעא קדישא, וחלילה לשנות אף אפס קלוא
 אשר נאמרה מפי הקדמונים. ולהשומע יעס ותבא עליו ברכת טוב.
 היום יום ב' כ"ו תמוז תקל"ו לפ"ק פק ווילנא יע"א גאוס **אברהם**
 אבלי באמ"ו מו"ה א"ש זל"ל.

ד) הסכמת הרב הגאון הגדול המפורסם מופת הדור נ"י ע"ה
 פ"ה כקש"ת מוה' **הירר** נ"י אב"ד דק"ק הורדנא
 הגדולה ועל זבאו זבאו עה"ח הרבנים הגאונים המפורסמים
 חכמי מדינות פולין וליטא יל"ו.

אחרי רואי מכתב פתוחי חותם מהרב הגדול נר ישראל האב"ד
 דק"ק בריסק להטיל איסור וגודא שלא לשנות מעות נדבת
 ר"מ בעה"ס, וגם אמר"ר הרב הגאון מופת הדור המנוח מוהר"ה
 זל"ה מסכים לזה ביתר עוז ותוקף, לדברי הגאון הנ"ל. גם אחי על
 משמרתו אעמוד עם הרבנים המופלגים גבאים מאה"ק דפה קהילתנו
 יל"ו שלא לשנות ח"ו מגדבת ר"מ בעה"ס אף פרוטה אחת לשארי
 נדקות, והגני להזהיר לכל הסרים לקהלותנו לקיים כפי תוקף גזירות
 הגאונים הנ"ל, יהיו דברי חכמים כדרבונות וכמסמרות כו'. והיה מעשה
 הדקה שלום הנ"ל הלל בא"א מו"ר הרב המאור הגדול מוהר"ר שמחה
 זללה"ה מק"ק הורדנא יל"ו.

וגאוס הק' יעקב שמעון משופטובקא.
 וגאוס יחיאל בלא"א מוה' משה זללה"ה מפינטשוב.
 הק' זאב וואלף מק"ק טשארנאסטאריא.
 הק' שלמה זלמן במהור"ר לבי הירש הכהן זללה"ה.
 הק' לבי מגיד מישרים דק"ק שמאטרך יע"א.
 הק' מרדכי חונה בק"ק נעסכיו יע"א ואגפיה.
 הק' שרגא פייבוש מלבוז.
 הק' יוסף בהרב אבדק"ק ימפליע.

נאום אברהם בלח"א מוה' אלכסנדר כ"ך זלה"ה מקאליסק וכעת
בטבריה תוב"ב

ונאום הק' אריה יהודה ליב בהרצני המנוח מו' שלמה סג"ל ז"ל
מזבארז וכעת בק"ק וואלטיסק יע"א

ונאום משה בהרצ המנוח מוה' מנחם מנדיל זלה"ה מוויטיפסק
ונאום דוד במהור"ר ישראל ז"ל מבאר.

ה) מכתב עוז מהרצ הגאון האמתי המפורסם מופת הדור בזוגיא

קדישא חסידא ופרישא איש אלקים קדוש מוה' לוי
ילחק בעהמ"ח ס' קדושת לוי אב"ד ור"מ דק"ק בארדיטשוב יע"א.
דהוי ידוע לכון אחינו בני ישראל המתנדבים בעם מעות ארץ ישראל
ור"מ בעל הגס די בכל אחר ואחר מהודענה לכון שיש תקנות
וגזירות מגאוני קשישאי ומרבינו בעל בית יוסף זללה"ה ומגדולי ארץ
ישראל כ"ע שלא לשנות ממעות הג"ל לשום דקה שבעולם ואפי'
להדליק שמן זית בבתי כנסיות חלילה חולין הוא להם. ואל ישעו
בדברי שקר לשנות ממעות הג"ל אפילו פרוטה אחת ח"ו, כי הגאון
משופטובקה והגאון מגעסקיז כ"ע הסכימו גם כן על הג"ל, וגם אני
מסכים על הג"ל שחלילה לשנות מן המעות הג"ל לשום דקה, אלא
הכל ימסור ליד הגזבר ואמרכל הממונה על מעות ארץ ישראל
ור"מ בעל הגס בלי שום גרעון פרוטה אחת. הב"ד המזכיר באזהרה
כפולה דורש בשלומם הטוב, ומעתיר בעד כלל ישראל.

הק' לוי ילחק בהגאון מוהר"ם ז"ל חופ"ק בארדיטשוב.

ו) הסכמות הרב הגאון הגדול המובהק המפורסם נ"י ע"ה פ"ה

בקש"ת מוהרר שצתי הכהן נ"י האב"ד דק"ק אורלא יע"א.
כבר האריכו למעניתם כבוד הגאונים המפורסמים שיש להזהיר
שמעתה חלילה לגניע בעלם הנדבות שעל שם ר"מ בעל הגס
לשנותם בשום ענין לדקה אחרת, רק שיהיה מן המוכן להמסר בעת
ביאה שליחא דרחמנא אשר לו הכח מהגבאים הכוללים המפורסמים
שבהלתנו הקודש יל"ו. גם הודיעו נאמנה מה שנגזר אומר ע"י
הגאונים אשר הארץ האירה מכבודם, ובית ישראל נשענים עליהם
ה"ה הגאון בית יוסף, והגאון מוהר"ם אלשיך ז"ל שחלילה מעשות
איזה שינוי. וכבוד הגאון המפורסם המנוח מוהר"ח ז"ל האב"ד ור"מ
דק"ק וולוז'ין יע"א, כיומים קודש ששקעה שמשו לזרוח בארצות
החיים, הזהיר מאוד ג"כ כג"ל בטוב פעם ודעת, וחתם ע"ז בחתימת
ידו ממש. בזמן חין שיוור לפני כי אם להיות נמנה ג"כ מן המזכירים
ומזכירים על להבא שלא להקל בשום אופן בזה, ועל העבר הדרך

לבקש

מגיני ארץ

ז

לצדק רחמי ה' שרצה לסלוח כי לכל העם בשגגה. הכ"ד הכותב
חותם, היום יום ה' י"ט תמוז תקפ"ח לפ"ק. הק' שצתי בא"ח
המנוח מוהר"ר בנימן זישקא כ"ך ז"ל חופ"ק אורלא.

הסכמת הרב הגאון הגדול המובהק המפורסם מופת הדור
פאר הזמן ג"י ע"ה פ"ה כקש"ת מוהר"ר משה זאב
ג"י האבד"ק טיקטין יע"ח.

כבר קדמוני רבנן דפקיעי בשמייהו ה"ה הגאונים המפורסמים
אשר באו לעזרת ה' בגבורים להושיע כל ענוי ארץ הקדושה
מאנשי מדינתנו דסלקין לעילא מהבא להתם להתהלך לפני ה'
בארלות החיים על התורה ועל העבודה, לעשות משמרת למשמרת,
אשר כבר עשוהו אבות העולם. הראשונים רבותינו אשר בארץ
הקדושה מהר"י קאר"ו ומהר"ם אלשיך ז"ל רבנן קדישי וקשישי דארעא
דישראל, אשר מפייהם אנו חיים ומימיהם אנו שותין בלמא. ומומתיהו
סבי בגזירת עירין קדישין ומאמר קדישין. שחלילה לשום אדם לשלוח
יד לשנות מכל הנידר והגידך להספקת עניי ארץ הקדושה.
או לכבוד נשמת רבי מאיר בעל הגם ז"ל ללדקה אחרת שבעולם רק
שימסרו יפה יפה ליד הגבאים שכל עיר ועיר מדינה ומדינה, שהם
יקיימו מלות שילוח ליד הגבאים הכוללים הנאמנים בשליחותם לעניי
ארץ הקדושה.

ובעת נשמע אשר חדשים מקרוב באו אשר לא ידעו את יוסף
וזה האיש משה משפיר גותם הנ"ל ויבקשו לשלוח יד
במעות רבינו מאיר בעל הגם לשנותם ללדקה אחרת איש איש כפי
הישר בעיניו יורה היתר לעלמו ולא עוד חלא דסברי מלוה קעבדי.
לזאת התעוררו הגאונים המפורסמים להודיעם דאיסורא קעבדי
ועבירה הוא בידם. ואין עבירה מלוה. כי לא זו שעוברים על דברי
חכמים הראשונים רבותינו הקדושים הנ"ל. אף גם שצזה עומדים
על דם נפשות נקיים אביונים הלדיקים העומדים על אדמת הקודש
וחייהם תלויים מנגד בלתי אל המן הנידר ונידב עיניהם להביא
ממרחק לחמם, ואחרי כל הצא אין הקומץ משביע לשליש ולרביע
זשרויים שם בלער ובלחם לר והנה הגם גוזלים את החיים ואת המתים
שכבר מתו מגודל הלחץ זו הדחק כמה שנאמר והם קרויים עניי
עירנו ועניי ארץ הקדושה, כמו שצא במכתב קודש של הגאון החסיד
המנוח המפורסם מוהר"ר חיים זלללה"ה באר היטב אשר דבר בכל
זאת. ולכן גזרו אומר מחדש כגזירת עירין פתגמא לבל ירים איש את
ידו עוד להמיר ולשנות מלדקה שהתנדבו לכבוד נשמת ר"מ בעל הגם
בא"ח

בחיה ענין שיהי' לחיה נדקה אחרת שצבולס רק שימסרו יפה יפה לשלוחי הגזאים הכוללים המפורסמים מהגדולים דקהלות קדושות יל"י, הנאמנים בשליחותם לארץ הקדושה וחפץ ה' שצידם ילליח לעשות פרי למעל'. וכדי מעשה הנדקה הזאת להגן עלינו מכל לרה ולוקה בעזרת שוכן שמים וארקא. ככן אף ידי תכון עמם להיות נטפל לעושי מלו' לקיים מחדש שפיר גזרתם הנ"ל בכל תוקף ועוז כנ"ל דברי המדבר הק' משה זאב באחמו"ר הרב מוה' אליעזר נ"י החופ"ק עיקטין יע"א .

ח) הסכמת

הרב הגאון האמתי המפורסם מופת הדור רשכבה"ג לדיק יסוד עולם, נ"י ע"ה פ"ה דקש"ת מוהר"ר עקיבא איגר אבדק"ק ור"מ דק"ק פוזנן יע"א, ואלו עמו תרי אשלי רבדבי הג' אבד"ק סלאנט והגאון אבד"ק וויעלפאלעס . **דברי** הגאונים הנ"ל בהוראתם וגזרתם שאין רשות לשנות מזדקה לנדקה שצכללו אשר נידר לרבינו מאיר בעל הנס שלא לשנות לענין אחר אינם לריכים חיזוק ולא נלכה רק להעדפ' לחתום ג"כ את שמו. הק' עקיבא בהרב מוה' משה גינו כותב וחותם יום ה' י"א שבט תקל"ז לפ"ק פ"ק פוזנן יע"א .

ג) אנכי באתי להטיל גודא ואיסור על המשנים ממועות ר"מ בעל הנס ומעות חלת הארץ וכל ההקדשות השייך לארץ הקדושה רק הכל יוצא ליסוד פקוח נפש הלדיקים היושבים באדמת הקודש. ולהשומע יגעס הק' לבי הרש ברודא חופ"ק סלאנט. וגם אנכי באתי כמזכיר ומעורר לבלתי הגע יד אדם בהמורס לשמן של יושבי אה"ק ח"ו, כי ממש קובע נפשות אביוני אה"ק ואין מזהירים אלה לנהירים כו'. באתי על החתום הק' אליהו חופ"ק וויעלפאלעס .

ט) הסכמת

הרב הגאון האמתי המפורסם מופת הדור מאוה"ג נ"י ע"ה פ"ה דקש"ת מוהר"ר שלמה זלמן נ"י בעהמ"ח ספר שו"ת חמדה שלמה אבד"ק ווארשא יע"א . **ג) אנכי** מאלתי עלמני מחויב לבא ג"כ על החתום לכל גזרות הגאונים המפורסמים הנ"ל אשר דבריהם אינם לריכים חיזוק. אך לאשר אנשים שלמים בקשו מומני להיות ג"כ נטפל לדבר מלוה הנ"ל שלא לשנות נדקות הנותנים על שם רבינו מאיר בעל הנס כפי גזירות גדולי עולם נ"ע זללה"ה. ע"כ באתי ג"כ ע' החתום להחזיק ג"כ הדבר מלוה רבה הנ"ל. באתי עה"ח אור ליום ו' עש"ק ג' אדר שני תקל"ז לפ"ק. נאום הק' שלמה זלמן בהמנוח מוהר"ר ילחק אילק מק"ק פוזנן חופ"ק ווארשא יע"א .

(י) הסכמת הרב הגאון האמתי המפורסם מופת הדור ראש גולת אריאל נ"י ע"ה פ"ה כקש"ת מוה' יעקב נ"י בעה"ח שו"ת משכנות יעקב חבד"ק קארלין .

גם אנכי באתי להיות סניף לעושי מצוה, ולחזק קושט אמרי אמת אשר ילח מפי גדולי הדורות הראשונים והאחרונים, אשר גזרו חומר שחלילה לשנות דקה המורמה לנשמת ר"מ בעל הנס לשום מצוה אחרת בחוץ לארץ, כי אם למסור אותה יפה יפה ליד הנאמנים ושלוחי דרחמנא לעיני ארץ הקדושה תוב"ב, המחזקים בזרועות עפר ארצה, ומתפרנסים בחיי לער ודוחק על התורה ועל העבודה, ומתפללים בעד אחינו שבגולה * על קצרות התנאים הקדושים, וגם על ליון רבינו מאיר בעל הנס, זכותם יעמוד לכלל אחינו שבגולה, וחלילה לנגוע בפרנסתם המלומלמת ובאמת לא ידעתי מאין הרגלים להקל בדבר ולשנות את אשר גבלו לדיקים וגדולים הרב"י והר"מ אלשיך זי"ע אשר מפייהם ומופי תורתם אנו חיים. כ"ד המדבר למען האמת והשלום. יום ה' י"ד אב שאלו שלום י"רו"שלי"ם לפ"ק קארלין יל"ו:

ונאום יעקב בן אחמו"ו מוהר"ר אהרן זלה"ה חופ"ק קארלין יע"א.
(יא) הסכמת הרב הגאון המובהק המפורסם מופת הדור פאר הזמן נ"י ע"ה פ"ה זה סוני, כקש"ת מוהר"ר יהודה בכר"ך נ"י חבד"ק סייני יע"א.

דברי הגאונים המפורסמים הינם לריכים היוק, והגני כיהודה ועוד לקרא, קורא ומזהיר לאחב"י להיות זהירים שלא יכו חלילה בגחלתם של אותם הדיקים המפורסמים החתומים פה וגדר גדר מצלי לשנות מאת אשר יורס לנשמת ר"מ בעה"ס לשום דקה אחרת. ופשיטא שלא להדליק נרות בחוץ לארץ לשם נשמת ר"מ בע"הנס, ואדרבה עבירה היא דקעבדי, שנוגעים בפרנסת לדיקי אציוני אדם אשר עיניהם תלויות לזה. וכל הנדבות הללו יקצלי על יד יד עד שימסרו יפה להשלוחים מהגזאים הכוללים למען ישלחום למקום הקודש לרצון. וכדאי הוא מצוה זו להגן מכל עקתין דנפישין גנון פסוח והמליט. פי המדבר לכבוד ארץ הקדושה, ואחינו היושבים עליה. יוס' ב' ק' אדר שני שע"רי עו"ב לנו תפתח לפ"ק. הק' יהודה בכרך חופ"ק סייני יע"א.

ע"כ נדפס בזוהרשא שנת תקל"ו.

(יב) הסכמת הרב הגאון האמתי המפורסם בכל קלוי ארץ נ"י ע"ה פ"ה, מופת הדור מאור הגולה, עטרת

תפארת

תפארת ישראל, כקס"ת מוה' שלמה קלוגר נ"י בעהמ"ח ס' החיים.
וס' מי נדה, וס' נדרי וזיון, וסו"ת טוב טעם ודעת, ראבד"ק
בראד יע"א.

הנה ע"ד אשר נדרשתי מק"ק קראקא ע"י עיסק במלוא ידידי
הרב המאה"ג החריף ובקי מוה' חיים נטן דעמזילר
נ"י משם ובהסכמת הגבירים הרח"ס ושלמים גבאי ח"י דשס,
ונהגו עמו בעלמך לדרוש ממני להיות כמסכים לדברי הגדולים ולדיקי
ראשונים ואחרונים ומקור מחלצתן מרבינו בעל ז"י אשר גזר
בימי קדם בחרם לכל לשנות ממועות נדבת ר"מ בעל הגם לשום דקה
ולא לעמי עיר אחרת ולא להדלקת שמן רק שיהיו לעמי ח"י וכן החזיקו
אחריו הצאים אחריו, וכבר נדפס כן בווארשא. ודעתם עוד להדפיסו
בזיון. והנה חס כי מכיר אני את עלמי כי מה אני להיות כמסכים על
דבריהם. אך אמרתי הנני מקיים דברי חכמים שאמרו בשם ר' יוסי
שאמר יודע אני בעלמי שאיני כהן, ואעפ"כ חס יאמרו לי חבירי
עלה לדוכן הייתי עולה. כן אני בזה והנני מסכים וגזר שח"ו לשנות
מנדבת ר"מ בעה"ג לשום ענין בעולם רק לשלחי לארץ ישראל.

והנה אין זה ח"ו נגד דינא דמלכותא. כי אין אכחתי גזרין ח"ו
חרם חדש רק מזכירין לעורר לב ז"י ולהיות כגד פניהם
גזרת רבינו בעל ז"י שהי' לפני כמה מאות שנים. ואז הי' בידם
הרשות נתונה לגזור כן. ואחר שכבר גזר אומר אין ביד שום אדם
לפרוק גדרן של ראשונים והוי ממש כעין חרגמ"ה בענין נשיאי ז'
נשים או שלא לגרם בע"כ שכלל הפוסקים מפורש זה ואין פולה פה
כן הוי ענין זה ממש.

והנה להסודע ולהגלות שכלל מאתים מנה וק"ו בן בנו של ק"ו
אם ממועות רבנו מאיר בעה"ג גזרו כן מר"ש ממועות ח"י
עלמו שהוי בכלל הגזירה הגדולה הזאת והוא ק"ו דאסור לשנו' ממשו'
ח"י לשום דקה ולא לעמי העיר, רק למסרו בשלימות לא"י והעוברי'
ע"ז ועל הגזירה הגדולה של רבינו ז"ל והנמשכין אחריו ראויים
לפרסם שום ברבים צריש גלי במדינתנו וצ"ה"ק.

והנה זה לריך אני לפרש מה שראיתי במכתב הרב הגאון אבד"ק
בריסק שכתב דאפילו המתנדבים בפירוש להדליק שמן ונרות
נמי חל התקנה הזו. ובאמת בלשון התקנה הקודמין לו אינו מפורש
רק סתם במתנדב מעות של רבינו מאיר בעל הגם ומנ"ל
כוונתם דילמא היינו הנודרים סתם אם ח"כ באין להדליק בעדו שמן
ובדומה ע"ז שפיר יש כח לגזור כיון דתחלה נדר סתם. יש בידינו
לגזור בשוא"ת שלא יעשה ממונו שום דבר בחוק לארץ. וממילא יתנו

לא"י. גם בזה יש לומר דכל הגדר על דבר חכמים הוא נודר ומתחלה
 היה כוונתו כפי אשר אמרו החכמים מה לעשות בזה. אבל אם בשעת
 גדרו פירש בפירוש להדליק שמן ונרות אף בדינו כח לגזור לעבור
 על גדרו בקום ועשה ולשנות ליתנו לא"י והרי הוא עלמו כתב
 בהכרוז שאם נדר נרות או שמן ידליקו שם. וא"כ מי יתן והי' שאדע
 חלוקו אם נדר שמן או נדר מעות לשמן, וא"ל דשמן אין ראוי לשלחו לא"י
 הרי ראוי למכרו ולשלוח המעו' לא"י והרי מקדיש בעלי מומין למזבח
 מוכרין אותם וקונין בדמיהם קרבן א"כ ה"ג בזה, והרי זה הוי בקום
 ועשה אם נדר מעות לקנות שמן אף נכופו לשלחו לא"י ואף גם בנדר
 מעות סתם להדליק שמן אף די"ל דזה הוי בשוא"ת שלא להגישו להדליק
 פה מ"מ גם לעקור ד"ת בשוא"ת אין בדינו בזה"ז מה שלא תקנו
 חכמי הש"ס (ומתנה עמש"ב לא הוי נגד החרם כמ"ש התוס' במוס'
 גזיר דף י"א יע"ש) ועוד הרי אמרינן במנחות דף ק"ט הרי עלי עולה
 שאקריבנה בבית חוגיו יקריבנה במקדש ואם הקריבה בבית חוגיו ילא.
 וא"כ אטו עדיפא תקנה זו מאיסור תורה דהתורה אמרה שלא להקריב
 בבית חוגיו ואעפ"כ אם נדר כן בפירוש אם קיים כן ילא. ומפורש
 בש"ס הטעם דאמר אם סגי בבית חוגיו טרחנא טפי לא מלינא וכו'.
 וא"כ ה"ג בזה, וא"ל דהרי רב המנוח לא ס"ל התם כרבא גבי עולה.
 ולריך טעם למה בגזיר ס"ל כן ובעולה לא ס"ל, ובע"כ הטעם דבגזיר
 כיון דהוי לער בגופי' וא"א ע"י שליח לכך מודה רב המנוח דכוונתו
 הוי על מנת שלא ילטער יותר אבל בעולה כיון דאפשר ע"י שליח א"כ
 לא שייך טעם זה דאמר טפי לא מלינא לאלטעורי לכך מפרש טעם
 אחר דהוי כמתנה בלי אחריות. וא"כ ה"ג כיון דאפשר ע"י שליח לא
 הוי כונתו כן מ"מ גם לטעם רב המנוח' שייך גם בזה דהוי כמתנה שלא
 יתחייב באחריות ואף אין לריך לזה דבשלמא התם דבבית חוגיו
 ליכא מזה כלל לכך פריך הא מקטל קטלה ומוכרח לתרך כג"ל
 אבל בזה דודאי א"א להכחיש דהדלקת שמן ונרות גמי הוי מזה אם
 כן ודאי דקיים גדרו בזה. ובזה נדחה גמי מה שיש לו' דהרי התם
 רק בדיעבד ילא. אבל לכתחלה יקריבנה במקדש וא"כ ה"ג לכתחלה
 נאמר לו ליתנו לא"י אף ז"א דהתם בבית חוגיו ליכא מזה כלל.
 כדפריך התם בש"ס הא מקטל קטלה ולכך אין איסור בזה שאין
 מניחין אותו להקריב בבית חוגיו דאין בזה נדר מזה אבל בזה כיון
 דהוי מזה גם להדליק נרות בזהכ"ג בח"ל א"כ כיון דנדר נדר מזה
 אף נכופו לעבור על גדרו ולשלחו לא"י לכך זה נמנע לפענ"ד רק
 כך הוא התקנה וכך יהי' נדפס ויהי' נשלח לכל עיר ועיר שאם יביא

אחד מעות או שמן או נרות לנשמת רבינו מאיר ישאלנו השמש או הגבאי אם נדר תחלה סתם מעות או שמן ונרות שיך לה"י ויהי נמכרין והמעות שיך לה"י ואם יאמר דתחלת נדרו הוי בפירוש כן להדליק או יאמר לו הגבאי או השמש שהוא גזרה מימי קדם וגזרו בחרם שזה שיך לה"י ויהי נשאל על נדרו וידבנו לה"י, ואם לא ירצה לשאל ידליקנו במקומו. אבל אם נדר סתם או לא ישמע לו בשום חופן וישלחנו לה"י, (ומכ"ש ממעות א"י עלמו ח"ו לשנות לשום עני או לשאר דקה ויכלול בכלל גזירה הנ"ל. ופוך גדר וכו') כך דעתי נופה אם יסכימו עמי חכמי הזמן. דברי המדבר לכבוד נשמת רבינו מאיר ולכבוד ארץ הקדושה יום א' לסדר בהעלותך את הגרות, ע"ו סיון תרי"א לפ"ק פ"ק בראד יע"א. הק' **שרומה קלוגר**. (יג) **הסכמת** הרב הגאון האמתי המפורסם משום כל הארץ ג"י ע"ה פ"ה מופת הדור מאור הגולה עטרת תפארת.

ישראל כק"ש מו"ה אהרן משה טויזיס נר"ו שהי' מלפניו אב"ד דק"ק סאנטין יע"א. וכעת אב"ד דק"ק יאם והמדינה יע"א.
ז"ה יום א' מעות י' תמוז תרי"א לפ"ק פה יאם.

רב שלום וכל טוב לידידי הרב המאה"ג החריף ובקי חכם וסופר חכם חמודות מוה' חיים נתן דעמזילער ג"י בק"ק קרקא יע"א. **היום** נמסר אלי דבר מכתבו מי"א. תמוז שדרש ממני לחות דעתי גם אני בדבר מעות שמתנדבי' על ר"מ ז"ל שחבור להוליאם למנוה אחרת. וכפי חומר האיכור שילא מפי רבותינו הגאונים אשר בללם חנו חיים רבינו ז"י ומהר"מ אלשיך ז"ל אשר גזרו בגזרות עירין קדישין שלא לשנותם אפילו להדלקת נרות ואחריהם נמשכו גדולי דורות שלפנינו לחזק הדברים, במסמרים כל ימות יידי, מי אנכי לבוא עד הלום לעמוד במקום גדולים ואחיה דעי גם אני, הלא נודע גודל תפארתם על פני תבל, ואנחנו מימיהם שותים, ובאורם אור לנו, ודבר שילא מפי הגדולים אחריהם כל אדם ימושך, ואין בכחנו להיות סניף להם ולבא ולמלאות דבריהם, אמנה מאשר רגון כת"ר ז"ה. לא הוכל לשבז מבוקשו ריקס, ואחיה כיהודה ועוד לקרא, לחות דעי גם אני, כי אסור לשום אדם לעשות במעות מר"מ בעל הגם שום דבר מנוה, כי אם לשלחו לארץ הקדושה כחקנת חז"ל.

ואולם בדבר אשר ילא מפי הגאון מצריסק אשר גם אם יאמר אני מתנדב על ר"מ בעל הגם לאורך הדלקת נרות ג"כ יש איסור להדליק נרות, יפה תמוה הגאון מוהר"ר שלמה קלוגר ג"י, שמאחר

שנאחר שהתנה המתנדב לצורך הדלקת נרות א"כ הוי כנוזר על מנת
 לגלח בבית חוגיו וכמ"ש התוס' בנוזר דף י"א ע"א, בד"ה דהוי מתנה
 כו'. דזה לא הוי כמתנה ע"מ שכתוב בתורה דאין כאן נזירות כלל.
 אלא דמה שכתב הגאון מוהר"ש. כ"י דהכא כיון דאפשר ע"י שליח לא
 שיך מלי לאצטעורי נפשי' עכ"ד. זהו משום שנמשך רק אחר הכרת
 התוס' בנוזר, אבל באמת דברי התוס' בנוזר לא נתבארו לי היטב
 דאם נאמר שלא קבל עליו נזירות כלל רק לצער בנפשי' וא"כ לא
 הו' לו לגלח במקדש כלל, שאז מביא קרבנותיו, ואם אינו נזיר
 הוי חולין בעזרה. ואע"ג שהתוס' שם שכלו דבריהם שאם מגלח
 במקדש נתברר שכיוון לנזירות ממש עי"ש. מ"מ לא הו' למסתם לגלח
 במקדש אלא לשאלו אותו אם כיוון לנזירות או לצעורי. וגם אם
 הקפת כל הראש שמי' הקפה אסור לו לגלח אם אינו נזיר. וברמב"ם פ"ד
 מ"ה מעה"ק לא הביא כלל שיגלח במקדש עי"ש. ואפשר מההיא טעמ'
 ועכ"פ במתני' דנקט שיגלח במקדש משמע דאם מגלח במקדש מביא
 קרבנות כמ"ש רש"י, וע"כ דהוי נזיר, וע"כ יותר נר' כמ"ש התו' בכתו'
 דמש"ה לא הוי מתנה על מה שכתוב בתורה משום דסובר דמלואה
 לגלח בבית חוגיו, עיי"ש. ובזה ניחא הכל דהוי נזיר ומ"מ אם
 מגלח בבית חוגיו נעקר הנזירות ולא הוי מתנה על מ"ש בתורה.
 ומ"מ כאן ג"כ לא הוי מתנה על מ"ש בתורה. כיון דהגודר סובר
 דמותר להדלקת נרות ולמלואה קמכוין ולא לעקור ד"ת וא"כ ודאי
 מהני במתנה ומ"מ אין כאן תמי' על הגאון מזכירסק שהוא איזל
 בשיטת הרז"ה במס' ביצה גבי נזיר ואגלח על מעות מע"ש ושם ביאר
 הרז"ה דאם אמר ע"מ שאגלח ממעות מע"ש הו' מהני כמו בנוזר
 ע"מ לגלח בבית חוגיו אלא שכאן אינו מתנה. וכיון שאמר הריני
 נזיר הוי ככל דיני נזירות ותפוס לשון ראשון עיי"ש בביצה דף ד'
 ריש ע"א וע' תוס' מנחות שם דף ק"ט. וא"כ סובר הגאון מזכירסק
 דבאומר לנדבת ר"מ בעל הגם ולהדליק נרות אין זה תנאי. וכיון
 שאמר בתחלה לנדבת ר"מ בעה"ם ממילא תו לא מהני להדלקת נרות
 ובדאי באומר להדלקת נרות לרבינו מאיר בעה"ם מהני כמו דמהני
 שם באומר שאגלח ממעות מעשר שני אהיה נזיר עיי"ש ברז"ה
 ובתוס'. ועכ"פ בענין לשכות המעות אין להוסיף על מה שתיקנו
 רבותינו. ובתר ריש' גופיה גריר ואיסור גמור הוא לעבור על תקנתם
 והחומס נפשו יעשנה. ומרוב טרדותי יספיקו דברי המועטים. דברי
 אהבה אהרן משה טויבש אבד"ק יאם יע"א.

(יד) תשובת הרב הגאון הגדול המפורסם מאה"ג מוהר"ש קלוגר

כר"ו מזרחד מ"ש להשיב ע"ד הגאון מאה"ג מוה'
א"מ טויבש האבד"ק יאס יע"א .

הנה הלוס ראיתי אשר הרב המאה"ג מוה' חיים נתן דעמבילר
כר"ו שלח אלי את אשר כתב לו בזה הרב הגאון האבד"ק
יאס על דברינו הג"ל בנדון מעות א"י . והנה אחרי רוחי לריך אני
להוסיף עוד חיזה דברים . והנה על גוף השגתי על הוראות הרב
טבריסק גם הוא הודה שיפה אמרתי . אך בא להקשות על גוף
דברי התוס' במס' טיר דף י"ה שכתבו דכוונתו הו' רק ללעזרי,
והקשה דא"כ למה יגלה במקדש הרי הוא חולין בעזרה , וכבר ראה
דהתוס' בעלמון הרגישו בזה שס . וכתבו דאס מקריב במקדש גילה
דעתו שכיוון לנזירות ממש רק שהרב הגאון הג"ל תמה עליהם דא"כ
לא הו' לו למסתח רק לשאלו אס כיוון לנזירות ממש . הנה אחרי
המחילה נעלם ממנו לפי שעה דברי הש"ך ביו"ד סי' קפ"ד דכתב שס
דא"ל לשאלה , רק אס בזה ושוכנת אלנו די . א"כ מכש"כ בזה אס
בא ומביא קרבנותיו במקדש ודאי כיוון לנזירות ממש ואין לריך לשאלו .
וכן מבואר בש"ך ביו"ד סי' א' גבי חשש שמא שהה חו דרס דאס היה
שהה חו דרס לא הו' מאכילה לנו הרי אף דלגבי לפני עור לא תתן
מכשול שמכי' שהי' מודיע לנו, מכש"כ במה שהוא עלמו עושה איסו' ודאי
דא"ל לשאלו . ומ"ש דלכן השמיט הרמב"ם בפ"ב מהלכות מעה"ק
דבר זה דמגלח במקדש משום דהקפת הראש שמה הקפה . ואיך יעשה
איסור זה אינו דא"כ איך יפרש המשנה דהרי הקפת הראש אס שמה
הקפה הו' רק פלוגתא דאמוראי ואיך יפרש הך מ"ד המשנה דמגלח
במקדש . גם בלא"ה אף למ"ד לאו שמה הקפה האיך יביא חולין בעזרה .
ומה שעלה בלבי לפוס רהיטא בישוב ד' הרמב"ם דיש לומר דדין זה
יהי' תליא בדין ברירה . וזה הו' כעין דגרסינן בבבילה דף ד' גבי תניא
אחרים אומרים משום ר' אליעזר בינה תאכל היא ואמה כו' עד אמר
אביי כגון שלקחה סתם . נשחטה הוצררה דלאכילה עומדת , לא
נשחטה הוצרר דלגדל ולדות עומדת כו' , והיינו דר"ח לשיטתו דאית
ליה ברירה בפ"ה דבילה וא"כ ה"ג המשנה איתא כמאן דאמר דאית
ליה ברירה לכן אס מביא לבהמ"ק אמרינן הוצרר הדבר דלנזירות
ממש כיוון ולא הו' ליה חולין בעזרה גם מותר לגלח אבל לדין
דקיימ"ל אין ברירה א"כ נהי שמביאו למקדש הרי יש לומר תחלה
לא כיון לכך והוצרר למפרע לא אמרינן לכן א"י להביא בעקדש
מטעמים הג"ל . וזה נכון לפענ"ד בעזה"י .

גם מ"ש הרב הגאון מיאס דהרב הגאון מזריסק הולך בשיטת
הבעל

הרב בעל המחור במס' בילה דף ד', לא ידעתי איך שיך לומר על חכמי זמנינו דהולך בשיטת קדמון אחד במלתא דהוראה והיסורא. ואיך לא ניחוש לדברי שאר הקדמונים, דלא סבירא להו כן. גם חף לדעת הבעה"מ: אין לו דמיון לשם, דשם גבי הריני נזיר ואגלה ממועות מעשר שני שפיר כתב הבעה"מ דאם לא אמר בלשון ע"מ רק ואגלה אינו תנאי, רק הו"ו ב' דברים. אבל באומר שמגדר מעות על נשמת רבינו מאיר בעל הגם הרי לא פירש מה לעשות בו, והמעות בעלמאן אינן ראויות לכולם, ולריך לעשות בהם איזה דבר. א"כ מה שאומר להדליק נרות הוי פירוש למה שאמר תחלה. וצוה ודאי דהוי כתנאי, והוי כאומר תמורת עולה ושלמים דחלין שניהם כיון דאי אפשר להוציא שני דברים כאחד. כן ה"ג לכ"ע הוי כן צוה דהוי חולין ודאי דהא תכ"ד כדבור דמי והוי כתנאי ודיני תנאי לא בעינן צוה, כיון דהוי רק דבור ודבור כמ"ש המפרשים. א"כ לכ"ע הוי כתנאי. גם בר מן דין הרי הרב הגאון מיאם אמר גם הוא שאם אומר תחלה להדליק נרות לנשמת רבינו מאיר בעל הגם ודאי אין ראוי למעות א"י א"כ מאן מפיס איך אמר והנודר בעלמאן לא יוכל לדעת איזה לשון אמר דהוי מלתא דלא רמי' עלי' דאינוס ולאו אדעתיה' ואם כן לענין קיום הגדר הוי ספיקא דאורייתא. ולהיפך חרס יש דעות דאינו רק דרצנן, והוי כספק דרצנן ולכן העיקר כמ"ש בתחלה פירש דאם להדלקת נרות בכל ענין מחויב להדליק במקומו, ז"ל אין להאריך. יום א' תלא תרי"א לפ"ק. הק' שלמה קלוגר.

טו) הסכמת ומכתב תשובה מהרב הגאון הגדול המובהק המפורסם מופת הדור נזר הזמן כ"י ע"ה פ"ה סיני ועו קר הרים כקש"ת מוה' יוסף שאול הלוי נז' כ"י בעהמ"ח ס' מפרשי ה' ס' וס' מגן גבורים וס' מאירת עינים וס' יד שאול אור תורתו זורחת בק"ק לבוב יע"א.

ב"ה יום ב' ד' חנוכה ליהודים היתה אורה זו תורה וברי'ה לפ"ק לבוב. **ישאן** הרים שלום וברכה אל כבוד הר' הגדול החריף ובקי חכם ושלם, איש חמודות, מעוטר במעלות ומדות נכבדות מוהר"ר

חיים נתן דעמבילר כ"י ד' עליו יחי' בק"ק קראקא יע"א. **מכתבו** קבלתי עם תכריך מכתבי גאוני הזמן כ"י בעש"ק העבר ושמתתי לראות אשר כל הגאוניס הסכימו לאשר איסר מה שמתנדבים על ר"מ בעל הגם מצלי לשנות מאשר קיימו וקבלו היהודים הגאוניס בדור שלפנינו לשלחו לעניי אה"ק כאשר כן סורו הגאוניס האדירים רבינו הב"י והאלשיך. ובר בקין העבר גם אני נעשיתי

סניף לאריות ובתתי למעכ"ת אשר גם דעתי העני' כך נועה והנה
 בעת שלח לי אשר הגאון מוהרש"ק כ"י התעורר על מ"ש הגאון שארי
 מהר"ל מזריסק ז"ל לאסור חף חס חומר שמן למאור לגשמת ר"מ
 בעל הנס שאסור לתת המעות להדלקה זולת לשלחו לעניי ח"י וע"ז
 תמה הגאון מוהרש"ק כ"י דאיך נוכל לעקור נדרו שאמר שמן למאור,
 והרי לא היו מתנ' עמש"ב כמ"ש תו' נזיר דף י"א ולמה נעקר ונצטל
 נדרו בחגס חף בשב ור"ת וגדולה מזו מלינו באומר הרי עלי עולה
 שאקריבנה בבית חוגיו דאס הקריבו שס ילא חף דהוי כמקטל קטלה
 ומכ"ש כאן דאעו לאו מלוא הוא שמן למאור והאריך בזה וז"ת שאלתו:
 וע"ז כתב הגאון מוהר"ס טוביש כ"י חבד"ק יאס דלשיטת הרז"ה
 בבילה גבי נזיר ואגלח על מעות מע"ש וביאר הרז"ה דאס הי' חומר
 ע"מ שאגלח ממועות מע"ש הי' מהני כמו בנזיר ע"מ לגלח בבית חוגיו,
 הלא שכתן חינו מתנה, וכיון שאמר הריני נזיר הוי ככל דיני נזירות
 ותפוס לשון ראשון עש"ה בבילה ד' וע' תוס' מנחות שס. ואס כן
 ה"ה כאן דאס חומר לנדבת ר"מ בעל הנס ולהדליק נרות אין זה תנאי וכיון
 שאומר בתנאי' לר"מ בעל הנס תו לא מהני להדלקת נרות והגאון מוהרש"ק
 השיב ע"ז דאיך שייך לסמוך על הרז"ה ושאר הקדמונים לא ס"ל כן.
 ועוד האריך, ויבאר לפנינו ברעות ה'. והנה ערס אענה חני שנג
 דמ"ש בשס הרז"ה לא נמלא כלל ברז"ה. ולפי שיש לי חריכות דברים
 בזה אמרתי לבאר הדברים בשורשן ואדברה בעדותיך נגד מלכים
 ולא חבוש.

מקור

הדברים בילה דף ד' בעה מיניה ר"ל מר"י הרי עלי
 תודה ואלא בה ידי חגיגה הריני נזיר ואגלח ממועות מע"ש
 מאי ח"ל נדור וחיו ילא נזיר וחיו מגלת. ואח"כ אמריק האי
 גברא דאמר הבו ד' מאה זוזי לפלוני ולנסיב ברתאי אר"פ ד' מאה
 זוזי שקיל וברתאי חי צעי נסיב וכו' אבל חומר לנסיב והבו ליה חי
 נסיב שקיל ואי לא נסיב לא שקילי. והנה הרי"ף בב"ב פ' מ"ש
 פירש דשני מהנות הוי זוזי וברתאי והרז"ה בבילה שס מביא דברי
 הרי"ף וכתב דיש מפרשים משום דהוי מעשה קודם לתנאי. והרמב"ן
 במלחמות שס הסכים להרי"ף דהוי כב' מהנות ולא תלאן למתנתו
 בתנאי שישא בתו וכו' דדומה למה שאמר ר"י נדור וחיו ילא נזיר
 וחיו מגלח דטעמא הוי משום שלא חומר ע"מ שאלא או ע"מ שאגלח
 דאלו חומר ע"מ שאגלח ודאי ילא כאותה ששנינו ע"מ שאגלח בבית
 חוגיו ילא. ומ"ש הרז"ה דהוי כמעשה קודם להנאי ל"ש שס משום
 דדברי סכ"מ ככתובין וכמסורין דמי. ולא לריך משפטי האיס

וגם לפמ"ש הראב"ד דל"ש, כאן תנאי קודם למעשה דהא לא חל
 המעשה עדיין. ודוקא כשזא לבטל המעשה שכבר נעשה לריך משפטי
 תנאים ע"ש. הנה נתבאר דהרז"ה לא כתב כלל לענין נזיר רק דברי
 הרמב"ן הן. וגם לא מטעם תפוס לשון ראשון רק מטעם דהוי כב'
 מתנה ולא חומר בלשון תנאי וע' ברשב"ה בחי' על צילה שגדפס
 מחדש שכ' ג"כ בהרמב"ן וכן מלחתי ברשב"ה נדרים מ"ח גבי הא
 דאמרי' טעמא דאמר והינן לפניך ע"ש ובר"ג נדרים שם דלאו תנאי
 גמור והביאו ראי' מהך דצילה ע"ש וכ"כ הראב"ד פ"ב מחגיגה ה"ד
 שעל מה שכ' הרמב"ם האומר הרי עלי תודה שאלא בה י"ח לשם
 חגיגה חייב להביא תודה וכ' הראב"ד בספרים שלנו לא גרסינן
 שאלא בה אלא ואלא בה דלאו כל כמיני' ללחא אע"ג דמפרש אבל
 אמר שאלא בה יכול להתנות דאדעתא דהכי נדר ואחרי הודיע אלוקים
 את כל זאת לא הבינותי מ"ש הגאון מוהרש"ק כ"י להשיג דהקדמונים
 לא ס"ל כן דבאמת כל היכא דלא תלוי זה בזה לא מלינו
 חולק על הרי"ף והרמב"ן שהריך לחזק שם דברי הראב"ד וא"כ
 ע"כ כסברת הרי"ף ומלחתי בשו"ת הרי"ע חלק חו"מ סי' מ"ח
 שהאריך לחזק סברת הראב"ד. ואמר דע"ז לא יחלוק הרז"ה רק
 דק"ל להרז"ה דמה בין שהקדים לנסיב ברתי והבו לי' זוזי או שאמר
 להפך סוף סוף לא רלה ליתן המעות עד שינסוב ברתי' וכדאמר
 בכתובות דף פ"ה כל דאדכר שטרא הו"ל לחסיקי אדעתיה ע"ש. ואני
 ליינתי על הגליון דבמחכ"ת לא זכר שר דברי יוס' גיטין כ"ט ע"ב
 ד"ה שקיל עכ"פ זה ודאי כ"ע מודו לסברת הרי"ף והרמב"ן הג"ל
 וע' שטה מקובלת צילה שם וגם הרמב"ם פי"א מוכי' ה"כ כ' כסברת
 הרי"ף הג"ל ועי' לח"מ שהרגיש בקו' מהרי"ט והביא דברי תוס' גיטין
 הג"ל ונהייתי שכבר זכיתי בה תחלה. ומלחתי בכ"י על הלכות נדרים
 והרמב"ן דף מ"ח שם שהביא בשם הריב"ז א' בשם הרא"ה דדעתו
 דאם אמר שדי נתונה לך, ואתה תעשה לפלוני כך וכך דהוי תנאי
 אף שלא אמרו בלשון תנאי ושאלו הך דצילה דהו"ב' מתנות להמקבל
 ואין הגאה לנותן בזה רק למקבל, אבל כל שאמר באופן שיגיע הגאה
 לנותן או לאחר הוי כתנאי ע"ש. ולזה כיון בשעמ"ק צילה במ"ש בשם
 הרא"ה ושם הדברים סתומים. וכתב בהדיא בגמק"י שהרא"ה חולק
 על הרשב"א ובאמת שכל הפוסקים חולקים עליו כמ"ש וגוף סברתו
 ל"ע דשטת הסוגיא מרקבע הך מעשה דהבו ד' מאה זוזי בתר
 הך אבע' דר"ל משמע דבחד' מחת' מחתינהו וכמ"ש הרמב"ן שם.
 עברי שם הוא להגאת הנודר עלמו וא"כ אין ענינו להך דר"פ וגם

בהך מעשה דזווי וברתא חמו מי לא עסקין דנהנה הנותן בזה שמקבל
הלוקח בזה ואם לא היה נותן לו המעות לא הי' לוקחה וא"כ נהנה
הנותן בזה ומ"מ לא הוי תנאי. וע"כ העיקר לפיענ"ד כדעת כל הפוסקים
שהבאתי דכלהו ס"ל דכל דלא תלה זה בזה הוו ב' מתנות או ב' דברים
חלוקים וכמ"ש ודו"ק. ואף דהרמב"ם מפרש סוגי' דגזיר ותודה ב"חומר
ע"פ מ"מ פסק להך מעשה דהבי ד' מאה זוזי וכמ"ש בפ"א מזכיה
ה"כ הנ"ל ובחמת טעמה של הרמב"ם שסובר דמה שאמר נדור ואינו
יוגא היא אף באמר ע"מ לכחירה ל"ב דכל שהתנה בע"מ למה לא
יועיל. וכמ"ש הראב"ד והרמב"ן וכל הפוסקים העומדים בשיטה זו
לכחורה הי' גרחה לפענ"ד דהטעם דלמ"ל תנאי דהוי כמתנה עמש"ב.
אלא די"ל דל"ש בזה מתנה עמש"ב מידי דהוה חס' חומר הרי עלי ע"מ
שלא אתחייב באחריותה שמועיל כדאמרו במנחו' ק"ט וע' תוס' ר"ה ו'
דל"ש בזה מתנה עמש"ב ועיין מהרי"ט חלק חו"מ סי' פ"ד ובספר
בני יעקב על העיטור הובא בקלה"ח סי' ר"ג וה"ה כאן שלא רלה
להתחייב בתודה או שיתחייב בקרבות קזיר זולת בשיפור עלמו
בחגיגה או במעות מעשר שני. חמנס באמת הרמב"ם ביאר הטעם
בעלמו וכפי הגרחה גם רש"י ותו' מפרשים כן בבילה והטעם משום
דכיון דאמר הרי עלי נתחייב דאמירה לגבוה כמוסירה להדיוט וכי'
הדר אמר ע"מ לאו מלתא הוא וביאור הדברים דבהקדש ל"מ לחזור
אף תכ"ד וכ"כ התוס' בהדיא במנחות פ"א ע"ב ד"ה תוד' מן החולין
ולחס מן המעשר ל"מ אף לב"ה דס"ל נדרו ופתחו עמו דשאני הכא
דל"מ למהדר דאמירתו לגבוה כמוסירתו להדיוט וביאר בבה"ז דס"ל
לתוס' דבהקדש ל"מ לחזור תכ"ד ובחמת שכ"ה שיטת הרמב"ם בהדיא
וכמ"ש הש"ך סי' רנ"ה בחו"מ באורך וע' קלה"ח שם מ"ש בזה ובתשובה
לק"ק מעזריעש במדינת הגר הארכתי בזה ואכ"מ. וגם בנדר לתודה
בלא לחס ס"ל לר"י דכל שגילה דעתו בתחלה עס לחס לא מלי הדר
בי' אף לב"ה וכופין איתו. ועיין ברמב"ם פי"ז ממועה"ק הלכה י"ד
ובכ"מ שם.

ובזה הי' גלפענ"ד דבר חדש דגם בשכ"מ דדבריו ככתובין ומסורין
דמי ג"כ ל"מ תנאי גסאף שאמר בע"מ דכל דכבר אמר
בתורת מהנת שכ"מ תו לא מלי הדר בי' והוי כנדרו הקדש. וא"כ
הך מעשה דשכ"מ דאמר הבו ד' מאה זוזי ג"כ לא הי' מועיל אף
שאמר בתורת תנאי ובזה הי' מקום ליישב פסקו של הב"י ממה שהקשה
עליו הרמ"א בתשובה סי' מ"ח לחלק בין חס קדש מתנת שכ"מ
ואח"כ אמר לשון מתנת ברי ובין חס מתחלת הי' בל' מתנת בריא חבל
באמת

באמת א"א לומר כן דהרי הרי"ף והרמב"ם וכ"ה בש"ע חו"מ סי' רנ"א
 סי' ב' מצוה דאס אומר בלשון תנאי הי' מועיל וכמ"ס זקני הב"ח
 שם וכן הסכים הש"ך ס"ק ט"ז שם וכן בשו"ת מהר"ט שם ובאמת
 שיש לחלק בן שכ"מ דאף דהוי במסירה מ"מ יכול לחזור בעודו בחלו
 וא"כ לא הוי עדין כמסי' ממש משח"כ בערי הקדש דהוי תקף כמסי' ממש
 ועכ"פ בשכ"מ אס לזיה ליתן לעניים אס נימא דגם בלדקה שי"ך אמיר'
 לגבוה כמסירה להדיוט והדברים עתיקים יש ליישב בזה דברי הב"י
 דבזה ודאי ל"מ תנאי. ואף דמצוה בחו"מ סי' ר"ג ס"ג דהקדש
 כדין מתנה שיכול לחזור בעודו בחוליו ועיין בסמ"ע שם ס"ק י"א
 באמת שהארכתי בתשובה לחלוק על זה ומקור הדברים משו"ת
 הרד"ך בית ד' חדר ה' כי בד"מ נרשם שם המ"מ בטעות ע"ש
 ובשו"ת מהר"ם פאדווה סי' נו"ן ואני הארכתי הרבה ולהעתיקה
 אכ"מ. אמנם הבאתי מחלוקת הקדמונים בזה שצנמק"י על גדרים
 להרמב"ן שדפס מחדש מצוה בסוגיא דבר פדא דהרא"ה ס"ל דשכ"מ
 שהקדים ה"י לחזור וללא כהרשב"א שחולק ועיין בשו"ת הרשב"א
 ח"מ סי' קכ"ב וחסר יציאתי המעתיק בתחלת התשובה וכפי הגרסה
 שם מצוה המחלו' היטיב והארכתי שם לסתור דברי הרד"ך ומלאתי
 במחנה אפרים הלכות לדקה סי' ד' שהאריך בזה והצי"א בשם ריטב"א
 כת"י שהצי"א כן בשם הרא"ה ות"ל זכינו לראות כהיום הזה צנמק"י
 על גדרים הנ"ל ועכ"פ יש ליישב בזה הב"י וכמ"ס וואכ"מ להאריך.
 ועכ"פ נתבאר טעמו של הרמב"ם דלכך אף בתנאי לא מהני בגדרי
 הקדש לגבוה ולפענ"ד יש להוסיף עוד בזה דבאמת הוי מעשה קודם
 לתנאי ול"מ רק שהראב"ד חידש דכל דהמעשה לא נעשה עוד רק
 אח"כ בעת התנאי ל"ש משפטי תנאים ולפי"ז בהקדש דאמירתו לגבוה
 כו'. א"כ נגמר המעשה כבר ושי"ך אמירתו לגבוה ושבו הו"ל מעש'
 קדים לתנאי דל"מ ולכך אס הקדים התנאי למעשה שפיר מועיל וכמ"ס
 תוס' בילה שם ודו"ק. וראיתי להלח"מ פ"ב מחגיגה הי"ד הנ"ל שהק'
 על הראב"ד למה לא השיג על הר"מ פ"ח מגזיר' שכ"ג ריני גזיר
 ע"מ שאגלה מומות מע"ש ה"ז גזיר ואינו מגלה על ממות מע"ש
 ולמה לא הקשה הראב"ד הא באומר ע"מ מועיל כמ"ס כאן וכו'
 הלח"מ דגבי גזיר שאני כיון דכבר נהגו גזירות לא מצי מציא קרבנותיו
 ממע"ש אבל הכא לא עשה תודה אלא בתנאי עכ"ל. ודבריו חמוהון
 לעג"ד דמלבד דבש"ס בחדא מוחתא מוחתוהו הרי עלי תודה שאלא
 בה י"ח חגיגה הריני גזיר שאגלה מומות מעשר שני ובשניהם
 השיב כאחת וגם צרמב"ן מצוה בהדיא במלחמות דאס אומר הריני

נזיר ע"מ שאגלה ממעשר הוה כמו שאגלה בבית חוגיו דילא אף גס
 דלכאורה ש"ס מפורש הוה במנחות ק"ט דאמרו ילא הא מקטל קטלא
 אמר ר"ה נעשה כאומר הרי עלי עולה על מנת שלא אתחייב באחריותה
 א"ל רבא אלא מעתה סיפא דקתני הריני נזיר שאגלה בבית חוגיו
 יגלה במקדש ואס גילה בבית חוגיו ילא ה"נ נעשה כאומר הריני
 נזיר ע"מ שלא באחריות קרבנותיו נזיר כמה דלא מיייתי קרבנותיו
 לא מתכשר וקשה הא אף דנימא דבעולה כיוון ע"מ שלא אתחייב
 באחריות אבל נזיר ל"מ כיון דכבר נהג נזירות. ורתיי דבאמת זהו
 קושיא רבא דנזיר ע"כ א"ל לומר כן דכל כמה דלא מיייתי קרבנו לא
 מתכשר ועיין רש"י שביאר בהדיא דכיון דחלה עלי' נזירות לא פקעה
 מינ' עד דמיייתי קרבנותיו, והוא מפורש כחלוקו של הלח"מ וזהו מבואר
 היטיב מה דאמר ר"ה שס נזיר כדקאמרת עולה ע"מ שלא אתחייב
 באחריות והדבר תמוה דמ"ש נזיר מעולה. והגאון מוהרש"ק כתב דנזיר
 כיון דלא אפשר ע"י שליח לא מצי מלער נפשי' משא"כ בעולה דיכול
 לשלח ע"י שליח ובאמת שה"ל להש"ס לפרש סברא זו כהדיא אמנס
 לפימ"ל א"ש דבאמת הך שחידש רבא דלדורון נתכוין או ללעורי נפשי'
 ולא מצי ללעורתי ביותר מזה זהו סברא חדשה רק דמוכרחין לומר כן
 כדי ליישב הקושי' ולפ"ו בנזיר דא"ל לומר דכיון על מנת שלא אתחייב
 באחריות קרבנותיו כדאמר רבא כיון שכבר חל עליו נזירות. לא פקע
 וכמ"ש הלח"מ אס כן ע"כ לחדש סברא זו אבל בעולה נשאר סברת
 רבא דע"מ שלא אתחייב באחריות קאמר ודו"ק.

ובזוה נפתחו לי שערי צניח בדברי תוס' נזיר י"א שכתב להקטית
 דע"מ שאגלה בבית חוגיו הוה מתנה עמש"כ וכ' דק' יש לו
 שתי משמעות או לגלה בבהמ"ק או בבית חוגיו וכשמגלה במקדש
 נתברר למפרע דכיון לזה ואס נתגלה בבית חוגיו נתברר למפרע
 שכיון לזה ע"ס. והקשה הגאון מוהר"מ טויבש ג"ו דאיך מותר לגלה
 במקדש דלמא לא הוי נזיר כלל ולכך הו' לנו לשאול אותו מה כיון
 ובפרט למ"ד הקפת כל הראש שמה הקפה הרי הוא עובר בלאו. ולפימ"ש
 א"ש דבאמת כל שהתנה ע"מ מהראוי שילא בבית חוגיו שהרי התנה כן
 ובמ"ש הרמב"ן והראב"ד ורק כל שכבר חל הנזירות תו לא פקע
 וכמ"ש הלח"מ ולפ"ו זהו כשהנזירות מתחיל' לא הו' משמעו' לגלה בבית
 חוגיו אבל כל שיש לו צ' משמעות א"כ גס מתחילה לא התחיל הנזירות
 רק כמו שיראה אח"כ לעשות א"כ פשיטא דאס רוצה לגלה במקדש
 רשאי דבאמת הוא נזיר רק שמתנה ע"מ א"כ ניהו דיכול לעקור נזירותו
 כשיראה אבל כל שמקיים הנזירות כהיגין יפה עושה. וזה מיושב מה

דק"ל טובא ע"ד הרמב"ם שפסק בפ"ד ממעה"ק ה"ז דאם אחר ע"מ
 שאגלה בבית חוגיו אס גלח סס ילא והוא תימא דהא הרמב"ם פסק
 בפ"ב מחגיגה דאף ע"מ ל"ו והרי מזירות עדיפא וכמ"ס הלח"מ וכ"פ
 לענין מזירות בפ"ח מזירות דל"מ אף בע"מ ולמה יועיל כאן. ולפי"ם
 א"ס דכיון דיש לו ב' משמעות א"כ מתחלה לא כיון למזירות וילא לו דין
 זה להרמב"ם דק"ל קושית תוס' דהוי מתנה עמש"ב וע"כ לומר דמתחלה
 לא כיון למזירות כלל ואולי לא ס"ל כלל סדרת תוס' דיש לו ב' משמעות
 ולכך פסק דילא בבית חוגיו דודאי לא נתכוין להתנות על מה שכתוב
 בתורה. וזו מיושב מה שסק' הג' מוהר"מ טיובש דלמה לא הביא הרמב"ם
 דיגלח במקד' ולפי"ם י"ל דהרמב"ם ס"ל דהוי מתנה עמש"ב וכמ"ס תוס'
 גזיר הנ"ל וכמ"ס התוס' בכתובות כ"ו או דלא מיירי בהתנה בהדיא
 שיגלח בבית חוגיו אבל במתנה בהדיא לא מסתבר לי' להרמב"ם
 דיתכוין על מזירות דא"כ הוי מתנה עמש"ב בהדיא, ודו"ק היטיב. ובגוף
 סדרת התוס' נלענ"ד די"ל דעכ"פ מתנה עמש"ב לא הוה כל דיש לו
 ב' משמעות עכ"פ לא נתכוין בלשונו לעקור ודוק. יהי' איך שיהי' עכ"פ
 נתברר דאם לא התנה בתנאי בהדיא דכ"ע מידו דלא מקרי תנאי
 והוי כב' מתנות וא"כ דברי הגאון מוהר"ם טייבש נ"י נכונים וזה
 אבל מה שאני תמה דלא הועילו חכמים בתקנתם דנהוי דלא תלה זה
 בזה אבל כל שאמר לנשמת ר"מ בה"ג ולהדלקת נרות א"כ הו"ל כב'
 נדבות וא"כ הו"ל מהראוי שילטרך לתת פי שנים מעות לעניי א"י וגם
 להדלקת נרות וזה לא שמענו וע"כ דזה לא נתכוין רק לתת נרות בשביל
 ר"מ בעל הנס א"כ הו"ל כנדר אחד וא"כ שוב יקשה למה יעקר נדרו
 ולא יקיים נדרו כמ"ס לתת שמן למאור וגם יקשה קושית הגאון מהרש"ק
 נ"י דהרי גם הגאון מצריסק ז"ל מודה דאם מגדב שמן ממש למאור לנשמת
 ר"מ בה"ג א"ל להחליפו במעות לשלחו לעניי א"י ומשמעות על שמן
 למאור משמע למאור ממש.

אך מה שנראה העיקר לפענ"ד בישוב קושית הגאון מוהרש"ק נ"י
 על הגאון מוהר"ל מצריסק ז"ל היא דכיון שאומר שמתנדב
 לנשמת ר"מ בה"ג א"כ כיון שהגאונים הב"י ומהר"מ אלשי"ך התקינו
 שכל המתנדב לנשמת ר"מ בעל הנס יהי' שייך לעניי א"י א"כ אכן
 סהדי דמי שמתנדב בעבור נשמתו ורולה שזכות הלדיק יעמוד להם
 א"כ דלי ספק זכותו לא יועיל רק אס יקיימו מה שקבלו לעשו' עבור
 נשמתו וכל שהגאונים התקינו שלא יועיל לשום דבר רק לשלחו לעניי
 א"י א"כ כל הנודר ע"ד נשמת ר"מ בעל הנס הוא מתכוין שיועיל
 לו זכותו ולדקתו עבור מה שקיים מה שקיבל עליו לעשות עבור נשמתו
 ואס

ואם כן אף שזה לא ידע והתנדב מעות לשמן אכן סהדי שטעה ומשז
 שכן הוא נתקן לעיקר נדבותו כפי התיקון היותר טוב ומועיל וכעין
 זה מלאתי במל"מ פ"א מנדריס ה"ז שכתב ע"ד מהרל"ח ז"ל דבאומר
 הרי את אביר עלי כאימא דמועיל אף שהתפיש בדבר האסור והביא
 המל"מ ראי' מדברי הרמב"ם פ"ז ממעה"ק גבי הרי עלי מנחה מן
 השעורין ששואלין אותו והב"מ הביא בשם הרב מהר"י בנצטת לחלק
 בין אומר מנחת שעורים בת' הסמוכה ובין מנחה מן השעורים ע"ש
 וע"ז כתב המל"מ שאף ששם מצוהר ברמב"ם דשואלין אותו היינו
 משום דשם יוכל להיות מנחה מן שעורים ג"כ ולגך אף שמתנדב יוכל
 להיות מן שעורים ולכך לריך שאלה שיוכל להיות אם הי' יודע שאין
 מקריבין מנחה מן שעורים לא הי' נודר כלל אבל כאן שדעתו הי'
 לאסור אשתו עליו אלא שטעה שהי' סבור שיכול להתפיש בדבר
 האסור או בנדור משא"כ בין שעורים לחטים איכא קפידא ורואה
 אני הדברים ק"ו דהשתא התם שהתורה אמרה המתפיש בדבר האסור
 לא יועיל כלל אפ"ה כל שהי' נדר ג"כ בלא התפסה לא מגרע מה
 שהוסיף עוד בדבר האסור דאכן אמרינן שטעה ומכ"ש בזה דאכן ידעי'
 בבירור שזה מתכוין לנדור עבור נשמת ר"מ ב"ה שזה מקובל בין
 אנשי אמונתנו שזכות הלו"ק נפיש טובא ומסוגל שיועיל להעזר
 בבקשתו על ידו א"כ פשיטא דתלינן בטעות מה שהתנדב מעות לנרו'
 ובפרט שכיון שהי' עד היום המנהג שמדליקין נרות עבור נשמתו
 א"כ לא טעה כלל. ומה גם לפמ"ש בתשובתי הראשונה שכ"ז שלא
 הי' בידינו כח לשלח מעות ממדינה למדינה ובפרט לא"י עבור עניים
 א"כ מי שמתנדב כך קטן מי יביאנו לשלוח עבור עניי א"י שכל עלמו
 לא נתכוין רק לעשות נחת רוח לנשמת ר"מ ב"ה וא"כ פשיטא השתא
 שת"ל כי המלך יר"ה גבר עלינו חסדו לשלח מעות לעניי א"י א"כ
 פשיטא אם הי' יודע זה הנודר מתקנת הב"י והאלשי"ך ז"ל שנדבת
 ר"מ ב"ה הוא לעניי א"י שבודאי היה מתנדב עבור עניי א"י והי'
 עושה בכל אופן היותר מועיל וז"ב ואמת. ואף שלא הי' הנאי ממש
 אפ"ה אכן סהדי שנדבת שמן למאור הוא עבור נשמת ר"מ ב"ה שכן
 נהגו וא"כ שוב הוה טעות בעיקר הנדר ובשלמא כשהביא שמן ונרות
 ממש אמרינן כל שכבר הקנו למזוה א"י לשנות דלא אתי דיבור
 ומבטל מעשה. ואף דלא הוי רק הזמנה בלבד ויכולין לשנות ולהחליף
 במעות ולשלחו לעניי א"י מ"מ כל שכבר הזמין השמן למאור וכבר
 נחשט המנהג להדליק עבור נשמת ר"מ ב"ה א"כ כבר חל ההזמנה
 בכה"ג אבל מעות על שמן הוי כטוי לארוג וכמ"ש הב"מ בשם הרמ"ך

הובא בט"ז ומ"א סי' קנ"ג ס"ה. ח"כ לא חל ההזמנה כלל. ואף
 דתוס' בסנהדרין מ"ז ד"ה מותר כתבו דמעוה עדיף מטוי לארוג דחוי
 לכל מיילי וכ"כ בשו"ת תה"ד סי' שי"ב היינו דוקא שיהי' חל עליו
 הקדושה אבל שיהי' לזה דוקא קדושה זו זה ודאי דבמעוה לא חל
 הקדושה דוקא על שמן למאור דהרי ראוי לכל מיילי ופשיטא דאסור
 להשתמש למאור רק לשלחו לא"י לעניינים כנלפענ"ד לקיים דברי
 חכמים באופן שעכ"פ במעוה למאור צודאי דברי הגאון מצריסק
 נכונים וכ"כ הגאונים הלל המה הגאון מיאס נ"י והגאון הלדיק מוהר"ס
 ח"ש מאונגוואהר ז"ל ושאר הגאון מוה" דוב בעריש אשכנזי אבד"ק
 לובלין נר"ו, והגאון מוהרי"א מטיקטין נ"י כל אחד לפי דרכו לקיים
 דברי הגאון מצריסק ז"ל ואף כי לא הי' לי שעת הכושר לראות
 דבריהם עכ"פ הגאונים האלו כל א' בדאי הוא לסמוך עליו וכבר
 אמרו במס' נגעים חכם גדול אתה שקיימת דברי חכמים .

עתה נפן למ"ש מעכ"ת שי"ש מערערים על גוף תקנת הב"י ותלמידו
 מהר"מ אלשיך ובחמת שיפה כ' מעכ"ת והאריך בצקיאיות
 כמה שו"ת מאחרונים וכמעט אין לי להוסיף דבר רק למען הראות אותו
 כי רחיתי דבריו למען כבודו ולמען למודו גם לסתם כל פה המערערים
 ארשום בקלרה. דמ"ש המערער דאולי לא היתה התקנה רק לדורו יפה
 בתב מעכ"ת שהדבר מצוהר בשו"ת מהר"ס אלסקר סי' מ"ט דהתקנה
 חל על כל הדורות וכ"כ מהרא"ח בתשובה סי' ס"ג ובשו"ת חו"י יא"ר
 סי' קכ"ח וב"ש חרס ב"ד שחל לעולמים ואני מוסיף שכ"כ הש"ך סי' רכ"ח
 ב"ד סי' ק"ל וע' תשו' רש"ך ח"א סי' ל"ו. וח"ג סי' ק"ה דאף
 בהסכמת הקהל כל שלא קלצו זמן התקנה חל לעולם. וגם עכ"פ
 ספק הוא וחרס הוי דאורייתא וספק דאורייתא לחומרא וכ"כ מעכ"ת
 לענין מה שערערו דשמא עשו התקנה לזמן וכבר נשלם הזמן וע"ז
 האריך מע"ל דהוי לי' עכ"פ ספק חרס דאורייתא והביא דברי הנוב"י
 ושו"ת מהרא"ח ות"ל כ"כ בן בספרי יד שאלו ב"ד סי' רכ"ח סי' ק
 ל"ו שם נמלא בירור הדברים דגוף החרס הוא דאורייתא רק פרטי
 דיני עובר על החרס הוא רק דרבנן ע"ש וימלא הרבה דברים
 בזה. וע' אהע"ז סי' א' לענין חרס דרב"ג מ"ה לאחר כלות אלף
 החמישי ושם נודע צודאי שלא תקן רק עד אלף החמישי. ולדעת
 שו"ת רדב"ז ח"ב סי' תרל"ד שהקל בחר"ג מ"ה לענין גירושין בע"כ
 מיירי ג"כ אחר כלות אלף החמישי שבה שאינו רק שנמשך התקנה
 אח"כ הוא קיל עכ"פ כל שלא נודע אס עשה לזמן. וגם
 אולי לא נשלם הזמן פשיטא שאין מקום להקל. ומ"ש המערער כיון

שלא

שלא נתפשטה התקנה אולי לא קבלו הלצור עליהם כמ"ש המרדכי
הארוך יפה השיב מעכ"ת בזה דאולי לא נתפשטה מחמת שלא הי'
רשות זידינו לשלוח לא"י וכמ"ש. גם מ"ש כי הצ"י לא הי' יכול
לגזור על כל תפולות ישראל כי אולי הי' גדורו גדולים אחרים
ומה כח צ"ד יפה. הנה לא חשחס על דגא פתגמא להסתבותי כי
מלבד דמה"ת לנו לומר שלא הסכימו כל דירו בתקנה זו לטובת
עניי א"י דקדמו לעני' חוץ לארץ כמבואר בזו"ד סי' רמ"א אף גם
דכדאי הם הצ"י ומהר"ם אלשיך לגזור גזירות על כל הגולה ומימות
רבי יוסף לא מלינו כרצ יוסף הזה. וכל המערער על התקנה לא
ידע לפני מי הוא עומד לפני מרן הצ"י אשר לולא הוא היינו
מגששים כעור באפילה וכמעט הי' יחיד בדורו וכמו שנראה מחשבותיו
שכל גדולי ישראל כפופים הי' לו ומי לנו גדול מרדכי"ו שהי' זקן
ממנו בשנים, ומציא ספרו. והמר"ט שהי' בן המצי"ט וכמה וכוהים
הי' בין הצ"י והמצי"ט ולפעמים התריסו זה נגד זה. והמר"ט
ידענו שהי' ארי' דבי' עילאה וכמעט אין ערוך אליו בחריפות ובקי'
וסברה ישרה בכ"ז הי' נזהר במורא מקדשו בכל עוז. וכמעט הי'
חרותים על לוח לבו כל דברי הצ"י באשר יראה המעיין וע"כ מקולם
לא יחת ולא יאבה ולא ישמע להם כאשר כבר כל הגאוניס שלפנינו
קבלו דבריו באהבה ועיילו למערתא דדיינא וקבלוה והדר עיילו
למערתא דלדיקי וחסידי וקבלו דבריהם הקדושים באהבה. וכן קיימו
וקבלו כמעט רוב גדולי זמנינו המפורסמים. והמערערים יחשו לעלמס
יבחרו דרכם וידעו ערכם כנגם לגבי ענק נגד מעלת הצ"י ותלמודו
מהר"מ אלשיך והגאוניס והלדיקים שבדורית שלפנינו ואקוה שגם
הם אם יתנו לב ועין על זה יסוגו אחור וההרגל שהי' עד הנה
הי' נעשה טבע וקשה להם להפריש ההמון מזה. וע"כ חתרו
למלא היתר אבל באמת בני ישראל קדושים הם וישמעו דברי
חכמים וישמעו וייראו. דברי הכותב בנחילה המדבר לכבוד התורה
ולומדיה. ולמען ליון לא אחשה הלעיר יוסף שאול הלוי נאטנוזאסן
בעהמ"ח מלפנים זאת בישראל, ס' מפה"י, וסמ"ג, וסמ"ע, וכעת
ס' יד שאול.

מז הסכמת ומכת' תשובה מהרב הגאון הגדו' המובהק המפורסם

מופת הדור נזר הזמן כ"י ע"ה פ"ה עוקר הרים
וטוחןן זו בזו בסברה, כקש"ת מוהר"ר יהושע אייזיק כ"י בעהמ"ח ס'
עמק יהושיע, וס' נחלת יהושיע, מלפנים הי' אבד"ק קטינא וכעת
אב"ד דק"ק טיקטין יע"א. שלומים יסקא לעלם לכבוד ידידי הרב
המאווה"ג

המאורה"ג החריף והבקי המפורסם החכם השלם כס"ת מוב' חיים נח
דעמבילער נ"י בק"ק קראקא יע"א.

מכתב

מעכ"ת בצירוף קונטרס מחידושי תורה הגיעני והגני
טרודנת מאוד כעת לעיין בהקונטרס אך מחמת הפגרתו
של מע"כ להשיב לו מיד בנידון מעות א"י מר"מ בעל הנס. הנני
להשיב מפני הכבוד הגה בגוף הדבר אם מותר לשנות המעות של א"י
ור"מ בעל הנס לדבר מלוא אחרת. זו אינה לריכה לפניו, שבדאי
אסור לשנות מעות של א"י ושל ר"מ בעל הנס על שום דבר מלוא
אחרת. ולא תהא כזאת ביש'. וכבר נמנו בזה גאוני א"י קדמאי רבינו בעל
ב"י והגאון מוהר"מ אלשיך שלא לשנו' ממצו' נדבת ר"מ בעה"כ לשום דר'
לא לעניי העיר ולא להלקת שמן בבה"כ וגזרו על זה בלכותא דרבנן
אי לא לייית גדי', וחזרו וג' ע"ז גאוני בתראי ועשו חיזוק לדבריה' ומה
שכתב מעכ"ת שיש אנשים שמקילים לעלמוס לומר שלא הי' רק הוראת
שעה, ורק לדרי' הוא דתיקון. טועים הם. ולגרמיי' הוא דקאמרי
הכי, וכל המקיל לו מגיד לו. ובכה"ג אין דנין בדייני אותה העיר,
לשנות המעות לעניי עירם. דניחא להו כיון דרוח רוח, ישתקע הדבר
ולא יאמר שבחמת לדריי' הוא ולדרי עלמא נמי תיקון וכל אשר
יקל לעלמו בזה לא יהי' לו משליך חבל בגורל בקהל ה'.

אך

שראיתי בהכרוז של הגאון מצריסק זל"ל שאפילו אמר בפירוש
אני מתנדב על ר"מ בעל הנס לצורך הדלקת הנר גם כן אסור
להדליק וראיתי להמאורות הגדולים הגאוניס דמקוה אקתהה בזה. אך
מפני שאין משיבין את הארי לאחר מיתה. ות"ח שאמר דבר כו'
ע"כ אמרתי להביא קלת סיוע לדבריו ולהעתיק קלת מספרי נחלת
יהושיע שהולאתי לאור מצית הדפוס בשנה ראשתקד. והוא בירושלמי
(פ"ב דנויר הלכה ד') הריני נזיר על מנת שאהיה שותה יין ומטמא
למתים הרי זה נזיר ואסור בכולן. ואמרינן בירושלמי מתניתא דר'
מאיר דר"מ אומר לריך לכפול. תמן ד"ה הוא. אמר לו שמור ושמעת.
וע' בקרבן עדה שפי' שמור דבר זה דמתניתן ד"ה הוא, והבן הטעם
דאתי כר"י בן תימא. והוא דוחק. וגם המ"פ פי' בדוחק יע"ש :

ע"כ

כ"ל שהפי' הוא מתניתן כר"מ דס"ל דצעי ת"כ. וע"כ כיון
דלא כפלי' לתנאי' תנאו בטל. תמן ד"ה הוא פי' דתמן קאי
על הא דמנחות (דף פ"א) דאומר הרי עלי תודה מן החולין ולחמה
מן המעשר. יביא היא ולחמה מן החולין. דאע"ג דס"ל להירוש'
דמתניתין דנויר ר"מ היא אבל לרבנן ד'א צעי תנאי כפול ולא הוי
נזיר משום שאמר הריני נזיר ע"מ שאהיה שותה יין. ואם אינו יכול
לשחות

לשחות יין לא הוי גזיר. העפ"כ מתניתן דהתם התי ככ"ע אפילו לרבנן נתי. והע"פ שאמר הרי עלי תודה מן החולין ולחמה מן המעשר יביא היא ולחמה מן החולין והטעם הוא משום דמתניתן דגזיר אמר בלשון ע"מ שהוא תנאי. אבל מתניתן דמנחות שלא אמר בלשון תנאי ד"ה היא אמר לו שמור ושמעת. והוא כמו דאמרינן במנחות קס האומר הרי עלי תודה בלא לחם וזבח בלא נסכים ואמרו לו הביא תודה ולחמה כו' כופין אותו ואומרים לו שמור ושמעת. ואמרינן התם נתי שמור ושמעת, אמר חביי שמור הבא תודה ושמעת הביא לחמה. וה"ל במתניתן שאמר הרי עלי תודה מן החולין ולחמה מן המעשר לריך להביא היא ולחמה מן החולין משום שמור ושמעתה פי' שישמור את נדרו וישמע לדברי חכמים שאומרים שאינו יכול להביא לחמה מן המעשר אלא לריך מן החולין (ובן זירושלמי ריש גזיר באומר א' מכל הלשונות גזרתי אס תופש אחד מהם גזירות תחיל עליו גזירות אומרים לו שמור ושמעת פי' שישמור נדרו וישמע לדברי חכמים שמפרשים את נדרו).

זכה"ג כתב הראב"ד ברמב"ם פ"ב מה' חגיגה האומר הרי עלי תודה שאלא בה ידי חגיגה חייב להביא תודה, ואינו יולא בה ידי חגיגה, וכתב ע"ז הראב"ד לא גרסינן שאלא בה, אלא ואלא בה, דלא כל כמיניה, ללאת בה, הע"ג דמפרש אבל אמר שאלא בה יכול להתנות דאדעתא דהכא לא נדר. ועיין בר"ן בגדרים (דף מ"ח ע"א) לא שנו אלא דאומר והינן לפניך אבל אמר לי' ויבא אבא כו' דלאו תנאה הוא, וכו'. דאמרינן בבבליה (דף ק' ריש ע"א). בההוא דאמר להו הבו לי' ד' מאה זוזי כו'.

ולפ"ז ה"י נראה להכריע שאם אמר שהוא מתנדב על ר"מ בעל הגם ואלא בה אינו יכול להדליק בביהכ"נ דלא הוי בדרך תנאי אבל אם אמר שאלא בה יכול להדליק כיון שהוא בדרך תנאי. ודוקא אם אמר ואלא בה לאו כל כמיני' לשנות. ולריבא וי"ז כמורדה דלברות.

ואע"ג דאמרינן התם דמתניתן ב"ש היא דאמר תפוס לשון ראשון היינו מחמת שאומר אילו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר. אבל באומר אילו הייתי יודע שאין נודרין כך לא הייתי נודר אלא כך כ"ע מודו בזה. וכמו דמשני התם במנחות ר' יוחנן אמר אפי' תימא ד"ה היא כו'. אך זה ודאי שמי שרלונו לנדר על נדבת רבי מאיר בעל הגם זי"ע"א ובעי לכפורי נפשיה ולטהורי נפשיה אילו ה' יודע שאסור לשנות ממשות נדבת ר"מ בגל הגם ולהדליק בביהכ"נ, ושעובר

על תקנת וגזירות חבות העולם גאוני ותקיפי קמחי רבינו בעל צ"י.
 והגאון מוהר"מ אלשיך וגאוני בתראי בודאי לא הי' רלונו לגדור
 כגדרי רשעים ולעבור ח"ו על גזרתם ומאן דעבר אדרבן כו' לריך
 למיזל ולבעי רחמי' על נפשי' דחטא. ואע"ג שזדעתו לעשות מלוא
 להדליק בזהכ"ג, וסבר מלוא קעבידנא אעפ"כ אין אומרים לאדם חטא
 בשביל שתזכה. ובודאי הי' רולה לגדור כגדרי כשרים שלא לשנות
 זממעות א"י וע"כ אפי' אמר ואלא בזה להדליק בזהכ"ג אומרים לו
 שמור ושמעת שישמור את גדרו ויעשה כמו שחכמים אומרים לו. ובספרי
 נחלת יהושע (סי' ו) הארכתי בזה הרבה בזה דסתם נדרים להחמיר
 אם חזר להיות כודאי כיון שדעתי' כמו שחכמים מפורשים כמו שכתב
 הר"ש. וע"כ כיון דחכמים תופסין לחומר ממיילא חזר להיות כודאי,
 והארכתי הרבה בזה דמחית איגס נפשי' לספיקא. והשגתי שם על
 הגתיבות והדברי' ארוכי' וטריחא לי מלתא להעתיקס ואולי ישיג מעכ"ת
 ספרי נחלת יהושע יעיין בזה. עכ"פ סתמא דמלתא אדם מסכים על
 דעת צ"ד. ומלוא לשמוע דברי חכמים בודאי דניחא לי' לעשות כתקנת
 הגאוניס שלא לעבור דבריהם. ואין אדם מתכפר בדבר הבא בעברה,
 ע"כ אפילו אמר ואלא בה להדליק בזהכ"ג אסור לשנות. כן נראה לי
 להמליץ בעד הגאון מצריסק זל"ל.

אך לכאורה יש לדחות דלא דמי דהתם הוי אמירה לגבוה ולא מהני
 חזרה תכ"ד כמו שכתבו התוס' בזמנות (דף פ') אבל הכא
 כיון דהוא רק לעניים ולא הוי רק מחמת נדר וא"כ כיון שמיד תכ"ד
 אמר שידליק ממנה בבית הכנסת הי' אפשר לומר דמותר לשנות. אך
 כבר הארכתי בספרי כ"י (סי' א') וכן בספרי עמק יהושע, בענין תפוס
 לשון ראשון, ובירושלמי (פ"ז דמאי) המן תנין כו' כאן במתכוין
 לפחות כאן בשמתכוין להוסיף והארכתי שם בענין תפוס לשון ראשון,
 ואולי ישיג מעכ"ת ספרי יעיין בזה. גם הארכתי בספרי כ"י בהירושלמי
 דלעיל מתניתן ר"מ היא דבעי ת"כ. דס"ל להירושלמי דלדברי ר"מ
 אע"ג דלית בזה מעשה נמי בעי ת"כ, ובארתו שם ה"ט"ב. עכ"פ הנני
 מסכים לכל אשר גזרו ותקנו בזה תקיפי קמחי. וענוותנאי בתראי
 שח"ו לשנות ממעוה של ארץ ישראל ושל רבינו מאיר בעל הנס
 על שום דבר מלוא אחרת לא להדלקת בבית הכנסת, ולא לעניי
 עירס. כי אם יביאו אה כל המעוה אל בית האורז ללשכת הגזאים
 דא"י. והסומע לדברינו שזרו כפול מן השמים. בזכותא דא"י והבא
 עליו ברכת טוב מאת ידידו ואוהבו מקרב ולב עמק יהושע אייזיק
 אב"ד דפק"ק טיקטין יע"א, בעהמ"ח ס' עמק יהושע וס' נחלת
 יהושע

י' הושע. יוס ד' ט' כסלו תרי"ג לפ"ק.

יז) זכרה מהרב הגאון הגדול המובהק המפורסם מופת הדור
 נזר הזמן נ"י ע"ה פ"ה לדיק יסוד עולם. כקש"ת מוה' אברהם
 לנדא האב"ד דק"ק טשערנאווי במדינות פולין יע"א.
ב"ה פ"ק טשעכנאווי יוס ה' כ"ח אלול תרי"א לפ"ק. לכבוד ידידי
 ה"ה הרב המאוהב הג' חריף ובקי המפורסם כבוד מוהר"ר
 חיים נתן דעמבילער נ"י בק"ק קראקא יע"א.

אחדש"ה אודיע כי הגיע לידי ע"י הפוסק יוס העזר, המוכתרים
 אשר שלח מעכת"ה נ"י לידי. ידידי הגה גלוי וידוע
 בסביבותינו כי זה דרכי מוכמה שנים מצלי להכניס א"ע בשום ענין
 ממקומות אחרים. ואני מונע את עלמי מזה בכל האפשרות. והגדר
 הזה עשיתי לי מטעמים כמוסים ולפונים בלבי. לזאת לא אוכל
 למלאות המבוקש של כבוד ידידי נ"י לבוא בארובה. ודברי רבותינו
 הגאונים בגזירתם שלא לשנות מעות ר"מ בעל הגם לשום דבר רק
 לשלחו לא"י תוב"ב, הם מקויימים מעלמם. וחלילה לפרוץ גדרן, כי
 כל דבריהם כנחלי אש ויוגם לריכים חיוזק ממי. והנה מאוד
 מאוד אבקש מכבוד ידידי למחול לי על מניעתי למלאות המבוקש
 כרלונו, ודין אותי לכף זכות ומשמים ידינהו לזכות וחיים ושלום
 ושנה טובה ומבורכת ממני ידיו הדו"ש בלב ונפש חפילה. אברהם
 כמהור"ר רפאל ז"ל החוב"ק הג"ל.

יח) הסכמת הרב הגאון הגדול המובהק המפורסם מופת
 הדור נזר הזמן נ"י ע"ה פ"ה סיני ועוקר הרים
 כקש"ת מוהר"ר רוב בעריש אשכנזי גר"ו. שהי' מלפנים אב"ד דק"ק
 סלאנימא במדינות ליטא. וכעת אב"ד ור"מ דק"ק לובלין יע"א.
ב"ה יוס ד' ג' מרחשון בשנת תרי"ג לפ"ק לובלין.
ארובות השמים יפתחו להריק רוב ברכות תבאה לראש ידידי
 עוה"ה הרב המאור הגדול חריף ובקי ומפורסם מוהר"ר
 חיים נתן דעמבילער נ"י.

ידידי כן באה תשובתו לפני בימים הקדושים אשר הי' לי טרדות
 רבות. ובתוך איזה ימים פניתי לעיין בדברי כת"ר היטב
 ולא יכולתי לע"ע למנוח התשובה דמעלתו. אך אשיב מפני הכבוד.
 כי בדבר שלח לשנות ממעו' הנדר ונידב ע"ש ר"מ בעל הגם אף
 לנורך הדלקת נרות בח"ל. הגה זה שתי שנים אשר הסמכתי גם כן
 על זה. וילא כן הכרוז על שמי פה לובלין ובכל הגובערניע. ותהלה
 לאל עי"ז נתרבה מעות ארץ הקדושה להחיות עניים. והנה ראיתי

שהרב הגאון מהר"ש קלוגר נ"י מזרחאד תמה בהסכמתו דא"ך אפשר לעבור על נדר. ולדעתי אפשר שכך היתה תקנת הקדמונים שאסור לנדור להדליק נרות בזהכ"ג ממשות רבינו מאיר בעל הגם כי זה הי' יסוד להחיות נפשות אביונים. ודמי למאי דאיתא במס' תענית על הימים הכתובי' במגילת תענית אם גזרותינו קודמת לנדורו, בטל נדרו מפני גזרותינו ויעווי' תוס' שם דף י"ג ע"א דד"ה אם גזרותינו קודם לנדור. ונראה דא"ך אם נדר בפירוש להדליק נרות בזהכ"ג בטל נדרו. ולר"ך לשלם לארץ הקדושה. ועכ"פ יש לומר דישראל ג"כ לבסכ"ג מה שגדר מלבד מה שיתן לארץ הקדושה ואם לא ירצה לשלם בכפלים אזי ישאל על מה שגדר לבית הכנסת ויתן על רבי מאיר בעל הגם זיע"א רפי תקנת חז"ל גאוני בתראי. ועיין בי"ד סי' רמ"ו ס"ג ובא"ח סי' תק"ע ס"א. דיש דעות בזה דהרמב"ם ס"ל דהוי נדר גמור רק מוחמת דהוי דרבנן ולר"ך חיווק אין נדרו חל עליו. ולכמה פוסקים הטעם משום דזינו ונדר גמור רק קבלת תענית ומשם יש ללמוד לנידון דידן ועיין רמב"ן וריטב"א וף פ"ט דנדרים ודו"ק. ולאשר הדברי' ברורים צעייני. ומסתמא גדולי הדור שלפנינו ודאי עשו כד"ת ואין להרהר אחריהם. ע"כ דעתי העניה מסכמת לדעתם, לקיים עניי ארץ הקדושה, ולמנוה רבה יחשב. והמקיים אפילו נפש אחת מישראל מודעת מה רבה עשכורתו דברי ידיו דו"ש באהבה.

הק' דוב בריש אשכנזי חופ"ק לובלין והגליל.

יט) הסכמת הרב הגאון הגדול המובהק המפורסם מופת הדור נזר תזמן כ"י ע"ה פ"ה חסיד ועניו כקש"ת מוה' יצחק מאיר נר"ו אור תורתו זרח בק"ק ווארשא יע"א. ב"ה יוס ו' עש"ק וילא י"א לחודש כסלו תרי"ג לפ"ק פה ווארשא. לכבוד אהובי הרב הגדול החריק וזקי מוה' חיים נתן דעמצינער נ"י בק"ק קראקא יע"א.

מכתבו הגיעני ותשואות חן לי על ששוקד לטוב עניי ארץ ישראל. ולא הי' בדעתי להשיב בזה. כי למה זה לי לעמוד במקום גדולים וכבר יש לו מסכמים רבים מצלעדי. וגם שאין דעתי נוחה כלל להטיל גזירות וחרמות על אחי". ולא ראיתי גוף תקנות הראשונים ז"ל. ובודאי כלשון הכתוב בשם הגאון הקדוש האב"ד דק"ק צרדיטשוב ז"ל הוא כד"ת שלא לשנות ממשום שמתנדבים לארץ ישראל או לר' מאיר בעל הגם לנדקה אחרת. רק לשלחו לארץ ישראל. ואיני רואה מלשונם שום חרם על שלא יתנדב בפירוש להדליק

פה. והכרוז מהגאון אב"ד דק"ק צריסק דליטא ז"ל בעירו יכול
 הרב לגזור מה שירצה. לא על הכלל כולו. גם שם לא הוזכר רק
 להדליק סתם. ולזה אני מסכים להזכיר לאחז"י שכל מעות הנידר
 והנידב לארץ ישראל או לר' מאיר בעל הנס ישלחו להגבאים שיזבא
 לאח"י לקיים תקנת הראשונים ז"ל. ובאופן שלא יזכיר רו"מ ממני
 שום גזירה ותקנה חדשה וחרס. כי אין להוסיף מכשולים בעתים
 הללו. והיה בזה אמו ברכה ושלוש. כנפש הק' ילחק מאיר בהרב
 מור"י ז"ל.

ב) מכתב והסכמה מהרב הגאון האמתי המפורסם תהלתו מלאה
 הארץ כ"י ע"ה פ"ה מופת הדור, מאור הגולה, לדיק
 יסוד עולם כקש"ת מוה' מאיר א"ש כ"י וזרת, אב"ד ור"מ דק"ק
 אונגוואר יע"א. במדינת הגר.

בעזה"י יום ד' יו"ד מרחשון תרי"ג לפק פה אונגוואר יע"א.
ישפות ה' שלום וכל טוב לכבוד ידיד עליון ואוהב טהר לב
 הרב המאור הגדול המפורסם ונודע בשערים סיני ועוקר
 הרים כקש"ת מוה' חיים נתן דעמבילער כ"י אבן יקרה בעיר ואם
 בישראל ק"ק קראקא יע"א.

ידיד ה' שבוע העבר הגיעני מן הגביר ר' חיים פיין הדעקרעט
 כי ילא דבר המלכות לטוב מלפני מיניסטרעיעס רחנים
 הקיר"ה להתיר לשלוח נדבת לב בני ישראל לתמוך את אחיהם העניים
 האומללים בארץ הקדושה בפרהסיא באין מכלים. רק ע"פ התנאים
 המוזכרים שם. ובדלוי גם בעירו נודע הדבר. והנה עתה מלאני לבי
 לכתוב את עניות דעתי בענין הכרוז מצריסק דליטא. ואין אני אומר
 קבלו דעתי ח"ו רק הבוחר יבחר ויקרב וכו'. וה' ינחני במעגלי לדק
 למען שמו יתעלה ועוד חזון למועד כאשר יגדל ה' חסדו להרויח לנו
 עוד אשים עיני ולבי גם כן על דברי חכמתו בל"ג ידיו דוש"ת בעזה"י.

זה ימים הגיעני מכתב מאת הרב המאור הגדול וכו' מוהרר חיים
 נתן דעמבילער כ"י מק"ק קראקא. וידרוש ממני בהסכמת
 היקרים העומדים על הפקודים להביא הכסף המורס לקופת ר"מ בעל
 הנס לארץ הקדושה תוב"ב. להחיות נפשות העניים האומללים אשר
 שם. וישלח הרב מוהרר"ג כ"י את אשר הוכרו מלפנים בצריסק דליטא
 במעות הגאון אב"ד דק"ק. ולהקת נביאים מחזיקים על ידו אשריו. ועתה
 גם מגאוני וגדולי דורנו גלו דעתם הרחבה בזה. ועתה לא ידעתי מה
 מני יהלוך. תוך שאגת כפירים ומעונות אריות. תשמיע שום אגור
 קולו. לזאת נכון הי' לי להיות נחבא אל הכלי' לבלתי הכלס וגעמן באהלי,
 ולא

ולא להשמיע בחוך קולי, אולם הרב הגדול הנ"ל כתב אלי שלישים
ויפלו ר'י לכתוב דעתי קלה כמות שהיא, ולא אוכל לסרב עוד וצטלתי
דעתי.

ואומר הנה לפענ"ד ברור כי אם אמת כי כבר רבינו בעל בית
יוסף ומוהר"מ אלשי"ך זי"ע החרמו על אודות נדבות
עם ה' בעד נשמת ר"מ בעל הגם לשלוח את הכל לארץ הקדושה בלבד,
אין ספק כי לא גזרו רק על מה שנדבו סתם בעד נשמת ר"מ בעל
הגם כי ה' נודע ומפורסם בכל תפולות ישראל כי כל אשר יתנדבו
לקופת ר"מ בעל הגם הוא לפני עניי א"י המתנדב סתם על דעת
המנהג נודר כמבואר בפוסקים, וליאת המשנה ידו על התחונה,
אבל שיגזרו רבותינו לבלתי ירום איש מאומה רק לקופת ר"מ בעל
הגם זה לא יעלה על הדעת כי מה כח צ"ד יפה לבלתי יעשה בשלו
מה שלבו חפץ. ואין אדם חוסר פירות חזירו על נפשו של חזירו.
ולא על אחרים וזוהי בלתי ספק לדקו דברי הגאון המפורסם מוהר"ש
קלוגר ג"י כי אין זה בכלל החרם.

ומ"מ אם תלמיד שאמר דבר אין מזניחין אותו, וכל שכן גאון
ישראל כמו הגאון ז"ל. והנה הגאון אמר בגזירתו שאפילו
גזר בפירוש למאור בבהכ"נ ישלח את המעות לארץ הקדושה. וזוהי
יש בדבריו שורש לפמ"ש מהר"י קולין בתשובה שורש קב"ח (והעתיקו
הצ"י בסיומן רנ"ו ובסיומן רנ"ט ואחריו הש"ך בסו"י רנ"ט ס"ק י"א בסופו)
ענף ב'. דאם מתנדב אדם מעות למאור בבהכ"נ, אם מזלעדי הנדבה
היה יש עכ"פ די הסיפוק להאיר בבית הכנסת אע"ג דע"י נדבתו
יתרבה המאור מ"מ יכולים הגבאים לשנות וליתן הנדבה לעניים רק
אם מזלעדי נדבתו של זה לא יהיה אפי' די הסיפוק להאיר בזה אסור
לשנות לנדקה לעניים ע"ש ולפ"ז עתה אחרי כי בסתם קהלות ישראל
אשר שם בתי כנסיות בנויים עכ"פ די הסיפוק להאיר יספיקו מקופת
הקהל. והמתנדב מעות למאור אין כוונתו רק לרבות האור. או כוונתו
שיאירו משלו. אבל גם בזולת נדבתו ה"י לבני ישראל אור במושבותם
בבהכ"נ. א"כ שפיר יש ביד הגאון מצריסק ללוות שכל המעות שהתנדבו
ע"ש ר"מ בעל הגם למאור בבהכ"נ ישלחום הגבאים לעניי ארץ הקדושה,
אחרי כי ודאי גם מזלעדי נדבתו יספיקו להאיר כן הדיון בסתם נדבת
מעות למאור, דיכולים לעשות כן. והי' דעת הגאון מצריסק כי כאשר
יתנדבו לשם ר"מ בעל הגם ישלחו לא"י. והחפץ להיות נדבתו לאור
בהכ"נ בלבד ולא לעניים יתנדב סתם ויש בזה תקנה שלא יחסר די
הסיפוק לעולם. אבל לעולם אפי' בסתם יש ביד הגבאים ליתן המעות
לעניים

לעניים ואין בזה שום מיחוס, כי ילך הלה ידי נדרו וכדברי המהרי"ק
(והב"י והש"ך).

וגדולה מזה נראה לפענ"ד דאפי' יש מקום לחוש שאם יבנו ויתנו
המעוה שהתנדבו להמאור בבהכ"ג לעניי א"י יש חשש שלא

יהי' די הסיפוק להאיר בבהכ"ג לפעמים עד כי יתנו הלבור, אפי"ה

מותר לשנות וליתן ליושבים לפני ה' בארץ הקדושה. דהרי כל חילוי

דמהרי"ק שכתב דאם יש לחוש שלא יהי' די הסיפוק להאיר בבהכ"ג

אוי חסור לשנות וליתן לזקה לעניים, עיקר ראייתו ממה שכתב התשצ"ך

בשם הר"ר שמואל וז"ל מתוך הירושלמי דזרעים דאמר לי' חמא תרעה

דבי כנישת' דקא בנו כמה ממון שקעו אצותי במקו' הזה אמר ליה

אדרבה כמה נפשות שקעו אצותיך במקום הזה וכי לית תמן למילף

באורייתא או חולים המוטלים באשפה. מכאן אומר הר"ר שמואל שטוב

ליתן לזקה לנערים ללמוד תורה או לחולים עניים מליתן לביהכ"ג.

ומזה דקדק מהרי"ק דדוקא ללמוד תורה או לחולים לעניים, אבל סתם

לזקה לעניים די הסיפוק למאור בבהכ"ג קודם. (וזה שהובא ביו"ד

בש"ע סוף סיגון רמ"ט בסעיף י"א בקיבור) ופשוט דמה שכתב לנערים

ללמוד תורה לאו דוקא דה"ה לכל עמילי תורה כמ"ש התשצ"ך בשם

הירושלמי דזרעים וכ"ה בירושלמי שקל". וכבר עמד המגיה בעור סי'

רמ"ט על מה שכתב שם חולים המוטלים באשפה שחינו נמלא כן

בירוש' (שלפנינו). והנה אלו העניים יושבי ארץ הקדושה אשר עזבו ארץ

מולדתם לשבת לפני ה' בארץ אשר עיני ה' חלקינו דורש אותה

ומקדשים ימיהם ולילותיהם על התורה ועל העבודה ויחיו חיי לער

בלחץ ודחק. בלתי ספק הם כולם בכלל עמילי תורה. ואולי גם

בכלל עניים חולים כיון שחיהם תלויים מנגד. וא"כ אפי' יש לחוש

דאם ישלחו המעוה שהתנדבו למאור יחסר די הסיפוק עד שיתנדבו

הליבור אפי"ה מותר ואפי' מזה לשלוח לעניי ארץ הקדושה שהרי

לדעת המהרי"ק הירושלמי וכן התשצ"ך מיירי בשאין די הסיפוק. דבים

די הסיפוק אפי' סתם לזקה קודם ממילא לגבי עמילי תורה גם באין

די הספוק אפי"ה קורין עליו כמה נפשות שקעו במקום ההוא. באופן

דלפענ"ד בכל ענין יכולים הגבאים לשלוח מה שהתנדבו למאור לבית

הכנסת לעניי ארץ הקדושה העמלים בתורה ובעבודה. וכש"כ הפרנסים

כמבואר בש"ך סי' רנ"ו ס"ק ז' כמה שיישז דברי הב"י, ונראה דגם הר"ר

מג"ש שמחמיר בשינוי כמבואר ברה"ש ריש ב"ב ובטור סי' רנ"ו מודה
בזה וכש"כ הבר העיר בעירו כמו הגאון מצריסק שיוכל לעשות
כרלוגו.

דברי אומר לי כי מה שמפורסם ונודע בישראל כי נדחתם בעד
 נשמת ר"מ בעל הנס הוא לנורך עניי ארץ הקדושה ולא לשום
 לדקה אחרת, וגם רק בעד נשמת ר"מ בעל הנס ולא בעד קדושי
 ישראל אחרים אשר גם הם גזרו אומר ייקם ה' ית"ש את דבריהם.
 לפענ"ד היא דאע"ג שהלדקה שמתנדבים בעד המת' תועלת להם.
 וכמ"ס בב"י בשם הרוקח בטור או"ח סי' תרכ"א מ"מ מי שמתנדב
 בעד המתים יתנדב בעד קרוביו אולי יש לנורך ועילויי לנשמתו על ידי
 לדקה זו, ואין לנשמת הלדיקים הלרורות בלרור החיים כבר לנורך
 לנדבותו, ונראה קלת כנוגע בכבוד הקדושים ההם. וזה שמתנדבים
 בעד עילויי נשמת ר"מ בעל הנס אף כי גם הוא זי"ע נשמתו לרורה
 בלרור החיים אין זה כ"א הלדיק ראה בדורו גם הוא העוני והלחץ
 אשר בני ארץ הקדושה נלחלים וגדחקים (כי כן ה' מימות עולם יעווי'
 מ"ס מהרלב"ח בקונטרס הסמיכות מהלחץ והדוחק הגדול שה' בימיו)
 ולזה ר"מ בעל הנס לפני פטירתו כי מי שיתנדב בעד נשמתו ללדקה
 הוא ימליך בעדו לפני ב"ד של מעלה, להטיבו ולהליתו. וכבר
 ידענו שהפלת הלדיקים תעלה לפני ה' ית"ש גם לאחר פטירתם
 כמבואר בכמה מקומות בספרן של לדיקים והיה הלדיק ההוא מפורסם
 בדורו לאיש מופת באמת ויאמינו בדבריו כי לא ישיבו ריקם. זה נראה
 בעיני אמת ונכון לפת טעם ויסוד לדבר אשר פשט ברוב מקומות ישראל.
 ובדאי לא דבר ריק הוא. וילא לנו מזה כי הנותן לדקה אחרת לעילוי
 נשמת ר"מ בעל הנס. אף כי בודאי אין הקב"ה מקפח שכרו. מ"מ
 מה שיקום כי נשמת הלדיק ר"מ בעל הנס תמליך בעדו למעלה זה
 לא יעלה בידו כי לא מילא רגון הלדיק בליחיתו לזה לא יתנדבו ישראל
 לעילוי נשמת ר"מ בעל הנס רק לפני עניי ארץ הקדושה. והיתה
 מעשה הלדקה שלום לחיים בעולם הזה ולחיים בעולם הגלחיים ועכ"פ
 לפיענ"ד אין לפקפק על מה שהגדירו הגאון מבריסק ושאר הגדולים.
 שהצתיק מצ"ת כ"י. דברי ידו דו"ת. הק' מאיר ח"ס חופק"ק
 אונגוואר יע"א.

בא הַשְּׂמֵת ארץ הגאון הגדול המובהק המפורסם מופת הדור
 פאר הזמן כ"י ע"ה פ"ה סיני ועוקר הרים קקש"ת
 מיה"ד ילחך מזה פעמלם כ"י שהי' מקודם אב"ד דק"ק אייזנשטאט,
 וכעת אב"ד דק"ק באגיהאד יע"א.
 בעז"ה יום ד' כ"ג כסלו תר"ב לפ"ק פה באגיהאד יע"א.
לא"ש הגדול בענינים ה"ה הרב הה"ג הדיין ובקי ארבי שבחבורה
 כש"ת מוהרר חיים נתן דעמבילער כ"י.

זה שזעות שנים עזרו מאז שקבלתי מכתב קדשו בענין הגדבו' על
 נשמת ר"מ בעל הגם והגני מסכים על כל הדברים הנאמרים בכרוז
 ובדברי חכמים הגאונים המסכימי' רק בזאת אשר הוסיף הגאון אל"ד
 דק"ק בריסק שאפילו אם ידור בפירוש להדליק נרות בבהכ"נ על
 נשמת ר"מ בעל הגם לריך לבטל מה שאמר בפיו, ולריך לשלוח המעות
 לא"י, זה דבר שאינו נראה כלל. ואי"ה ויזכני ויעמידני מחליי אשיב בזה
 לפי כבודו וכבוד תורתו כי רבה היא ואזח קלת באריכות בענין
 זה. ולעת עחה באתי בקלרה שאני מסכים שאין לשנות מעות א"י
 לדבר אחר. וגם הגדור על נשמת ר"מ בעל הגם. ולריך לשלוח
 הכל לא"י. כיון שהוא תקנה קבוע מרבינו בעל ז"י ומהר"מ אלשיך
 ז"ל ואע"פ שלא נמלא כך בכתובים מ"מ למה לח נחוש לתקנה זו.
 והרי אפי' גם בלא התקנה רשאי כל אדם הגדור בשביל נשמת ר"מ
 בעל הגם לשלוח נדבחו לאנשי א"י שהרי כל אדם יכול לעשות
 במעות לדיקה מה שרולה. ואדרבא מזה רבה היא להיות לעזר
 לתמוך ידי האציונים בא"י אשר המה במלור ובמנוק. והלואי יבי'
 להם לחם לר. ואם כן איפוא מדוע לא נקבל הדבר עלינו
 לחובה ולשלוח דוקא לאי"ה"ק. ולחוש לתקנה שילא מפי רבינו בעל
 ז"ל ודעימי'. ומיהו כל זה צנודר סתם על נשמת ר"מ בעל הגם
 שאז לריך למסור המעות להגבאים שבכל עיר ועיר ועל ידם יגיע
 לאנשי א"י. אבל הגדור בפירוש על לדיקה אחרת או לנרות בבהכ"נ
 עבור נשמת ר"מ בעל הגם בזה נראה לי שאם עשה כן, יעשה ככל
 היולא מפיו. אלא שגכון הדבר שלא לעשות כן מעיקרא. והרולה
 לידור לנשמת ר"מ בעל הגם ידור סתם או בפירוש לא"י. וחלי כך
 הי' בקבלה לרבינו בעל ז"י ומהר"מ אלשיך ז"ל שכך הי' רגון ר' מאיר
 בעל הגם שהגדור לנשמתו ידור לבני א"י. ובשביל זה תיקנו כן רבינו
 ז"י ומהר"מ אלשיך שיהי' זה דוקא לבני א"י וממילא נשמע שאין
 לעשות דבר מה שיהי' נגד פקודת המלך ושריו יר"ה. ואין לקבוע על יד
 מחלר לחלר ומצית לבית. רק כל מי שירלה לידור ימסרנו ליד הגבאי
 לקופה חתומה שיש לו. ככתוב בפתשגן הדת אשר ילא מפי המלך ושריו
 יר"ה. אלה הדברים ילאו מפי חולה ומדוכא ביסורין ושוכב על ערש
 דוי. חתני ג"י כותב, ואני המדבר ובאתי עה"ת. ידיו דוש"ת באהבה
 הלעיר ילחק משה פערלס מצרודא.

כב) הסכמות הרב הגאון הגדול חריף ובקי המפורסם פאר
 הדור ג"י ע"ה פ"ה. כקש"ת מוה" אברהם שמואל
 בנימין סופר ג"י בן הממלא מקום אביו, הגאון האמתי. המפורסם
 בולגיא

זוכינה קדישא. רשכבה"ג ווהרנו"ק ז"ל אצ"ד ור"נו דק"ק פרעקצבורג
יע"א :

סיל"ח פ"ב יום ג' ד"י עצה הר"י: לפ"ק :

החיים והשלום לכבוד הרב הנואה"ג חר"ף ובקי המופלג בעל
פיפיות בקש"ה ווהי חיים נחן דענוצילער כ"י. בשנת
החכמוני צק"ק קראקא יע"א :

שבוע זו צח לידי ווגלה עפה ווע"י אלצעותיו דפר"נו כ"י עם
מודעה רבא ווהגאון ווצריסק דליטא והוסכמיים ענו
ווקדי הדור קדושי עליין כ"ע זל"ל. ע"ד הכידר לשמח ר"נו בעל
הנכס גזרו אומר אחת דתו שלא ישונה לשום לדקה רק לתושבי
ארץ הלצי. ולא דבר חדש הוא כי גזרה ישנה היא שגזרו גאוני
קדושי רבותינו כוחי כפשו אשר כל צית ישראל כשען עליהם הצ"י
ווהר"נו אלשיך זל"ל. וגאוני צהראי לא צאו אלל לעורר היסנות.
ועתה קס ונתעודד פר"נו כ"י לעורר אח גדולי זונכינו ה' עליהם
יחיו להיות ווסכמיים על כל הנעשה. ודרשני פר"נו כ"י להיות וון
הונוים לצא ג"כ על החתום. חונה חכי וואוד ח"ך דצרי רבותינו
הקדושים לריכים חיזוק. ווי יצא אחרי וולכי רצון אשר כצר עשהו.
ווי יפלה פה ולשון נגד איקורם. ווי יעמוד להסיר ווה שאקרו.
ואין לורך רק להדפיס לחלק ציעקצ ולהפיץ צישראל. למען ישמעו
וידעו תקנת קדמונים זל"ל. וכה יהיה וכה תקום :

והנה פר"נו כ"י שלא חלי ווכחצי גאוני זונכינו ולא הכיח לי
זנון לשום עין על דצריהם כי דחק וואוד אח השעה
להסיצ ווהר צלי עיכוז כלל. לכן לא צחתי אל העי"ן רק עזרתי
צוורולה צין צחרי דצריהם. והנראה לי לפום ריהעא צוודר וופרט
להדליק נר ושנון לר"נו בעל הנכס ווסתצרא כי גם על זה עוודו
וגזרו הקדמונים ז"ל כי אי לא הא לא קיינא הא. כי ווהנראה
שראו שרצים הווחאויס לזכות לנדור לתועלת כשומח ר"נו בעל הנכס
וה"י להם צוה אמונת אוון וכיון שהי' התחלת תיקון ענין זה
להספקת תושבי ארץ הקדושה. וראו צדורם שהיו רצים נודרים
לר"נו בעל הנכס אצל לא נחנו לעניי א"י וולאו הכרח לגזור ולשאקור
איקור שלא יוחן רק לעניי א"י. ואם רק על הנודר סתם אקרו.
עדיין כל הכולה לזכות צוה יפרט נדרו שנודר לנשמתו כדי להדליק
נר ושנון או לחת לקרציו וווכיריו העניי. ווה הועילו חכומים
צחקתם. ולכן ווסתצר שגם צוופרט אורו. או שאקרו שלא להדליק
נר ושנון או שום לדקה לר"נו בעל הנכס. או שאקרו על הגצאים
ושומשים

ושונשים דזהכ"כ לקבל עצור ר"נו צעל הנס רק עצור עניי ח"י.
 והנה חס העילו האיפור על הכותן ח"כ הנודר לנשנות ר"נו צעל
 הנס להדליק נר וכדוונה. ווי שנודר כך הוא כנודר לעשות איפור
 אשר נוספנו חרוץ צט"ע יו"ד ס"י רע"ו. וחליא דעיות הרנוצ"ן
 והרנוצ"ס אי לריך התרה או לא. וגם לפי שיטת הרש"א שצטע"י
 ה' קס ח"ל התרה דהא נדרו לעצור צקום ועשה יעו"י"ט. והנה
 כיון שצ"כ אי אפשר לו לקיים ויה סנדר להדליק לנשנות ר"נו
 צעל הנס או שאין לריך התרה. או צע"כ שיחיר לו נדרו וגם
 לזהכ"כ סנדר לא יהי. וגם לא לעניי ח"י דוונה להס ולו שלא
 נדר רק להדליק נר לזהכ"כ לזכות נשנות הכ"ל. וכיון שא"א לו
 לקיים נדרו צאופן סנדר או ע"י התרה או צלל התרה עכ"פ.
 לעניי ח"י לא נדר כלום. וכלל השני שכך אקרו על הגבאים שלא
 לקבל ונווי סנודר צפירות. כ"ל לפוס ריהטא דא"ל התרה. כיון
 שאין נוקצלין ונונו ויה לו לעשות ואכוס הוא. והוי כנודר לחצירו
 והוא אינו רולה לקבל. וע' צ"י וצ"ע ס"י רל"ו וכלל דניי להא דב'
 הנודכי ונויצא צצ"י וצ"ע או"ח ס"י קכ"ג צוני סנודר נוקוס לצנות
 ציהכ"כ והכוונרים ועכצים שאינו יכול לחזור צו. שאני החס שיט
 תקיה אולי ציונים הצאים יתלכו הכוונרי כנ"ש הנודכי צפירות
 זה עענו ע' ב"ז טס. אבל צנידון זה שהאיכר לעולם קיים שלא
 לקבל ונונו חנוס הוא ואין לו עליו עביר' כנ"ל והרנוחנו מוצא
 שכל ווי שירלה להיות לו זכות ונר"נו צעה"כ צע"כ הוי לריך לנודר
 לעניי ח"י ויש לעיין ויה הוא עיקר הנדר חס לר"נו צעל הנס. או
 להדליק. ולדעתי עיקר הנדר הדלקת הנרות ויהי לנשנות ר"נו צעל
 הנס עפל לו שיהי' זכות לדקס זו לו בן נראה לי. לולא דצרי
 הגאון הנופורקס ונוסר"ט קלוגר כ"י ותשיבת הגאון נוהכ"ס כ"י צזה.
 ויש לי חריכה דצרים. ולהיות כי פרי"ו כ"י דחק השעה נוארד לכן אקלר:
ורביעין ליון לא נהשה ולא נשקיע ונלפקה על עניניה כי אני
 הגצר ראה עני עוני עם ה' אלה היושבים על החורה

והעצודה צנוקים קודם נוקדשים עלנח ליונדים תורה לנשנות נחודך
 הלחן והדקס צלתי אל הנוחנדצים צעס ה' עיניהם. ועתה הרחיב
 ה' לנו ורשות נחונה נואתה ונלך החמיד ושריו יכ"ה לשלוח להס ח"ט
 ח"ט כצרכתו אשר צירך ה' אוחו. ונלום רצה להסגיה עליהם צכל ויה
 דאפשר להחיות נפשות רבות. והי' נעשה הלדקה שלום ונזכה ללאות
 צצנין ליון וירושלים: הכ"ד טרוד נוארד כותב צחפזון רב דורש

שלונו

שלומו. ידיו ווקירו. הק' אברהם שמואל בנינון בהגאון ונהר"ק זל"ל:
כג תשובת הרב הגאון האומי הנופורקס בכל קלוי ארץ
 ווהי שלמה קלוגר כ"י ראצד"ק צראד שליטיה
 בזה ווי"ט להסיב ע"ד הרב הגאון הנופורקס ווה' וואיר א"ט כ"י
 אצדק"ק אונגוואר (לעיל ק"י ד') וע"ד הרב הגאון הנופורקס ווה'
 דו"צ בערי"ט אשכנזי כ"י האצד"ק לוצלין (לעיל ק"י י"ח) וכבר צאה
 חסיבה זו צדפוק צקפרו שו"ח טוב טעם ודעה צק"א א"ט:

הנה אחרי שדפס חסובתי הכ"ל הסייכא לעניי א"י צנידון
 וועת ר"ו צעל הנק הגיע לידי ונכתב ווהרב הווא"ג ווה'
 חיים נתן דעוואלער כ"י ווקראקא. ושלה אלי ונכתב הרב הגאון
 אצדק"ק אונגוור ונכתב הרב הגאון אצד"ק לוצלין שרלו שניהם
 לקיים דברי הרב הגאון צריסק. והיה כי כל דצריהם לא נהירין
 לי לכך אצאר זה בעזרת הסס יחצוק:

הנה דברי הרב הגאון ווה' וואיר כ"י אצד"ק אונגוואר לא
 נהירין לי כלל דהנה שורש דצריו שוואל סוואך לדברי הרב
 הגאון וצריסק צחטובה ווהרי"ק והוא צצ"י ק"י רכ"ו ורכ"ט צצ"ד
 ס"ק י"א. דאם ווהרדז אדם וועת לואור צהכי"כ אס ווצלעדי
 הכדצה הווא י"ט עכ"פ די סיפוק להאיר צצהכ"כ אע"ג דע"י הכדצה
 יחצבה הוואור ו"ו יכולין הצצ"י לטנות וליחן הכדצה לעניי כו'.
 ולפי"ז עתה צרוז הקהלות ישראל אשר א"ט צתי כנסיית צנויות
 עכ"פ די סיפוק להאיר להם יספיקו וקופת הקהל. והוועהכד
 וועת להאיר אין כוונתו רק להרבות האור כו'. הנה לא דני
 בעוכלא לדנא וכוונה טעוים דאס עיקר כוונת הוועהכד להאיר
 צצהכ"כ בזה ספיר אזלין צתר אוועדנא דאין הי" יודע א"ט די
 צלעדו הי" ווהרדז כד"א. אצל כאן אין כוונת הוועהכד להאיר
 צצהכ"כ והרי א"ט עוואד הנר צווקום שוועפללין רק זה א"ט לו
 ווקוס ויחד סוואליקין א"ט לנטנות ר"ו א"כ נהי א"ט וואור צלעדס
 אצל הקהלי אין וואליקין לכבוד נטנותו וזה צא להדליק לכבוד
 נטנותו ווה לי זה א"ט יציא אחד כד יאר לייט. האס יאור הרב
 דגס יאר לייט לא ידליקו כיון די"ט וואור צלעדו כן ה"כ בזה.
 ועוד הוועהכ"ק ווייני דצטעה שעהכד זה כבר היה די סיפוק
 להאיר אז הוי אוועדנא דאס הי" יודע א"ט די צלעדו לא היה
 ווהכד והי' ווהכד יוחר לעניי. אצל א"ט צעת כדו לא הי" די
 להאיר אף דאח"כ נחצבה וי"ו י"ל דכל מקודם זכה. והבודר כולה
 להיות הוא קודם לואוה זו. נראה דצוה ווודה הוועהכ"ק דאין
 לשנת

לשנות וכמו שמורה לשונו לכזר ה' זו די קיפוק צעת נדרו. ואפשר
 אף אם ה' צעת נדרו די קיפוק להאיר אם זה ידע וזה די ש
 די זלעדו ואעפ"כ נדר דאקור לשנות לזזה חזינן דידע די ש זו
 כדי להאיר ונ"מ נדר להאיר נוכח דלה זזה דוקא. והנהר"ק
 לא קאמר רק אם הנודר לא ידע שיש די זלעדו ונדר אז הוי
 אוודנא אם ידע די ש די זלעדו ה' נודר לזר אחר. ואם כן כאן
 דהנודרים יודעים די ש די זלעדס להאיר צהכ"כ ונ"מ נודרים
 להדליק לנשמת ר"מ. וגם צרוז הקלות צעפה שנודרים לנשמת
 ר"מ אין צהס די להאיר ימים רבים ונהי שכשיכלי יראו הלבור
 להכין אחר כל דצעת נדרו אין זו די. א"כ זכה הוא זו חלה
 וכולה להקדים לזר מולה :

ועוד נראה דהנהר"ק נייני שלא קצע זמן להדליק רק שאמר
 קחם שנודר נר להאיר זזה הוי אוודנא אם ה"י ידע די ש
 די זלעדו לא ה"י נודר רק לעניים אבל אם קוצע זמן להדליק
 היום הזה זזה כיון דקצע זמן שרולה להדליק היום זזה ודאי
 אסורין לשנות אף די ש זו די קיפוק. כיון דחזינו דקצע זמן
 להיות היום נאיר נשלו א"כ לדוקא הוא נוכח דצשלמא אם נדר
 קחם אמרינן דאין כוונתו דוקא למולה זו ולא לאחרת רק כוונתו
 להאיר לצהכ"כ לכבוד. וא"כ יש אוודנא אם ה"י ידע די ש זלעדו
 ואין הצהכ"כ לריך אור זה ה"י נודר לעניים. אבל אם נדר להדליק
 יום הזה נוכח דאין כוונתו לכבוד צהכ"כ לזר רק לנפשו לזכות
 נפשו ע"י מולה זו להגן עליו זזה כל דעיקר כוונתו לנפשו לא
 לכבוד צהכ"כ וזה צכך די ש זו די להאיר הוא מולה לזכות צמולה
 זו. ומה לי צשל אחרים. וא"כ הנודר להאיר לר"מ צעל הנס הוי
 צעת לרה ח"ו וכוונתו להדליק מיד כדרך כל הנודרים זזה אקור
 לשנותו לשום זר. ועוד יוחר וזה אם ינדור אחד עולה לצהמ"ק
 ועוזר צעפה וצג' רגלים עוזר זלאו זבל תאחר כנצואר האם
 נאמר דאם יש הרצה עולות לקיץ הנוצח י"י פטור מכל תאחר
 ודאי הא צורכא. והנעם נצואר דצנודר נר להאיר אמרינן דעיקר
 כוונתו לכבוד צהכ"כ לכן יש אוודנא אם אין צהכ"כ לריכה לכך
 נוסכים להיות ללדקה אחרת. אבל הנודר עולה כוונתו לכפר עליו
 וזה לו צכך שיש הרצה עולות הוא לריך לשלו. כן ה"י כיון דזה
 נודליקין ח"ו צעת לרה דהוי סגולה לזכות ע"י זכות ר"מ להכלל
 מלכה ולהיות ליוליץ לפניו ית' וזה לי וזה שיש הרצה להדליק
 זלא"ה הוא חסץ להדליק נשלו לכבוד נשמתו להגן עליו. והדבר

פשוט אללי עד שחס לח הייתי ונכיר כחצ ידו של הגאון
הכ"ל לא הייתי מוויין שילא זה ופיו הטבור. ושירש הדבר חס הי'
ציד הרצ הגאון הכ"ל לוור על נרות יא"ל חס יש בלח"ה להאיר
לשכותו ליחן לעניים כן צזה נשוע לו. ואס יודה דצזה חין לשכות
כמו כן גם צנודר להדליק לנשמת ר"ו צנ"ס הוי כן. ואין לי דמיון
כלל לנודר נרות להאיר צצהכ"כ:

וישוב

נפנה ליחר דצרי הרצ הגאון ונאונוואר צנ"ס דנ"ל
דחפ"י חין צו כדי סיפוק להאיר צצהכ"כ ננוי יכולין
לשכות לעניי ח"י הלונודים תורה דהוי ונורה יוחר גדולה כן תוכן
דצרי. ותורה תורה אקרא ויה ענין שמיטה אלל הר סיני דהיכא
דכר קחס לדבר ונורה צאין צו טעם לוור דלא וכוון צזה חוודין
דעה הנוהן דנכ"ס דניחא ל"י צוולה רצה יוחר ונו. דאס כיוון
קחס לצכות ונורה אחת ודאי דניחא לו ציוחר גדולה. חצל צנדר
לנשמת ר"ו צעל הנס ונדונדרין דוקא צעצורו ונכרס דהוי ונכה
דזו קגולה לוור אלהא דנאיר וזהו קגולה צדוקה לרפואה ולנס
וכדוונה. ח"כ ויה ענין לשער ונורה גדולה ונו ונ"ו הנודר
דוקא לזה כוון ונחס דהוי צו קגולה זו ומהו ענין ונורה חוורה
לכאן. לכן ח"ו לשכות ודעתו וז"צ ופשוט:

ומעתה

אדבר ונדצרי הרצ הגאון ונשר"צ חשכנזי כ"י חצ"ד
דק"ק לוצלין. הנה הוא חל"י ור"י זי"י. צמי"ס צווק'
חעניח דף י"צ חס גזירותינו קודם לנדרו יצעל גזרתינו. אח נדרו
כו'. הנה אחרי הנוחילה גם דצרי לא יועילו ולא יעשו פרי. חדא
דהסס הוי הגזירה להיות להדיא יניס הללו י"ע. וא"כ הוי נדרו
להדיא נגד גזרתינו. חצל כאן ונאן ינור דגזירות הצ"י ודעיוני"י ה"י
גם על הנודרים צפירוש להדליק שוון. חולי ה"י כוונתו רק על הנודר
קחס ולא על הנודר צפירוש להדליק שוון. ולוור דכוונתו של הרצ על
גזירה דידן דאנחנו נגזור כן חס להזכיר לוור דצווננו זה יחול גזירתנו
לצעל נדר דאורייתא. ונה חנו ונה חיינו. ונדצרי ידוע דחין דין ת"ח
צזה"ו. ועוד חף חס כאוור דגזרס הצ"י ה' להדיא חף על הנופרשים
להדליק שוון. ונ"ו חינו דוונה להחס. דהסס הוי רק דחין ונניחין
אותו לקיים נדרו ולהפענות ודכוותי' נינא הכי ננוי שלא כניה
אותן להדליק שוון פה חצל נכופו להעלות הנועות לח"י. הרי י"כ
ההוא גצרא דעד כאן ערמא: עפי לא. כנ"ס צחסוזה ראשונה
דנני לנודר להקריב צצית חוכיו כו' דחינו ונחוי"ב להקריב צווקדש:

ועוד

חנו חין לנו אלל דצרי הש"ע שלא העתיק רק חנוכה
ופורים

ליישב קוטייה הצ"ס וסומוני באות על הגאון בעל ספר אפרי'
 על שלא הרגיש כלום ודבריהם צוה. ועכ"פ לפי"ו שוב אין נושא
 רא"י כלל לכ"ד. לענין נעות ר"ת צ"ה. והנה נו"ש עוד הדרי"ג כ"י
 להשיג וילא לחדש וז"ל. ועוד אנו אין לנו אלל דברי הש"ע שלא
 העתיק רק חנוכה ופורים וכדומה דהוי תקנת אנשי כנה"ג ונחפשה
 בכל ישראל. אצל לא כלל צוה אם אח"כ גזרו לעשות איזה יו"ט
 שנאמר כן שיצטל גזרותינו את נדרו. וח"ו לומר על תקנת שאחר
 חכמי הש"ס שיצטל גזרותינו נדר לאורייתא עכ"ל. והנה לא בן
 הוא דעת המהרש"א בתשובה שם צקי"ג וצקי"ד ע"א שכי"ס ציחיד
 שנשבע נגד תקנת הלצור. והקב"ה. והצי"א ונחילה דעת הסמ"ג
 והפסקים דק"ל דחשיב כנשבע לצטל את הנו"ה. ושוב נחלק בין אם
 נדר קודם שגזרו הלצור גזרתם. ובין נדר לאחר גזרתם ונייתי עלה הך
 דפ"ק דתענית הכ"ל דאם גזרותינו קודם לנדרו וכו'. הרי נצואר להדיא.
 דהך דיצטל גזרותינו את נדרו לאו דוקא גזרות חכמי הש"ס אלל שגם
 בגזרת הלצור וחכמי הקהל דהאידיכא נניי היכא דגזרתם קדומה
 לנדר היחיד אוריין ג"כ דיצטל גזרתם את נדרו לאורייתא. וחרוני
 הלצור לדעת כונה פוסקים אינו אלל כעין גזרת נדרו כו"ש הרא"ש
 צפקיו ונחשויותיו. והטור בכונה דוכתי הצי"א ומהרש"א בתשובה
 ק"י ק"צ. וכידוי קיל וחרס. שהרי לדעת הרשב"א בתשובה נידוי אינו אלל
 דרצון וספיקו לקול' וחרס לאורי"ו וספיקו לחומ' והסתחא לפי"ו כש"כ דשי"ך
 לומר הך דגזרותינו נוצטל את נדרו בגזרות חכמי ישראל ועיני העדה
 כו"י רבינו הגדול בעל צ"י. דעיני"ו אשר נופיו אנו חיים. ונדע שה"י
 ג"כ צונוו רשכבה"ג. כנראה ונחשויה הרנ"א ומהר"ו נפדווא.
 צש"ח הרנ"א ק"י ונ"ז ונ"ח נצטלו דעתם נגד דעתו הגדולה. כי
 כל ההולק עליו כחולק על השכינה יע"ס. ופשיטא ללא גרע חרנו
 ותקנתו ונחוני הקהל ותקנתם. ועיני"ו ג"כ בתשובה ספר אפרים
 ק"י ק"ז. צנידון אנשי ק"ק צודון שהחריס עליהם הגאון
 ונהרי"פ בהקב"ה שלא יקבלו עליהם רב שי"ס לו איזה לך קירבה
 ולדדים צחוק הקהל. וצוטך הזון קבלו עליהם רב ונחחקים
 והסתחן שם כו'. וליד שם הגאון הכ"ל דיש לומר לכיון לגזרת
 מהר"ק קדם לקבלת הרב וא"כ מהר"א שיצטל קבלת הרב ונחונה
 הגזרה. דוגמה אם גזרותינו קודמה לנדרו דונ"ס תענית שם. אלל
 דשוב י"א לחלק את הענינים. דצטלנוא החס"י קבל את נדרו
 אז אם הגזרה קדומה לא חל הנדר כלל עצור שיפגע בגזרת חכמים
 ונש"א"כ צנידון קבלת הרב שם הרי צשעה שנחקבל לא חלה עליו

עדיין שום גזרה רק לאחר שנחתהו כו' יע"ש. ועכ"פ ונזכר דווי
פסעו פשיטא ל"י דהך דיצטל גזרותינו את נדרו לעולם אהור.
ואפי' צזון הזה. ופשיטא דאם תקנו הקהל צחרם לעשות איזה
יו"ט צוודאי דאלים גזרתם כ"כ לנודחי נדר היחיד שנדר אח"כ :
וב"ש הדתה גאונו ועיד לכונה פוסקים צחוכה ופורים דהוי
דרצנן חל הנדר וחייב להחזרות. ונהי דהרנוצ"ס ק"ל
צהפך דצדרצנן לא יתענה עכ"פ וידי ספיקא לא נפקא וס' הורה
לחונרא עכ"ל, והנה גם הרב הגאון ונלוצלין נ"י הרגיש צזה
דהצד הלוי צוחלוקת הרנוצ"ס והפוסקים אס הך דיצטל גזרותינו
את נדרו הכוונה על נדר גאונו ואף שהנדרים חלים על צד ונזרה
ויו"ט על חנוכה ופורים כיון דהוא דרצנן לא חייב דחז"ל עשו
חיזוק לדצריהם יותר ושל חורה. וא"כ צנ"ד שהוא דרצנן לא חייב
נדרו ולפיטת הפוס' דגם על חנוכה ופורים חל הנדר והך דיצטל
גזרותינו את נדרו לאו נדר גאונו הוא כן קצלת הענית צעלנא
וא"כ צנ"ד דאור הריני נודר או הריני ונחנצד נר ושונן להדליק
סה. דהוי נדר גאונו. הא וודאי דחל נדרו ולר"ך הורה וצאונת
דלא אצדנר לן הלכתא כנאן וצט"ע יו"ד ק"י נע"ו וצאו"ה ק"י
הק"ע ונליכו סהירה צצרי הונצד צזה כנ"ש הרנו"ה ציו"ד סה.
וצנ"ז וצט"ך סה הוסיפו עוד דאף צאונו קיוון סה סותר הונצד
א"ע צזה. דצטע"ף ג' כחצ אצל אס לא הוליאו אלא צלשון קצלה
הענית אינו דוחה לא סצת ויו"ט ור"ה ולא חנוכה ופורים ונשוע
צצלשון נדר חל אפילו על חנוכה ופורים. וצטע"ף ד' פסק דצחנכה
ופורים נדרו צטל. והס"ך סה דחק לייצצ זה יע"ש. ועכ"פ דקי
צצרי הדריג צזה. דאכתי וידי ספיקא לא נפקא. אלא דלפענ"ד
היה נראה דעדיין יס ווקוס נקיים דצרי הגאון ונלוצלין צנ"ש
להלדיק דצרי הגאון ונלוצלין וצריסק צהך דאס גזרותינו קודם
לנדרו. אס היה ווקוס לוונר דכך היה תקנת הקדמונים צנ"ד
שאסור לנדר להדליק נרות ושונן צצהכ"כ ונעוה ר"ט צעל הנס.
ואונס לאו ונעווי' דהרב הגאון הנ"ל דהא לא קיים לנולתי' ואס
הצד חלוי צוחלוקת הפוסקים הנ"ל שוצ עדיין וידי ספיקא לא
נפקא. אלא דנעטס אחר אטינן עלה. ד"ס לוונר דצלדקה שאני.
וונקודס אצאר לייצצ קלת דצרי הס"ע הנ"ל דלא יצתו דצרי
הונצד אהדרי דציו"ד ק"י נע"ו ס"ד פסק כדעת הרנוצ"ס דהנצבל
עליו ללוס צצלשון נדר ופגע צהס חנוכה ופורים נדרו צטל. וצאו"ה
ק"י הק"ע הציא דעה הראשונה צקחם דאס קבל עליו ללוס צצלשון

הרי

הרי עלי שהוא לשון נדר ופגע בהם חנוכה ופורים נדרו הל ולריך
התרת חכם וכבר הבאתי לעיל דהרמ"א עלנוו זיו"ד שם הרגיש בזה.
והע"ז והשיך שם הקשו יותר דקוחר א"ע גם שם ונקטיף גי' לסקיף
ד' וכו'. ולפענ"ד נראה צפטר דבר דהנה הוהרי"טו בחטובה
בשניות חיו"ד קי' כ"ח ע"ד השאלה באחד שדבר דאם חלד אשחו
זכר ילך לא"י ושזב נחחרטו אי ולי לשאלו על נדרו. ואחרי שהאריך
שם בדברים של טעם דגם בזה"ז שיך וולתו ישיבה א"י לידד שזב
להקל בעוצדא דידי' וכ' וז"ל. וקרב אני לוור בני"ד דאפי' שאלת
חכם לא הי' לריך וטעמא (*) לפי שאין כאן נדר ולא יד של
נדר שיחול על איזה ספק. דנדריס איקור חפלא כינהו כגון דאוור
קונס פירות שבעולם עלי אס לא אלך לא"י. אצל האוור אני
נודר לעלות אין כאן עקוס חלות נדר אלל קיומן של דברים אלל
שנהגו בהם העולם לידור בדברים של וולתו וחלו בזה שאוורו צפיך
זו לדקה ויזהו הטעם אוורו בהוא דשנואל דלוח אדם חעניחו
ופורע שאין בקבלת הענית נדר שיחול על החפץ אס לא שיאוור
קונס פירות שבעולם עלי היום. אלל לפי שהם דברים של וולתו
וחקיינויס דדבור בלבר ואס אינעו היום דבר עיכוז יחענה לוחר
ווחקיינוה וולתו בהם ואלו הי' אוור קונס פח עלי היום לא
וולי לחופי ולחפרע ועד"ז ווחקיינויס כל נדרי לדקות והקדשות
שצני אדם נודרין. אע"ג דליחנהו לזוזי צעיניהו וטעם צפיך זו
לדקה עכ"ל הלורך לענינו. ובאמת שצצקן של דברים הללו כבר
קדמו הריע"א בחדוסי' לונסי' הענית די"א ע"צ שציאר ליי"צ
קושיית הראשונים שהציא הצ"י צטור או"ח קי' ח"ח על הך
דמגלת הענית שאוורו דאס גזרותיו קודם לנדרו ידחה נדרו ונפני
גזרותיו והרי קיי"ל דנדריס חלים עדינו כדבר הרשות ושנינו נני
פוחחים לאדם בשבתות ויומיס עוביס. ועוד הקשה הצ"י שם וכן
בכינו פ"ג ותי' נדריס פ"ע דאיך כינח דבחנוכה ופורים נדרו

צטל

(*) הגה. בגליון על הוהרי"טו שם לייכתי דכבר העיר מעיקר קברא
זו גם כן הגאון מהר"מ ופירושה. בחטובה קי' ע"ב. בשאלה המחלת לועז
ציון לא אחשה בו'. שנשאל גם כן כיולא בזה. בא' שדבר צנית האסורים
שאס ילא חפשי ילך לא"י ושזב הי' שעת חירוס בו'. ובקוף דנריו שם העיר
בקברה שהי' נקוס להקל מן הטעם הזה לפי שאין כאן איפור חפלא. דהא
לא אסר אחר הישוב עליו בקונס רק דאוור אעשה דבר פלוגי. והוא רק
דיבור בלבר. ואין צו לשון נדר ויע"ש שהציא ג"כ פלוגתא דהרא"ש והר"ן.
צפ"ק דנדריס בהא דאוור ר"ב אוור רב האוור אשנה פרק זה בו' ויעוי"ש

מגילת ארץ

צטל והרי אין חכמים וחסידים לעקור דבר עשה"ת רק צטו"ת אצל
 לא צקו"ע והכח קו"ע הוא ודחק ליישב שם דכל שהוא למגדר
 מלחא כו'. והנה צכ"ז הרגיש הריטצ"א צחידושו"ס שם וציאר דהך
 נדרו שאמרו צו דיצטל נדרו ופני גזרותיו ואין זה ונדרי איקור
 דחלין עדי"ו כדבר הרשות אלא ונדרי הקדש שאסר עלונו להחטות
 ולא אמר כלום עליו אלא קיבל לעשות מורה כלשון נדרי הקדש
 שהם חיוב גזרא. שכל המוקבל עליו לעשות מורה נדר גדול נדר
 לאלקי ישראל כו'. וזה שאמרו ליה אדם חעניחו ופורע כו'.
 וצוודאי שהטורד להחטות כדי לקבץ עלונו ולהכניע לעצודת ה'
 כו' וכיולא צו דבר מורה היא וכבודר לעשות מורה אצל דינו
 כשצועה שאינה חלה לצטל מורה ולפיכך אמרו שאם גזרחם קדמה
 לנדרו ידחה נדרו ופני גזרחם שהם עשאוהו יו"ע גמור לענין זה
 שלא יחול עליו נדר זה. וכיון שכן אין הדבר נדר של מורה כגור
 שאין מורה להחטות צשצח עכ"ל. ודברי הריטצ"א הללו מוחאמים.
 עם דברי הרא"ש צפיק נדרים ד"ח ע"א צהא דאר"ג אמר רב
 האומר אשנה פרק זה נדר גדול נדר לאלקי ישראל. ופריך והלא
 מושצע ועומד הוא וכחצ הרא"ש צפירושו דהך נדר לאו היינו
 נדר ממש דלא אקרי נדר. אלא שנתפיק צדבר איקור דילפי' לה
 מבי ידור נדר לה' מלמד שחלין עד"ו. אצל נדר כי ההוא דדוני
 ללדקה ליבא ריצו"א דיחול עד"ו וגמרי' מוצעוה דאיכה חלה עד"ו
 כו'. ויע"ש. ונדברי כולם נלמד שפה אחת ודברים אחדים שיש
 הפרש גדול צנדרים דנברי איקור כל שאסר את החפץ על
 נפשו צקונס זהו שאמרו עליו שהנדרים חלים עד"ו כדבר הרשות
 דילפינן לה מבי ידור נדר לה'. והוא רק צאיקור חפלא דצכה"ג חל
 הנדר שפיק דהרי אין המורה על החפץ כלל. ואם כן צידו
 לאיקור את החפץ עליו ומחוייב לקיים נדרו מלד חומר הנדר.
 ואין כח ציד חכמים לעקור נדר זה צטוס אופן. ואמנס צאומר
 הריני נודר לעלות לא"י או הרי עלי לעלות כו' או צאומר אשנה
 פרק זה וכיולא צו. אף שהול"א את הדבר צלשון נדר מ"ו מלד
 הנדר לא רמי' עליו כלום. כו"ס המהרי"ע צהשצוה שם דהרי לא
 אסר חפלא עליו צקונס אלא דו"ו מחוייב לקיים נדרו צזה עשה"ת
 מלד אמירתו צלצד דהוי נדרי הקדש כיון דנדר לעשות דבר עוב
 וה"ל כאלו נדר לדקה דחייב לקיים נדרו עשה"ת מלד האמירה
 דילפינן לה מצפיק זו לדקה וכדברי המהרי"ע שם דעד"ו מחקיימים
 כל נדרי לדקות והקדשות שצני אדם נודרים ויעוי' ש"ך ציו"ד קי'.

ר"ג קק"ה שכי' דאפילו צדיבור בעלמא שאומר חסנה פרק זה הוי
עליו חיוצ נדר והוא דעת הנוחזר צסי' ר"ג קקי"ג צי' שכ' דאפילו
צדיבור בעלמא שאומר חסנה פרק זה הוי כאלו נדר לתת לדקה
יע"ש וצט"ך קק"ז דה"ה צשאומר לעשות שאר דבר ונורה דינו גם
כן כאומר חסנה פרק זה והוי נדר וזהו שלא כדעת הר"ן
והחוספות צפ"ק דנדרים טס סכתבו דהאומר חסנה
פרק זה ויירי שאומר צלשון מצועה. דנדרים כיון
דהוא חיקור חפלא ליה' לעולם צאעשה יע"ש. ודעת הנוחזר
והאחרונים לפסוק בזה כדעת הר"א טס דכל כה"ג כיון דהוי
צצרים של ונורה מהקיימים צצבור צלצד ומצצין ליה' כאלו נדר
לדקה דנוחייצ לקיים נדרו ונה"ה דאמרינן צפ"ך זו לדקה :

והנה

עובדא דנוהרי"ע טס צתשיצה אחרי שמילק את הענינים
סוקיף ציאור דאס הי' ונקבל עליו הנודר טס צקונס
לעלות לא"י פשיעא דה"י חל הנדר. אזל טס ויירי שאומר הריני
נודר לעלות לא"י דצזה אינו ונחייצ לקיים נדרו רק ונלד דצורו
דדווי ללדקה והחס אס יקיים וילך לא"י לריך להניח את חסתי
וצניו צעירוס וצחוקר כל. וא"כ לריכין לטקול צפלם איזה ונורה
קודמו לזון אשחו וצניו או לעלות לא"י ולהניחם צרעצ וצלמא הרי
אמרו ונורה לזון את הצנות ק"ו לצנים. דעסקי צאוריחא כ"ו.
ואין אדם נהפס ונקול דצורו אלא כצדצורו ונורה. וציעולו ציעול
ונורה. אזל הכא אדרצה הא עדיפא עכ"ל ומונו נקח גם לכ"ד
דצזה יתישצו לנכון פסקי הש"ע הנ"ל דאין כאן טוס סצירה. דה"ה
י"ט לחלק צין אס קבל עליו התענית צלשון קינס דהוא נדר גויר
נוה"ח וחייצ לקיים דצרו ופלאח חוור הנדר. וצזה פשיעא דלכ"ע
אפי" פגע צהס צמוכה ופירים חייצ ללוס צהס. ולא אתי דרצנן
ונועקרי נדר כי ההוא דחל עד"ו כוצר הרשות והנה צאו"ח ק'
הק"ע שכ' הנוחזר דאס קבל עליו התענית צלשון הרי עלי שהוא
לשון נדר לריך החרח חכס אף צמכוכה ופורים. טס ויירי הנוחזר
דקבל עליו התענית צקונס שנאמר הרי עלי אכילת יוס פלוני
צקונס. וכונ"ס הנוג"א טס קק"צ. והיינו וטוס דקונס הוא נדר
גוור דנרצין ליה' שחל עד"ו ונש"ה לריך החרה. וכן ציו"ד ס'
רע"ו ס"ג ציאר הנוחזר בעלמו צד"א שריך החרה כצקבלו צלשון
נדר שאמר קונס אכילת יוים כך וכך עלי שאז אף צמכוכה ופורים
חל הנדר וחייצ ללוס דקונס חלים כ"כ שמל עד"ו כדצר הרשות
ונש"יכ היכא דלא הוליא צלשון קונס רק צלשין נדר גרידא דצבס'ג
אינו

אינו חייב לקיים דבריו ואלו נדרו רק ואלו דבורו בלעד. וזה לא
 שייך רק היכי שנדר לעשות איזה דבר ואלוה דכל עלונו של הדבור
 בזה אינו מחייב אלא צעציל שבין לעשות דבר ואלוה שאז הו"ל
 נדרי הקדש וכונ"ש הרעצ"א בהעניית סס. וא"כ פשיטא דנדר כי
 שהוא אינו חל עד"ו כלל. ואף על גזירה חז"ל כונו לא חייל דכיון
 דנדר לעבור על תקנהם א"כ לא נדר לעשות דבר טוב. דהא ואלוה
 לשמוע דברי חכמים. והוא נדר בהפך. וא"כ צכה"ג לא ווקרי נדר
 כלל ואינו רק דבור בעלמא וצטל וא"ל התרה ונזה ויירי הנוחצר
 צקע"ף ד' שלא הזכיר קונס רק בלשון נדר בלעד ואולם ס"ל להנוחצר
 להרעצ"ס שלש חלוקות צדצד דצקצלת הענייה בעלמא וודה ז"ל
 דל"ש שצח וי"ע וז"ש חנוכה ופורים א"ל התרה כלל וכבר כתב
 צ"י וצ"י צפ"ג ונדריים דהרעצ"ס גופי" ונחלק בין קבל עליו
 הענייה בלשון נדר לקבלו בלשון קצלת הענייה בעלמא יע"ש. ואונס
 צקצל עליו הענייה צקונס שהוא נדר גומר ס"ל שצצבהפך דלעולם
 חל נדרו וכו'. ובקבל עליו הענייה בלשון נדר לנזה ויירי צקע"ף
 ד' סס. בזה ונחלק הרעצ"ס דצצצת וי"ע דהוא דאורייתא לריך עכ"פ
 התרה. ובחנוכה ופורי" דהוא דרצבן עשו לדצריה חיזוק יחר ונשל הורה
 וא"ל הדר' כלל. והך דונגלה הענייה שאנדרו לאס גזרותינו קודם לנדרו
 יצטל גזרותינו את נדרו לא ניחא ל"י להרעצ"ס לאוקמו דויירי צקצלת
 הענייה בעלמא. וכונ"ש הרעצ"ן ודעיני". ואע"ג דהוא גופי" ונחלק
 ג"כ צכך וי"ע לשון נדרו דנקט צצרייתא לא ונשמוע ל"י כן וכמי"ש
 העי"ז צי"ד סס סק"ג צדעת הסמו"ק בזה. ונש"ה הולך לחלק בין
 דאורייתא וצין דרצבן. כן נראה לפעני"ד לייצב. ואף שהוא קלת
 צדחק וי"ע הדצרים ונעלום נכונים וצרוכים צעיני. ואחרי הודיע
 חלשים אוחנו את כל זאת נחזור לעניינינו ד"ס ווקוס לדצרי הגאון
 וצריסקי דאפי' אס אור צפירוש אחי ונדר שונן ונרות עבור נשנות
 רי"ע צעל הנס להדליק פה או שאומר אחי ונחנוד או אחי אהן יהי'
 צאיזה לשון סיה"י סל זנון שלא קבל עליו צקונס ונוש פשיטא
 דלא חייל עליו לקיים נדרו בזה. רק ונכה דבורו בלעד דגמרי'
 וצפיך זו לדקה. וליכא בזה איסור חפלא דנינא דיה"י חל דצרו
 אפי' עד"ו או כגד תקנה חז"ל. ויעוי' ונהרי"ט צחצובה צשניות
 ס' קכ"ד סכחצ כיולא בזה לענין צל יחל לדקה. וז"ל סס צאנלע
 דצרו וא"ת ואנחי לא קאור גצי לדקה דנדר כיון דאתן קאור
 גצי לדקה דנדר וקעצר עליה וסוס צל יחל ויש
 לומר דוי"ע לא קעצר וסוס לא יחל ולא לקי דלא נאמר לא יחל

רק צדור שאוקר החפץ על עלונו כדכתיב לאסור איסור על צדור
או צצועה לאסר נפשיה צצועה. אזל הא לאו צצועה הוא לאסר
נפשי' ולא איסור הוא דחייל אחפלא אלל ריבויא הוא דמחזיקין
ונצפיד זו לדקה דחייב לקיים ווולא שפתינו. אזל וולקי לא לקי. והוסיק
עוד דלא מחזבי אלל צעשה כדכתיב ועשית כאשר נדרת כו'. אשר
דצרת צפיד. וגבי לאו דלא יחל לא מחזבי הלכך לא לקי ויע"ש.
והסתחא אס כיווא צנ"ד כו"ש הרב הגאון ווליצלין נ"י שכך היתה
חקנת הקדמונים הצ"י ומהר"ם אלשיך ז"ל שאסור לנדור להדליק
נרות צצהכ"כ ומעשה ר"נו צעני"ק שפיר יס לומר צזה כיוון דגזרותינו
קדמה לנדורו יצטל גזרותינו את נדורו והיינו רק נדר כי ההוא דלא
הוי כקונס וליכא איסור חפלא ורק נחוייב לקיים ווולא שפתינו מחז
דצורו צלצד. דכן ילפינן ונצפיד ככ"ל. וא"כ זה אינו רק היכי
כשדיצורו ווליה ואינו לעצור על חקנת חכמים וכנ"ש צזה הריצ"ב א'
צהענית והוהרייט צח' יו"ד ס"י כ"ה שהצחחים לעיל ונשא"כ כאן
דומה שאומר להדליק פה הוא נגד חקנת הקדמונים ז"ל וא"כ אין
דצורו צזה ווליה כלל ואדרכה עציר' היא דהרי אסור לעצור על
דצרי חכמי' ופשיטא דאינו חייב לקיים ווולא שפתינו צזה לכ"ע
וכנ"ש לעיל דצדור כי ההוא כ"ע ווודו דלא אלס לנדחי גזרת
חז"ל וא"כ התרה כלל. זהו ויה שניראה לפיעני"ד לומר כעת לפוס
ריהטא וויהו כ"ז לפלפולא כי צעקר הדצר לדקו דצרי הדרת גאונו
צתשובתו דאכתי וואן יונר דגזרת הצ"י ודעינוי' ה"י גס על הנודרים
צפירוט להדליק שגון אולי ה"י כוונתם רק על הנודרים צקתם ושוב
לא שייך צזה כלל הך דגזרותינו קודמת כו' ולא יהיה אלל קפק
הא קפק נדרים להחוייר. וע"נו לא נונעתי להליע כל פלפולי הנ"כ
לפני וועכ"ח הרונה והנשאה כי הוסייע ונוש וכו' ואהו הצחירה :
ואישר צדק לן וור צטולי ונכתבו אלי צדך אגב ציטוב קוטיית
הגאון צעל עלי ארזים צאהעי"י ק"י וי סהקשה על
הקוצרים דאשת ישראל סנאנסה אקורה לכהן א"כ ונשכחת לה
חייבי עשה אפי' צכהן הדיוע צבה"ג ובי הדל"ג לתווה צזה דאיך
נעלם וונו דצרי הסוק' צפ"ק דצילה דיי"צ ע"א גבי נכס וולא
לגזרה דכתבו לחנק צין אס היתה ונפירט או לא והיכא דאין
היתה ונפירט חווינן אהדרי' לאיפורא קנא וא"כ ה"י דומה
דאונק ווחכ צישראל אינו ונפירט רק ונכה דיוקא דקרי והיא לא
נחפשה הא נחפשה ווותרת וכיון דאינו ונפירט היתה טוב כיון
דכתיב ונעוואם אהדרי' לאיפורא קנא והוי כנוו הסס תוצה וולא
ג"ה

ג'זה עכ"ל. ועם אדוני הסליחה צזה דאם כפי הצנתו צקושיית
הע"א לא הי' לריך צזה לדצרי התוק' דצילה הנ"ל. והרי ט"ס
ערוך הוא ציצנות דכ"ו ע"צ ד"צ ל"צ טס אור רצה אשת כהן
שנאנסה צעלי לוקה עליה ונשום עוונאה. ונשום עוונאה אין ונשום
זונה לא כו'. ונתיצ' רי זירא כו'. אור רצא הכל הי' צכלל אחרי
אשר הועונאה כשפרט לך הכחוצ גצי אשת ישראל והיא לא נתפסה
אסורה. פא נתפסה מותרת ונכלל דאשת כהן כדקיינא קיינא עכ"ל
הש"ס. ואולם היינו רק לצעלה דוקא דקאי עליה צלאו דאחרי
אשר הועונאה דנרצין וקרא דכתיב צנחזיר גרושתו דקאי ג"כ
על סוטה וודאי כנצואר צפ"ק דיצנות ד"א ע"צ. וגצי אשת כהן
שנאנסה כל לגצי צעלה לקי עליה ונשום עוונאה אפילו
צאונס דגס צבה"ג וקרי עוונאה ואיתי' צכלל הלוא.
ונש"א"כ לגצי כהן אחר נהי דאסורה ל"י וכה איקור
הרוגי דנרצין וי"ג ונעונאה דאסורה ג"כ לתרונה וא"כ טוצ
אסורה נוי לכהונה וק"ו דגרושה כנצואר ציצנות ס"ה ע"צ. וצזה
פטיט דאינה אסורה עליו רק ציטטה דמה ענין לאו דאחרי אשר
הועונאה לכאן והרי עיקר לאו זה לא קאי אלא להצעל דוקא ולא
לאחר. ואנו יאמר הדעת גאורו דגס להצועל דקיינא ונעונאה ונעונאה
צ' פעוים חד לצעל וחד לצועל ג"כ אסורה להצועל צלאו דאחרי
אשר הועונאה כיון דקרינן צ' ונעונאה. טוצ אנרינן אהדרי לאיקורא
קנא הא וודאי לא ניתן להאמר צכלל. וה"כ דלא אנרינן כן צאשת
כהן שנאנסה לגצי כהן אחר נהי דאסורה עליו צעטה דונעונאה
דאסורה לתרונה וק"ו לכהונה וי"ו אין צזה לאו דאחרי הועונאה
בלל ויפה הקשה הגאון צעל ע"א לטיעת הנ"י צתוקי דס"פ ד' אחין
והנ"א"ש צפי הצע"י דס"ל דטעווי' דרצ עונס דקאנור טס דאשת ישראל
שנאנסה פקולה לכהונה הי"ט ונשום עוונאה דתרונה דגס צא"י
טזינחה לענין איקור תרונה דנרצין וקרא דונעונאה לא ונחלקין
צזה צין אונס לרלון ואיכא טוצ ק"ו לכהונה. ולפי"ז לנ"ל להש"ס
צר"פ אלו נערות לדחוקי לנולא אליצא דר"ע ח"ע שאינו טוה
צכל צצעולה לכ"ג דוקא. הא ונשכחה לה אפי"י צכהן הדיוט
צארוקת ישראל שנאנסה שלא כדרכה ואח"כ ונת הארוס דאסורה
לכהן צאיקור עטה והוא אינו טוה צכלל. צכצר הארנתי ציטוצו טל
דצ' צקפרי שפתי הן חידוקים על וק' יצנות והנה וכתובים. ה'
יזכו להוליאם לאורה. וסס צציאר הכלל לכל היכי דאינה
נוזער איסי נוי ונזערת יצנות דפ"ה ע"צ כחצתי יטוצ נכון
לזה

זוהי צני"ט ודעת ואכ"מ. ז"ז אין להאריך ויקבל נא רכוף פה ג"כ קי"ז ונחורף תסוצתי אשר הסצתי בארכה ע"ד הרב הגאון וכו'. אשר תחת הסכנותיו ערך עלי טענותיו לערער על עיקר תקנת הראשונים ז"ל צזה. וישים נא הד"ג כ"י עין עיונו על כל מדברותינו אלה ויסיב לי דצרו הטוב צזה. כי הנני ידידו אהבו ונכזרו צכל לצ ובכל כפש חיים נחן לעונזילער ונקראקא.

כה תסוצת הגאון הנ"ל ונה שהסיב ע"ז. צראדי צעה"י יום צ' ויחי הר"צ לפ"ק :

החיים והשלום לכבוד ידידי הרב הנאולה"ג החריף וצקי החכם השלם כש"ח וננה חיים נחן לעונזילער כ"י.

הנה ונכזרו היקר אלי קצלתו והוטב צעיני פלפולו מה שפלפל צצצרינו צענין תסוצותנו צכצצת רצינו מאיר צ"ה. ותל"ת דליתי חקפא ואשכח ונרגיחא לפלפל צענינים הללו אשר לא היה נראה ווקוס לפלפל צזה כלל, והנה כל דצרינו ראויין לאוונס ולקוצעס דצפוס. ואס כי אכלוק על קלת דצרינו כך הוא דרכה של חורה. ואלו ואלו דצרי חלקים חיים. והנה לעיין הרצה צצצרינו אין הזון גורס. אך לנאלות צקשתו ולהיות לו לקיון ואות כי עצרתי על דצרינו אשיבהו צקלרה :

הנה על מה שכחצתי דנלשון הש"ע והפוסקים דנקטו רק חנוכה ופורים ונשנוע דוקא הכי דגזרו אכסי כנה"ג צזה יש דעות דהנדר צעל ולא על ונה שגזרו אח"כ. וע"ז הציא דנודצרי ונהראכ"ח צקפר וי"ס ענווקים צק"י כ"ג וס"י ע"א ונשנוע להיפך כצו כחצתי צקפר זה אינו צידי ונלחון עליו רוי"ו אך ונה צכך צעלה דעתו נגד ונשנועות כל הפוסקים. ולא ליטחוניע חד מן הפוסקים הראשונים לאשנוועינן סידוש דין זה דאף אס גזרו חכמי ישראל כן אחר חתינות הש"ס כניי הדין כן. לכן וודאי לא שנויעל להו כלוונר לא ס"ל כן ואס הרב הצ"י וננהר"ו אלש"ך רצ גוצרייהו וראויין היו לונות צין חכמי הש"ס סוף סוף יניס ידצרו אס לא הי' ציוני חכמי הש"ס רק אח"כ אין כח צחקנחס לצעל כדר דאורייתא וצפרט דקיינו"ל צכל דוכחא לונעט צפלוגחא עדיף. וכיון דאף צחנוכה ופורים כנה חולקים צזה. אח"כ אף הנותינין יש לוונר היינו רק חנוכה ופורים דהוי ונחקנות כנסה הגדולה וחכמי הש"ס. ולא ונה שחידשו אח"כ. ועיד יש לוונר דאף הנהראכ"ח לא קאונר רק צעיר אחת שמונהגי הדור גזרו שס אז צנוקוס הזה שנתנונו פרכסים על הצבור. דאז הרי הם כאציר שצאצויים. ולכך על

אחתו העיר וצחייהם י"ל דיש להם כח כונו בגזרת ישראל לכל
 ישראל. אבל לכל העולם ואחר ויחסם וודה דאין כח ציד גזרת
 חכמים אחרונים לצטל את הנדר ולכך נקטו רק הנוכח ופורים
 דהוי ונחכוי הש"ס זה הוא לכל ישראל ולכל הימים: ומש"כ גזרת
 האחרונים הוי רק צעירם וצחייה' וז"ל ונכון לפיעני'ד. ונ"ס ר"מ
 צטס חסונה שער אפרים קי' קי"ז לאנשי ק"ק צידון בעסק שגזרו
 נחרס שלא לקבל שם רב שיש בו לר קורבה צעיר כו'. הנה אין
 לו דמיון דקבלת הרב החדש הוי דבר הנשות וודאי צטל כגד הנחרס
 הקודם ואף דקצלו גם ע"ז נחרס החס שאני דהרי אם ינחול
 הרב את שלו וודאי צידו לנחול לומר הריני כאלו ההקבלתי א"כ
 גם אם אינו רולה ונחויז הוא לבסקים ע"ד אמרס אתה ואציד
 חייצין בכזודי אבל היכא דלא שייכ ונחילה וודאי אין כח בגזרותינו
 לצטל נדר של חורה, ומה שהציא שם בזה דצרי חז"ל שאמרו
 יצטל גזרותינו את נדרו לא הציא רק לדמיון צעלנא שנחוייז
 הרב לנחול על כזודו:

וישוב וי"ש ר"מ דנדר כזה הוי כאיסור גזרא ולא חל כגד נחלה
 התורה. הנה כאן כהי דחל"י ה"י איסור גזרא וי"מ אחי"כ
 כשנציא שונן או נעוה א"כ כזר חל ההקדש על הנעוה להיות
 מלדיקין צבה"כ. ואיך נפקע איסור זה ע"י חרס הקדמונים. והנה
 הדבר נוכחע יוחר וננה דקסה על הרב"ש צנדריס דף ח' גצי
 האומר אשנה פרק זה נדר גדול נדר כו'. דכתב דלאו דוקא נדר
 דזה אינו רק שצועה. וכו"ו הציא גם צטס הריעצ"א צונסכת
 הענית כיולא צזה. וקסה ונוקרא ופורס גצי יעקב שנאמר וידר
 יעקב נדר כו' וכל אשר תהן לי עשר אעשרנו לך הרי דזה קראו
 נדר וכן צט"ס צפלוגחא דר"מ ור"י דר"מ קצר טוב מזה ונזה אינו
 נודר כל עיקר ור"י ק"ל טוב מזה ונזה. נודר ונעלם, ונפרס לחד
 ליטנא דפליגי צאוור הרי עלי הרי דקראו נדר וצפסקו גופא טוב
 אשר לא נודר ונשדור ולא חסלם הרי קראו נדר והרי הוי חיוב
 גזרא. וצע"כ הענין כך דוודאי הנודר ליתן לדקה או להקדש כיון
 דקוף קוף יצא לידי איסור חפלא צחר צקוף אזלין ונקרא נדר
 ולא קאמר הריעצ"א והרב"ש רק צאוור אשנה פרק זה דאין כאן
 איסור חפלא לעולם. וכן הריעצ"א צאס קיבל עליו להענות צזה
 כיון דלא הוי נדרי הקדש ולא יצא לידי איסור חפן לעולם זה
 הוי רק צאיסור גזרא. אבל צנודר להקדש או ללדקה דקופו לצא
 לידי איסור חפלא. גם כיון דנעסכת לה נדר צזה צאוור הרי

זו ומפרט מיד לכן אף באומר הכי עלי ממי נחשב נדר ולא שצוה
 והוי איקור חפלא וחל ע"ד מוליה. ותמה אני על ר"י א"ך ומדמה
 נודר לכשתם רבינו מאיר ז"ה. דהוי נדרי לדקה דזה דומה לדברי
 הר"ם והריע"צ"א. וכד אחינא להכי נומילא נסתרין ציורח דצרי
 הרב הגאון מלוצלין כ"י ומדמה עניני נפרדים דהש"ס מ"רי צנדר
 להחענות דזה הוי איקור גצרא אם לא אור צלשון קונס מאכל זה
 עלי וא"כ כיון דהוי רק בעין שצוה ולא חייל על דבר מוליה. ולכן
 יש לומר דאף על דרצון כיון דמלווין על לא הקור ובקרא ל"ס
 שצחורה כמפורט בצרכות דף כ'. לכן לא חל. אבל צנודר ללדקה
 דהוי נדר כמו שהוכחנו לעיל. ונדריים חלים ע"ד מוליה כדבר
 הכסות. וז"צ דהאמת כדצרינו. ונ"ס ר"י לייסצ דצרי הש"י ללא
 קחרי אהדדי ומחלק צין אם אור צלשון קונס לאור צלשון נדר.
 הנה מלכד שזה דוחק נדר היינו קונס דשורש נדר הוא מלי קונס
 והאומר הכי נודר לא גרע מידות. אך חוץ לזה היא נסתח וון
 הש"ס דנדריים דף ע"ז דקאמר שם רצא הא דאור קונס סוכה
 עלי הא דאור שלא אשצ צקובה דהוי לשון שצוה. ולמה אינו
 ומחלק צלשון נדר גופא צין אור קונס סוכה זו עלי וצין אם אור
 לשון נדר צנודר וון הסוכה. ובע"כ דאין חילוק צזה כלל. וצישו
 דצרי הש"ע צזה כצכ אמרתי צחיצורי להי נדריים צנדרי זריין ק"י
 כמ"ו ותמה אני ללא עיין ר"י שם הכי ספרי צידו :

והנה צני"ס ר"י לייסצ דצרי העלי ארזים צקוסיחו וכתב וז"ל
 דאם כפי הצנחו דצרי העלי ארזים ה"י לו להציא ש"ס
 ערוך ציצנות כ"ו ע"צ. דאשת כהן שנאנסה צעלה לוקה עליה
 ונשום זונה כ"י. ירדי הנה וון הש"ס הזה ידעתי גב ידעתי מיונים
 מיונים לכן לא הצאחיו כי צאונת אינו ענין לכאן דשם קאי לצעלה
 ולא לאחר אך ר"י לא הצין כונתי דכוונתי כך כיון דהתורה
 אסרה זונה לכהן כונ"ש אשה זונה וחללה לא יקחו. א"כ הוי צלאו
 ולולי דגלי קרא והיא לא נחפשה הוי אנוינא דגס צאונס הוי זונה
 והוי צלאו רק דהתורה גלתה והיא לא נחפשה דצנחפשה לא הוי
 זונה ומותרת לצעלה ישראל. אך לכהן כיון דנאסרה צתנומה ואיבא
 ק"ו א"כ כיון דאסורה לכהן שוב אהדרי' לאיקורא קנא ולוקה
 ונשום זונה וזה לאחר אבל לצעלה לולי קרא דאחרי הוענאה הוי
 אנוינא דהתורה אמרה אשה זונה וחללה לא יקחו היינו צתחלח
 ליקוחין אבל ונה שזינחה ומותרת ולא שייך צזה אהדרי' לאיקורא
 קנא. לכן הולך לומר אחרי אשר הוענאה ונ"ס ר"י דאנו אומר

אכי דגם לצועל הוי צלאו. חוזה אכי עליו דוזה לאו הוי צצועל
 דכיווא דאהדריי לאיפורא קוא. הרי אחר ויחת הצעל היתה
 ווחרת לכל אדם וליכא על הצעל רק איפור דכחוצ ונטוואה צי
 פעמיים. וזה לאו יש צזה. לכן אינו לוקה. אצל צכהן דיט לאו
 דזוכה לא יקחו וכיון דחונק לכהן גלי קרא דהוי כרלון לחרומה
 אהדריי לאיפורא קוא וז"צ לפעני"ד דאין התחלה לקושיית העלי
 ארזים צזה :

ובנדון הסגותיו על חסות הרב הגאון אצ"ד וכו' יפה השיג
 ואומר אכי על רוי"ו ואומר חז"ל כל המוסיקי גורע ודברי
 צעל עקדה צפסוק צאין עלה יפול עם. וחשועה צרוצ יועץ.
 דהכוונה דכחו צאין עלה יפול עם כן חפול החשועה צרוצ יועץ.
 כן ה"כ למה הרבה ונכחצים ללא לורך. וידוע כי הרב הנ"ל הוא
 ונחגד מאוד להחסידיים. וכיון דנדצת הדלקת נרות של ר"ו צ"ה
 החזיקו צו כח החסידיים. לכן דרכו לסחור דווקא. לא כן אכחנו
 צעזה"י. כי האונח אהוב ונהכל ונ"ט הרב הנ"ל סלא נחפסטה
 התקנה צכל הארלות אין לו שחר כלל. דזה דוזה למה דקיינו"ל
 דלא ראינו אינו ראי'. וכחצ הש"ך ציו"ד וצחוי"ו דהיכי דשכיח טוצא
 הוי לא ראינו ראי' כן הי"כ וודאי צוזה דשכיח טוצא ונ"ט לא
 נחפסטה צכל העולם ונכח דלא קצלוהו עליהם. אצל צוזה דלא
 שכיח אין ראייה ונמה דלא נחפסטה דלא ראינו אינו ראי'. וצפרט
 דידוע צעוה"ר ישראל הלכו מגולה אל גולה ונדהי לדחי. ואולי
 נשחכחה התקנה ונחונת זה וציתר דצרי הרב. יפה דחה רוי"ו. ז"ז
 אין הזנון גורם להאריך. והנני שולח לו ספרי טו"ת טוצ טעם
 ודעה כחפץ לצצו. וזכות הרבים יעמוד לו להיות לו זרע של קיווא
 וגם שנועתח"י יצדכון צעלנא.

כנפשו ונפש ידידו כלח. הק' שלמה קלוגר:
 חשוזה לבדול אחד ונחכמי זמנינו יליו :

ב"ר לכבוד ידידי הרב הנאה"ג הגאון וכו' כ"י לכלח :
מכתב חשוצחו הגיעני לככון. ולדאצון נפשי קראתי צו כי
 רוי"ו איננו צקו הצריאה. והוא שוכצ טל ערש דוי
 ונאלאכחו נעטיה על ידי אחרים. ואכי חפלה נריי דאצרהם יהי
 צקעדי' להחלינו ולרפאוהו ולהסיצהו על החורה ועל העצודה
 כווקדם אכי"ר. ואונס דצבר אשכ ראייתי דצצרי רוי"ו כי צא לערער
 על חקנה הראשונים ז"ל הצ"י ונחר"ו אלשיך אשכ נפיהם אנו
 חייים. צכידון איפור השינוי צועות רי"ו צ"ה ללורך דקה אחרת

רק לשלחו לא"י. וכן החזיקו אחריהם גאוני צהראי ז"ל. וגם גאוני
 זונכיו יל"ה. ורו"מ ערך טענותיו אלי לצטל דצריהם הקדושים.
 הנה וזה נזהלת ונראות ונרעתי לאחורי ושרי' לי' וואר' וכי
 הפריז על הוודה. ונפלת ונאוד אחרי ידעתי לבצר בעוז וירא הי'
 ונרבים. ואיך לא ירא לדצר בדצרים האלה. וגם כצר אמרו חז"ל
 חכם גדול אהה שאתה עוקנים דצרי חכמים. ולא אכחד כי הי'
 דעתי שלא להשיצ לו כלל. כימי ישוע לו צזה. וגם כל דצרו צזה
 צנחכ"ה צעלים ונעלום. אכן יען כי וולות חכמים עלי חובה.
 ורציסאונרו לנפטי השיצ חשיצ לו לעשות רלוים חפלת. והכנסתי
 כל דצרו צחוך חסוצתי והכני להשיצ לו עליהם צעה"י על ראשון
 ראשון. ועל אחרון אחרון. כפי ונה שפלטחם קולומסי צהשקפה
 הדאשונה. וזה החלי :

א הנה צראשון עען כי אין אנו ונחוייצין כלל להאמין ונחרם הצ"י
 ונחר"ם אלנטיך צזה. כי וני יכול לידע זאת. ואין לנו וני
 טיוכל להכיר כחצם. ואפי' יאונרו אנשי אה"ק שנקובל אללם איש
 ופי איש אינם כאוננים כנצואר צחוי"מ צקי" ל"ו והגאוניס צתראי
 לא הטיילו גודא רק חזקו גודא של הצ"י ונחר"ו אלנטיך. ונאחר
 שאין עצינוי חסם על האיפור של גאוניס קשישאי ונחילא גם הנה
 לא חקרו וודעתם. עכ"ל. והנה על דצרים הללו אין כדאי להשיצ
 והא וודאי ליטנא דחולפא הוא לוונר כן על וועשה צ"ד חסוצ של
 הגאוניס צתראי ז"ל גאוני עולם. עיני העדה עמודי כל צית ישראל
 אשר כל דצריהם אונת ולדק. וצלתי ספק כי חקרו ודרשו צצר
 זה היטיצ כפי ד"ח טרם שהעידו צצר וחחוו עליו וחזקה על
 חצר וכו'. ועיקר טענתו הצל הוא אין צו ונוש. וכי אי אפשר להעיד
 על כחצ ישן נושן אפי' אחר כמה דורות צצכתצ ידו יולא ונחוקם
 אחר. וכי רחוק הדצר לוונר טנוולא שם צאה"ק עוד כתי של
 הצ"י ונחר"ו אלנטיך ג"כ על שאר עיניס אשר אינם נוגעים כלל
 לעניי עירם. או אולי עוד על איזהו שוי"ת ופסקים ושאר עסקי
 הקהל אשר צאו צכתצ ידם. ונשם נחקיים ג"כ כתי ונחקה זו.
 ופשיטא דאין אורך הזון ונכד לזה כלל ופה קראקא ונכירים אנו
 כחצ ידו של רבינו צעל הצ"ח ז"ל שהי' אצ"ד דפה ונוולא כתי
 וחתינותו ונוש צחוך הפנקס של הח"ק ת"ת דפה שתיקן להם
 הרבה תקנות והוא היה צזון קרוצ עם רבינו צ"י כנודע. ונוולא
 עדותם של הגאוניס צתראי ז"ל כאוננה עלינו עד ונאוד. ונחוייצין
 אנו להאמין לכל היולא ונפיהם. וחלילה לטום אדם להרהר
 אחרים

אחריהם. ואפי' הי' להקהל כס"כ דצנ"ד להחזיר הוא. והניקל
 יחוס לעלמו דנטיח ויני' זילוחא לצנ"ד גאוני צחראי ז"ל אשר
 נחמו עידיהון על חקנה ראשונים ז"ל צזה. וכבר ולינו צירושלנוי
 צפ"צ דע"ז והציאוהו הרי"ף והתוס' והרא"ש צע"ז שם פא"ע דף
 ל"ו ע"א גבי שנון של נכרים דרצ ילחק צר שמואל צר ונחחא נחית
 לכלי'צין. אשכח לרי' שמואלאי הדרווני דתי'צ ודרי'ס רצי וצית דינו
 התירו אח השנון. שמואל קצל עליו ואכל רצ לא אכל. אי'ל שמואל
 לרצ אכול. או אכא כחוצ עלך זקן ונמרא. א"ל עד אכא חנון כוי.
 אכירח עליו ואכל עכ"ל. והנה הנופרטי'ס נחקשו צזה דלכאורה לנ"ל
 לשמואל לאטרוחי כולא ההוא על רצ. והא כל אדם נשאי להחזיר
 על עלמו כוזה שירלה. ומה הוכיח הגאון צעל נטה יוסף צחשוצה
 חי"ד סי' צ' צסס אחד וון הגדולים דשאי ההוא דכיון דנטיח
 ונעוצדי דידי' זלזול לצנ"ד ונש"ה אפי' להחזיר על עלמו אינו נשאי
 והתם קאמר לי' רצ לשמואל שמואלאי לודאה קאמרה שאני לודאה
 דנזלזלי כוי. הרי טרצ הי' חוסס צעקרה עדוה שאינה נכונה.
 ולכן אס ינאר רצ צחומרא זו שלא לאכול שנון נמלא ונעיל פגס
 צצ"ד שקצלו עדוהו של רצ שמואלאי ונה"ע אטרה עלי' שמואל
 ואכל עכ"ל. ונשנוע ליי ז"ל דלאו דוקא צי"ד גדול אלא דה"ה
 צצ"ד טצזנון הזה ג"כ טייך זה. אלא שהגאון הנ"ל השיגו שם
 דלא ולינו כלל צגוני' שם שקצלו צי"ד דצרי רי' שמואלאי רק ששמואל
 קצל אח דצריי. ואי'כ ליכא טוס זילוחא דצ"ד אלא ונה שלא הכיחו
 להחזיר שם י'ס לומר דהיינו נופני שחשט שנוא יעשו התלמידים
 ויקצעו הלכה כרצ. דהרואה יאמר דרצ לאו נשוס קייג ופרישות
 עצי' כן. אלא נשוס דק"ל דנדיכא אסור כיון דדניאל גזר עליו
 כוי' ועי"י'ש. (ולהרצ צעל פרי חדש צאו"ח הלי' יו"ע סי' חל"ו צדיני
 ונהגי איסור צקעי' כ"ג טיעה אחרת צזה ע"ש). ונני' היינו רק
 להחזיר אצל להקל צהא וודאי דלכ"ע טייך צזה זילוחא דצ"ד.
 וק"ו דצכ"ד דנחקיי'ס הדצר עפ"י עדוהן של כל גדולי הדור
 הנופרקוים שהם בגאונים לכל ישראל ויי הוא זה ונזיהו אשר
 ינלא לצו ולא יירא לנפשו לפקפק ח"ו צעדוהס. ישתקע הדצר
 ולא יאמר עוד :

ב וישוב כחצ ולליית בגאוני צחראי אשר קצלו נשוס של רצני
 קשישאי הנ"ל שלא לטנות ונעוה ר"ו צעהני'ס לשאר
 לדקות הנה הנועיין צחשוצה ונהר"ו וניכץ סי' ק"ג הציא שם חשוצה
 ריגי'ע וז"ל לא ולינו טעיר אחת יכולה להעיל גורה על עיר אחרת
 לא

לא נוסוס רוב חכמה ולא נוסוס רוב נון או נון כו'. כלל
 דמלחא כו' שאין שום קהלה יכול לכוף לקהלה אחרת אפי' צינייהם
 כי אם צי' דינא דרב אחי ורב אחי דאלינוי לאפקועי ונווכא
 כדאונרי בגיעין. וכגון נשיא כדאיהא צירושלוי. אבל אכן יחוי
 דיחוי לא. וכי עס תסוצח צעל תה"ד שהציא דברי הנרדכי צסס
 ר"ת צפ"ק דצ"צ על הא דאונרי' עס צצריחא רשאין צני העיר
 להחכות כו'. ולהסיע על קילותן דהיינו נדעת כולן ולגדול הדור
 היינו היחיד בדורו. ואף להקוצרים דהרוב יכול לכוף להנעווע
 דקיי"ל צכל התורה כולה ניעווע לגצי הרוב כנואן דליחא דמיא או
 נשיא הנווכה לראש הדור. אבל גדול צעירו או צצולו לא אשכחן
 וואן דקצר דאליס כמו לתקן שלא נדעחס. וכ"כ תה"ד צפסקיס
 סי' רנ"ג. ע"כ וואן יונר דהצ"י ונהר"ו אלשי"ך העילו גודא על
 כל יושבי חוץ לארץ. וגם אפשר צדורס היה כנווחס כו'. וצאוח אם
 הרוב יכול לכוף להנעווע הוא נוחליקת הפוסקים עי' חו"מ סי'
 רל"א וצחשוצח ונהר"ו אלשי"ך סי' נ"ט הציאו הס"ך עס וצט"ע
 או"ח סי' קנ"ג וצונג"א ס"ק כ"ט וס"ק נ"ו. ועי' צחשוצח ונהר"ו
 צן ל"ב. סי' נ"ז וסי' נ"ח וצקוף סי' רל"א צחו"ו צקנו"ע עס שונציא
 חשוצח ונהר"ו אלשקק. והס"ך עס חולק עליו עכ"ל. והנה הס'
 ונהר"ו וניכץ אשר צנה רו"ו יסודו עליו אינו ת"י לעיין צו אולם
 גוף הדבר שהציא נוסונו דאין עיר אחת כפופה לעיר אחרת זה
 פשוט ונוצואר ג"כ צכמה ספכי ט"ח עי' חשוצח הר"כ סי' י"א
 וצכלצו סי' קנו"צ וצחשוצ' הרצציא והריצ"ט ווצא צשו"ח ונהר"ו
 אלשי"ך סי' כ"ט: ורד"ך צחשוצ' צית י"ג וי"ד. ונהרשד"ס חו"ד סי'
 קכ"ה ונהר"ו צן ל"ב ח"ג סי' ק"כ דף ס' ע"ג ועוד צכמה דוכתי
 וצזה ליכא וואן דפליג. אלא שכוונת הנענער להסיג עיקר נדברי
 שו"ת ונהר"ו וניכץ שהוסיק חכאי צצבר דא"ל לליח צעניכי ונוון
 כי אם לצ"ד דר"א ור"א דאלינוי' לאפקועי ונווכא. והפקנן הפקר
 כדאונרינן בגיעין פ' השולח. וכן נדברי הנהר"ו צפסקיס סי'
 רנ"ג שחפס עיקר כדעת הנרדכי צסס ר"ת צפיק דצחרא דהך
 ולהסיע על קילותן דקאונר לצריחא עסאכצב החנו נדעת כולם קאי
 דוקא צגדול שאין צדירו כנווחו אליס כמו אבל לא צגדול שאין
 צעירו או צצולו כנווחו, ונונילא דצנ"ד צחקת הצ"י ונהר"ו
 אלשי"ך דאפשר שהי' צדורס כנווחס לא אליס כחס לתקן כן על
 כל צני ח"ל. ואולם כל דבריו צזה צנוחכ"ת לא שריכין ולא קיינוין
 ואין הכדון דוניה לראי' כלל נוכחה טעוניה. כמו שאצאר: והנה

עיקר פסקי ונהר"י ז"ל כזר הוצא בדרכי ונשה בטור חו"מ קי' ז' דלחפוקעי ומוכח בנידי דליכא רוחא להאי ופסידא להאי וליכא מוגר מלחא לא אמרינן אלא בגדול שאין צדו כוונה וע"ס. שהצי"ג ז"ל דעת הנהר"ק בסורס אי ונדברי הנהר"ב צפ"ק דצ"צ שהאריך ז"ל ונהר"ב גאוני שחולקים בדבר וע' בסמ"ע שם צפ"ע ק"ק י"א. והנהר"א שם צפ"ע אחרי שהצי"ג דעת הנהר"י הכריע דה"ל הולכין ז"ל אחר מנהג העיר ותמהני עלרו"מ שלא הראה וקום נע"י ז"ל צפ"ע ונדברי הנהר"א שם. ותזיתי לי' לדעת"י דרו"מ דכיהא לי' עפי להצי"ג ז"ל ונפרי שו"ת ואף אני כוונה אמרתי חלכה בדרכיו. וכאשר זכות"י בספרים מלחמי ראיתי שבעיקר הדבר נתלצטו בו כל גדולי הנומזרים הראשונים והאחרונים ז"ל בחסודותיהם והתקטעו וזה ג"כ פלוגתא דרבותא. אם הרוב יכול לכוף להמיעוט בדבר הכותה ואינו למוגר מלחא ואיכא רוחא להאי ופסידא להאי. או אפי' דליכ' רוחא להאי ולהאי עי' תשובת מהרי"ק סורס א' וסורס קפ"א. וצ"ע ונהר"א וזרחי קי' י"ד וקי' קנ"ז שהאריך והרחיב בדבר זה בענין החרת חרס בקונטנטניאל מלימוד החכמות עם הקראים. וע' תשובת רד"ך זית י"ג וי"ד צפ"ע ונהר"ב ששכנזי קי' כ"ה וצפ"ע ונהר"י ז"ל לצ"כ וקומוצ צה"א קי' וי"ד וקי' ונ"ז וצחידוטי דיניס שם דף ק"ג ע"ב (ד' אונטרדס) דל"ה ונעשה שהי' באיכותה וצפ"ק שצוקה הקפ"ד ע"א ע"א וצח"צ קי' ע"א וקי' ע"ב וצח"ג קי' י"ד וצח"ד ט"ו וצח"ה רש"ך קי' ק"ו וקי' קנ"ע. וצ"ע לתשובת ונהר"מ אלפיך סימן כ"ע וצ"ע לתשובת פרח ונע"ה אהרן ח"א קי' י"ד והנה האריכו כולם לנעניתם בזה, ואני אמרתי להליע כאן לעין הקורא רק תורף דצריהם בקלרה דעקנן של דצריס כך הם לפי מה שהעלה הנהר"א וזרחי בחסודותיו הוצאו דצריו בחסודות ז"ל לצ"כ שלדעת רש"י וראצ"יה והרמב"ן והרמב"ם הך ולהסיע על קילותן דצריית' שם ויירי כלל תחנו זיניהם ותחלה ומוכל וקום יכולים הרוב לכוף להמיעוט ונח"ה העיר בעירם הוא כונו גדולי הדור. וכנוו שגדולי הדור הפקדן הפקר ויכולים להכריח לכל מי שיומה בחקנתה. ה"כ בגדולי העיר ולדעי' ר"ת ורבו של הראצ"יה והרא"ש והטור הך צריית' ויירי זתחנו זיניה' ותחלה וכאחרו בו כולם וסוד חזרו בו קלחם אז רש"ין לקטוק לכל מי שיעצרו עליהם חבל אם יש ווחיס וי"ד ותחלה ואינס רוליס להקכים אין בה צדו וגם לא לגדולי העיר לכוף אותם וע"ס ואונס בדעתו

של ר"ח ז"ל עלונו נחלקו זו רצותא במורכי סם צפ"ק דצחרא.
 וחרי לישראל פליגא בזה לל"ק ס"ל דיט כח ציד גדולי העיר לחקן
 וליקד וצידם למחות ולכוף הויעוט של הקהל הונואנים צחקנה
 ואף דאיכא פסידא להאי ורואח להאי ונ"ו כיון שהם גדולי העיר
 הוו צעירם כגדולי הדור דהפקרן הפקר ולל"צ שהציא המורכי סם
 צסס ר"ח דההוא דרשאך צני העיר להקיע על קילוחן היינו היכא
 דכצד התנו ציליהם אצל אס לא התנו ונחלה אין כח צצני העיר
 להכריח אחד וצצני עירם למה פירכו כיון דהוא דצד הרשות ואינו
 לונגד ונלחא ואיכא רואח להאי ופסידא להאי לאו כל כוונתיהו
 לחקן שלא וודעת כולן ודאמרינן הפקר ציד הפקר היינו דוקא צי
 דינא דר"א ור"א דאלינוי לאפקועי ונווכא או גדולי הדור שאין
 צדורם כמותם יע"ס. ומהר"ם אלשיך צתשובה קי"י כ"ט הכריע כל"ק
 דר"ח בזה על פי רוב דעת מן הראשונים ז"ל ובעל פרח מטה
 אהרן צקי" כ"ד הציגו דאין כאן רוב דעות והצד שקול ונשאך
 צספק צפלוגתא דרצותא אס גדולי העיר הוו צעירם כגדולי הדור
 לענין לאפקועי ונווכא או לא. ודעת ונהר"ק צפורט א' הוא דעה
 שליטת צטיעת ר"ח בזה וק"ל אפי' צי' דיכא דר"א ור"א או שאך
 גדולי הדור שאין צדורם כמותם לא אלינוי לאפקועי ונווכא ולחקן
 הקנות כל שאינו לונגד ונלחא ואיכא רואח ופסידא להאי וה"י
 לדצרו וגיטין ס' השולח דל"ו דאור שמואל לא כחצין פרוצבל
 אלא צצ"ד דר"א ור"א ונ"ו קרי לי' עולצנא דדינא ואי חיקן
 הילל פרוצבל הוי ופני חיקון העולם שראה אח העם וונעים
 ונלהוות ועוצרים עונשי צ השמור לך פן כוי ונשוע דצעלוא אפי'
 צ"ד דר"א ור"א אינס יכולין להפקיע ונוון צונידי דאיכא רואח
 להאי ופסידא להאי. והאריך עוד צראיות. אצל צתשובה ונהר"ו
 אלשיך הרצה להסיצ על דצריי וסחר כל ראיות. ונהר"ו צן לצ
 עונד לינוין לדקו דלא חיקשה עליו ונשיק דגיטין דנשיק לי' דהפקר
 צ"ד הפקר ונלה הנחלות אשר נחלו כוי. ונה אצות ונחילין אף
 הראשים ונחילין. ולפי"ו ונוכח דאפי' צונידי דאיכא רואח להאי
 ופסידא להאי והוא דצד הרשות ננוי אורי' דהפקר צ"ד הפקר.
 וציאך דצזה עלונו פליגי בני אנוראי סם ר"י ור"א דלונאן דנשיק
 לי' ונקרא דכל אשר לא יצוא כוי ס"ל דהפקר צ"ד הפקר אינו
 אלא צונידי דאיכא רואח להאי ופסידא להאי. ונאן דנשיק לי'
 ונלה הנחלות ס"ל דאף צכהיג אורי' הפקר צ"ד הפקר ע"ס
 צח"א דף ס"ג ע"ב. וצספק האחרון סם דף ע"א ע"ב. וסם קידר

ג' חלוקות אליבא דר"ח זדינא דפרוזבול וכן לענין קידושין היכי
 שתיקנו טיהיה דוקא צפני עשרה דחד עמואל חית לה וטעם
 הפקר צ"ד הפקר. והריצ"ט צפי שלי"ע כי צטס ר"ח דלחו דוקא
 דצ"ד דר"א ור"א יכולין להפקיע ונונא אלח דהס"ד כל צ"ד
 קצוע צעירו. וכ"ה דעת הרמב"ם ודעת הרמב"ם צקידושין והסכים
 לזה הריצ"ט פס. ואיכא וואן דס"ל צטס ר"ח דר"א ור"א דוקא
 קאונר דאיכהו ודוכחיהו אלינוי לאפקועי ונונא. אזל צדורות הללו
 חפי' הגדולים שצדור לא אלינוי לאפקועי ונונא. והריצ"ט שכי דין פרוזבול
 יס לומר דק"ל דהלל חיקון הכי לכ"ע ולא קיי"ל כות"י דשמואל דקאונר
 דלא כחציבין פרוזבול אלחצ"ד דר"א ור"א וכונ"ט הרמב"ם צחידושיו.
 והסגר' הסליטי' הוא קצרת ר"ח כפי ויה שעהתיקו קצרתו החוס'
 והרמ"ם והר"ן צגיטין פס צבוגיא דפרוזבול ודלח כהריצ"ט אלח דוקא
 צ"ד חסוב שצדור הוא דאלים לאפקועי ונונא יע"ט. וכ"כ צמ"ג
 סי' כ"ד וצח"ד סי' ט"ו:

ואררי כל החזון הזה נפנה לדברי רוי"ו שהציא מדברי מהר"ם
 נינץ ומפקקי מהרמ"י דרק בגדול הדור שאין צדורו
 כמותו אלים כמו לתקן שלא ודעת כולן. ונשא"כ בגדול שצעירו
 או צבולו לא אשכחן וואן דקצר דאלים כמו. ועתה עיניו לנוכח
 יצטיו טעק דצד פלוגתא דרצותא הוא ולהרצה פוסקים גם
 בגדולי העיר אלים כמו לתקן. אלח שאין זה ענין לכ"ד דהא
 דאלים כמו לתקן היינו רק צעירס או צבולס ולא לכל העולם
 כולו כמו צנ"ד ווי"ו עפי הי"ל להציא צזה שיטת הנהר"ק וסייעתו
 דק"ל דאפי' גדולי הדור שאין צדורס כמוחס ואפי' צי' דינא דר"א
 ור"א לא אלים כמו לתקן צנידי דאיכא רוחא להאי ופסידא להאי
 וליכא וניגדר וילתא. וא"כ צנ"ד לא הי' ציד הצ"י ומהר"ו אלשיך
 לגזור כן על כל צני ח"ל ואף שהי' גדולי הדור שאין צדורס כמוחס
 ואס יאונר דעדיין ספיקא הוא דהא רביס חולקים צזה על הנהר"ק
 והוי פלוגתא דרצותא ווי"ו הא גם לדבריו יס ספק צידו אס הי'
 זולתס עוד צדורס כמוחס דהא כי צלשון ואפשר ועכ"פ הי' וילתא
 לפי דבריו ספק ספיקא להקל צניד ספיקא דפלוגתא דרצותא
 אס צדורות הללו יכולין הגדולים שצדור שאין כמוחס צכל הדור
 לאפקועי ונונא צנידי דליכא ונגדר וילתא ואיכא רוחא להאי
 ופסידא להאי ואח"ל דאלים כמו לאפקועי ונונא טוב איכא לקפוקי
 אולי לא הי' גדולי הדור שאין צדורס כמוחס. (אלח טעמ"ז עדיין
 הי' ראוי להחניר צנ"ד ולחוש לדברי מהר"י צן לצ צפקיו שצח"א

דף ק"ח ע"א צקוף החסוזה שם שכ' עוזדא דידי' צזה"ל ועל אותן
 שלל היו צעיר צטעה החקנה והסקנה דאיכא צהו ס"ק להקל
 ספיקא דפלוגתא אס יכולין הרוז לכוף להויעוט צדצר דאיכא
 כוחא להאי ופקידא להאי. וספיקא דפלוגתא אס ונהני הוא
 הנאה חעפ"י שלל הי' חנאי כפול כו' ונ"ו כיון דהסקנה כזאת
 אינו לא ככחזה ראויה לכחוצ כי איש אח אחיו יעזורו וכס"כ צהיות
 ספק חרס כו' וס"ס על אותן שלל הי' צעיר צטעה דהסקנה
 ורחמנא לילנן וספיקות כאלו עכ"ל. ואיהו ז"ל צדידי' ואכן צדידן
 וע' עוד צונדכי יצווח פי' החולץ ק"י כ"א צטס ר"צ דהא דצק"ס
 אזלינן לקולא לאו לכל ויילי אמונר ע"ס ומוצא ג"כ צפרי חדש
 צייד ק"י ק"י צכללי ס"ס וצונחת יעקב שם ס"ק ונ"ו יע"ס ואין
 להאריך ויעו"י ג"כ צטו"ת טער אפרים ס"י קי"צ דף ע"ה ע"א
 ונ"ס צזה צטיעה הרעצ"א צתסוזה), איצרא דלקוטטא דמלחא אין
 כאן צכ"ד אפי' ספק אחד דדעה הנהר"יק צזה דעה דחוי' הוא
 כו"ס צתסוזה ונהר"ו אלטיך שם. וכל הפוסקי' הראשונים והאחרונים
 חולקים עליו צזה דצגדולי הדור שאין צדורס כמותס פטיטא דאלים
 כחס לאפקועי ומוכא אף צזה"ז ונהר"י ו' לצ צתסוזהו לא ונגן
 צעדו להקיר כל החנויהו העלוווח הסוערות עליו. ופטיטי דכל
 כה"ג לא חצצין ל"י כלל לספק פלוגתא דרצווחא ולא חזי לאלטרופי
 לס"ס ועי' טו"ה ונהר"ט צטניות חייד ק"י ל"ג טכי כולל צזה
 לקטור דעה הסואל שם דחטיב הך דאין וצרכין על ס"ת פסול
 דה"ל ספק פלוגתא דרצווחא כיון דלהרוצ"ס וצרכין ורלה ללרפו
 לס"ס ודחה הוא ז"ל כיון שכל הפוסקים חולקים עליו. ההורה
 חננה אחרי רצים להטות וע"ס צקוף החסוזה וצצר פטוט
 דהא אוננין צט"ס הפקר צייד הפקר לאו דוקא צצ"ד צציוני
 חנוי הס"ס רק צכל וקוס וצכל זנון הוא וכונ"ס הריצ"ס
 צתסוזה צקי' טל"ט דוולטנא ונ"ל דופקיריין נכסי כו' הכי וטווע
 וכ"ה דעה הרנוצ"ס פכ"ד ונ"ה סנהדרין הלכה ה' שכ' וכן יש
 לצ"ד צכל וקוס וצכל זנון להלקוח כו' וכן יש לדיין סניד להפקיר
 וזנון כו' יע"ס וצנוקים אחר הארכתי צזה דהה"ד צכל וקוס
 שצכר צט"ס צייד סחס הכוונה ג"כ על הצי"ד שצכל וקוס וצכל
 זנון ולא צעין דוקא צייד סנווד שצא"י כנוו הך דצי"ד וכן
 ועונשין שלל ון הסורה צסנהדרין וניו ע"א דקיינו"ל צחו"ו ס"י
 צ' צטור וצט"ע שם דטייך אפי' צזה"ז ושלל כדעה הניווקי'
 צסנהדרין כ"צ ע"צ גצי אונחת צח טליא והציאו הצ"י שם. וע' וזה

גיב צעל החרוונות סער ס"צ סי' ו' וצחטוונת ונהרי"ק סורש קפ"ח
הציא דעה הרצה פוקקים ללא צעינן לזה גדולי הדור אפי' צוונן
הזה רק דהה"ד כל צ"ד קצוע צאחריה ואפי' הן הדיוטיות והוא
טלא כדעה הרי"ף והרא"ש צצ"ק פ' הגוזל קמא דף ל"ו ע"צ.
והציאם הצ"י שס וכן הרב צעל גדולי חרוונת צעער ס"צ שס ונה
טרלה הרב צעל גי"ת שס להציא סעד לדעת הכינווק"י ונדצרי
הרוונ"ס פכ"ד ונה' סנהדרין דזהלכה ד' שס לא פרע צזה צכל
ווקוס וצכל זמן כמו ספרע זהלכה טאה"ז ע"ש הא קמן דלהרסציא
ז"ל צחטוונת סי' טל"ט לא ניחא לי' לדקדק צכך דהרי לאחר טהציא
דצרי הרוונ"י הנ"ל כ' ועוד טהרי אפי' דדיני נפשות צ"ד ווכין
ועוכסין טלא ונה"ת ע"ש וועשווע דלכ"ע כחצ כן וע' צחטוונת הרי"כ
צקוף סי' וי"א וכן הארכתי צחטוונ' להכריח ג"כ דהא דקיי"ל
צכחצוונת פ"ו ע"צ וצכוונת דוכתי דצווי"ע טאינו רולה לקייונת צ"ד
ווכין אוחו עד טחלא נפשו דסייד ג"כ צצ"י"ד טצזת"ז והצאחי שס
גיב דעת אחד קדוש וצעלי החוק' ז"ל הרי"א ונויץ צס' יראים
עווד הדיינין סי' רע"ח ט"כ גצי טונטת כספים טצ"ד יחייצו אח
הנולה לוונר וטונט אחי כו' ואס אינו רולה לוונר יכופו אוחו
טיאונר דהניח צכחצוונת פ' הכוחצ ד"י"א צוול"ת אצל צווי"ע כגון
קוכה ואינו עושה ווכין אוחו עד טחלא נפשו וכחאה לי דאין
הדצרים הללו אללא צצ"ד טל אחי אצל צ"ד טצח"ל אינו רטאי
לכופו דהא הניח ונכאן אונרו קנס' וכו' יע"ש וכחצתי סונך לדצרי
דיט לוונר טהוליא כן וולטון הצרייטת גופא דקחתי ד"י"א (ופי'
רטי"י דלוקה ארצעים) צוול"ת אצל צעסה כגון קוכה כו' ווכין
אוחו עד טחלא נפשו ודייק ווי"י הרא"ש דצע"כ סיפא דצרייטת
כונטך על הרישא דסקליק ווי"י וכי היכא דצוול"ת דלוקה ארצעים
לא טייך רק צצ"י"ד טצא"י טצוונן הסנהדרין הי"כ צסיפא ואולם צגוף
הדצר הראיחי שס דונסהיוונת כל הפוטקים הראטוונים והאחרונים
לא וועשווע כוחי' ופטיעא להו ויילחא דהך דצ"י"ד ווכין צו"ע עד
טחלא נפשו טייך צכל ווקוס וצכל זמן וע' צרא"ש ציצוונת פ' הצע"י
וצטוט"ע אהע"ז סי' א' לענין עשה דפוי"ר דצרווק טעצרו עליו כי
שנים צ"י"ד כופין אוחו לישא אשה ואף טהרוונ"א שס צקעיף גי' כ'
דצזה"ז כהגו טלא לכוף צצר כ' שס הצ"ש דעעמא דוולחא ונדאמרינן
צגוי' דדין הוא טנגזר על עלונו טלא לישא אשה כו' עי' צחטוונת
והרי"י ווייץ סי' יו"ד ועי' טו"ת ונהרי"ע צראטוונת סי' קל"א טכחאה
וודצרי דגס צוונן הזה כופין צעסה דפוי"ר אללא טצגליין שס

תנוהתי עליו על שהציא צקתם דצרי הראש צזה ודצרי הטור
 צאהע"ז קי' אי ולא זכר שר ודצרי הרוצ"ם צהקדווחו לפי הנושנה
 לקדר נסים דאפי' צזון התלווד לא הי' כופין על עשה דפו"ר
 ע"ש והציאו ג"כ הרוי"ע צפתיחה שם ועי' עוד צשאלתות פ' קדושים
 קי' ק"א וצשאלתה שלום אות ק"י לענין עשה דופני טיבה תקום
 ועי' צטו"ת פנים וואירות ח"א סי' ל"ה וצקונטרס הכללים אשר
 לי טיילתי צע"ה צכלל זה ארוכות וקלרו' וסם הראיתי פנים דלזה
 אפילו צי"ד אין לריך רק להחוצ ויעל על כל איש ואיש וישראל
 ואפי' וי שאינו צכלל צי"ד להפריש את חצירו וואיקור ונתווכחו
 צזה גדולי האחרונים ז"ל צדור שלפנינו עי' כה"ו להגאון וואר":
 וליקא לחו"ו סי' ג' סוף סק"א שהציא רא"י לזה וצ"ק דף כ"ח
 וועצד נרלע שכלו לו ימיו כו' ועי' צקונטרס ושו"צ הנספח לקוף
 ס' אצני וולואים להגאון צעל קלו"ה שחזר שם והסיג עליו וילא
 לחלק צין איקור למוטה ואני הארכתי צזה ואכ"ו ונחזור לענינינו
 דונוולא הדצרים לנודנו דלא וצעי' דצ"ד הגדול סצדור שאין צדורם
 כוונתם דאליהם כחם לאפקועי ונוולא אף צזה"ז אללא אפי' כל
 צי"ד קצוע צאחר"י כל שהונוחם רצים עליהם אלים כחם לאפקועי
 ונוולא צאחר"יהו ווארא"י שכתב צפקקים צתשובתו להני חרי אשני
 צצרי וואר"ו וואר"ו סה"י גדולי וודיות אשכנז שאין צידם כה
 לחקן הקנותיהם על הוודיות שם שלא וודעת כולן ווייטי
 עלייהו וול"צ דר"ת סכ' הוודכי צפ"ק דצ"צ דוקא צגדול הדור
 שאין צדורו כוונתו אלים כחו לגזור אצל גדול צעירו או צגזולו
 לא כו' הנה הוועיין שם יראה שלא כי כן רק לרוחא דוולתא צדרך
 אס נפטך לונר כו' דהא צלא"ה הסיצ להס דאין כחם יפה לגזור
 כן על הוודיות דרוצ אכשי צבולס וחקיפי ארץ לא רלו צסום
 אופן ליכנס צחקנתס ולווחו דלא ניחא לכו צהון נושום דהס
 גזירות שאין רוצ הלצור יכולין לעמוד צהס ע"ס צקי' רכ"צ וגס
 רבים ווגדולי הדור סצגצולס דחסיצ שס ויחו צידיהו ולא רלו
 להסקים עוהס צחקנתס יע"ס וואה"ע לא כ' הרוי"א צדרכי וואה
 צחוי"ו סי' צ' רק צלטון וכן ושווע כו' יע"ש כיון די"ל דווארא"י
 לא כ' כן רק לרוחא דוולתא וכו' וכל זה אינו ענין לכ"ד דחקנת
 סצ"י וציח דינו צנדון שלא לשנות ווועות ר"ו צעה"ס לשאר
 לדקות רק לשלחם לא"י הוא סקנה עוצה וועלמוותה ונחולה להסיות
 נפשות העניים דקס שהס נפוחי רעצ וגדול פקוח נפש ותיא ג"כ
 גזרס סכל הלצור יכולין לעמוד צה ולא ולינו ג"כ לני שעמוד כנגדו

לצטל

לצטל גזרתו אפי' צונונו וצוודאי הי' הדצר ניחא לכ"ע וקצלות
 צהצה ולא הי' שום פולס פה והספק סנסחפק ר"ו או אס הצ"י
 ונהר"ס אלש"י היו גדולי הדור שאין צדורס כוונתם ג"כ אין זה
 ספק כלל דצוודאי הי' הם הגדולים סצדור ורצינו צ"י הי' יכול
 לגזור צדורו וצונונו ונוש כונו רגנו"ה ור"ח ושאר גדולי הראשונים
 ז"ל צדורס וצונונס. ופוק חזי והרי הרנו"א ונהר"ו ופדווא סהי'
 רצוהינו סצגולה ורצ הורחק ציניהם ועכ"ז הי' כפופים לפניו והוי
 לייחא לי' אף צדין סהי' כרחה להם הפך ונדצרי כונווא' צארוכ'
 צחשו' הרנו"א ק"י וי"ז וק"י וי"ח צאי' סחלה ונטה לנות והקדיש
 ונעות לעניי א"י וכחצ צטטר קנין ונתה ופסק הצ"י דהלואה
 וההקדש קיים והקנין ע"ס ווייחי ראו' ודין לאחריות ע"ס והרנו"א
 ונהר"ס ופדווא חולקים עליו צזה וי"נו כחצ אליו הרנו"א סופני
 כצודו וגדולתו כי ווינויו אנו שותים עשו ונעסה כדצרי וקיינו
 את ההקדש ללוך עניי א"י כי כל החולק עליו כחולק על השכינה
 אה"ד ז"ל יע"ס ואס זה הי' צדין כס"כ צהך תקנתא דנעות
 ר"ו צעהכ"ס ונלחא דפטיטא הוא דכ"ע הוו ליי"ת לי' כיון שהוא
 ללוך עניי א"י ונפסס יצסה ואין כל עד שאף גם וצלעדי תקנהי
 ולולא סתיקון הצ"י התקנה הזאת היה ווינל על כל חכוי דור
 ודור ודורסיו לפקה על הדצר ולחקן תקנות צישראל צכל אשר תולא
 ידס לנען קיום ונענוד חושצי אה"ק כי רצה הוא. ק"ו עתה
 סחקן הצ"י פטיטא שאקור לשום אדם לצטל תקנתו צזה :

ואם יענון הווערער דעדיין אי אפטר לוונר דרצינו צ"י וצ"ד
 הי' נוחזיקים א"ע לגדולי הדור שאין צדורס כוונתם למען
 סיוכלו לגזור תקנהס על כל צני חו"ל. אף אנו נסיצ לו ואנו
 רגנו"ה ור"ח ושאר גדולי הראשונים ז"ל הי' נוחזיקים את
 עלנוס לגדולי הדור שאין צדורס כוונתם לנען סיהי' סיפק צידס
 לגזור גזרותיהם על כל ישראל. ואנו צי דינא דר"א ור"א סצזנון
 חכוי הס"ס דאילינוי לאפקועי ונוונא לכ"ע לפ"י סהי' גדולי הדור
 שאין צדורס כוונתם. וכי נאונר סהי' נוחזיקים א"ע צכך. הא וודאי
 ליהא אלא דהס ז"ל גזרו צקחס לפי ונה סראו סהשעה לריכה
 לכך לונגדר ונלחא או ללוך הכלל או ונשאר טעוים ונווקים
 ונפני סהי' יושצים צראש כסאות לונשפטו ונצט הונסרה הי' צידס
 לרדות ולהנהיג את העס צצציל זה ונלאו את עלנוס ונחוייציס
 צצצ לגדור גדר ולענווד צפרץ ולחקן תקנות כפי אשר ראו צעין
 סכלס. וצודאי צטעה סתיקנו. תיקנו צקחס על כ"ע ונ"ו לא

הציעו ולא חפשו שתחפשו עיד תקנותיהם בכל תפולות ישראל
 לחולי הם גזרות שאין רוב הלצור יכולין לעמוד בהם. או שאין
 דעת כל גדולי הדור נוטה וזהם ועי' דרכי משה צמור אהע"ז סי'
 א' שהציא דברי הנהרי"ק בשם הרשב"א בתשוב' לענין חרבות"ה
 וצ' נשים שהדעת נוטה שלא עשה ונחל' חלל לגזור צפני
 הפרי' ו' ולא שתחפש' התקני וכו'. וראינו שגם בזמן חכמי הש"ס
 לפעמי' גזרו הרמב"ם ו' ולא קצלו ונייהו וצתראי גזרו וקצלו ונייהו
 צפ"ק דקצת ד"ד ע"צ וצפ"ק דחולין ד' ו' ע"א. ועי' רש"י שם
 שבי גבי ר' אחי ור' אחי דלח' שהי' גדולים ור' אחי חלל שצדורו
 של ר' אחי הי' קשה להם לפרוש וזן הכותיים לפי שהי' רבילים
 בהם כו'. וה"ל כגזרה שאין רוב הליצור יכולין לעמוד בה וע'
 הוס' גיטין פ' השולח דף ל"ו ע"ב ד"ה חלל. וכן בהנך גזרות
 של גדולי מדינות אשכנז שהציא הנהרא"י צפסקים ה"ע לפי ששאר
 גדולי הוודיות שם הי' נחיס צוודר ולא רלו לקבלם. אבל כל
 שהגזירה הוא שרוב הליצור יכולין לעמוד בה ושאר גדולי הדור
 שחקו ולא ניהו צדצר אורינין דונסתנא הי' ניחא להו בכך וסוב
 הדבר חובה על כל איש ישראל בכל ווקוס ובכל זמן לקיים גזרות
 חכמים בזה.

אלה

שצטיקד הדבר חכי חונה על הרב הנוערע בזה דלחא
 לא הרביש צעלנו דני"ד לח דני' כלל דהנך פלוגתא
 דרבוותא דוניית' הורדכי בשם ר"ח צפ"ק דצ"ב אי דלענין אפקועי
 ונווכא צעינ דוקא גדולי הדור שאין צדורם כוונתם או שגם גדולי
 העיר חשיבי כגדולי הדור להפקיע ונוון צע"כ וזה הלוי' ג"כ
 פלוגתא אם הריצ יכול לכוף להוועט או לא והוועיין צפרי
 הפוסקים שהבאחי לעיל וצדרי הורדכי עלנו שם יראה ש"כ צפירוש
 דלח פליגי כל הנך רבוותא חלל דונידי דאיכא רוחא להאי ופקידא
 להאי ולא הי' ונגד וולחא כלל או איזה סייג וחקנה חלל דצר
 הרשות צעלנו וזהה הוא דק"ב להנהרי"ק ג"כ דאין כח ציד
 גדולי הדור ואפי' דהוי כרצ אחי ורצ אחי לאפקועי ונווכא
 ושאי' ההוא דפרוצול צפ' השולח דכתצין צצ"ד דהתם הוי ווסכי
 חיקון העולם של יונעו ווללות. ולהכי פוסקים דק"ל דגדולי
 הדור חלים כחם לעולם לאפקועי ונווכא. ויינו גדולי העיר לאו כל
 כונייהו לאפקועי ונווכא צכה"ג. וכן אין כח לרוב לכוף להוועט
 צכה"ג ושא"כ צנידי דאיכא ונגד וולחא או איזה סייג וחקנה
 או וולחא דקכנתא או לכורך הכלל לדבר וולוח דהני עדיפי ונונגד
 וולחא

וּלְחַח פְּשִׁיעַ דְּזוּהַ כָּל אֲפִין סוּיִן דִּישׁ רְשׁוּחַ זִיד כָּל זִי"ד קְצוּעַ
 זְלַחְרִיהַ שְׁהַס גְּדוּלֵי הַעִיר וּכְסִיכַ כִּי גְדוּלֵי הַדּוֹר לְחַקֵּן חֲקוּחַ
 וּלְהַפְקִיעַ וּמוּנָחַ זַע"כ וּכְמוֹ"ס זֶה הַרְצַ וְהַרְצִיב"ל זַפְסָקִים סְזַח"ח
 דָּף ס"ג ע"ג זַמְעָסָה שְׁה"י זְלַחְקוּכְהִי שְׁמוּפְנֵי חֲשַׁשׁ אִיזָה סְכְנָה
 רָלוּ חֲמוּי הַמּוֹדִינָה שֶׁס לְגִזּוֹר שְׁלֹא יִסְחָרוּ זַעִיר אֲנָקוּהִי וְאַחֲרֵי
 שְׁהֲאֲרִיךְ שֶׁס הַגְּאוֹן הַכִּיל זַצִּיאוֹר הַסְּיָנוּחַ סִיִּים לְמַלְתֵּי דְּזַכְהֵי"ג
 כִּיּוֹן שְׁהוּא וּלְחַח דְּסְכַנְתָּח עֲדִיפֹא וּמוּגְדֵר וּלְחַח וִישׁ כַּח זִידֵס
 לְחַקֵּן ע"ס. וְכֵן מוּכַח וּשְׁס עוֹד דְּאֲעִי"ג שְׁאִין עִיר אַחַת יִכּוֹל לְכוּף לְעִיר
 אַחֲרָה וְיִי"ו זַכְהֵי"ג יֵשׁ כַּח זִיד רּוֹב הַקְּהֵלוֹת לְכוּף לְהוֹנְעַט וְעִי עוֹד
 וּזֶה זַח"צ וְהַסְּוֹזוּחֵי סִי עִי"א דְּכִי הִיכִי דְּרוֹב הַקְּהֵל יִכּוּלִים לְכוּף
 לְהוֹנְיָעוּת הִיכִי רּוֹב הַקְּהֵלוֹת יִכּוּלִים לְכוּף לְקַהֵל אַחַד וּכ"כ זַחְשׁוּי
 רֶשֶׁךְ סִי סִי סִי עֶס זַעוֹזְלֹא דִידִי זֶה"ל כִּי זַלִּי סְפֵק יִכּוּלִים הִי"ג
 ק"ק לְכוּף לְהַקְּהֵל הַרְצִיעִי דְּאֲפִי אַחִיל דְּלֹא מוּלֵי הַרְצוֹב לְכוּף
 לְהוֹנְיָעוּת הִיכִי זַמְלָחַח דְּאִיכֹא רּוּחֹא לְהֲאִי וּפְסִידֹא לְהֲאִי אֲזַל
 זַנְיִדִי דְּאִיכֹא רּוּחֹא לְהֲאִי וְלְהֲאִי לֹא מוּלִינוּ וְיִי סִיחְלוֹק כּוֹי וְאִס
 כְּפֶסֶךְ לּוֹנֵד כּוֹי. וְיִי"ו זַנְיִדִי דְּהוּי וּגְדֵר וּלְחַח כָּל אֲנָפִין סוּיִן דְּמַלּוּהַ
 לְכוּף וְכוֹי. עַכ"ל וְעִי גִיכִי זַחְשׁוּזַח וּמוּהַרִיר זַלְלֹל אֲסַכְנוֹי סִי כ"ה
 שְׁוַחֲלֵק גִיכִי זִין חֲקוּחַ וּגְדָרִים וְזִין עֲנִיבִי לִיצוֹר כְּגוֹן וּנְוִיִן וְכִיּוּלֹא
 זֶהַס. דְּזַחְקוּחַ וּגְדָרִים רֹאוּי לִיכֵךְ אַחֲרֵי הַרְצוֹב וְעִי"ז אַמְרָה הַחּוֹרָה
 אַחֲרֵי רְצִים לְהַטּוֹת כּוֹי וְעִי"ש וְיֵשׁ זַעַס הַרְצִיב"ח זַחְשׁוּזַח דְּשׁוֹרַח
 הַדִּין זַסְסְנוֹי זַנִּי הַמּוֹדִינָה אִין וּשְׁגִיחִין לְדַצְרֵי הַיַּחֲדִיד כּוֹי עַד דְּאִס
 רָלוּ לְגִדּוֹר וּלְחַקֵּן וִישׁ זַחְקַנְחַס תּוּעֵלָה אִו גְּדֵר פְּכֹלָה אִין וּשְׁגִיחִין
 זַחְוָחוּ סְזַחִין לְעַכְזַ וְעִי"ש וְאִיכֹא זַכִּי"ד פְּשִׁיעַא כִּיּוֹן דְּחַקְנַחַח דְּהַצִּי
 וּמוּהַר"ס אֲלַשִׁיךְ זַמְעוּחַ וּמִ"ו זַעַה"כִּי סֹאֲסוֹר לְשַׁנוּחַו רַק לְשַׁלְחוּ
 לֹא"י הִיא חֲקָנָה גְּדוּלָה וּנְחוּלָה לְהַחִיּוֹת עֲנִי אִי שְׁלֹא יִנוּחַו ח"ו
 זַרְעַב וּפְקוּחַ כְּפֶס חֲלוּי זֶה דְּלוּלֹא כֵן כַּזֵּר אֲזַדָּה ח"ו חֲקוּחַס כִּי
 אִין לְהַס עַל וְיִי סִימְנוּכּוֹ רַק לִיצוּרַח אַחְצִי סְזַגּוּלָה וְכוּדַע גִיכִי כִי
 הַמְעוּחַ הַמּוּקוֹצֵץ זַעֲזִילִס עִי הַסְדִּיר אִינוּ וּסְפִיק אֲפִי לְשַׁלִּישׁ וּלְרַצִּיעַ
 זַכְהֵי"ג וּלְחַח דְּפְשִׁיעַא דְּהֵא עֲדִיפֹא טְפִי וּמוּגְדֵר וּלְחַח וּמוּחַשֶׁשׁ סְפֵק
 סְכַנְתָּח דְּהוּא סְכְנוּחַ כְּפֶסוּחַ וּשְׁשׁ כִּי לּוּלֹא זֹאת וְיִי יוֹדַע כּוּוֹה
 כְּפֶסוּחַ שְׁקַעוּ כּוֹי וְאִס אֲפֶסֶר שְׁגַס זֶה לֹא יִסְפִיק לְפָנֵי כּוּלִס וְיִי"ו
 כָּל כּוּוֹה דְּמוּלִינִן לּוּעַזֵד חַקְנַחַח עַזְדִּינִן וְכָל הַמּוּקִיִּים אֲפִי נֶפֶשׁ
 אַחַח וְיִיִּשְׂרָאֵל וְכוֹי. וְזֶהֵא וְדֹאִי כּוֹי"ע וּוּדוֹ דְּהִי כַח זִיד גְּדוּלֵי
 הַדּוֹר כְּמוּהַצִּי וּמוּהַר"ו אֲלַשִׁיךְ לְאֲפְקוּעֵי וּמוּנָחַח וּלְאֲסוֹר אִיִּסוֹר עַל
 מְעוּחַ רִי"ו זַעַה"כִּי שְׁלֹא לְשַׁנוּחַו לְשׁוּס לְדָקָה רַק לְשַׁלְחוּ לְעַנִּי
 אִי

מגיני ארץ

א"י ואחרי טטוב נחמזקה ספיר גזרתם ג"כ ע"י גאוני ארץ
ונודינות פולין וליטא דדור שלפנינו וגם דדורינו זה ע"י רוב גאוני
הזמן יל"ו דפקיעי שנייהו ורוב קהלות ישראל סרים לנשטענעם
ראוי וכון לכל קהילי וקהילה להיות נגריין בזה אחרי הרוב ולחוש
לגזרת הקדמונים כוהי נפש ז"ל ולדברי הגאוניס צתראי שלא ישנו
כלום ונחקתם בזה :

ועוד

אני אומר יוחר דהך תקנתא דידן לא דניי ככל אפי'
להנך תקנות ונזירות שהזכירו הפוסקים הס"ל בענין
אפקועי ממוכא צמידי דאיכא נוסוס ונגדר מלתא ואיכא רווחא
להאי ופקידא להאי. דאטו גזרו בזה הרצ"י ונוהר"ו חלשך על
בני חו"ל שנוחויצים לכדור ע"ס ר"ו בעל הכס ולסלחו לא"י. או
וה שהחכמו צפירוש לעניי עירס שנוחויצים לסלות לעניי א"י
אשר לא כדת. דבכה"ג הו"ל ספיר רווחא נהאי ופקידא להאי.
ואולם עיקר גזרתם לא הי' רק אס יתנדז א' נעות צטביל ר"ו
בעהנ"ס ואז צידו לעשות עם הלדקה לחלקו לניי שירלה דאינו
נשועצד צלדקה כזו לחלקו דוקא לעניי עירו לכל עניי דעלמא
שוים בזה. ואס הי' רולה הי' נחלקו ג"כ לעניי א"י. ועל זה גזרו
דכל כוהי שזכיר צפירוש נדצה ע"ס ר"ו בעהנ"ס שלריך
לסלחו לעניי א"י דוקא. ובכה"ג לא נקרא כלל אפקועי ממוכא כי
כבר הוא נוחיז ליתן אף בלא גזרתם אלא שהי' הצריכה צידו
לחת לאיזה לדקה שירלה. ועתה ע"י גזרתם נוחיז לסחו לעניי
א"י ולא לשום לדקה אחרת ואיכ הוא עלנוו הסתייז בזה דלנו"ל
להזכיר כלל עצור נשנות ר"ו בעל הכס הא צידו לידור סהס
נעות ללדקה והי' יכול לעשות צו ויה שירלה. ובכה"ג ספיר יכולין
לגזור דאין זה בגדר פקידא להאי ורווחא להאי ונווילא כל שידע
גזרתם ואפ"ה נזכיר צפירוש ע"ס ר"ו בעהנ"ס הו"ל באלו פירש
להדיא שנוחנדז לעניי א"י וכ"ז ברור ואונת לפעני"ד :

ג ואשר

בא ר"ו עוד צעננה כי אולי היתה תקנתם בזה
רק על איזה זמן וכבר נסלס הזמן. הנה גם זו
אינה טענה כלל דהא פטיעא דקהס תקנות טצונן הנה לדרייהו
תיקון ולדרי עלמא כווי תיקון וע' צחטובח הריצ"ס ס"י של"ט.
ובחטובח ונהר"ס חלשקר ס' ונ"ע טכחצו צסס הכווצ"ן דאפי'
צחקנות וחרוני הקהלות כווי חל החקנה ג"כ אף על הדורות
הבאים אחריהם ואפי' שתיקנו סתם ולא זכרו את זרעם צחקנתם
וכדאשכחן צפלגט צגצעה שהולכרו לדרוש צצ"צ פ' יש נחלין

ומונו ולא ונצנינו יע"ש ולא עוד אלא אפי' בדברים שלא קצבו
 עליהם בני העיר בהקבחה אלא שנהגו כך ועלמם לעשות גדר
 כו' אף הצאים אחריהם חייצין באותו גדר כדאורי' צפ' ונקום
 שנהגו גבי בני ציפן כו' וע"ש שהאריכו בזה. וכ"כ הרא"ח בהשוואה
 קי' קי"ג דף ק"ח ע"א. ובתשובתו בן לז ח"ג קי' כ"ד. ועי' עוד וזה
 צטו"ה פרח ונעה אהרן חלק א' קי' י"ד דק"ז ע"א ובפני הדם
 אר"ה ה' יו"ט צק"י הל"ו וצטו"ה חות יא"ל קי' קכ"ו. ונכס"כ חרם
 הקדמונים ככ"ד מרצ"י ומהר"ו אלשיך שה"י בגאונים לכל ישראל
 וצ"ד חסוב שצדור ותיקנו כן. ובין שטרע התקנה צקחם צלי
 הגבלת הזמן פשיעא דחלה תיקף גזרתי אף לדרי עלמא. ועי'
 צטו"ה זכרון יוסף להגאון מהר"י שטייננהארט ז"ל צטו"ד קי' יו"ד
 שמהלק ג"כ צין תקנה הקהל לתקנה צ"ד דצתקנה צ"ד צוודאי
 ה"י דעתה שנהג הדבר כן לעולם. אם לא החנו בהדיא וכדמשמע
 ממהנ"י דפ"ה דמעשר שני משנה צ' וע"ש בחוס' יו"ט מ"ש בזה.
 ואם כונת הרב הווערער לומר דצ"ד יש לחוש צרציו צ"י עלמו
 וחלומיו מהר"ו אלשיך צטעה שתיקנו צקחם פירשו בהדיא דלא
 ה"י חל רק על איזה זמן ויש לומר דצ"ד נשגם הזמן גם זה אינו
 דלא מייציעא אם כינא דחרם הוא לאורייתא וכדעת הגו"צ בהשוואה
 מהדו"ק חאהע"ז קי' ע"ז. והוכיח כן מלשון הר"ן בהש"ב קי' ל"ח
 שבי' על וי' שנשבע לברש את אשתו צע"כ. ולא עוד אלא שאנו
 מוחזקים שיש חרם הקהילות צדצר או תקנה רציו גרסום. ודצר
 זה פשט איקורו בכל ישראל כו' ואין איגרים לו לאדם לפרוץ
 גדרן של ראשונים כדי לקיים מצותו שהרי אפי' איקורא דרצנן
 דוחה לית צצצ וח"ת. עכ"ל וודכי שהרי אפי' איקורא דרצנן כו'
 מוכח דכונתו לומר דכ"כ צחרם שהוא לאורייתא יע"ש. ועי' צטו"ת
 מהרא"ח צק' ויס עמוקים קי' כ"ג דף כ"ג ע"ג שהחליעו ג"כ דחרם
 לדעת רוב הפוסקים הוא לאורייתא והולכין בצפיקו להחמיר ושם
 צשאלה ק"צ דף ק"ה ע"צ פלפל בזה הרבה והציא שגם הרצ"ח
 נשאל בזה. אם צספק חרם אזלינן לחומרא או לקולא. והשיב דע
 כי זו היא ספיקא לאורייתא ואקור לעצור על החרם ד"ת ע"ש.
 וכן הציאו בזה טכ"ה גם דעת הרמב"ן צווספע החרם. ועי' וזה
 ג"כ צטו"ה מהר"י בן לז צח"א קי' מ"ה. ובחידושי דינים שם
 דף ק"ז ע"ד ובח"ג קי' ל"ט צסוף התשובה. וצטו"ה פרח ונעה
 אהרן ח"א קי' כ"ד דף ק"ח ע"א. והריצ"ש בהשוואתו קותר א"ע
 בזה דצק"י קל"ה כי דצספק חרם הולכין צו להחמיר כמו צסאכ
 נדרים

דברים וצפי' של"ה כחז דחרס אינו חלף דרצנן וה"ר ונוה שפסק
 הרי"ף צבל אוחן האיבעיה דצפ' ואלו ונגלחין לקולח ומשווע דק"ל
 דחרס היו דרצנן יע"ש. והבא"ח שם בהשורה ויישצ דעתו דק"ל
 דעיקר החרס הוא דאורייתא וקפיקו לחומרא כדין כל ספק חורה
 חלף דרצננים שלריכין לנהוג עם הנוחרם בזה הולכין לקולח (וע'
 לנהרי"ק בהשורה שורש כ"ה פרי טי' זי' וייש שם לטיעז הרי"ף דצפ'
 חלף ונגלחין ול"ע) וא"כ לפי"ז אם באנו לחיט צמיד דאולי לא
 החרינו בזה רק על איזה זמן וכבר כשלים הזמן יו"ו עדיין הו"ל
 קפיקא דאורייתא ואזלינן ב"י לחומרא. חלף דאפי"י לאוחן הפוסקים
 דק"ל דחרס היו רק דרצנן וקפיקו לקולח יעויין נו"צ בהשורה
 ונהדו"ח חיו"ד ק"י קצ"ו שחזר שם ונו"ס בזה בנהדו"ק ובכנס
 צפ"ר דבר דאף שאינו ודרצנן ומעיר יחד חלף אינו דאורייתא
 ונו"ס ורק הוא ודברי קבלה ושכן הוא דעת הרמב"ן בנשפט החרס
 ולענין ספק לא עדיף ודבר שהוא חל"ו דקפיקו לקולח ע"ש.
 (אולם ה"ז גיפא ונה דפשיטא ל"י דבספק הל"ו הולכין לקולח לא
 צריכי ב"ב והיא שניה בנחלוקי כו"ש הרצ בעל נחת יעקב
 בכללי ק"ס בנחודסים באות ט"ו וצביאירו שם ק"ק י"ז הביא
 פלוגתא דרבוהי בזה וגם בדעת הרמב"ם נחלקו יע"ש. ועי' ג"כ
 שו"ח חות יחי' ק"י קל"ב שהביא בזה דברי הכ"ו ברפ"א ונה'
 אישות ועי' באר יעקב צו"ד ק"י כ"ט וצפ"י רל"ד וצפ"י ק"י בכללי
 ק"ס ואכ"נו) וב"כ עוד נו"ה צנו"צ שם חל"ע' ק"י ח' ונענין חרס
 רגומ"ה וצ"י נשים ע"ש וגדולה ונו' ונלח"י להרד"ו בהשורה ח"צ
 ק"י חס"ד סגלה דעתו בהדיא דחרס רגומ"ה גרע טפי ואיסור
 דרצנן שנשאל שם ג"כ על הנשצ' לגרס את אשתו צ"כ אם
 הסבועה חלה והס"צ דלא ויבצי"א לדעת הרש"א שסובר דסבועה
 חלה לצטל איסורין דרצנן דכשי"כ דאי חלים סבועה לצטל איסורין
 דרצנן דאחי' דאורייתא ומייל אדרצנן כש"כ חלה אהקנת ר"ו
 חלף אפי' לדעת דוקלה משרשים שאמרו דאין סבועה חלה לצטל
 איסורין דרצנן ויודים הם דלא חלים תקנתא דר"ג כאיסורין דרצנן
 ומייל סבועה עכ"ל וראה זה מדק הוא דק"ל דחרס אינו דרצנן
 וגרע מיני' והבא"ח בעל נו"צ לא ראה השורה זו והדבר לריך
 עיין וצי"אור רחצ ואין הזמן מקיים עו"די כעת ומי"ו ח"ש צנ"ד
 דמלצד דהא זה ספק לנו ונחמת חסרון ידיעה דאין צדינו פה
 לקלוח גוף דצריהם הקדושים לעמוד על הדבר אם חקנו צקחם
 או רק לאיזה זמן והרי קיינו"ל דקסק חסרון ידיעה אינו בגדר

ספק כלל במצואר בפוקקים ומצוא וזה צטיז ובס"ך ציו"ד סי'
 ליה סעיף ג' וצקי"ר כללי ס"ס צס"ך סי" ק"י אות ל"ד דהיכא
 דהיכא בחופן זה ס"ס בדאורייתא או חד ספיקא דרצבנן אזלינן
 לחומרי ועי"כ ציו"ד סי' כ"ה סק"ד ובפר"ח סי' ק"י בכללי ס"ס
 אות י"ז ע"ש. ואפי' באורי דצנ"ד יש ספק לכל העולם כולו אף
 לחוספי אה"ק ויינו הא כהז הצ"ס באהע"ז ה' ויחון סוף סי' ק"ה
 ס"ק ל"ד דמחסס מוכח דצקטנה אחר י"ב סנה לענין ויחון כיון
 דאין חנו צקי"חין לצדוק כל הגוף מעי"ג דאם לא בעיל אינו אלא
 ונדרכנן ע"ז ספק חסרון ידיעה אפי' לכל העולם נמי לא הוי כספק
 דרצבן ואזלינן לחומרא יע"ש ועי' וזה ג"כ צנ"ד צחשוכה ונהדו"ת
 חיו"ד סי' ד"ט אלא סגוף הדבר וניהא לא צריח כ"כ ומדצרי
 הרב הצ"ס עלונו שס נראה דלא החליטו הדבר דצקוף דצריו שס
 עוסיים דיש לחלק והגאון ציה נאיר שס צא ומלא חת דצרי
 דמחסס לא מוכח דיש לוור דשאני ההס דאם לא צקי"חין לצדוק
 קיינאל חזקה דצח ועוד דהסס הו"ל ס"ס לאיכירא דאפי' דרצבנן
 לחומרא יע"ש ויעו"י וזה צונחח יעקצ בכללי ס"ס ק"ק מ"ג
 שהציא ג"כ דעות חלוקות צזה וסוצ נתישצתי דצנ"ד אין לריכין
 לכל זה דהדר נכון צפשיעות דהא דכיון דצוודאי החרים כאלן
 דצריו צ"י וקיינאלו שלא לשניה מונעות ר"מ צעהכ"ס לשום לדקה
 דק לשלחן לה"י כפי עדות גאוני צחראי ז"ל ופשיעא דהי' נוהגין
 איסור דצבר צמקוונות שהיה נודע התקנה ואלו ונקדס וא"כ אף
 ש"ס לספק על לך היוהר רחוק לחולי לא הקן רק על איזה זמן
 וצבר נשלים ויינו כל כונה דלא ידעינן מתי נשלים הזמן חוקמי
 אחזקה קניייהא ואמרינן דעדיין לא נשלים וכיון דצוודאי החרים
 וספק הוא אם כלה החנם או לא אמרינן אין ספק מוליא וידי
 ודאי ודוני לספק דרצבן היכי דאחזק איסורא דאזלינן צי' לחומרא
 כמ"ס הע"ז ציו"ד סי' ס"ט וצנקודות הכסף שס ובס"ך סי' ק"י
 בכללי ס"ס אות כ"י ועי' וזה ג"כ צנ"ד צחשוכה ונהדו"ק חיו"ד סי'
 ג"ג ובשער הנו"ך צהלכות מקולאות וסוצ מלאחי מעין דצרינו מנח
 צשו"ת ונהר"ט צחשוכה סי' ק"ח שכ' שס צעודא דיד"י צמה
 שרלו איזה רצנים לגרוע שס כח ההכמה הקדוונה כו' והשיצ
 ואיני רואה להס דצריס אלו קעד כי הסכמה הנוקוצלת ומאושרת
 ונגדולי הדור כו' איך תצטעל צזה לוור מקחמאל הוחרה דאוקי
 איסורא אחזקתי' כל שלא ידעינן צצירור שהוחרה ואולי עצרו
 עליה צין צסוגג צין צמוזר לא מפני כך תצטעל וכו' ושס צקמו"ך

הוסף עוד דבר דכל שהאסיר הוא וודאי אין להחיר ונספק כל
 שאנו יכולים להעמיד הדברים בענין שלא נחצטל ההסכמה דהעמוד
 איסור על חזקתו ונספק אהה צח להחירו אל החירו ונספק
 ודלמא להא דפי כל הללמים דאוריני' דאין ספק ונוליא מיד וודאי
 כו' והאריך בזה יע"ש ונמנו נקט גם לכ"ד אלא שכל זה היי
 עוד אם היינו יודעים כאן בצירור שהקנו וגבלו תקנתם על איזה
 זמן אלא שהיי ספק לנו אם נשלים הזמן או לא נשלים עדיין ונכטיב
 עתה שנודע לנו ההקנה בנסה צלי שום הגבלת הזמן אלא שאנו
 מעלמינו נעיל זו ספק דאולי הקנו רק על איזה זמן. ועוד אולי
 כבר נשלים הזמן. ואין זה רק להמחשקט דמהיכא תיחא נחיש לזה.
 ועוד שאפי' לחששו לא עלה צידו רק ק"ס לאיסורא דספק אם
 תיקנו בנסה. או על איזה זמן ואח"ל שתיקנו בזמן דלמא עדיין
 לא נשלים הזמן וצ"ט לאיסורא אפי' דרצנן אזלינן לחומרא כו"ט
 המסנה לנולך צפ"ח ויהי שאר חצות העומאה הלכה הי"ב וכ"ב
 הגאון צעל בית ונאיר באהע"ז סי' קמ"ה דעתה הצ"ט שם שהצאתי
 לעיל ורמז ג"כ על דברי המשל"מ הללו ועי' במער המולך צפ"י ויהי
 וקואות בכלל ה' שהציא דהוא פלוגתא דרצווחא ולכמה פוסקים
 ק"ס לאיסורא דרצנן אזלינן לקולא יע"ש ונ"מ גם לפי"ז עדיין
 יש כאן צניד ק"ס לאיסורא קפיקא דפלוגתא דרצווחא דחרס היי
 דאורייתא ואח"ל דהוי דרצנן קפיקא פלוגתא דרצווחא דצ"ט
 לאיסורא אפי' דרצנן אזלינן לחומרא ונשרע לפי"ש לעיל צפרע
 צ' שדעת הרב ונהר"י זן לב צה"א דק"ח ע"א צקוף החסוזה שם
 דלריכין לחוש צספק חרס אפי' דלריכ' ק"ס דהחירא וא"כ ק"ו
 צק"ס לאיסורא כ"ז צרור ונכון לכל מעיין ישר:

אכז

צעקר הדבר חני חנה על הרצ המערער גם בזה דלפי
 דצריי שרלה לומר דהצ"י וקייעחו לדרייהו תקנו ולא לדרי
 עלמא ולמה קחם הדברים ולא הציא למשען לו עכ"פ ודצרי השיב
 דביעין פי השולח דף ל"ו ע"צ צהא דתיקון הלל פרוצול וקא
 ונציעא ל"י להש"ס אם היכל לדרי' תיקון ולא לדרא עלמא. או
 דלמא לדרי עלמא כניי היקון ומה כ"ו לצטולי כו'. וע' מזה צסו"ת
 שער אפרים ק"י קי"ג שכתב צכידון גזרת הגאון ונהר"ו וירצוורק
 שגזר דקטנה אפי' פחותה וי"צ שנים איכה יכולה למאן בזמן הזה
 והחזיק על ידו ג"כ ונהר"י וינץ בחסוזה ק"י י"ג. והאריך שם
 צטענוים וצראיות. והרנ"א באהע"ז צהי' ויחון קוף ק"י קכ"ה הציא
 דצריהם ונספק דלא כווחיהו כיון דנהר"י פולק ז"ל הוא צר פלוגתא'
 דנהר"י

דנהר"י וינץ חולק בדבר ועשה ונעשה צינור ללא כוונתו ויחזרוק
 ע"ס ואחריו נוסף הגאון בעל שער אפרים בחסונה סס והאריך
 ליישב הא דלא הקטה על מהר"פ דהיך חלק על ונהר"י הלל
 אין צ"ד יכול לצטל דברי צ"ד חזירו אח"כ גדיל ונונו בחכמה
 דבנין וכחז סס שלט חסונה דצד ואי ונהס מדברי הס"ס הנ"ל
 דנוספקא להו אם הילל לדרי חיקן או לדרי עלמא וא"כ יס לוור
 דצמיחון נמי לא גזר ונהר"י הלל לדרי ואף שנוכח מדברי ונהר"י
 וינץ שגזר קחס שלא לנאץ בזה"ז אפסק דהיינו לפי שראה שהי'
 הדור פרולים זיאמרו אשם איש יולאה זלל גע אצל לא לדורות
 הצאים ולא טייך לוור אכסיר דרא שהרי צסיג"י דהשולח הנ"ל
 אמר"י ונה כ"ו לצטולי ופי"י רס"י להוסי' צי"ד אי אכסיר דרא כו'
 עכ"ל ובאמת מדברי לריכין חזלין דנה ראיה וייתי בזה ונצייט
 הס"ס צסועתיך דפרוזול. והא לשיטת הרמב"ן שהציא הר"ן צסיג"י
 סס נקטינן באמת דהלל לדרי עלמא נמי חיקן וכחז שכן הוא
 ג"כ דעת הר"ן סס שהציא הוא דיכא דפרוזול וקוס דלא
 קיי"ל כשנואל סס דאמר לא כפזינן כו' רק כרצ נחמן דאמר
 אקיינונה. ואפי"י להר"ן סס שחונק עליו וקוצר דהוא איצט"א דלא
 איפסטה ונ"ע הו סייס סס דאין כח להוסי' צי"ד ולצטל חקנת
 פרוזול. דברי שנואל סס הולך לוור אי אישר תילי יתח ונהלל
 וא"כ אם הוא הי' חושש שלא לקמוך עליו וני הוא שיחזיק עלמו
 וקפק לכך. וכ"ה דעת הרמב"ם שנוציא חקנות הלל זהל' שניטה
 צקסם כאלו נתקנה לדרי עלמא יע"ס. וא"כ הוא לכאורה ראי'
 לקסור. חולם כוכה הגאון ז"ל להציא ראי' עיקר לכידון דידי'
 דנצייט הס"ס ונזאר להדיא דהיכי דידינן צצירור דלא חיקן
 רק לדריה זלחוד לא צעינן צי"ד גדול לצטל וא"כ בגזירת הויחון
 נמי יס לוור דקיס ל"י לנהר"י דגזירת ונהר"ס ויחזרוק לא הי'
 רק לדרי'. ונה שהוסיף עוד בזה סס דאף שנוכח מדברי ונהר"י
 וינץ שגזר קחס אפסק היינו לפי שראה שהי' הדור פרילים זיאמרו
 אשם איש יולאה זלל גע וכי' הנה לשיטת הר"ן סס צסיג"י
 דצייט הס"ס דאי לדרי חיקן ונצטלין ל"י אין הכוונה לדרי'
 זלחוד דא"כ לא הי' לריך כלל לציעול דהא זבלות הזמן מנילא
 צטלה. וכ"כ החוס' זילה דף הי' ע"א צד"ה כל. (ועי' צסור"ס רס"ל
 ס' י"ד וצ"ס"ס יצוות פ' הצעי' ס"י ונ"א) אלא דהכוונה לדרי'
 כעין דרי' כל שיהיו נוהגין כדרי' ויהיו נמנעין ונלהלוות ולפיכך
 לריך להוסי' צי"ד לצטל יע"ס. ולריך לוור עוד דלא ויירי נמי

דבשעה שתיקן פירש צהדיא דלא תיקן אלא לכל זמן שהי' כוהגין
 כדרי' דפשיטא דצכס"ג ג"כ אין לריך לביטול דהוי ממש כתיקון
 לזמן. אלא דמייירי דבשעה שתיקן תיקן סתם רק דקאנו' דהטעם
 הוא צטציל שהיי' כוונעים ונלהות וממילא אי אכסור דרא וצטלינין
 לי' והא דאמרינין אי לדרא עלמא תיקן היינו שתיקן סתם ולא
 פירש כלל הטעם. וצזה היי' כונתו גם לדרי עלמא אף אלו לא
 יהי' כוהגין כדרי' דהרי לא פירש התקנה צטציל הטעם. וסוב
 אפי' באכסור דרא כונו' וצטלינין דלריך צי"ד גדול לצטלו וס"ל
 להגאון הכיל דבגזרת הניאון כונו' אע"ג שהזכרה צקסס ויי"קיס
 לי' למהרי"ף דבשעה שתיקן ומהר"מ פירש דהטעם הוא ממש
 שהיי' הדור פרוכים וחשש שלא יאמרו אסת איס יולאה צלא גע
 וא"כ ונויילא אח"כ באכסור דרא וצטלינין לי' ואפילו לשיעור רש"י
 סס צקוגיא דמוכח דס"ל דבשי"ה הס"ס הוא לדרי' תיקון היינו
 לדרי' צלמוד. ואפי"ה באכסור דרא לריך לביטול ודלא כשיעור
 החוקי' צילה הי' ע"א. ואי לדרא עלמא תיקון היינו שתיקן צקסס
 ואעפ"י שפירש דתיקן התקנה הוא צטציל הטעם שלא יהיו כוונעין
 ונלהות ויי"ו אין צי"ד יכול לצטל אפי' באכסור דרא וצטל הטעם.
 וגי' פני' יהושוע כס דזהו כשיעור הרנוצ"ס צפ"צ ויה' מנורים
 דאפי' היכי שצטל טעם התקנה כונו' אין צי"ד יכול לצטל אח"כ
 גדול כוי' והראצ"ד חולק יע"ס. וע' רא"ש צפ"ק דצילה קי' גי' ויי"ו
 יש לדחוק לומר דס"ל למהרי"ף דסאני גזרת הניאון שלא הי' רק
 ופני' החששא שלא יאמרו אסת איס יולאה כוי'. ופני' שהי' הדור
 פרוכים. וכיון שכן הוא אח"כ באכסור דרא דקוב עברה החששא
 אין לריך צי"ד גדול לצטלו וכנו' שחילק הנוג"א באר"ה קי' הכיל
 כ"ק כ"צ דאע"ג דצבר סכאסר צוננין לריך יונין אסת להתיירו אפי'
 צצטל הטעם ויי"ו צדצר שהוא רק נוסיס הששא ועברה החששא
 א"ל וננין אחר כנו"ס ציו"ד קי' קי"ו וצתוקי' צילה עכ"ל וע' עוד
 צנוג"א ריש קי' חס"ה וציה' סיכה סוף קיוון חרכ"ה י"ש צזה.
 וצאונס שהפרי"ח ציו"ד קי' קי"ו חולק צזה. וע' ג"כ ויה' צשו"ה
 עבודה הגרסוני צקי' קי"ו ויי"ש להסיג ע"ד מהרי"י ונין צתשובה
 קי' י"ד צדקון ע"א ציצונה דצונן הזה דאין לייצונין לא שייך דקביא
 לי' ע"ש ורנו' עליו הגאון צעל הקי"ן צהגהותיו על הרא"ש צפ"ק
 דצילה סס. אכן צתשובת הרא"ש סהציא הנוג"א צהי' לילית קי'
 ע' ק"ז גבי עליה של פשתן וצבואר להדי' דהיבח שהטעם הוא
 דוע וצבואר לא שייך דצבר סכאסר כוי'. והסתר צילה אין הטעם

ידוע כ"כ. ויע"ש. וצאנז שחר"ש בחסוזה שם בכלל ג' ס"י ח'
לא על הך טעמא צלחוד סמוך רק גם על טעמים אחרים שבי שם
והה"ד בגזירת הניחון יש לומר דוהר"פ ננוי לא קנויך על ההוא
טעמא לחוד רק צלירוף שאר הטעמים שבי שם הגאון צעל שער
אפרים בחסוזה: ולטונו שם ונזכיר ע"ז שכהז טעם זה צלשון
אפשר כנראה דלא צריח לי' הך ונלחא כולא האי יע"ש ומיאו
יה"י ח"ך סיה' הכה כל זה אינו ענין לכידון דידן בחקנה הצ"י
והה"ו חלשיך צכדון סלא לטונו ונועות ר"ו צעל הנס ללדקה
אחרת רק לשלחו לא"י דטעם ההקנה כאן ידועה ונצורר דעשו
כן לטוזה אחצ"י שבארץ הקדושה אחרי שראו גדול הלחץ והדחק
סצ"י לוחלים שם כי הם נפוחי רעז ואין להם ונה לחכול ולנוען
יחיו וירשו את הארץ ולא ינחו ח"ו צרעז חקרו לנלוח איזה
חטיבה ועלה צידם לגזור שכל הנידר ונידצ צכל חפולות ישראל
יע"ש ר"ו צעל הנס סיה"י סייך לא"י דוקא. וכונס"כ צזה הגאונים
נדור סלפנינו ונהר"ס נוולחזין ז"ל ונהר"א חצלי נווילנח ז"ל
צהקכוותיהם וצונוניו הרצ הגאון האנחי נוויה נחיר א"ש כ"י
האצ"ד ד"ק אינוואר יע"א כי ג"כ שר"ו צעל הנס צעלנו סיקן
זאת קודם פטיחתו ואחריו קונו הצ"י ונהר"ו חלשי"ך לגזור ג"כ
צחרס ע"ז וא"כ הרי זה העעם וזאת הקיבה לא נחצטל כלל צנושך
הזון נוזו ועד עתה ואדרבה נסתנה עוד לנועליוחא כי עינינו
הרואות כי אנדור לדור שקלי הקודם ונחנעטי והולכים וחשיצי
אה"ק ננרובים ונחין יזח עזרס וא"כ פטיעא דצכה"ג החקנה
נשארח צכל חוקף ועוז כצראסוב' דוה לנו עם הזון צזה העקר
חלוי צטעמא דנלחח והרי העעם קיים ודצרי הנוערע' צעלים
ואין להם על ונה סיקמוכי (ויעי"י) וועין דצרינו חלס ונוס צשו"ת
רס"ל צקי' י"ד וציש"ם יצווח פי הצע"י ס' ונ"א ונ"ש לדחות דעת
הקוצרים דחרגו"ה ונחיקור צ' נשים לא הי' לעולם רק עד בלות
חלף החנושי והוצא צצ"י וצדרכי נושה צטור אהע"ז ס"י ח' וצס"ע
שם סעיף יו"ד והס דצרי הנהר"יק צסס הרצצ"א בחסוזה סכ'
דטווע דר"ג לא חחרים רק על זון ורס"ל שם חולק דאס כינח
דצצביל קטעה סיקן כו"ש צהג"ו צכחוצות צסס הנ"ר חציגדור
א"כ אין חילוק כלל צין הזמנים צזה דהא נסתנה עוד העעם
צזה לעילוי וכז' ויע"ש שהאריך צזה):

ד ועתה

על הארבעה לו אשיצנו ויע"ש עוד ר"ו נטעון צסיף
צצרי צזה ונדצרי ונהר"ו וניכך בחסוזה שהציא צסס

הנורכי הארוך דתקנה שלח נחפסטה וה"י זמן ארוך וון התקנה
 שהיתה יכולה להפסעט ואלעפי"כ לא נחפסטה ודאי נוכל להצין
 דהא לא נחפסטה ונשום דאין רוב הלצור יכולין לעמוד זה ולהכי
 חף צ"ד קטן א"ל לליית אפי" דצרי צ"ד הגדול עכ"ל והנה אין
 צדי לעיין צשו"ת ונהר"ו וינן וזה חזל הלא לפנינו דצרי רצונו
 צעלי החוס' ז"ל בגיטין פ' השולח צקוגיא דפרוזבול וכן צע"ז
 פא"ו דף כ"ו ע"א גצי טען של בכרים דר"י נסיאה וצ"ת דינו
 נמו עליו והתירוהו שהקטו דושמע צנוי דגיטין סס גצי פרוזבול
 דאי אונת דהלל לדרי עלמא חקן צ"ד גדול יכול לצטל חזל קטן
 לא היכי דנ"י א"י פסטה התקנה צרוז ישראל הא אנרינן צפא"ו
 דאפי" יצוא אליהו וצ"ת דינו אין ותידין וא"י לא פסעט איקורו
 אפי" קטן כנ"י יכול לצטל דר"י נסיא' התיך אה הטען אעי"פ שה"י
 קטן ונשום שלא פסעט איקורו ותידלו החוס' וזה שני תירו"ס
 ולת"י הראשון יש שלש חלוקות דצרי דהיכי דפסעט איקורו וגם
 רוב הליצור יכולין לעמוד זה בזה אפי" אה יצא אליהו אין שומעין
 לו לצטל והיכי דאיכא תתי לריעות' דלא פסעט וגם אין רוב
 הליצור יכולין לעמוד זה אפי" צ"ד קטן יכול לצטל כנו גצי
 טען דהתם והיכא דאיכא דהא לריעותא וחדא לריעותא כגון
 דפסעט ואין רוב הלצור יכולין לעמוד זה או צלא פסעט ורק רוב
 הליצור יכולין לעמוד זה כנו: תקנת פרוזבול בזה גדול יכול לצטל
 ולא קטן יעו"ש וע"י צשו"ת ונהר"י צן לב ספר הרצעי שאלה די
 שהאריך צצ"אור הדצרים ונהר"ן צקוגיא דע"ז שם צפא"ו הסכים
 ג"כ לפי החוס' בזה וע"י צלח"ו פ"ב ונה' ונורים סכ"ה גם דעת
 הראצ"ד בהסגות עם יע"ש ועכ"פ נשוע ודצריהם ז"ל דהך דלא
 פטיט והך דאין רוב הליצור כו' הנה שני עינים נפרדים דלא
 חלין לומר דהיכא דלא פסעוהי' זמן ארוך וון התקנה שלא פסע
 דינוא דצע"כ הטעם הוא ונשום דאין רוב הליצור יכולין לעמוד
 זה דז"א דצוודאי ונשכחת לה הא צלא הא והכל לפי הנקין ולפי
 ראות עינים ובכל ווקוס דלא פסעט לריכין להצטי עקר על עלם
 התקנה אה לא חכד על העם לעמוד זה וועל"מיה ווה"צ וניעותה
 ודצרים הווקחעפים זה (וע"י צשו"ת זכרון יוסף חלק חו"ו ס"י צ'
 ו"ש בזה להגאון ונהר"ש אצד"ק אונטערדס צענין היחך לינווד
 הש"ס דפיס זילבאך סנדפח אז באיקור המרס ונאויני הדור ההוא
 וכ' הטעם דהגזרה סם צעלנוחה חכד על העם לקי"וה וצפרע
 לאותן שכבר קנו וון הש"ס הכ"ל שעי"ז יצא הדצרי לדי ונחלוקח

ונשפטים והי' קלף ויע"ש שכי עוד טעמים אחרים וגם החס לא
 נחפשה כ"כ צודינחס והאריך בזה) ובלשון הרין צע"ז שם ונבואר
 יחר שחילק דהיכי ללא פשט איקורו כרוז ישראל חבל ויינו היא
 גזרה שרוז הליצור יכולין לעמוד זה זהו ששכינו אין צ"ד יכול
 לצעל כו' הא גדול ויהא יכול לצעל והיכא ללא פשט איקורו
 כרוז ישראל ופני שהיא גזירה שאין רוז הליצור יכולין לעמוד
 זה בזה אפי' קטן ונחירה עכ"ל ועי' בלח"ו פ"ב וזה' נומרים הי'
 שהציא צעם הר"א מורחי בחשונה סי' נ"ז לצאר דעת הרנוצ"ס
 שם צו"ש הרי שגזרו צ"ד גזירה ודינו שרוז הקהל יכולין לעמוד
 זה ואחר שגזרוהו פקפקו העם ולא פשטה כרוז הקהל הי"ז צעילה
 כו' עכ"ל וציאר דקיל לרצונו דטעמא דאין רוז הלצור יכול לעמוד
 וטעמא ללא פשט איקורו בכל ישראל כולה חדא מלתא היא שהרי
 פתח דאינס יכולין לעמוד זה וקיים ללא פשט וכי' והא דחייא
 אין גוזרין כו' אה"כ רוז הלצור יכול לעמוד זה הי"ק אה"כ יכול
 להפשט כרוז הלצור ונפני שהגורם להסתפשטות היא דיכול
 לעמוד והגורם להעדך ההתפשטות היא ההעדך היכולת לעמוד
 זה לקח הנוחיי' תמורת הנוחיי' עכ"ל וצע"כ לריכין לומר גם
 כאן דכיונת הרנוצ"ס בזה היינו על הרוב דעל הרוב גורם העדך
 היכולת לעמוד זה שאינו נחפשט כ"כ וצודאי דאין צ"ד צ"ד
 לגזור נחשילה אה"כ יודעין שרוז הלצור יכולין לעמוד זה ואפי'
 היכי דאחרוני נמי שגזרו ושוז ראו אח"כ דאין רוז הלצור
 יכולין לעמוד זה ונש"ה לא נחפשטי ג"כ אינה גזרה והיינו שכך
 היתה גזרתם שדינו נחשלה לרוז הליצור יכול לעמוד באותה
 גזרה ונחלי חלי וקאי בהתפשטות דאי פשט ודאי גזרתם קיימת
 ואי לא פשט ודאי נוכל להצין דהא ללא נחפשטה היא נפני שאין
 רוז הליצור יכולין לעמוד זה. ולפענ"ד הן הן ג"כ דצרי המודכי
 שהציא המהרינו וייץ בחשונה חבל הא ודאי דלציא דכ"ע ונשכחת
 לה דזימין ללא פשט נמי ואפי"ה אינו נטעם דאין רוז הליצור
 יכולין לעמוד זה ולריכין לחפשט אחרי טעמים אחרים דאולי לא
 פשט ונחנת איזה אונס או נשאר קצה וכדוונה ונווילא דשוז אין
 הנידון דונה לראי' כלל דהא ודאי בחקנחה דידן שגזרו הצ"י
 ונח"ו אלסיד שלא לשנות ונועות ר"ו צעל הנס לשום דבר רק
 לשלחו לא"י נהי דחשוב לא פשט ויינו בגיף החקנה הרי יכולין
 רוז הליצור לעמוד זה ואיזה דבר מונע צידם וצ"ד נמי אין
 לריכיס לחפשט אחרי טעמים אחרים מדוע לא נחפשטה כ"כ החקנה

כרוב הפולח ישראל דצקל י"ל דטעם נגלה יש לנו צזה דאולי
 היחה זאח ונאיווח הנויסלים והנוכלים אסר עד הנה היו ידיו
 אסורות ופאח גזרחס סלא לשלא וועות ווודינה לוודינה וצפרט
 וועות א"י והי' הדצר וסכור רק ללכועים וצוודינות הסמוכים לארץ
 הקדושה ולא היו ופרסוין הדצר ופני היראה וא"כ אנוסים היינו
 אונס עתה אחרי אסר צחמלה די עלינו הוחרו הנוכלים והקרים
 אה הדצר להיות צעזרת אחצ"י סצארץ הקדושה א"כ סוב חזרה
 החקנה למוקומה וראוי לפרסומה ג"כ צכל וודינה ווודינה ודווי
 ונוס לנ"ס צהסוצת רס"ך ק"י ק"י סהצחאיו לעיל צפרט צי סכחצ
 סס צעוצדא דידי' כוי דאף דאס איזה סנים לא נהגו ע"פ הסכומה
 הקדומה הי' צטעות או צאונס אך אונס עתה סנכחלקו האונסין
 ראוי לנהוג ע"פ הסכומה הקדומה עכ"ל ואיהו ז"ל צדידי'
 ואכן צדיקן :

והנה

צגוף הדצר לא וויצעי' אס כינא כסיעת הר"ן צסוגיא
 דע"ז סס וכחירץ הראשון סל החוס' סס וצנוסכחא גיעין
 צסוגיא דפרוצובל דצחדא לריעווחא כגון היכא דלא פשט אצל רוב
 הליצור יכולין לעמוד צה לריך צ"ד גדול לצטלו. וא"כ פסיטא
 דצכ"ד ננוי כהי דלא פשט ונ"ו כיון דרוב הליצור יכולין לעמוד צו
 דווי ונוס לפרוצובל ולריך סוב צ"ד גדול לצטלו. אלא דאפילו לנה
 שדהי סס החוס' אח"כ דוירושלנוי וסמוע להדיא דהיכא דלא פשט
 לחוד אע"ג דרוב הליצור יכולין לעמוד צו ונ"ו יכול צ"ד קטן לצטלו
 ונהאי טעונא צלחוד התיך כ"י כשיאה אה הסנון והקתחא דפרוצובל
 סס ונייכי אפילו צשקט דוהאי דווגילה וסמוע דאפילו צחרתי
 לטיציהא ננוי צ"ד גדול יכול לצטלו ושאר התיך דח"י דצר דאוריין
 ההס דאפילו אל"י וצ"ד אינו יכול לצטל דה"ט וסוס דעמודו להס
 צנפסותיהס יעו"ס. וכ"ה דעח הרנוצ"כ צפ"צ ונהלכות ונורים כנו"ס
 הלח"ו סס צסס הסוצת הר"א וזרחי צסיון כ"ד דהיכא דלא
 פשטה הגזירה יכול צ"ד קטן לצטלו. והיכא דפשטה והוא וי"ח
 דצר אפי' גדול ח"י לצטל וצסאר גזירה היכא דפשטה ק"ל
 להרוצ"ס דחליא דאס הוא וסוס סייג אפי' אל"י ננוי אינו יכול לצטל
 די"ח דצר לאו דוקא אלה כל גזירה שהוא וסוס סייג דוועה לי"ח
 דצר ודלא כדעת החוס' סס ואי אינו וסוס סייג גדול יכול לצטל
 ולא קטן והך דפרוצובל כצר ציאור הכ"ו דלשיעת רציו כ"ל דלא
 היו סהקנה לונגד ונלחא דאי היו לונגד ונלחא אפילו גדול
 ננוי ח"י לצטל כיון דפשטה ועיין פני יהושע צחידושו לניעין

שם (ווייהו לשיטות החוקי צע"ז שח שלח כחצו כן ונוכח דק"ל
 דחקתה פרוצובל ויחסצ שפיר לנוגדר ויילתח ועי" ווג"א צה' ווגילה
 קי" חר"ץ קי"ק כ"צ שכחצ לייסצ דצרי החוקי' ציצמות דף ע"ט ע"ב
 צענין הפקר צ"ד הפקר וקוגיא דפרווצובל וחינק ג"כ דהך דפרווצובל
 הוי וילתח דאיקורח והיתה ח"כ החקנה לנוגדר ויילתח יע"ש.
 וחנהני על הפי' צגיטין סס על שלח זכר כלום וודצרי הוג"א
 הללו ונ"ו נרויה לייסצ צזה קוטיית הוהרש"א סס צע"ז שהקשה על
 החוקי' דלמה ל"י לאחוי"י הך דפרווצובל ולהקשות ולמה לא קשיא
 להו על הך ונחתיזין גופא דאין צ"ד יכול לצטל כוי ונשנע הא
 גדול יכול לצטל ואי צפשט איקורו חפי' גדול נמי אינו יכול לצטל
 יע"ש. ולפי ונ"ש ח"ש דיש לחלק דהא דקאמר צס"ס סס דצפשט
 איקורו חפי' גדול אינו יכול לצטל תיירי צחקנה דאיה ציה ונשום
 ווגי ויילתח והנשכ' ויירי צחקנה דלית צה ונשום ווגדר ויילתח
 ונש"ה הקשה להו עפי ונפרווצובל דהרי חסס הוי נמי ונשום ווגדר
 ויילתח ודו"ק) ועכ"פ צלח פשטה לה וולינו כלל סיהי' איזה חולק
 צין דצר שהוא ונשום קייג ולמייגדר ויילתח או לא ונשנע דלעולם
 יכול קטן לצטלו : ועיין סו"ת שער אפרים קי"ג קי"ג שהצחתי לעיל
 צפרע ג' צנדון גזרת מהר"ם מירצוק ע"ד המיאון צקרוס קטנה
 צזה"ז שטנוד ח"כ ונהר"י פולק וצטלה ואעי"ג דה"י קטן וננו
 וכהי הגאון הכ"ל דעיקר טעמוי דוהר"י פ צזה דק"ל דכיון דגזרת
 ונהרמ"ו לא פשטה חע"ג דרוצ הלצור יכולין לעמוד צה ונ"ו שוב יכול
 חף צ"ד קטן לצטלו. ויע"ש שהאריך צזה והתווכחג"כ עם הגאון מהר"ן
 לצ צהשורה צה"ד צסאלה ד' שהצחתי לעיל צציאור דצרי החוקי' צגיטין
 וצע"ז סס (ולא יכולתי לעמוד על כוונתו שהציא סס דצרים צסס הכ"י
 ין לצ ונה שלח כנלח כלל צאוחה השורה שרנו עלי"י) ואס כן עדיין הי'
 מקיס לצע"ד לחלוק צני"ד כיון דלא פשט שוב לא דוני להקנחא דפרווצובל
 רק לגזרת שנון דיכול חף צ"ד קטן לצטל אלח דלקושטח דוילתח הא
 נמי ליחא ואדכצח ונהיהא דשנון וקטייעח עוד לכ"ד דהא פטיעח
 דע"כ לא אורו דהיכי דלא פשט יכול חף צ"ד קטן לצטל היינו
 דוקא דנשתנה הטעם אשר צצצילו נהקנה החקנה ורחה הצ"ד
 הקטן אשר עמוד ח"כ שאין הדצר נחוץ כ"כ לדרייהו ונלחו
 טעמויס וננוקיס להחיר ונה שאקרו הצ"ד הראשון או שטנודו ח"כ
 על הנוחקר ונאו שאין עיקר הטעם כדאי לכך אז שפיר אונרינן
 דצלח פשט צלחוד חע"ג דרוצ הליצור יכולין לעמוד צה נמי יכול
 צ"ד קטן לצטל ונש"כ היכי דלא נשתנה הטעם כלל והכל עמוד

צעינו הראשון כמו צניד שצטציל קיום ווענד א"י תיקן הצ"י
 ודעיני' חקנה זחה להחיות העניים דעם וטעם זה ודאי לא
 נשחנה כלל כו"ש לעיל דמאין יצא עזרם עתה צזולה נדצת אחצ"י
 שצח"ל וגם צווסך הזמן נשחנה עוד הטעם למעלייתח' דהעניים
 ונחרכים עס והנחכדצים ונחמעטים וא"כ צזה דין היא שנאמר
 עוד צהיפך דמאחר שהראשונים נוננו עליו לחקנו למה נונה עליו
 עתה אנחנו לצטלו ואדרבה עלינו להננות לחקן ולפרסם הדבר
 אף צוקוונות שלא נהפסטה עדיין חקנת הצ"י ז"ל דמני לנו"ש
 החוקי צגייען עס גצי גזרת שזן דלאחר שהעלי דצלא פשטו צלחוד
 נמי יכול קטן לצטלו. אס כן למה כ"עו עייחי הש"ס צע"ז עס דקמכו
 נצותינו צזה על הא דאין גיזרין כוי אס"כ רוצ הליצור יכולין לעמוד
 צה. וכתצו דלא עייחי הך עעמא אלא נושים דלא חומא הואיל
 והראשונים נוננו עליו לאסרו למה נונה הוא להחיר אדרבה הי'
 לו להננות לחקיר דאשכחן צכונה דוכת"י דראשונים גזור ולא קצלו
 וננייהו וצחראי גזור וקצלו וננייהו להכי קאמר דלא רלה להננות
 ונשום דחזאי דאין רוצ הליצור יכולין לעמוד צה ויע"ש ונייה דצכ"ד
 דלי"ש צזה לוור דאין רוצ הליצור יכולין לעמוד צה כי דבר נקל
 היא ונאוד לעשות הידוע. וגם טעם החקנה ידוע וגלוי' דנעיקרא
 כי חקן להכי אחקנו סיהי' לאציי שצאה"ק רוח והללה שלא יעיתו
 ח"ו צרעו ואס כן הרי טעם החקנה כדאי לכך גם נואו ועד עתה
 וצזה אפילו לא פשטו נמי אין ציד סיס אדם לצטלו. והנעיעין צשו"ח
 סער אפרים צקי" קייג עס יראה דלולא סהי' טעני דמחר"י וניכך
 שצטצילו גזר ונחרנונו על הנניחון צזה"ז נדחה נעיקרא לא היה
 ציד הגאון ונהרי"פ וקייעמו לצטלו אס"כ אעי"ג דלא פשטה חקנחו
 כ"כ אלא שגם עיקר הטעם צזה ליחא כו"ש עס הגאון הנ"ל
 דף ע"א וע"ש אצל צניד פטיעא דהדבר עלינו לחיבה לקבל חקנת
 הראשונים ז"ל צאהצה ולחוש לאזהרתם הגדולה ונוראה צזה צכל
 נקיס וצכל זמן ולא לחשם אחרי טענית רעיונות לצטל דצריהם
 הקדושים הנאמרים צגזרה עירין קדישין ועיין צכילולא צזה צשו"ח
 נהר"ס ונפדוואה צקינן ע"ג ואין להאריך עוד יוסר צזה. זה ננה
 שראיחי להסיצ על טענות רונ"ש ונעלחו צזה כשעה חדא והארכתי
 קלח צכל פרטו ופירטו דצצרים פשוטים וצרודים וכמעט שהצצתי
 חת רעיוני ללולס הליכותי צחשיבה זו ונצלי לפלפל הרבה צה
 ולחדש צה דבר נעמה וגם לא רליתי להעתיק כאן ג"כ נונה
 שנחחדס אלני נוכר צענינים הללי כי לא צחתי פה להסמייע חדשות

דברי הדו"ש וש"ת מרחוק ומצרכים בזהב
גדליהו הבהן חופ"ק גאניגדו.

הנני גם אנכי לאשר ולקיים את כל תוקף דברי מרנן הרבנים
הגאונים שליט"א בירושלם עה"ק תצב"א מזלי לקבוע שום קופה
בשם רמבעה"ג על דקה פרטית לבד קופת רמבעה"ג הכללית
שנקבע ונתסד מקדמת דנא ע"י רבותינו הק' רבנן קשישאי נ"ע,
ובעה"ח פה"ק יאשינאווקא יל"ו
נאם תנחום גרשון בהר"ר נתן נטע זל"ל בעהמ"ס שו"ת גינת ביתן.

הנני גם אנכי לאשר ולקיים את כל תוקף האיסור והנחש
שהטילו לים"ע מקדמת דנא ואשר נתאשר ונתקיים גם עתה ע"י
הרבנים הגאונים שיחיו וכו', ותקומי אשר שארית ישראל לא יעשו
עולה, ושלוס יהי' על ישראל, ולראי' באתי על החתום פה קארטשין.
נאם יהושע עפשטיין אב"ד קארטשין בעהמ"ס ספר "קנן יהושע".

בלי תפונה אנחנו הח"מ אשר כל עיני עירנו נחתכים על
פינו. לא נשנה חו"ש מדברי הרב הגאון הגדול מוהר"ד שליט"א וכו',
ולראיה באתנו עה"ח :

נאם יעקב בלאמו"ר הק' לזי יהודה זלה"ה ראבינוויץ עובד עבודת
הק' פ"ק ראגלי.

נאם אברהם מאיר בלא"א מוה"ר יעקב ראובן רייזינשטיין חובק"ק
יאסווען.

ונאם נח בלא"א שלמה זלמן הבהן חובק"ק שעשוין פלך ווילנא .

אחד"ש בהר"כ וברכה. הגיעני יקרתם. וע"ד מזוקס, בודאי
הראוי ונכון וחוב קדוש מוטל על כל מי שאפשר בידו לגדור גדר
מלפני פורטי פרץ גדרן של רבותינו הגדולים זיע"א, אשר כבר אסרו
באיסור חמור מזלי לקבוע שום קופה בשם רמבעה"ג יהיה לאיזה
דקה שתהי' לבד מקופת רמבעה"ג הכללית, והאריכות בזה אך למותר,
לכן גם אנכי הנני נמנה לדבר הגדול והקדוש הזה, ותקומנו אשר שארית
ישראל לא יעשו עולה והי' יברך את עמו בשלוס ותחוינה עינינו בצנן
ליון וירושלם.

כעתירת וברכת מכבדם ומוקירם כערכם הרם מלפה ליסועה
שלמה בהרצ מוהרא"י הלוי פיינזילבער פה פאראזאווא.

מכתבם הנכבד מן י"ב חד"ש בלירוף המכתב של זקן גאוני דורנו, מאור הגולה, מוה"ר דוד פרידמאן נ"י אצד"ק קארלין הגיעני ואני אחשוב למותר להרבות בדברים ולעורר את לבות אחב"י עד כמה גדולה החובה לעמוד בפרץ ולגדור את אשר גדרו רבותינו הראשונים ז"ל בדבר קופת הרמב"ע ז"ל, כי כל הירא וחרד לדבר ה' א"ס רק היכולת בידו, בודאי לא ירצה להיות מן הצאים וטועים ולשנות מדקה זו לענינים אחרים, וכל חלה וכל המחזיקים בצרית אבות יתנו ידם לו לחזק בכל עיו מוסד זה אשר כולו קודש לד' וא"ס ר צו ת לוי פקוח והלל ת אלפי נפשות. וכל אחד ישתדל כפי כחו וחילו להחזיק מעמדו, למען אשר לא ישלטו בו ידי זרים, והי' זה שלום לרומעכ"ה כנה"ר ובזכרת נפש תדרשם באהבה והמכבד ומוקירם כרוס ערכם אפרים סאמונאו החופ"ק ווינדאו.

אין לי להוסיף על דברי הגאון הגדול וכו' מו"ה דוד פרידמאן אצד"ק קארלין, אשר כל דבריו נאמרים עפ"י ד"ת שאיסור גמור לשנות מהמדקה קופת רמב"ע ה"נ שנקבעה בעד כלל עניני ארצה"ק שכבר זכו בהלדקה הלז מקדמת דנא מרבותינו הגאונים קשישאי ונדפס ספר "מגיני ארץ" קובץ מכמה גאונים קדמונים ושם נדפס הכרוז מהגאון רשכבה"ג מוה"ר ארי' ליב מצריסק שאף א"ס אחד נדר בפירוש להדלקת נר לרמב"ע ז"ל אין בנדרו כלום, ע"ש. וע"ז הסכימו הגאונים שמתישבים דבריו, ע"ש. ולדעתו שכן הי' החקנה מכבר ולכן אין בנדרו כלום, ולא רליתי להאריך בזה. לכן מה שאנשי עבריה רולים לשנות קופת רמב"ן למזוה אחרת, אין רשאים לשנות לשום מזוה אחרת אף לגדולה, ואף א"ס יסכימו כל גדולי דורנו לזה אין ביכולתם שאין בדור הזה כח לבטל דברי הגאונים הקדמונים אשר גם בדורם היו גדולי הדור, והעובר ומשנה אף למזוה גדולה לבד האיסור גולה שכבר זכו בהם עניי ארצה"ק, גם יהיו נלכדים בנח"ש מהגאונים קשישאי, וא"ס באנו לעקור תקנות הגאונים קדמונים יחבטל כל תקנות וחרמות מרבנו גרשון מאה"ג, ושאר התקנות מהקדמונים, וחוב גמור מוטל על כל העולם לעמוד בפרץ לחזק את אשר הקנו הראשונים, ובטוח אני באחב"י שלא יעשו עולה וגזילה וגם שלא יהיו נלכדים ח"ו בנחש, וה' הטוב יברך את עמו בשלום ויבנה ליון וירושלם, כרלון המשתיר המדבר בלדקה ובאתי עה"ח פה זעלווא פלך הורדנא. נאם יהונתן בהרב הגאון הלדיק מו"ה חיים ז"ל דאוידאו וס' ק' חונה פ"ק זעלווא.

הלעתם למורי התורה בישראל, לדבר אל כל עם הגולה לצל
 יפנו אל דברי הדורשים תמיכה על השיבה הנוסדה בעה"ק עזריא,
 תחת דגל סם רמזעה"ג למען לא יגרע מקור מוסד ישיבת אחינו באה"ק
 הנהוגה מאז, גם עדי הגיעה, ואם כי בעיר מלערה מושבי, גם טרם אדע
 התגלות לד השני בכ"ז לאשר נחוך הוא לימים יולרו להרחיק את
 העם מגזל "השם" ולהפריש מאיסורא, לא המלכ ולא המקום יעכב.
 והעגה הנובעת ממקור הגאווה, לעון פלילי יחשב, לכל מי שחגנו ה'
 ברגש, ובמקום שיש חילול "השם" אין חולקין כבוד, ולהלל נפשות.
 שטות הוא אם יתחסד.

והנני להשמיע הגות לבי תוך המית קול התותח מפקודת גאון
 דורינו מירינו הגדול ר' ד"ק מקארלין שיחי' לאוויש"ט, כי חלילה וחס
 לזרע ישראל לנדב לחיזה לדקה אף כי מאד נכבדה לשם רמזעה"ג
 זולת הישוב הק' בעה"ק ירושלים תוצב"א אשר זכו בה מאז, ונוסד
 ע"י מאורי הגולה במאות השנים העברו, ותקות הדת והלאום אחוזים
 בזה, כאשר ראו בעיניהם הפקוחות הב"י והר"מ אלשיך וסייעתם ז"ל,
 יש להעלות על לב אשר בטח הבונים במה לעלמס יראו לדקתם כי
 לא יגעו לרעה אל הקדש מאומה, ובכח לחות השפה בפה ובכתב,
 ליישר הדורים, אמנם האמת יורה דרכו, ולא יכוסה במשאון, כי
 מחתרת היא, תחת יסוד בנין מושב חכמי וזקני העם, עד ישליכו כל
 מחמדי תבל לבלות שארית ימיהם על התורה והיראה, על הארץ
 אשר עיני ד' בה תמיד וכל העם את עפרה יחוננו.

אוי לנו מה שעלה בימינו, אגודות שונות רבו המתפרטים מעול הדת
 והדעת, וחלומות נעימות יבדו להם לעור עיני העם בתקוות חמודות,
 זה צכה וזה צכה, גם יטהרו כל האמלעים להגיע אל תכליתם אשר
 יתארו בדמיונם ויהרסו כל גדרי עולם וירעבו הנקלה בנכבד, אמנם כל
 אלה אל הקדש פנימה יזהרו מלבוא, ומושב אה"ק ומקור מחיתם לא
 ישחיתו, לא כן הדבר הנוכחי, יושבי עזריא יחפרו בקרדוס התורה
 לקעקע בהמשך הזמן את בירת מושב פארי הלאום והדרתנו, וקסם
 על שפתם, "באזני רמזעה"ג ישמיע זמרת התושיה" כאשר הקשבתי מפי
 נוכל אשר הי' משולח ונעזב ע"ש ה"ת בחברון, זמר כזה. בוסה תכסה
 פנינו איך יונו את דלת עם החכם ונבון.

לזאת כל איש ואשה אשר יראת ד' על פניהם, או בלבציהם יפחד
 מקללת חז"ל בשם החכם מכל אדם וקבע את קובעיהם נפש. ר"ל:
 ובגזלם את השם רמזעה"ג הלא נפשות הם קובעים, וחד אמר נפשו

של גזלן, ומורא גזירת מאורי הגולה שרי התורה ולדיקי עולם, אשר
 הקנו את המוסד הרס ונשא בעונש נח"ש ר"ל על העובר. גם גדולי
 ישראל בדורות האחרונים תמכו בידם להסכים ולחזק התקנה הקדומה,
 אשר שם רמזעה"נ יופיע אך על ישוב אה"ק בעד היושבים לפני ד' ולא
 ישנו אף חלק קל מאתה לכל שום דבר שבקדושה אף היותר נכבד
 בדתינו, וכל נבון יתבונן בדיעה מיושבת ויראה, כי זה כל בנין האומה
 ותקומה, בהמלא עובדים את ד' בטהרה במקום אשר לא זזה שכינה
 משם מעולם, ותקות הלאום לשום להם ראש אחד לתורה ולתעודה,
 והשפלת הדת והאומה לומחת אך מחשקה בזוי, אשר יתאמץ כ"א להיות
 לראש, ויריס ראש שלא כדת, באמרו נחדש נא ענין רס וגשגב, את
 אשר לא פללו אבותינו, ובה ירמוסו כבוד הנכבדים המקובלים באומה,
 ולדאבון לבנינו השטן ירקד בינינו, ויגברו חילים, ומושך הצעירים
 לפסוע על ראשי העם, וכבר המלינו חז"ל מיסוד הנביאים, בנין
 נערים סתירה", ו"החדש אסור מן התורה" החליטו, אגף אחים
 יקרים ונעימים! התרחקו מכמו אלה, אל תתנו למו יד, כי
 בנפשותיכם הדבר הזה, חיי נפשות בית יעקב שרידי הדור תלוי
 בזה, אל תקשיבו למועלות נרגנים, שמרו עקבי מאירי ישראל
 מדורות הקודמים, ותזכו בזכותם לישועת ד' בצוא הגואל, וירושלם
 הבזויה תשוב לכבודה, ומליון תלא תורה לכל ערי אה"ק, ובעל
 הכס יכיר בנסו ודגלו על ירושלם אשר בחרו בה מאלפינו ומורינו,
 ושומרי החומות אשר הופקדו מאת ד' ממעל, יחננו מימין לדקתינו
 עד יכוננס ועד ישימס תהלה בארץ יחד עם קרית מושבס, כאשר
 מופים כל זרע ישראל עם קדוש, ובחוכס גם אני העלוב.

נתן נטע קמחי במו"ה יהושע נ"י חופ"ק ניוזבאדקי.

שמטתי ותרגו בעני כי קמו איזה יחידים מתושבי אה"ק ויצנו
 להם צמת יחיד בשם רמבעה"ג ולקבוע קופה למענס,
 חלילה וחלילה לנגוע בעניי ירושלם עה"ק אשר קבעו רבותינו
 הראשונים ז"ל אך למענס מדור דור, וחלילה לסייע להם לפרוץ
 פרצה גדולה כזאת בגדר אשר גדרו רבותינו הראשונים, והגני ג"א
 נמנה לסניף עם גאוני דורנו, ובראשם זקן הגאוניס האבד"ק קארלין
 שליט"א ועמו גאוני הדור הרבנים דעה"ק ירושלם תובב"א, ומי יראה
 גאוניס הללו יולאים בגזירת נח"ש ולא ילא אחרים? ועל כל גאוני
 ורבני דורנו מוטל למחות בהרולים לגזול את הרבים, ולמען ירושלם

לא נחשה .

הכ"ד זעירא דמן חבריא, הצעה"ח פה פלו כגי' אן .

נאס זבולון ליב בריט החופ"ק הנ"ל .

אחדשה"ט כיאות, אתמול הגיעני מכתבכם ע"ד מה שעשו

אנשי טבריא, והנני נמנה עמכם לאסור את

הדבר הזה, ולא תעשה כזאת בישראל לכנות למוסדות לדקות אחרות

בשם רמזעה"ג, כי ע"ז גוזלים את הרבים ומתעים את הנותנים,

וקופת רמזעה"ג לא ניתן לקרא רק לקופת רמזעה"ג

הכללית ולא למוסדות לדקה אחרת אף היותר

טוב והיותר נהוג, בכ"ז אין לקרותו בשם קופת רמזעה"ג,

והנני נמנה לאשר ולקיים את כל תוקף האיסור והנח"ש אשר כתב

בענין זה הגאון ר"ד פרידמאן אבד"ק קארלין במכתב הלוטה פה.

הכ"ד הצעה"ח ומדרך אתכם ברוב שלום ובכט"ם.

שמואל יעקב ראבינאוויץ החופ"ק יעלאס.**אחדשה"ט** יקרת מכתבכם הגיעני, ומה ששאלתם לחוות דעתי

בזה, עם שמי אנכי לבוא עד הלום, ובפרט אחר

דעת זקן הגאונים רד"פ שליט"א אבד"ק דקרלין, וידעתי מיטוט ערכי

ואין הכרעת תלמיד כמוני מכריע, עכ"ז לעשות רלון גדולים אמרתי

לעיין בזה כיד ה' הטובה עלי, ומה שיסים ה' צפי אשמור לדבר,

ומאתו אבקש עזר שלא אכשל בדבר חלילה לעולם .

הל"ה מקרא מלא מפורש בתורה הק' "לא תסיג גבול רעך" ולא

תסיג גבול עולם שגבלו הראשונים הלח המה מרן הב"י

ומרן ר"מ אלשיך ומרן הק' השל"ה זי"ע, ועוד כמה וכמה גאונים

ז"ל, ועיין בשו"ע ח"מ סל"ט ז"ח ובסמ"ע סק"ד בס' רס"ז מי שבא

להפקיע תקנתא דחכמים בערמה ובתחבולה חייבים חכמי הדור

לבטל כוונתו, אעפ"י שאין כאן ראי' רק אומדנא המוכיחות היטב

ע"ש, וכיון שאנשי טבריא תבצ"א רולים לשנות קופת הכולל על שם

ישיבה ודאי שיפסידו להכולל וכפי מה שאכתוב עוד, וא"א להם

לבטל ומיכף כיפי להמנהג שנהגו לן הגאונים הנ"ל, ועיין בשו"ת

"אצקת רוכל" בעיר ספרדים שמתקבלים שם אשכנזים ומתרבים על

הספרדים הו"ל כולם כספרדיים (לענין היתר נפיחת הריאה) ע"ש.

וחל עליהם המנהג מקודם, ואין סתירה לזה מירושלמי פסחים

דבירושלם נוהגים איסור מלאכה לפי שמתקבלים שם עולי רגלים,
 חזינן דלא נגדרו אחר תקנת העיר וי"ל, אבל מנהג זה שנהגו לן
 על כל כלל ישראל בין אשכנזים וספרדים שייכי בתקנה הג"ל שהרי
 קבלנו עלינו תקנתם וא"א לבטלה שקופת רמבה"ן תהא לדקה
 אחרת זולת עניי ארץ ישראל להחזקת הישוב, ועיין בשו"ת מים
 חיים חיו"ד סכ"ז והאריך שם להוכיח ומסיים וז"ל אבל אי עומד
 במרדו להתיר משפטו חרוץ ברמז"ס אף אי עבר אדברי סופרים
 שאין לו חלק לעוה"ב ואף מנהגא שקבלנו עלינו חל עלינו חיוב
 תורה באל תטוש תורת אמוך ע"ש. ועיין בספר המנהיג, וכתניא
 רבתי, ובמטה משה, ועיין בשו"ע או"ח ב"ס' תר"ל במג"א סכ"ב
 מתשובת רמ"א סכ"א ואפילו יש במנהג לד איסור אין לבטלו ע"ש,
 ובתקנת אנשי טבריא הוא לבטל דבר שיש לו מקור מה"ת מאל
 תטוש וכו' וענין לדקה מיששכר וזבולון, ובא"ח תרל"ד במג"א סק"ה
 בשם הטור ע"ש, ואף להמרדכי המובא שם דמשמע דבני העיר
 יכולים לשנות אבל בנידן דידן כל העיר הוא כלול בזה כל ישראל
 וא"כ אם כל ישראל ירצו לבטל יש בידם לבטל, אבל באמת מי
 רוצה לבטל דבר זה היקר לכל ישראל? ומי שנוגע בקופת הכולל הוא
 כנוגע לכל ישראל, ואיתא במס' סנהדרין דג"ט ע"ב ברש"י דכל
 דבר הנאסר במנין ב"ד אע"פ שקבעו זמן לדבר לריך למטה פעם
 אחרת להתירו כשעבר הזמן, וא"כ הגאונים ז"ע הג"ל עשו להם
 לגדר וחוק מי יבא כעת להרהר אחר דבריהם ולשנות דעתם?
 באחר דזקוקין דנורא ובעורין דאושא מאן מעייל? (ב"מ דפ"ה),
 ועיין בשו"ע אה"ע ס"א בפת"ש סקי"ט אדות גזרת ר"ג משו"ת
 משכנות יעקב ומסיים דהגזרה הזאת הוא לעולם ע"ש וכן משו"ת
 מהר"ם אלשקר ס"ס ל"ה דהמקומות שנהגו בה יש להם האיסור כמו
 בתוך זמנה לכל ענינה ע"ש, וא"כ מי לא קיבל שהמעות רמבע"ג
 יחלקו דוקא לעניי ארץ ישראל, ומה גם חיזוק ישוב א"י דהתירו
 לנו חז"ל לקנות בית בארץ ישראל בשבת עיין בגיטין ד"ח ובא"ח
 סש"ו ע"ש.

ולא וראה כמה וכמה גאונים האריך נתחבטו ומיגיעים להתיר
 גזרת ר"ג הג"ל בענין שתי גשים אף שהב"ש כתב באה"ע בספק"ח
 דהוא רק משום קטטה בעלמא ואין כאן שום דררא דאורייתא וגם
 דחזינן שבהרבה מקומות לא קבלו עליהם איסור זה כמו הספרדים
 ואלמלא היה איסור בזה איך לא קבלו כל גאוני הספרדים כמו

הרמב"ם החובת הלצבות אברבנאל ועוד ועוד (וזה תשובה על המשכנות יעקב הג"ל) ומו"מ אם יארע ח"ו שאיש אחד יקח לו ב' נשים הלא רגום ירגמו אותו באבנים, מכש"כ בגזרה זו שגזרו עלינו הכ"י והאלשיך והשל"ה ועוד כמה וכמה גאונים ז"ע. וכל אחד ואחד מישראל קבל עליו באהבה רבה ובשמחה גדולה קופת רמב"ם בעבור עניי א"י שהם שלוחי דידן המזכים גם אותנו במלוה רבה כזו ישיבת א"י, והם מזכירים אותנו את עיר קדשנו ע"ש הפסוק אם אשכחך ירושלים תשכח וגו', והם המתפללים בעדנו אלל קברות הצויתנו הק' ומזכירים אותנו שם לצרכה וצרכים אחר ארלנו ערש ילדותינו, וראי שאסור ח"ו לשלוח יד ולמעול מעל בקדשים וכל המשנה ידו על התחתונה ומוליא מחבירו עליו הראיה ועיין בשו"ת חתם סופר חיו"ד ס"ט קשה מאד לשבור מנהג ישראל וכו' ע"ש ועיין במהרי"ק שורש קפ"א וז"ל אבל לשלוח שלח מדעת כולם במידי דאיכא פסידא להאי ורווחא להאי ולא מגדר מלתא היא חין שומעין להם לעשות תקנה לעלמו שלא כתורה ע"ש, ועיין בשו"ת מהר"מ מוינן בס' ס"ג דדבר ממון חין לעשות תקנות בלי רשות כל הקהל ע"ש, ועיין בשו"ת הרשב"א סתקפ"א ע"ש, ועיין בשו"ת שמש לדקה ס"ב ע"ש. ובשו"ת חת"ם א"ה סר"ג ע"ש. וכן יש להביא ראיה ממש' כתובות דע"ב ע"א ואלו יולאות שלא בכתובה העוברת על דת משה ויהודית ופירש"י ויהודית שנהגו בנות ישראל ואע"ג דלא כתיבא עכ"ל חזינן מזה דמנהג שיה כמו בעוברת על דת משה ע"ש, ועיין ברמב"ם בפ"ב מ"ה ממרים ח"ב ע"ש. ועיין בס' מרפא לשון להגאון מהמבורג שאין לבטל שום מנהג ע"ש. וכן אנו מפסיקים בתפלת ערבית בפסוקים ושמרו יראו עינינו, מפני שנתקנה מקודם מחשש מזיקים ואף שעכשיו בטל הטעם אפ"ה המנהג נשאר בהקפו כמקודם (שו"ע או"ה סרס"ח), ועיין בס' נדבות פי תשובה דבר יו"ט שני בענין המנהגים ע"ש, ועיין בשו"ע א"ה בס' תפ"א במג"א דלריכים אנו להתפלל על בנין ירושלים וכו' ע"ש. ואם כן אנו ערודים ולאו כל מוחא יכול למסדל דא אבל חגי ת"ח היושבים לפני ד' דא"ק הם המתפללים גם בעדינו ודאי שחוב לפרנסם כעניי עירך ועניי א"י הם כעניי עירך עיין בשו"ע יוד סרנ"א ס"ג ע"ש, ועיין בר"ן, בפסחים בפ"ד שכ' כל מנהג איסור שהוא בעיר אחת כל שאינו מנהג בטעות אלא שהן החמירו לסלמן לעשות סייג לתורה או לדבר שהוא מחלוקת וכו' חייבים בו מן הדין ע"ש ועיין בס' מהר"י כ"ך ס"ט וז"ל אם

יאמרו נעשה תקנה אין כחם יפה לעשות בזה מידי דמעלי להאי
 וקשה להאי ואפילו ליחיד נגד רבים וזה ח"ל פנים כי הוא הסכמת
 כל הפוסקים ע"ש גמלא מזה דאין רשאין לתקן מידי דאיכא רוחא
 להאי וקשה להאי שלא מדעת כולם, ואיך יכולים אנשי טבריא
 לעשות תקנה לבנות להם בזה שמפסידים להכולל ודאי שאין
 ממשות בזה ואסור להם לעשות כן, ואם יביאו להם להיתר רחיה
 ממסוי' יצמות דפ"ט ע"ב מנין שהפקר צד' הפקר ופירש"י וכל מידי
 דממונא לאו עקירה הוא לכן מותר לאנשי טבריא תוצב"ח לפרך
 גדר בהתקנה, אבל לריך לדעת אם הם חשובי צ"ד נגד זקני הגאון'
 שי' דמדינת רוסיה שיהא נאמר עליהם הפקר צ"ד הפקר.

וירדעתי נראה לא די שאנשי טבריא תוצב"ח גופא עומדים"
 "כפויים תחת תקנת הגאונים ז"ל הג"ל עוד הם עושים"
 "השגת גבול ומשנים מעות לדקה זו ללדקה אחרת וכבר הוצא"
 "בשו"ת מאמר מרדכי בסט"ו שחלילה לשנות קופת רמ"ב ע"ה"נ"
 "ע"ש, ואפילו אם נאמר שמקום מנוחתו של אדוננו התנא הקדוש"
 "רמ"ב ע"ה"נ ז"ע בטבריא והם קרובים לקברו, אבל אם נעמוק"
 "בזה יש יותר חשיבות להתנא הקדוש הג"ל שכל המעות ילכו למקום"
 "אחד דהיינו בירושלם שהוא מרכז ארץ ישראל ומשם יחלקו לכל"
 "מקום כנהוג שם".

והצת רחיה לזה ממסוי' כתובות דק"ג מלוואת רבינו הקדוש אל
 תספדוני בעירות וע"ש בגמ' שהוא משום יקרא, וגם
 מלאחי שריב"ז שהיה רבו דרבו של הרמב"ם ואף שאחר החורבן
 קצב דירתו ביבנה כדאיתא במסוי' גיטין בדנ"ז ע"ש וביבנה היה
 מקום התורה כדאיתא באדר"ן סוף פרק י"ד ע"ש, מ"מ עלה ריב"ז
 לרגל לירושלים שהיא עיקר בא"י וממנה תולא ליגרות להשפיע על
 כל א"י, ועוד איך אפשר לעשות תקנה חדשה והיא לעשות ישיבה
 על קבר התנא הק' רמב"ם תקנה זו אשר לא תקנו גאוני תקיפי
 דקדמאי, [ודאי שהחורה הי' חביבה על הב"י כמו אלל אנשים
 דזמנינו] שבה אפשר יהא פגם בכבוד תנאים אחרים, רק הגאונים
 הללו כמו הב"י שלמד עם המגיד יסד תקנה זו להחזיק ישוב א"י
 על שם התנא רמב"ם נ"מ משום דאחעביר ניסא על ידו כמו דאיתא
 במסוי' ע"ז די"ח ע"ש, אבל לענין ישיבה על קברו מאי ניסא שי"בי
 בזה אפשר דיהא פגם מזה לכבוד שאר תנאים הק' וכבוד הנביאים
 הק' אשר נתגלה לנו קברותיהם ע"י האר"י הק' ז"ל, ועוד שפגם

רק לקיים את הישנות ופלפל למאי חזו ויען כי מקרא מלא דבר
 הכתוב לא יאונה ללדיק כל חון בזאת אני בוטח כי רומ"פ מעלתו
 נ"י בלדקתו וזיראתו ינחם ויחזור מדבריו ויתן דעתו להסכים גם
 כן עם דעת כל הרבנים הגאונים המפורסמים קמאי וזתראי אשר
 נתנו עידיהן בזה לעובת אחינו בני ישראל שבארץ הקדושה והי'
 בזה אתו ברכה וחיים ושלוש כנפשו ונפש ידידו **חיים נתן**
 דעמבילער מקראקא יע"א.

הכותב וחותם פה קראקא יע"א ביום ג' לסדר ואל שדי יתן לכם רחמים

בשנת אנא ה' הטיבה ברצונך ציון רפ"ה.

ס ל י ק

ואלה מוסיף על הראשונים מספר גבול עולם :

משפט וצדקה !

עוד בשנת תק"ף נתעורר הגאון ארי' דבי עילאה ר' ארי' ליב
 קאלינעלנבוגין מזריסק ז"וק"ל והכריז בגזרת נח"ש והטיל
 אסור חמור שלא לשנות ממעות קופות רמזעה"ג לשום דבר שבקדושה
 כי תבואותיהם מוקדשים רק למחית נפשות עניי ארה"ק דוקא, וכל
 המשנה מהם אפילו להדלקת נרות לשם רמזעה"ג חל עליו האסור
 והגזירה, ואחריו החזיקו הגאונים הלדיקים חבל קדושי עליון הני רבן
 שהיו באתו הדור ועמהם בעל נפש החיים הגאון הקדוש מוהר"ח
 מואללאזין זיע"א אשר כיומים לפני האסף שמשו נתעורר כגבור
 לרעון ה' והזהיר בטוב טעם ודעת על גודל המנוה של החזקה עניי
 ארה"ק הנקראים עניי עירך וחתם על האסור הנ"ל, וכל גאוני
 הדור ההוא יחד כלם גזרו בגזירת עירין לחזק המנוה הזאת אשר
 מיסדיה ראשונים כמלאכים הם מרן הגאון בעל הבית יוסף זי"ע
 ומרן הגאון מוהר"ר אלשיך זי"ע ככל המבואר בקונטרס הגדפם
 בשם "מגיני ארץ".

והנה עתה בדורנו בעוה"ר נפרך פרך בצנין הלזה ע"י שלוחים
 מעה"ק טבריא תוב"א אשר מלער היא רק איזה אנשים

האומרים לקצוע להם שיעור על קבר רמבעה"ג שולחים השלוחים
 הג"ל וקובעים קופות ומדציקים עליהם פתקאות בשם רמבעה"ג
 ונקל להם להטעות את ההמון מצ"י אשר נפתים להאמין כי היא
 הלקה לשם רמבעה"ג אשר רבותינו הראשונים כמלאכים עמלו
 בתקונה וגדולה הסכנה הנשקפת מזה ח"ו להלדקה האמתית הנכונה
 אשר בה תלואים חיי אלפי נפשות בני ישראל בארה"ק והרי זה
 עושק וגזל לעיני השמש בלהרים אשר חייבים כל בית ישראל למחות
 בזה כדי להליל עניי ארה"ק מיד עושקיהם .

א לזאת אכן שליחותיהו דקמאי עושים לחזק חומר האסור הג"ל
 ואנו מטילים גודא ואסור בגזירת נח"ש על שלוחי טבריא
 שלא יזידו לקצוע קופות כלל ולא ליטול להם את השם רמבעה"ג
 אפילו בסתם נדבות שלא ע"י קופות למען לא יכשלי בני אדם להאמין
 בדבר שקר לחשוב ח"ו כי זו היא לדקה רמבעה"ג והנותן על ידם
 נדבה ממעוה המורס לשם רמבעה"ג הוא עובר על אסור חמור
 מגאונים הראשונים וה' רגלי חסידיו ישמור ויחיש ישועה לליון וגאולה
 שלימה לישראל בצ"א . כעתירת הבעה"ח

שמואל סלאנט אלי' דוד ראבינאוויץ תאומים

גם אנחנו הח"מ מסכימים להאסור והגזירה אשר השילו הנאונים
 הגדולים שיי' וכל הפורץ גדר וכו' ולראי' התמו
 נאם אליקים שלמה שפירא מ"ץ בפ"ק הוראדנא
 ונאום גבריאל זאב מרגליות טו"צ פ"ק הנ"ל
 ונאום אברהם ב"ר משה זללה"ה מו"צ פ"ק הנ"ל

אגרת שלוחה אל הקדש

מאת זקו גאוני דורנו הגאון הגדול מאור הגולה
 מוהר"ר דוד פרידמאן מקארקין שליט"א

אחד"ש באה"ר ובכבוד וברכה, הגיעני יקרתם אדר"ח כסלו
 ע"ד הפרגה אשר פרלו אחדים מתושבי עיה"ק טבריא
 טוב"ה את הגור אשר גדרו רבותינו הראשונים נ"ע בדבר קופת
 רמבעה"ג שנקבעה ונתקדשה בעד כלל עניי
 ארה"ק יחמה ארזי לתק את הלקה הזאת לכמה נלוות ודרבים

פרטים, חס וחלילה לא יעשה כן בישראל, חלילה לקבוע צמות מיוחדות בשם רמבעה"כ, חלילה לגזול את הרבנים. הת"ח היושבים לפני ד' באה"ק, אשר הקופה הזאת נקבעה בעדס מימי רבותינו קשישאי נ"ע עד היום חלילה לעבור על הגח"ש שהטילו על זה ליום"ע מקדמת דנא בכל דור ודור, ואשר נתאשר ונתקיים גם עתה ע"י הרבנים הגאונים עמודי התוך אשר כל הישוב בקודש נשטן עליהם וכו'.

ותקותי אשר שארית ישראל לא יעשו עולה, ושלוס יהי' על ישראל ותחזינה עינינו בצנין ליון וירושלם כעתירת וכברכת מכבדס ומוקירס בלו"ג.

דוד פרידמאן

דברי רב רבנן הגאון הגדול מו"ח דוד פרידמאן הי"ו אינם אריכים חזוק, וגם ידי תכון על כל דבריו הנאמרים באמת ולדק, וחלילה לשנות מהתקנה הקדומה ולקבוע קופות של איזה מוסד בעיר הקדש וצפרע להסצ בשס רמבעה"כ לצמת יחיד, אשר בזה הס קובעים אלפי נפשות היושבים לפני ד' בעיה"ק, לא תהא כזאת בישראל, ועל כל מי שיש בידו למחות עליו למחות להוליא גזל הרבנים מידי יחידים הכו"ח בחדש סיון תרס"צ ויילנא.

נאם חיים עוזר גראדזענסקי

ואלה הרבנים הג' אשר שלחו כל אחד ממוקוס כבוד תורתו הסכמתו בחתימת ידו על גוף האסור.

שניאור זלמן כמוהר"ר אברהם וצלה"ה הרב דפה גאלדינגען במדינת קורלאנד

נאם אליעזר גארדאן החוב"ק טעלו (מקום חיתמו)

נאם צבי בהרב מוהרא"ל וצלה"ה ליכטענשטיין חופ"ק טוקעס

נאם יצחק אלי" גפן חופ"ק ריטעווע

נאם יוסף הלל בהר"י בערמאן החופ"ק בריריכשטאט

נאם חיים נאטענזאהן חופ"ק זיריק

נאם שמואל יעקב ראבינאוויץ החופ"ק יעלאק

נאם אברהם יהודה הלוי עפשטיין החונה בק"ק מאסטן

הגיעני מה"ק. ונדעזעתי לקול השמועה מהפרלה הנוראה

אשר פרו זרים את הגדר אשר גדרו רבותינו הראשונים כמלאכים,
 בדבר יסוד מעשה הלדקה לשם רמזעה"ג זי"ע. והגני נמנה גם
 אנכי, עם גדרי גדר העומדים בפרץ, הבאים בכה התורה, ובה
 היסוד הקדוש, לחזק את תקנת קדמוניות בגודל רבה ובשמתא, שאסור
 לקבוע קופה מיוחדת לשם רמזעה"ג לצד הקופה הכללית שבתוכי
 ירושלם עה"ק תוצב"א, ואשר על דגלה יחנו ארבעת ערי הקדש
 ירושלם חצרון לפת ועברי א' ת' וכו' ולהשומע יונעם
 ותבא עליו טוב, דברי המדבר בלדקה, הצעה"ח פה עליסאוטעגראד.
 נאם חיים בהגאון רבינו הנצי"ב זלה"ה, החופ"ק והגליל.

הגני גם אני להיות סניף לעושי מלוא ולמלאות אחרי דברי כבוד
 הגאון הגדול הלדיק המפורסם בק' קארלין שי' לאשר
 ולקיים את כל תוקף האיסור וכו' ולראי' כו"ח פה נעשויעז.
 נאם יצחק אליעזר ריפמאן שערעשעווסקי החופ"ק הג"ל

בודאי כן הוא הנני מלטרף ג"כ לדברי כבוד הרב הגאון הג'
 מוהר"ר ר' דוד פרידמאן הרב ד"ק קארלין, ומי
 הוא שיעבור על זה בודאי הוא עובר על תקנת הקדמונים נ"ע כידוע
 לכל וגם גוזל את עניים, ויזהר לגפשו מאד מהאזהרה הידועה אשר
 נעשה בזה מהקדמונים נ"ע, והאריכות בזה למותר הוא ולאות אמת
 באעה"ח וכו'.

נאם מרדכי החופ"ק

קוד בחולה צרה במבכירה שמענו מציון וירושלם עה"ק.

בהיות ידוע לכל ישראל שמקור יסוד הכנסת לומדי עה"ק
 וכל היושב בשם חלקו מסויים מקופה רמב"ג שיהיו
 אבותינו ורבותינו הקדושים מדור דור ומבלעדי זאת מוט החמוטט
 כל הישוב ופור התפוררה לרסיסים.

ועתה לדאבון כפשונו שמעה אזנינו בהיות שהתחמו אנשי עבריא
 לעשות להם במת יחיד לקרא שם רמב"ג עליהם ובה
 יניאו את לבב בית ישראל מהביא נדבותם לקופת הכולל שבירושלם
 עה"ק וכו', ע"כ כרוזא קרי בחיל בגזירת עירין קדישין ונח"ש ובלמותא
 דרבנן שאסור לקבוע שום לדה פרטיה שיקרא עליהם שם רמב"ג
 וזאת הקופה הכוללת הג"ל וכבר הקדים בגזירתו הגאון הגדול המפורסם

מוהר"ר דוד פרידמאן חב"ד דק' קארלין ודוד הוא הראש ואנחנו
עונין אחריו בכל כחתינו ואסור לכל איש מישראל ליתן לשום שד"ר
לאיזה מוסד זדקה כל זמן שלא יהי' ת"י תעודת נשיאי ארה"ק
וכו' ולהשומע תבא עליו ברכת טוב חמן .

נאם יחיאל מיכל הלוי עפשטיין החופ"ק בעה"מ ספר ערוך השלחן.

היום הגיעני מכתבם ע"ד אשר פרו חוזה אנשים מתושבי עיה"ק
טבריא את גדר רבותינו הקדושים ז"ע בדבר קופת
רמבעה"ג שנקבעה בעד עניי אה"ק לחיות נפשות אומללים וכו', והנה
לגדור את הפרגה הזאת לא לדידי ולא לדכותי הם לריכים, כי הוא
כבר ארי' דרביע עלי' אסור חמור מגאונים קדמונים, ועוד נמלא
אללי כתב מודפס עתיק זמין מאת גאוני קששאי בדור העבר ה"ה
הגאון ר' עקיבא אייגור זללה"ה והגאון ר' יהודה בברך זללה"ה
ועוד כעשרים גאוני ולדיקי עולם אשר קמו לגדור את הפרגה הזאת
ואם ימלאו לנחוק אוכל לשלוח להם את עלם הכתב הג"ל הנמלא
אללי וכו', ושארית ישראל לא יעשו עולה, ונזכה לראות בצנין ליון וירוש'
כעתירת מוקירים ומכבדים כרום ערכם .

נאם אייזיק ליב ב"ר שרגא עזרי' ז"ל חופ"ק קוזניאל

שרום וברכה עד עולם לאלופי עדת ישורון
אשר בתוככי ירושלם ת"ו .

אחדישה"מ באהבה רבה, מכתבם מן י"ב אדר שני העבר
נתאחר מצוה אלי עד שבוע זה והנה הדברים
אשר הודיעוני כי אחדים מתושבי עה"ק טבריה רולים להרום מוסדות
דור ודור, לפרוץ בערמה הגדר שגדרו גאוני קמאי, ותקנה
שתקנו לדורות עולמים כי כל המעות מקופות
הזדקה של רמבעה"ג תהיי' לכלל עניי ארה"ק,
ותקנה זו כבר נתפשטה בכל תפולות ישראל, והרענים והגאונים
שבכל דור אשרו וקיימו תקנה זו בכל עוז, והמה רולים לעשות צמת
ימיד לקבוע קופות בשם רמבעה"ג על ישיבת טבריה דברים אלו
הרעישו את לבבי איך הרהיבו בנפשם כוז לעשות עול גדול כזה וכו',
לזאת בכל נפשי הנני נמנה עתה לדבר מזה רבה כוז לחזק ולאשר
ולקיים את כל תוקף האיסור והנח"ש לבלי לקבוע קופה בשם
רמבעה"ג לשום זדקה אחרת מלבד קופות רמבעה"ג הכללית,

אשר היא תהי' אחת עד ביאת הגואל צ"ב וכל המועות שבקופה זו מקודשת לכלל עניי ארצה"ק כמו שהי' עד עתה, ותקותי חזקה כי כל שארית ישראל יתנו ידם לחזק ולחמץ התקנה הקבועה מגאוני קשישאי אשר חיי אלפי נפשות תלויים בה ושלום על ישראל, ותחזינה עינינו ביצועה ונחמה, ולליון יקרא ד' שמה. כעתירת מכבדם ומוקירם. נאם ברוך ב"ר שמואל מאיר החונה פה ק"ק קרינק.

דברי הגאון הנ"ל שליט"א מיוסדים על פי התורה וחמי טבריא לאו תולדות אש התורה חממם, ואם חממם כי גם המה עניים וגם המה בדרך הקדושה וגם להם נחוץ תמיכה, עליהם רק להודיע לערס לרבים בדרך האמת וישראל רחמנים בני רחמנים ישמעו ויתנו גם להם אך לא לנגוע בהיטוד אשר יסדו רבותינו קשישאי ז"ל וכל הלקות אשר נתרבה בימים האחרונים בעד עניים אשר בארצנו הקדושה לקיים מלות ישוב ארץ ישראל, החשוב אותם לענפים אשר נלמחו מעיקר מלות קופת רמבעה"ג אשר נתיסדה על מלות ישוב הארץ יחד עם תורה ומלות ע"כ אם אין עיקר בטל הענף ושדי גופי בחר עיקרא, ע"כ כל מי שיראת ד' נגע בלבבו, החובה עליו לשמור תקנת הגאונים רבותינו ז"ל, ובכל מה דאפשר לחזק את קופת רמבעה"ג כפי תקנתם, וכל המוגע כאלו נוגע בצבת עינם וכל העוסק בשארי לזקות לחיזוק הישוב הוא רק הוספה למלות ישוב הארץ לפאר ולרומם את ארצנו למען לנטוע בלב כל ישראל לקיים הכתוב אם אשכחך ירושלם וגו' וברכת עמנו להשפיע לנו מטובה רק דרך ארצנו, אשר כבר אמר לנו הנביא ידע שור קונהו, וחמור אבום בעליו, היינו ישראל אשר יקראו שור עליהם לדעת את קונהו ואל זה אמר ישראל לא ידע ואומות העולם הנקראים חמור אשר לא ידעו את ד' אך בעד ארלם, המה ימסרו נפשם כי המה מתבוננים כי השפעתם מארלם, ע"כ אמר ועמי אשר יבקשו רק לאומית ולא ידעו מד' או ברלונם לידע גם את מקום הברכה אשר הללחת ישראל תלו בה היינו ארצנו הקדושה ע"כ דעתי וחפלי כי כל מה שיתיסד בארצנו לעובת הישוב וכל הדברים שידובר בשבח ארצנו הוא מלוא גדולה ורבה להכיר לכל כי הללחתנו וברכתנו ע' ידה ובזכות מלות הישוב נוכח לירושת ארצנו צב"א יב' ע"כ גם אנכי מסכים לדברי הגאון הנ"ל הבעה"ח פה בירו יל"ו. נאם אלי' יעקב דוד שור חוב"ק הנ"ל

אחר־שנה"ט באה"ר ובכבוד וברכה, יקרתם מן י"ב אד"ש העבר קבלתי ציוס אתמוול וכו' ללרפני אל הרצנים הגאוניס שליט"א גודדי גדר ועומדי צפרן להניא ציד אחדים מהושבי עיה"ק טצריא אשר ילאו לחלק ולקצוע קופות בשס רמבעה"ג לדברים פרטיס אשר בזה הנס חותרים חתירה עמוקה תחת היסוד והמוסד הקדוש אשר נקצע ונתיסד מקדמת דנא מרצותינו הגדולים והקדושים אשר בארץ המה נ"ע להחזקת כלל עניי ארה"ק וצעד היושבים לפני ה' לתורה ולתעודה באה"ק, וכבר הטילו ע"ז גודא רבא רצותינו הקדושים נשיאי וגדולי ישראל שכל דור ודור, וגם עתה נתאשר ע"י הרצנים הגאוניס מארי דארעא דישראל אשר כבוד כל הישוב בארה"ק נשען עליהם וכו', ומי הוא זה אשר יראה את כבוד הגאוניס הגדולים הנ"ל אשר ילאו לגדור גדר בפני אלה הרולים להסיג גבול אשר גבלו ראשונים נ"ע ולא יבא למלאות אחרי דצריהם הישרים להקים מוסדי דור דור, וגם אני הלעיר הנני נמנה בין הרצנים אשר ילאו לחזק ולקיים את דברי מרן מאה"ג הגאון מו"ה דוד פרידמאן שליט"א שאין לקצוע שום קופה בשס רמבעה"ג מלבד הקופה אשר נוסדה זה מכבר להחזקת כלל יושבי ארצ"י בארה"ק וכו' ובטח כי אחצ"י הישרים בלצותם יתנו און קשבת לדברי גאוני ישראל יחי' ולא יעשו עולה להסיג גבול עולם. וה' הבוחר בישראל עמו יצרך את עמו בשלום, וגזכה לראות בהרמת קרן ישראל, וכבודם בשוש ה' את שבותנו כחפלים וחפץ מוקירם ומכבדם כערכם הרם המזרכם בכ"ח.

נאם אברהם יצחק הכהן החופ"ק קארעלימיש

אחר דשה"ט, הנני להודיעכם כי וכו' נרתעתי לאחורי בראותי כי פרצו זרים בנחלת עניי ירושלם עיה"ק, אשר ניתן להם מימי קדם הגאוניס הראשונים, אשר דאגו להריסת אה"ק, ויתאמלו ליסד לדקת רמבעה"ג ויקצעו קופות ע"ז לטובת עניי ירושלם, ועל ידי זה התפשט הישוב שמה ת"ל, כי זה הי' במחשבה תחילה אלל הרמז"ן הקדוש וראשי כל דור דור מאז והלאה, עד דור הגאון הק' החסיד מווילנא, ואליהם נלוו כל רב וגאון לחזק את מוסדות הלקה עבור תושבי ירושלם, כאשר ראינו את הכתבים מגאוני הדורות, ויגזרו אומר כי גם הקופות אשר בשס אחר יקראו הכל שייד לירושלם, כאשר מדפס כן בספרים, ואסור להסיג גבול ירושלם המקודשת מכל אה"ק, ועתה הנני רואה כי נמלאו אנשים מתושבי

ע"ה"ק טבריא המשתדלים להסיג גבול אלמנה ולקבוע קופתם גם הם, וכבר נלכדו ברשתם אנשים תמימים אשר לא ידעו דבר, ע"כ מלאתי לי לחובה ללאת בעקבות הגאון הגדול מאור הגולה הישיש ר' דוד שלי"ע"ה מקארלין, להקים מוסדי דור ודור, להזכיר את בני ישראל שלא ילכדו באסור אזהרת הגאונים הראשונים ואחרונים ובאסור גזל הרבים ולברר לפני הגבונים בעמנו כי הדבר הזה דין טוב"ק, ואסור לקפח את חיותם של תושבי ירושלים טוב"ב, אשר החזיקו בצדקה זו של רמבעה"ג מאז מעולם עפ"י הגאונים הראשונים שקבעו למענם, והחובה על כל הנכבדים שכל עיר ועיר לבצר אחרי הגולה הזאת עד תומה למען לא יתפשט הנגע הזה בקירות בתי ישראל ולא יתרחק רמ"י לידו, ובטוח אנכי כי הכל ישמעו בקול המזכירים ושארית ישראל לא יעשו עולה ויראו מגשת אל הקדש לגרם היזק לתושבי ירושלים, וחומס נפשו יעשה, והירא את דבר ה' ירחק מזה ונקא מעון, והנני מקוה כי כאשר לא היה מעולם כדבר הזה כן לא יהי' עוד לפוקה ולמכשול לכל בית ישראל, כה דברי צדק לעבדי ד' דורש טוב לעמו מלפני ליסועת ישראל בכלל ובפרט הצעה"ח פה"ק זיטל .

נאם ברוך אברהם בהרב הגדול המפורסם מו"ה משה
וצ"לה"ה מירסקי החופ"ק הנ"ל .

אחד"ש וכו' ע"ד מעשה שעשו אנשי טבריא, לקרות לעלמס שם לדקת ר"מ ז"ה, ועי"ז יקפחו פרנסת העניים בירושלים עה"ק היושבים על התורה ועל העבודה, ועיניהם נשואות רק לדקת הדקת, אשר חפרוה שרים גדולי עולם רבינו הכ"י ומרן האלשיך ז"ע, וכבר נדפס בזה ספר קטן מכמה גאונים אשר אסרו לקחת מזדקת זו אף פ"א. ואמנם עתה יתחכמו לקרות שם חדש, והוי פסיק רישיה, כי בודאי יתסרון מהלדקה הגדולה הקבועה מדור דור, והאמנם לע"ע אין בעירנו ובגבולי העיירות אשר סביבותנו רמז מזה, אפס כי יראים חולי יוליאו מתשבתם מכח אל הפועל, ולא ידעתי למה פנו חלי לפיתחא זוטא, כי במה כחי גדול לעשות ולאסור אס גם אשוע חמס ע"ו, אס יחדלו הצלתי שומעים מלשמוע, ועתה הלא כבוד גאונם והגאון"ק קארלין נ"י מסכים, ומי לא יסכים על הדק והיושר באמת, אך שאה"י חני כמלזה להיות נוטל את השם, לגדול הדור אשר חליו תשמעון כתיב, כל הרואה יחק לי, ואחרי שילאו כבוד גאונים וגם רבנים מגדולי העיירות מי לא ישמע בכל לבו.

גדול הוא ליתר הישיבות והתורה אמרה בפירוש „לא מעבר לים היא”
 ומה יעשו אם למחר יעמדו עוד אנשים ויאמרו כי אדונינו התנא הק'
 רשב"י הוא ג"כ מרן דתלמודא (כי בכל מקום שזכר סתם ר"ש הוא ר"ש
 בן יוחאי) ויעשו ג"כ ישיבה וילמדו שם את הזוהר הק' מעשי ידי רשב"י
 והוא נקבר כמדומה לי בלפת תוצב"א, ואללו נקבר בנו התנא הק' ר"א
 (צ"מ פ"ד), ובכפר מירון איתא בסדר הדורות דנקבר שם ר"י הסנדלר,
 ועיד איתא כמה מקומות מזוינים מקברות תנאים ולפי זה יעשו ישיבות
 בכל עיר ובכל כפר, ומה יעשו אז הישיבות דבליעא וזאמיט הלא ילעקו
 בקול, ולא יתנו על כל דבר שבדקה לארץ ישראל, וקופת רמבעה"ן
 יתבטל מזה, על כן אסור בכל איסור לשנות את קופת רמבעה"ג על
 שום ישיבה רק שייך לעניי ארץ ישראל להחזקת חיותם והוא על שם ר'
 מאיר לצד דהוא רגיל בניסים ועיין בסדר הדורות בחות י'; אלל ר'
 יהודה הענתותי ע"ש, ועיין במס' גיטין בדג"צ ע"ש ואפשר שהוא כמו
 שכתב המרש"א בע"ז די"ח דמאיר פירושו של קוב"ה המאיר לארץ,
 ע"ש ור"ל לכן התקינו לנו הק' הג"ל קופת רמבעה"ג על שם שהקב"ה
 יאיר לנו בכל לרותינו ונזכה בשיבת ציון וירושלים, אבל לענין ישיבות
 לשנות הקופה הם מלהזכיר (ולזה ניחא המד"ר פ' שמות פ"ה וכי כהן
 צביה"ק מנין, כלומר שהלך להישיבה ללמוד תורה) כי הישיבה צמטך
 הזמן יתבטל ויעשו עי"ז פרעה גדולה בתקנה שתקנו לנו גאוני קדמאי
 ובתראי באיסור חמור ובאזהרה גדולה לכל לשנות קופת רמבעה"ן לשום
 דבר אחר שבדקה ואפילו למנוה היותר גדולה רק לעניי א"י שזאת
 כל מקור שרנסתן ועיניהם תלויות על זה והרי זה גזל גמור שמוציאין
 בדיינים, ועיין בשו"ע יו"ד בסו' רכ"ח יבסו' רג"ז ע"ש, ועיין בלקט הקמח
 על היו"ד בסופו בד"ה יבאר מ"ש מהר"י קולין ע"ש, ועיין בשו"ת בית
 שלמה ח"ב סי"ח בשו"ב שעובר על השגת גבול רעהו ושחט במקום
 שהחזיק שם שו"ב אחר ה"ז גזלן גמור ואם שינה ושילש נקרא מומר לאותו
 דבר ואפילו בודק סבין ונותן לו לא מהני ע"ש, ועיין בשו"ת דברי
 חיים ח"ב ע"ש. ועיין בשו"ת שיבת ציון ס"ו ע"ש, ועיין בשו"ע ח"מ
 ס"ב בהגהה ע"ש ובסו' רל"א בסכ"ח, וסס' כ"ה ס"א בהג"ה ובסמ"ע
 סק"ב, ובס"ב הג"ה סק"ט ע"ש, וכו'. וד' יצרך את עמו בשלום ויסיר
 מעלינו את הקנאה הארורה רעת העין ונזכה לשיבת ציון וירושלים,
 ובזכות שנעזור איש לרעהו ולא ח"ו לגזול ממי שזכה מקדמונים
 ודמים תרתי משמע, נזכה לחזות בשמחת ציון כעתירת הצעה"ח
 באם מנחם מ' הכהן פיזקאוו הרב החונה צפה קאזאן.

הרעשתי פלמתי, יקירי ירושלים, במכתבכם, הגדול בערכו, והגורא במקראו, מה גדול מלשמור דרך עץ החיים מכל חדש האסיר מן התורה בארץ לד"ה, ומה נורא הדור האחרון הלו נוראות נפלאות נחזה באפס קליבו, נמלא בו, אשר לו יפחדו ולא ירשו, לגעת בקדשי שמים אשר הקדישוהו קדושי ה' מכוזבים, לחדש בהם חדשות, להסב את המים הקדושים האלה ממקורם, להביאם לעירם מקום רותחין ולהסב שם הבאר (אשר חפרה שרי התורה בשכבר הימים, חסידים הראשונים והאחרונים, דור דור דורשין, גאונים לדיקון) רחובות, יען מימיה מים חיים מפכים ליונה, להרחיב בלר לחכמי ארץ המקודשת, מזריה, טבוריה, ולחיות נפש תוריה, אצוניה, לקרא לה שם חדש, עסק ושטנה, כי ילאו לריב ומלה נמרלה, באמרם לנו המים, והטוב בעינינו נעשה, הטוב טוב הוא, אם יתכנו דבריהם, אי שמים, תנוט הארץ, וכבר בא חכם הדור מאור הגדול שבגולה מוהר"ד פ"מ שליט"א, עפ"י כל אנשי שם קרוחי מועד ויילגא והכה על קדקדם, גם ארה כל עובר דרך ומסיג גבול עולם והנה ג"א בל"ג נעמוד בפרך נעמוד ברזל בע"ה, להזהיר לכל הסרים למשמעתי פה וכל סביבותנו, שלא יכוו מחמי טבריא הללו אשר כל היד המרבה למשש בזה (מרוב מגרעות, רבות רעות, ח"ו, בזה ועתיד), תסלד בחילה. ולא יתן יד לשום ד"ס לחדש שום דבר בענין נמרץ הזה וכו', והבזחר בליון יגער בשוטניה, ויתן עוז לנאמניה וישמחנה בבניה, ב"ב חמן וחמן.

נאם אברהם יהושע בהר"ן חריף זללה"ה בן הרב ר' שרם ז"ל (הקבור בא"י) בן הג"מ דוד בעל חומות ירושלים זל"ל נכד הט"ז, זולקללה"ה, חופ"ק פאקראי.

אחדשה"ט באה"ר, הגיעני יקרתם שבוע דגא בלירוף המכתב של זקן גאוני דורינו הגאון מהר"ד פרידמאן יחיה לאורך ימים להחיר לארץ, בדבר אשר אנשי טבריא פרלו גדר שגדרו לנו רבותינו הראשונים ג"ע, אשר תקנו וקבעו מסמרות נעושים, ויכו את לדקות קופת רמז בע"ה ללעובת מספק הספקת תלמודי חכמים פרושים היושבים בעה"ק ירושלים, וכל הנודר על שם רמז בע"ה נודר על דעת הראשונים לים"ע מקדמת דגא, וכבר מלינו שגם בסתם לדקות עניי ירושלים קודמים לעניי עיריות אחרות שבא"י וכמו שהארץ בזה הגאון המורה ללדקה מרן החת"ס גי"ע בחי"וד (סי' רל"ג רל"ד),

ובפרט קופת המצבה "נ אשר מתחלה הוקבעה
 לשם עניי ירושלים, וכבר היה צדור הקודם, שהלדיק הגדול
 הגביר האדיר ר' לבי לשהרין אמרכל של ירושלים באמטורדס עמד
 בפרץ כל להגיה לקבץ בשביל לדקות אחרות גם לירושלים בכדי שלא
 לגרום היזק לקופת המצבה"ג, והחזיק ע"י מרן החת"ס זי"ע, והאריך
 ראיות ע"ש החו"מ באריכות וכו". וע"כ גם אנכי הצעיר באתי לאשר
 ולקיים האיסור והנח"ש אשר חין לקבוע שום קופה לחיזה לדקה
 שתהיה בשם המצבה"ג, למען לא יהיו להתעות את המנדטים
 בשם הקדוש של בעל הגם זי"ע, כי זהו רק גניבת דעת כפשוטו
 ומשמעו, כי כל המנדטים לשם בעל הגם דעתם ורנוגם רק על
 דעת קביעות גאונים הראשונים, וחלילה לפרוץ גדר, ושארית ישראל
 לא יעשו עולה לגרוע חלקם של פרושים היושבים לפני ד' בהר הקודש
 בירושלים, ורק באשמת המתעים אותם, אשר בשם בעל הגם
 ידגולו, וד' שונה גזל בעולה, ע"כ חלילה לפרוץ גדרן של
 ראשונים, ושלוש יהיה על ישראל, ותחזינה עינינו בקרוב בצנין
 ליון וירושלים כעתירת ותפלת מוקירם מלו"ג

יוסף דוד רובנשטיין החו"מ"ק.

אחרי תתי שלום לכת"ר כמשפט! מכתבם הגיעני ע"ד המאורע
 אשר קמו משתדלים מיושבי עה"ק טבריא לחתור תחת אשיות הלדקה
 הכוללות של המצבה"ג, מוסדות דור ודור, מתקנת הגאונים זה מאות
 בשנים, מימות הב"י והאלשיך וכל הגאונים שצדורות העברו, אשר
 יכדו בהכרזות וחרמים ואזהרות, כי אסור לשנות את הלדקה הלזו לשום
 דבר יהי' מה שיהי' כי אם לכולל עניי אה"ק ועתה קמו אנשי טבריא
 בערמה לחתור תחת אשיותיו ולהפילה למשואות בדברי שוא ותפל,
 ולעזור את העינים להונות לב אחב"י בטענות לנומות ושדופות קדים,
 ובקסם שפתותיהם יקחו לב צנ"י לנהות ח"ו אחריהם בשגגה ובזה
 הם מתעים רבבות ישראל ח"ו לעבור על תקנת הגאונים הקדמונים
 ועל החרמים והמלודות שנתפשטו בכל ארלות פזורי בית יהודה וישראל
 מבלי לשנות את הלדקה הזו מיסודה אשר כוסדה רק לכללות עניי
 אה"ק וכל המשנה לגנוע בה אף במעט מן המעט לשום דבר אחר
 זולת היסוד הנ"ל מלבד שכלכד במלודת החרמים מתקנת גאוני
 קדמונינו ז"ל, הוא עובר על לחו דאל תטוש תורת אמן, והוא
 בכלל הפורש מן הליבור, והוא גוזל את הרבים וגזל עניים בביתם ח"ו.

ועתה עלינו להודות לכ' הרב הגאון האדיר מאיר עיני הגולה
 נזר הזמן והדרו פאר הדור ואורו בק"ש מ' דוד פרידמאן
 שליט"א הגאון האבד"ק קארלין אשר הוא ילא בראשונה ללחוס
 מלחמת ה' והדפים מכתב גלוי באזהרה ויאהז ידו במשפט לדק
 לתמוך ידי הרבנים הגאונים הדייקים ראשי מנהלי עם הקודש
 בעה"ק ירושלם תוצב"א ה"ה הגאון רש"ס שליט"א והגאון האד"ר
 שליט"א אשר המה עמודי התוך וחזקו וקיימו את התקנה וגזר
 בנח"ס על כל מי שימלא לבו לשנות אף במקלה מן המקלה לשום
 דבר יהיה מה שיהיה זולת לחלק לכולל עניי אה"ק, ומה ראה אלו
 יונאים בגודל רבה, ולא ילא עמהם? ולכן גם אנכי הצעיר באלפי
 הנני נקיטנא בשופולי גלימא דהני גאוני לדק, וגם אנכי הצעיר
 הנני מסכים לכל דברי הגאון האדיר ר' דוד שליט"א הגאבד"ק
 קארלין, ולכל גזירותיו, והנני גוזר ואומר כי תקנת הגאונים הקדמונים
 והחרם הגדול שהחרימו ונדו את כל מי שיעבור על תקנותיהם
 מאושר ומקויים לכל בני הגולה עד היום, עד ירחס ה' עמו וישיב
 שבותם לקצץ הנדחים, ולא יהין שום איש או אשה לשנות מנדבות
 רמז בעה"ג על שום דבר זולת היסוד של עניי אה"ק וכו', הכותב
 למען האמת והלדק פה ערעסינא.

נאם בנימין בישקא לאדמואן חו"ק הג"ל.

אחד־ישה"ט בהדרת הכבוד באתי הלום ע"ד המעשה אשר
 עשו אנשי עבריה לבנות צמת יחיד לקרוח עליה
 בשם "רמז בעה"ג" באמרם שיסדו ישיבה על קברו של רמז בעה"ג
 למען ישיגו לדקות על שם התנא הקדוש ליסודם אשר מזה יוכל ח"ו
 לבוא הריסה גדולה ליסוד הישוב שבאה"ק אשר יסדו גאוני קדמאי
 זלוק"ל ותקנו ברוח קדשם אשר מעות קופת
 "רמז בעה"ג" הוא לכלל יושבי אה"ק בלי שום שינוי
 חלילה וכן פשטה תקנתן בכל הגולה והתנהג
 המנהג הקדוש הלזה אשר זה נוגע לחיותן של אלפי
 נפשות עניי אה"ק העוסקים בתורה ויראת ד' מתוך
 הדחק באה"ק, וחלילה לעבור על חומר היסוד אשר העילו
 ע"ז לדיקי יס"ע מקדמת דנא וכו', לזאת בשם דין תוה"ק ובשם הישוב
 הק' אשר רבותינו גאוני קדמאי מסרו נפשם עליו הנני נמנה גם

אני בתוך גדולי גאוני דורנו לאשר ולקיים את כל תוקף האיסור והגח"ש מבלי לקבוע שום קופה בשם „רמבעה"נ" יהיה לאיזה דקה שיהיה לבד מקופת רמבעה"נ הכללית הנהוגה עד עתה, וחלילה להתעות הנותנים בקביעת קופות לשם רמבעה"נ על מוסד פרטי יהי' מה שיהי' חף היותר טוב ונחוץ, ולא יעברו על הסגת גבול אשר גבלו ראשונים זל"ל, ובטחונינו אשר שארית ישראל לא יעשו עולה וישמעו לדברי גדולי דורנו ותצא עליהם ברכת טוב ותחזינה עינינו בשבז ד' שבות עמו ליון וירושלם כחפץ כל הממכים לתשועת ד'. כ"ד הכותב מוקירם ומכבדם מלו"נ.

נא= משה דאנושעווסקי חו"פ"ק ס"א באדקא

אחדשה"ט וש"ת ואחרי דרך מצוא השלום הנני להודיעכם כי חגרת הקובלנא הגיעתני במועדה, ואני אינני כדאי ששלחתם אלי כי דבר כזה מהראוי שידונו בזה גאוני הדור אשר דבריהם נשמעים בעולם, והמה אדונים לדון בזה ולא אני ולא לגמוכי הרוח כמוני, אך כאשר דבר זה נפתח בגדולים יסתיים בקטנים, ובפרט כי מזהרין לנו שלא להיות מסרבין לגדול לכן מלאתי ח"ע למחויב להשיב כאשר עם דעתי וכו'.

אמנם לפי דעתי אם יסכימו לזה רבותינו שיחי' יוכלו אנשי טבריה לשלוח שד"ר ולבקש נדבה מנדיבי עם אלוקי אברהם ולעשות מעמדות אצל לא בשם קופת רמב"ן ולא לקופת רמבעה"נ רק בשם ישיבת ות"ת כדרך שמודין ומודצין על ישיבות אחרים שבחי"ש ושצח"ל ואז גם לנו לא נגרע עינינו ולא נאמץ לבנו מזה ואף גם זאת אם יסכימו הצ"ד לדק הנ"ל, שלא יגרום הזיק וקטטה ח"ו בישראל ואם לפי דעתם ג"ז יזיק לקופת רמבעה"נ הקודמת באשר ששמה גרים, אסורים המה גם בזאת יען שהגאונים הללו בתוונא דליבא דיושבי ירושלם וחול יתבי, ויודעים אופיא של אומה זו, וזולת זה כאו"א יחשוש לגזירת הגאון האב"ד דקארלין ולגזירת כנסת גאוני ישראל שהיה בועד שבוילנא שהיא כנסיה לשם שמים ובדאי כיוונו כהלכה וה' עמם, ואף כל ספקות וספקי ספקות שאתה יכול להרבות אינו מועיל ואי אתה רשאי להתיר, ומי ששמו שלום הוא יעשה שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה ויבדק אתכם בשלום. וזכותו של התנא הקדוש יגן עלינו לאחינו שבגולה חף בהיותו נגזר בטבריה, ולכל בני ישראל יהיה אור בכל מושבותם ובתורתו

של ר"מ כתיב כתנות אור ה"ם ושלום.

הכיר שאור לבית קאצינעדינבויען חחופ"ק שירעל דיחבא:

בגליל קאוונא ברוסיה המדינה.

אחד"ש באהבה, יקרתם אלי מן י"ב אדר"ש דנא, נכון הגיעני
 שבוע העבר, ע"ד הפרלה חדשה שנתעורר כעת
 בגלי'תם בדבר קופת הרמבעה"ג ולדעתי ודאי אין להוסיף ולגרוע
 מדברי הרב הגאון הגדול ר"ד פרידמאן נ"י אבד"ק קארלין במכתבו
 הטוב ששלחו לי, הנאמרים בטוב טעם ולדק ואמת לאמתה של
 תורה לחזק סדר ועמוד הלדקה הכללית הנוסדה מדור דור בקופת
 של הרמבעה"ג, וקדשה רבותינו קמ"הי דקמ"הי
 לשעתם ולעתיד לבוא, אך להיושבים לפני ד',
 מחזיקים בעץ החיים בערי יהודה וירושלם,
 ובדאי אין משנים לדקה זו ללדקה אחרת, ומי הוא ואיזה הוא אשר
 יזיד ויעזז לפסוע על ראשי קדמוניו זללה"ה ומנהגן שנהגו בזה
 מכבר, ולהרוס את היסוד והבנין שיסדו הראשונים ליתן לכסף מולא
 בקופת רמבעה"ג להחיות עם הב' היושבים בציון וירושלם, ומי הוא
 אשר ימלא לבבו לקפח את פרנסתם ולגזול את הרבים בגזל גמור
 כזה, ולא תהא כזאת בישראל וצפרט כי אל המהרסים המחדשים,
 לדעת כי כל הנותן לקופת רמבעה"ג, דעתו ודאי אך על דעת
 המיסדים ומנהגים הראשונים ובלדקה הולכים אחר המנהג ודעת
 הנותן, יכו' ולכל השומע יונעם ותבוא עליו ברכת טוב, וד' יברך
 את עמו בשלום, כדברי הדו"ש ומוקירם

נאם משה דובער ריסאק חופ"ק :

אחד"ש"ט בכבוד כמשפט, — מכתבם הגיעני בשבוע העבר,

וע"ד איזה אנשים מעה"ק טבריא תוצב"א אשר
 ברלונס לפרוץ הגדר שגדרו רבותינו הראשונים ז"ל בדבר קופת
 הלדקה רמבעה"ג שטהי' קדושה בעד כלל עניי ארה"ק, והמה בנו
 במה לעלמם וברלונס לחלק הלדקה הזאת על דברים פרטים אחרים
 זולתם, וכבר יל"ה במחאה גלויה נגדם הגאון מאה"ג מוהר' דוד
 פרידמאן נ"י, הנה כבר מלתי אמורה במכתבי מחורף העבר

להגאונים סבאי קדישא דירושלם עה"ק תובצ"א, הגאון הישיש מוהר"ר
 שמואל סלאנט, והגאון אדר"ת שליט"א אשר חלילה לשום אדם
 לנגוע בצדקה זו של רמבעה"ג, שנת יסדה מקדמת דנח
 מרבין קשישאי הגאונים והלדיקים צעד עניי
 ארה"ק, וכל הרולה להשתמש בזה למערה
 אחרת הוא כמועיל בקדשי שמים, ושם הארכת
 קלת בזה, והנני גם עתה ללאת בעקבות הגאון מאור הגולה הרב
 דוד פרידמאן נ"י, לאשר ולקיים את כל תוקף האיסור מצלי לקצוע
 שום שופר בשם רמבעה"ג על שום לדקה בעולם, לבד מקופת
 רמבעה"ג הכללית, ומטרדות הרבות מוכרח אנכי לקלר, ותחינה
 עינינו בשו"ד' את שבות עמו בביאת הגואל לדק צב"א. והנני
 מכבדס ומוקירס כערכס הרס

נא= יהונתן אבעלמאן מביאראסטאק.

שאגת אריה וקול שחל מצית הקודש, עלו באזני, אשר זרים
 באו לחלל נחלתם ולמעול בתרומת הקדושים, וכבר
 קבלנו כי אף המחלל מקודש לקודש מעל ועוד טרם נדע אם נקדש
 טבר'י, היקדש!

אבותינו הקדושים התאספו התקדשו, ונגלה עליהם הופעת
 עלת ד' לשאוב ממקור בוכה זו ונקבעו אסוך קטן
 צבית כל איש ישראל בו יותן פרוטות נדבת לב כל בן איש ישראלי
 וישראלית, ואסוך קטן הזה מחי' ומפרנס להיושבים בקודש בשערי
 ירושלם תו"ב ותקמן, ויתפרד, לפי רוח החוס והקור, אשר במקדש
 ירושלם, פלאים מעשי לדיקים מאז ועד היום, מה רבו שוטני';
 רבו המתחרים צם, הלא ידענו כי רבים קמו עלי' לשרשו מארך
 החיים ולא יכולו ומה גם היום! אשר ילחנו נגדו באף ובחמה ובקלף
 גדול ואנחנו בטוחים! כי כל עוד רוח חיים, ביושבי ירושלם, כל
 כלי יוצר עליהם לא ילל, וכל לשון יקום אתם למשפט ירשיעו, ואסוך
 השמן לא תכלה, והמה וצניהם יחיו בצותר מצרכת ד' ע"י נביאיו
 וקדושו.

מה גואלו שרי טבר'י לעשות כמתכונתו היום! אשר לא עשו
 אבותינו מעולם, או ליתן ממנו על זר, אשר הזהירה תורה כי
 הוא זיוף נמרץ לזייף טבעת המלך מלכו של עולם והיא לא תללח, אם
 באמת עשו דמות קודש ונקדש בצדק צט', על כל העם יתקדשו, ואם

לא נביאים הם בני נביאים הם ושמעו העם ולקטו ונתנו גם להם
ע"י משולחיהם, כי לאוד ישראל נתבעים ונותנים כעל כל בתי הישיבות
אשר בחו"ל ובפרט בארצנו אשר כולו קודש .

אבר

לא לחקות מעשי קופים לעשות כמהכונת מעשי זופים
לגנוב את לב איש ישראל, והוא מעונה ומדוכא מחולל,
מגלי ים זועף, אשר יהמו ירעשו להפילו לגזרים וכל הימים עוניהם
לשמים, למנוח שלום בירושלם, אלה הדברים ילאו ממקור לב איש
ישראל מיחל מתחנן מקוה לתשועת ישראל ע"י גואל האמת לראות
בנחמת ליון וירושלים עבד לעבדי ד'

יהודה ליב ריף חגיגה פ"ק זאנער חדש .

אחדשה"ט

באה"ר ובהדר"ת כבוד כיאות לפי ערכם. מכתבם
הגיעני, אשר בו הודיעוני, כי חיזה אנשים מיושבי
עיה"ק טבריה לקחו להם קרנים לגנוח את קופת רמבעה"ג אשר
זה רבות בשנים נתיסדה להחיות כלל עניי ארה"ק הנחונים במלור
ובמלוק, ד' ירחם, והמה במסוה הלקק אשר על פניהם פורלים הגדר
שגדרו רבותינו הראשונים בדבר קופת רמבעה"ג וזוה יהיו יורדים
לחיייהם של עניי ארה"ק ממש, נשתוממתי לקול השמועה הנוראה
הזאת, והנני נטפל להרבנים הגאונים מאוה"ג שליט"א להטיל גודא
רבא ותוקף חיסור והנח"ש שלא לקבוע שום קופה בשם רמבעה"ג
לבד מקופת רמבעה"ג הכללית, וידעו נא אחינו שבגולה להזהר שלא
להחזיק בידי עוברי עבירה, היורדים לחיותם של כו"כ אלפים
נפשות מישראל, ומוצטחני אשר שארית ישראל לא יעשו עולה חלילה
קרתה, והבזחר בליון וירושלים ירחם על שארית עמו המפוזרים
בגולה ונדחי ישראל יכנס כעתירת וכזרכת .

נאם שניאור זלמן החופ"ק משעכנאווצי .

הגיעני

יקרתם ע"ד הפרלה שפרלו אחדים מעיה"ק טבריה
תוב"ב, שמעתי וחרגו בטני וחיל ורעדה אחזני, בראותי
את הגולד שיגרמו חלילה וחרבן ליישיבת
ירושלים עיה"ק תוב"ב, ע"כ מרוב לערי ומעלר יוגני, עלור
במלין לא אוכל, ומנהמת לבי ובדמעות עיני הגני משחטח בתחינה
ובקשה לפני הוד כבוד המחורות הגדולים די בכל אתר ואתר שלי"ט
אנא אנא! למען ירושלים לא נחשה ולא נשקוט עד

ילא משפטה כל הרים ולדקתה כאור היום, חוב קדוש
 מיטל עלינו להסתדל בכל מאמני כחנו למהר לכבות ולהשקיע את
 תולדת אור מתעה דעבריה דחלפי אפתחא דגיהנס ולבלתי הניחו
 ללכת הלחה פן יכה מאור עיני ישראל ופן יכסך חלילה אבני
 גדריו אשר גדרו אבותינו ורבותינו הראשונים ז"ל צד צר
 קופת רמזעה "ג"ש הקדושה בעד כללית עניי
 אה"ק ובעד הת"ח היושבים שם לפני ד' מזוה
 רבה להודיע לכלל אחז"י בכל ארנות פאוריהם לבל יקריבו נא את
 מדבתם ואת לדקתם על צמת יחיד שצנו אחדים
 מעבריה נגד רלון חכמים נוחי נפש, ונגד רלון הגאונים
 המפורסמים החיים אתנו שליט"א וכו' שהישוב הקדוש נשען עליהם,
 ולהזהירם נא לבל יפתה לבצם לסור מן הדרך אשר התוו לנו רבותינו
 קמאי ובתראי וללכת בדרכי המתעתעים האלה אשר סכנה גדולה
 כרוכה בעקבותם הריסה וחורבן לישיבת ירושלים, הביטו נא וראו
 אחז"י מ"ש רבינו המהרי"ק ז"ל בשורש ה' וז"ל דמדהניחו עניי
 עירם משום עניי ירושלים גילו דעתם שרונים לזכות בהעמדת
 העניים שם כי רב הוא, כי שם לזה ה' את הצרכה לברך בשמו
 ולשרתו עכ"ל, ועוד לו שם, וז"ל: אין לך מזוה גדולה מזו כצנן
 ביהכ"ג של ירושלים עיר הקודש מקום מוכן לעלות תפלה השמימה
 עכ"ל הטבור, ומעתה נלא וכלמוד ק"ו מה נורא המקום מקום ד"א
 של הלכה מהת"ח היושבים ועושים בתורה במקום המקודש הזה,
 בודאי נחשב לפני השי"ת כאלו מקריבים עולות וזבחים שם, וריח
 ניחוח תורתם העולה בכל יום תמיד לפניו במקום עינו ולבו שם
 יערב לו מכל משכנות יעקב כדרשת רז"ל ע"פ אוהב ה' שערי ליון
 וכדאי בירושלמי שלהי פיהא וז"ל רחב"א ור"א הוי מטיילין באלין
 כנשתא דלוד כו' כמה ממון שקעו אבות כו' א"ל כמה נפשות שקעו
 אבותך כאן לא הוי אית בר נש דילעון באורייתא כו' עיי"ש, ובפרט
 כי בשעריך ירושלים המלוינים בהלכה ישפכו שם גם לקון לחשיהם,
 ובמקום רנה שם תפלה לקבץ נדחי ישראל, להשיב שכינתו, וסדר
 עבודתו, שכל אלה התכלית האמת של האומה הקדושה, וזה כל פרי
 אשרה והללחתה, ובאשר כל מחיתם וקיומם הגופני הוא מוקיפת
 רמזעה"ג, ואנחנו מחויקים בידם בנדבת לבבינו אחד המרבה וכו'
 על כן בטח יש לנו חלק ונחלה בתורתם ותפלתם, ואם גדול כ"כ כח
 מלות צנן ביהכ"ג בירושלם, עצבו"כ מה גדלו ומה עלמו מעלת
 התחברותינו והשתתפותינו להקראים בוני ד' כמ"ש חז"ל אל תקרא

בניך אלא בוניך המרצים שלום וברכה בעולם ובוים בכל ד"א שלהם
 מקום לה' (במ"ש רז"ל אין לו להקב"ה אלא ד"א של הלכה) וגם
 משכנות לאביר יעקב בתורתם ועתירתם ומעתה הלא מישרים נשפוט
 כי גדול מאד עון אחדים מטעריה הגורמים הריסות הישוב הקדוש
 הזה, וביטול המפעל הנשגב הזה העומד ברומו של עולם, גדול עונם
 מנשוא—!!

צאן וראו מ"ש מרברגה דאומתא רבינו החתם סופר ביו"ד סי'
 רל"ג וז"ל מי יתן ויזכני השי"ת להיות ממישצים של ירושלים
 ועב"פ לא ממהרסים ומחריבים חס וחלילה להארץ גלות ישראל,
 עכ"ל הטור, ועיי"ש במה שהפליג בשבח ישיבת ירושלים וז"ל בקלרה
 ומשם יצין דכל מ"ש דקדושת מקום המקדש לא בעיל והחונים
 סביב מקרוב מקודשים טפיו וקרובים אל חלקינו כו' אך עיקר הוא
 במה שמקום הר המור"י הוא שער שמים כו' ולזה כונתי שם וכמש"כ
 בס' חסד לאברהם בענין שער השמים והפריסה ואיך מקום אבן
 שתי הנקודה שבתוך העיגול וכל א"י סביבות' יונקים ממנה עכ"ל
 עיי"ש וע"ע בס' הנ"ל במעין ג' נהר ג' (הוצא בחת"ס סי' רל"ד)
 דחלון הרקיע כו' אבל פיו של מעלה ושער השמים לא יסתום חלילה
 שהוא שפע חלקי' שבמקום מקדש וירושלים עיי"ש ועיי' בתשו' הג"ל
 ש"כ דמ"ש החסל"א במעלת לפת נגד כל ערי ישראל היינו חזק
 מירושלים וחלילה להעלות על הדעת שקדושה שום עיר יותר מירושלם,
 וא"כ מי שפגע בלפת יקרע ושוב פוגע בירושלים לא יחזיר ויקרע
 ואנן אפכה קי"ל כו', עוד לא שם וז"ל דמ"ש הדר"ג מה דמייתי
 בתנחומא אירושלים והי' עיני ולבי שם כל הימים א"כ בכללות א"י
 נמי כאמר תמיד עיני ד' אלד'ך בה כו' אבל כמדומה לי שמעתי
 דיש חילוק בין חיבור עין עם לב ובין עין לחוד כו' עיי"ש. עוד לו
 שם וז"ל ובאמת טרם הפרד הרב הגאון מו"ה עמרם מפנה הייתי
 כופל ומשלש עמו שלא ידור אלא בירושלים מקום משכן כבוד קדושת
 בית חלקינו וכאשר עשה הרמב"ן ז"ל אע"ג דבלפת נמלאו קברי אנשי
 חלקים הידועים מו"מ מי ימיר זה בקדושת ירושלים ומקום מקדש
 כו' ועיי"ש במה שהפליג הרבה במעלת ישיבת ירושלים ובגודל מעלת
 התומכים והמחזיקים את ישיבתה ומסיים שם וז"ל בהא סליקנא
 דעב"פ מזוה להקדים במנה יפה יושבי ירושלים על שאר עירות
 א"י וכו' עיי"ש. ועיי' בשו"ת רמ"ן חיו"ר סי' ע' שגשאל שם בדבר
 קופת רמזעה"ג חס רשאים לשנות בה למזוה אחרת והשיב וז"ל
 כל איש אשר נאמן רוחו לד' ולתורתו ידע שאסור לשנות מלדקה זו

לדבר מלוא אחרת כו' עיי"ש באריכות ועיי"ש כמה שלין לעיי' בשו"ת
 רד"ך בית כ"ו חדר ד' ובתשו' רדב"ז סי' תשל"ח וכן ידוע לרבנן
 החרם מרבותינו ה"ב ויה"מ אלשיך ז"ל ושאר גאוני קמחי ז"ע,
 ומעתה האמלני תקוה כי יספיקו דברי חלה המעטים היוצאים
 מעומקא דלבאי, ובאנחות השוברות כל גופי, ובחצבות אלפי דמעות,
 לעורר את לבות הרבנים הגאונים בכל מקומות מושבותיהם שליט"א
 שיקומו בעזרת ישיבת ירושלים, ויגדרו פקד, ויחזקו מוסדות דור ודור
 ויתברו ויאסרו לסילונייהו דלונן דטברי' המקררים את לבות צ"י
 בתעתועיהם נגד רלון כל רבנן קדישאי קמחי ובתראי וגורמים הריסה
 וחורבן לישיבה ומונעים בזה שפע ברכה מאחינו שבגולה, ומאריכים
 בזה הגלות כמ"ש רבינו החת"ם, וגם אנכי מאשר ומקיים את כל
 חוקף האיסור והנח"ש מזלי לקבוע שום קופה בשם רמזעה"י יהי'
 לחיזה לדקה שתהי' לצד מקופת רמזעה"י הכלליה וכי'. וד' המוצ' יתן
 בלבות האחדים מטצריה רוח נחם לשמוע לדברי חכמים ויקוים
 בהם מאמר רב נחמן כבר תצרינהו אנשי טצריה לסילונייהו ויחד
 כלם נוכח לחזות בצנין ליון יירושלם כעתירת וכברכת אוהבם מלו"ג

יעקב בהרב הדיק מוהר"ר זללה"ה ווירענציק חופ"ק

פיקערון מח"ס דלתי השובה.

אחדשה"מ באהבה רבה, יקרתם הגיעני, והנה דברי רבותינו
 הגאונים יחיו אינם לריבין חיזוק, ובפרט בזה
 שעמדו לחזק גדרן של ראשונים ולעמוד בפרץ שפרטו אחדים מתושבי
 עיה"ק טצריא, לגזול את השם קופת הרמזעה"ן שהיא מוסד
 לדקה כוללת לכלל עניי אה"ק שבכל העיירות של ארץ ישראל
 מכמה מאות בשנים, ומקומה קבוע מיוחדת ומוחזקת בעיה"ק
 ירושלים הוצ"ב תחת פקודת מנהלי "בית ועד הכללי" והצ"ד הגדול
 שבירושלם שנקבעה ונתיסדה שם עפ"י דעת והחלטה רבותינו
 הראשונים ליס"ע נ"ע מדורות הקודמים עד רבותינו גאוני דורינו
 חלה שליט"א, כולם כאחד אשרו וקיימו קופה של לדקה זו על שם
 הרמזעה"ן במקום קדוש זה העיר הק' ירושלים תוצ"א ועתה
 חדשים מקרוב באו אחדים מתושבי טצריא ורואים לשנותה מומטבע
 שטבעו בה חכמים ולהורידה מקדושתה, מירושלם לטצריא, מכלל
 לפרט, גם להוליאה מחזקת ירושלים הקודמת בלא שאלת פי הצ"ד
 שבירושלם עיה"ק ועוד לעבור על דעתם ולהעזי נגדם שלא לליית

דינה ח"ו, שטם המומחים לרבים והם הגאונים לכל בית ישראל
 בכל מקומות מושבותיהם לעשותם מומנים על קופה ח של הרמבעה"ן,
 וכל מה שכל ישראל נותנים נדבותם לקופת הרמבעה"ן על דעת
 גבאי בית ועד הכללים והצ"ד הגדול שבירושלם עיה"ק הם נותנים,
 ובלא דעתם והסכמתם אסור לנגזף בה לרעה ח"ו לשנוא את
 שמה או להחליף את מקומה בזולה או במקלטה, או לשנוט בכל
 הקמיות הקבועות לה מקדמת דנא בלא רשות הגזברים מנהלי
 הכללים והצ"ד הגדול שבירושלם עיה"ק ח"ו, לא תהא כזאת
 בישראל בימינו ובמקומנו לא נשמע כזאת, ולא ישמע עוד כזאת
 בישראל גם כן לפתיד בע"ה, כי שארית ישראל לא יעשו עולה ח"ו
 לתת ידם עם הנרגנים פורלי פרעות שבירושלם הרולים לגזול את
 הרבים ואומרים לגנוב את לב בני ישראל התמימים והפשוטים
 הישרים בלבותם ונתבעים ונותנים לכל, אלה היושבים במקומות
 הרחוקים ולא ידעו ולא יבינו מרמת ערומים לפתותם בתלקות
 ולקחת מהם מעות על שם קופות הרמבעה"ן לעלמם בשקר
 ובגנבת דעת נגד רזון כל בית ישראל וחכמיה, והחובה בזה על
 רבני וגבאי קופות הרמבעה"ן די בכל אתר ואתר להכריז עליהם
 ולפרסם את החנפים האלה עד מקום שידם מגעת, גם לאשר
 ולקיים את כל דברי האגרת הזאת בשלוחה אל הקדש מאת רבותינו
 שבגולה באספת ווילנא במעמד הרבה גאוני דורנו שליט"א ובמעמד
 כל גבאי הכללים ובראשם הגאון הגדול מאור הגולה זקן הגאונים
 הר' דוד פרידמאן שליט"א הצד"ק קארלין י"ו, שהחליטו
 וקיימו את כל תוקף האיסור והנח"ש מגאוני קדמאי לבלי לקבוע
 שום קופה על שם רמבעה"ן יהיה מי שיהיה ולחיות נדקה שיהיה
 לצד לקופת רמבעה"ן הכלליה של ירושלם עיה"ק וכו'. גם אנכי כיהודא
 ועוד לקרא, וכנס על גבי הענק, רק כדי לעשות רזון יראיו
 לחסום את הדרך בפני הסרבנים שאינם נשמעים לגדולים מהם
 בחכמה ובזמן ורולים ליקח לעלמם עטרה שאינה הולמתם, הנני
 חותם את ידי ונותן את דעתי על האיסור והנח"ש שקיימו וקבלו
 עליהם רבותינו הגאונים שבירושלם ובגולה שליט"א שיהיה בכל
 תקפו ונבורתו ובכל חומר שהחמירו צם כהחלטתם באסיפתם בוילנא
 במעמד גאוני הזמן שליט"א.

דהנני מקבל עלי ועל מקומי עד מקום שידי מגעת ודברי יהיו
 נשמעים לבלי הניח לקבוע קופה על שם הרמבעה"ן
 לשום נדקה בעולם מלבד קופות הרמב"ן הכללית המיוחדת רק

לירושלם עיה"ק זמפקחיה ומונהליה מטובי ירושלם ורבניה הגאונים
 וכו' ולרחיה זאות חמת זאתי על החתום
 מוקירם ומכבדם :

נאם שמואל נתן ז"ר אליעזר הלוי בוקאגן החונה פה

קהילתנו העלזינגפארם בירת פינלאנד המדינה .

מילואים מחנ"ל :

לבר כל הג"ל שאין לזוז מדברי רבותינו ימין ושמאל, נראה לע"ד
 כגון דא חיינה לריכה לגדור גדר ולאסור איסור חדש כי
 טעמא דאיסורא ידועים לכל בר ישראל, ראשית הוי הורדת קדושה
 לקופות הרמזעה"ן להוליחה מירושלם לעבריה כמבואר בזמנה
 משנות מפורשות (במגילה דף י' ע"א) משנה המתהלת אין בין
 שלה לירושלם וכו' וקדושת ירושלם אין אחריה היתה, (ובכתובות
 ק"י ע"ב), הכל מעלין לירושלם ואין הכל מוליחין, (ובזבחים דף
 קי"ב ע"ב), במשנה זאו לירושלם נאסרו הצמות ולא היה להם עוד
 היתר (ובבבלי פירק א' משנה ז', ח'), לפניו מן החומה "היא ירושלם"
 מקודשת מעיירות המוקפות חומה וכש"כ משאר עיירות של ח"י,
 ומעולם לא זזה שכינה מכותל מערבי אפילו בחורבנה, ילקוט מלאכים
 הביאו התפארת בזבחים פירק י"ד משנה ח' על והיא היתה נחלה
 וזה לשון החתם"ו בתשובה ציור"ד סי' רל"ד, היולא מוזבחנו דעכ"פ
 לכו"ע קדושת שניהם קדושת עולמים מימות עולם עד סוף כל ימות
 עולם לא נשתנה ולא ישתנה אלה שקדושת ירושלם חמורה מקדושת
 שאר ח"י עכ"ל, והאריך שם לפלפל מעלות לפת עיה"ק נגד כל ערי
 ח"י אבל חלילה לאמר ולהעלות על הדעת שקדושת שום עיר בח"י
 שיה לירושלם עיה"ק, עי"ש בסו' רל"ג ובסימן רל"ד בארוכה.

ובזה אמרתי להוסיף זה גרגיר אחד, אם נאמר שר' מאיר בעה"ג
 הוא התנא ר' מאיר דמתניתין אי אפשר לשנות קיפות
 הרמזעה"ן שנקבעה על שמו בירושלם עיה"ק ממקומה למקום אחר
 כי לא ניחה ליה למרייהו לעבד הכי, דמלינו ליה במגילה כ"ז
 במשנה אין מוכרין את של רבים ליחיד מפני שמורדין אותו
 מקדושתה דברי ר' מאיר א"ל א"כ אף לא מעיר גדולה לעיר קטנה
 עכ"ל, ובגמורה הטעם לרבנן אליבא דר' מאיר דמעיר גדולה לעיר
 קטנה נמו' לא, משום דברוב עם הדרת מלך, וע"כ לא פליג רבי

מאיר ואמר דמותר למכור מעיר גדולה לעיר קטנה משום טעמיה
 דמעיקרא קדישא והשתא נמי קדישא, אלא בשאר עיירות דקדושתן
 שוות אבל מירושלם לטבריא שקדושתה חמורה מלד עלם המקום מכל
 העיירות של א"י כג"ל הכל. מודים שאין מוכרין מירושלם לעיר אחרת
 מפני שיש תרתי למעלותא: (א) כי ירושלם עיה"ק גדולה מטבריא
 בכמות ויש בה משום רוב עם הדרת מלך, ועוד שיש לה שם כרך
 כדאיתא בכתובות ק"י מגיין שישיבת כרכים קשה שנאמר נחמי' י"א
 ויברכו את וכו' לשבת צירושלם ע"כ, עיי"ש וטבריא נקראת עיר
 והוי מוכרך לעיר, ויש בה טעמא דרבנן משום דרוב עם וכו'. (ב)
 שקדושתה חמורה מטבריא שהי' גם אז מעיירות המוקפות חומה,
 ג"כ ירושלם מקודשת מומה כמשנה כלים וכג"ל ולא שייך כאן
 מעיקרא קדישא והשתא נמי קדישא כדמעיקרא דמעיקרא קדישא
 קדושה חמורה מירושלם והשתא קדישא רק כקדושת שאר עיירות
 בזה גם ר' מאיר מודה דאין מוכרין מעיר גדולה כוז ירושלם לעיר
 קטנה בטבריא כי בזה ודאי שפיר קאמרו ליה רבנן לרמ"א ח"כ אף
 לא מעיר גדולה לעיר קטנה, כי יש בה תורה, הורדת קדושה, גם
 ברוב עם הדרת מלך, כי מלשון המשנה מפני שמורדין אותו
 מקדושתיה נראה דמשום הורדת קדושה במקלת נמי אין מוכרין של
 רבים ליחיד וגם אם היחיד משתמש בו ג"כ בקודש ויש בה קדושה
 קלה בכל זאת אין מורדין מקדושתה מדלא קתגא לשון שמצטלין
 אותו מקדושתיה דאז היה משמע ציטל גמור למכור מרבים ליחיד
 שיעשה בה היחיד מעשי חול ומה שירלה, זאת אסור למכור ולצטל
 כל קדושתה אבל להורידה במקלת מקדושתה הקודמת מותר, אבל
 השתא דקתני מורדין מוכח דגם זה אסור, ומה דאמר בגמרא
 לר"מ מרבים ליחיד ליכא קדושה ר"ל קדושה הקודמת לאמר בה
 קדושה בעשרה כפירש"י שם, וא"כ לרבי מאיר דאמר אין מוכרין
 וכו' וחייש להורדת קדושה מירושלם לטבריא ג"כ אין מוכרין שיש
 בה ג"כ הורדה קדושה מקדושת ירושלם שחמורה מלד עלמה
 ומקומה מקום המקדש וק"ק ומקום המוצא וטבריא שאין בה כל
 הני וכג"ל: וכל זה אם היה במקרה, או בהליפין שיש מקום
 ליפקע הקדושה ולחול על מקום אחר, אבל ליקח בחזקה מירושלם
 ולהושיבה בטבריא דהוי הורדת קדושה ולא במקרה או מתנה רק
 בגזל ובחמס, קשה במאי תפקע קדושתיה, דגם במתנה פליגא בה
 ר' אחא ורבינא במגילה כ"ו ע"ב חד אסור וחד שרי, מאן דאסור
 משום במאי תיפקע קדושתיה, ומאן דשרי טעמיה משום דמתנה הוי

כמכר דאי לאו וכו', ובלאו הכי מודה דאסור שאין מקום ליפקע הקדושה ממנה ולחול על מקום אחר, כש"כ כאן ליקח את קיפות הרמזבע"ן ולשנות את מקומה שקנתה לה בירושלם עיה"ק והיתה לה חשיבות המקום שקדושה חמור מכל ארץ ישראל וליתן לה יחוד מקום שקדושה קלה מהקודם הלא לא ניחא למרייהו ר' מאיר בעל הגם בעלמו לעבד הכי! מכש"כ שאין כאן לא מכר ולא חליפין ולא מתנה, קשה במאי תפקע קדושתה ואסור לכו"ע לשנות את מקומה ולהורידה מקדושתה הקודמת.

ועוד הלא גדולה חזקה שהחזיקו אנשי ירושלם בקיפות הרמזבע"ן מכמה מאות בשנים ואין מוליחין המלוה וגם המעות מחזקתן ולא גרע מיחיד שהחזיק במלוה דלא כל כמניהו דהקהל ליתנו לאחר בלא דעת היחיד המחזיק בהרמ"א בחו"מ סימן קמ"ט והסמ"ע שם ס"ק נ"א, וו"ל המחבר שם סעיף ל"א, המחזיק בהקדש עניים אין לו חזקה ואם יש לו גזברים ממונים עליו, ושהקו ולא מיחו, יש לו חזקה עכ"ל. וכתב הרמ"א ודוקא שיש להגזברים חלק בחותו הקדש אבל בלאו הכי לא הוי חזקה, דלא יפסידו העניים משום שלא מיחה הגזבר שאין לו חלק בהקדש עכ"ל, א"כ צידדן זה דקופות הרמזבע"ן גם אם שתקו הגזברים ולא מיחו בתושבי עזריא ג"כ לא היה מהני חזקתם בדין המחזיק בהקדש עניים שאין לו חזקה וגראה דכאן הפילו הסכס ז' טובי העיר והגזברים ג"כ לא מהני לשנות את שם קופות הרמזבע"ן ממוקום למקום ולותר זכות ירושלם הכללי לעיר אחרת כי ירושלים יש לה דינא דברבים שבאים שם ממוקומות אחרים שירושלים נקרא ג"כ כרך מד"ר יוסא ז"ר חגיגה כתובות ק"י ע"ב הנ"ל, ודינא דכרכים מבואר דינא בשו"ע אור"ח סימן קנ"ג סעיף ז' שאינו נמכר וניתן אם לא שיש בה תורת א' ז' טובי העיר, ז' מעמד חנשי העיר והסכמת הליבור, וזה בלא זה לא סגי ז' טובי העיר לצד ר'ו ליבור לצד לא מלו מוזני או ליתן במתנה' והבא"ם כתב בשם חר"ן וו"ל בד"ה וכתב הר"ן דהא דאמר רב אשי' כאן דאדעתא דידי קא אתו אי בעינא מוזינגא ליה, כלומר בהדי ליבורא ולאפוקי מדכרכים דליבורא לא מלי מוזני ליה, והטעם מבואר בירושלמי, אני אומר שמה אחד מסוף העולם קנוי בה" פירוש כאן דמעלמא קא אתו לה רבים הוליוו בצניגה ושמה יש אחד בסוף העולם שהוליא בה וחלקו מעכב לפי שאין בני העולם כפופין לבני עיר זו ולא לז' טובי העיר שבה או מטעם דשל כרכים בונים אותה על דעת כל העולם והרי הם כמקדישים אותה לכל והרא"ש כתב

ללא מלי מוצני הפילו ידוע שבני הכרך בנו אותה ולא סייע אדם
 מחוץ לעיר בהולאת בנינה אפ"ה כיון דמעלמא קא אתו לה בני העיר
 הקדישוה לדעת כל העולם ושמה יש אחד בסוף העולם ויש לו זכיה
 בה והוא מעכב ע"כ עי"ש צב"ח ד"ה והא שהביא לכל הפרושים
 על הירושלמי בשם הר"ן והרא"ש עי"ש נמלא כאן בקופת הרמב"ם
 שיש לכל העולם חלק בה והגאונים הקדמונים יסדו אותה על דעת
 כל בית ישראל מקמי העולם ועד קלהו שיהא לכולם חלק בה, ועל
 דעת כולם קבעו המקום לקופה של לדקה זו צעה"ק בירושלים וכן
 קיימו וקבלו כל בית ישראל עליהם ועל זרעם משנות דור ודור,
 נראה דבזה לא מהני הסכמות טובי העיר וגם במעמד אנשי העיר
 ירושלים בלבד ג"כ לא מהני, רק לריך דעת והסכס כל העושים
 והמעשים בכל תפלות ישראל במקומות מושבותיהם, ופרסום של
 הרמ"א שכתב בסיומן קנ"ג סעיף ז' צשו"ע או"ח ז"ל וכל שצבעה
 טובי העיר מוכרים בפירסום מקרי במעמד אנשי העיר ואין לריבין
 לאמר הן או לאו עכ"ל לא מהני זה רק במקום שלריך מעמד אנשי
 העיר לבד ולא במקום שלריך דעת ורלון כל יושבי תבל, נמלא דאפילו
 שתקו ולא מיחו הגזברים או גם אם הסכימו טובי העיר הק' ירושלים
 במעמד כל אנשי העיר להשינוי ששינו בה תושבי צבריא עה"ק
 להחזיק בקופת הרמב"ם לא היו חזקה כלל וכלל כי הליבור הכללי
 לא יסכימו והעניינים לא יפסידו משום שתיקתם או הודאתם של אלו
 הגזברים גם אם יש להם חלק באהו הקדש מטעם שמה יש אחד
 בסוף העולם שמעכב מכש"כ שאין כאן מקום לכל הדברים רק
 להלכה, אכן למעשה כבר יוחי קמאי מנן ומיהו מחאה גלויה ולא
 שתקו לא הגזברים ולא הצ"ד שצירושלם רק תיקף ומיד עמדו צפרך
 לתקן ולחזק גדרן של ראשונים, צו"ה אין ממש בחזקה איסור שהחזיקו
 בהם במקלת המקומות תושבי צבריא עה"ק ואם יש בהם מדעת
 קונס והם אנשים כשרים מחויבים המה להחזיר המעות אם לקחו
 באמת מהקופות הרמב"ם או על שם הרמב"ם להחזירם לגבאי
 בית ועד הכולל והצ"ד של ירושלים כי באיסורא אתו לידם ותפוסא
 לא שייך בודאי מומן של איסור וגזל הקדש עניינים, וגם מחילה לא
 שייך בגזל הרבים כי מאן מחיל בגזל והליבור כגון זאת, מטעם שמה
 יש אחד בסוף העולם שמעכב מחילתו ועל דעת כל העולם נקבע
 השם קופת הרמב"ם להנותן דוקא בירושלים עה"ק ועוד מה טובים
 של האחרים מתושבי צבריא ומאן גברי רבה קא מסהדי עלייהו אם
 שם צ"ד עליהם בעירם מי שמש לראש לעשותם מומחים לרבים

וממינים על קופה של לדקה גדולה כזו כקופות הרמבעה"ג ושיכולים
 לצטל דברי ז"ד הגדול שבירושלים הלא חין ז"ד יכול לצטל דברי
 ז"ד חבירו אלא ח"כ גדול הימנו בחכמה ובמנין וכו' ומאן נינהו ז"ד
 של עבריא עה"ק לא ידענו להם ולאן כל כמינייהו ליסד לצדס
 קופה של לדקה חדשה חס חין גברא רבה וגדולי הדור קא מסהדי
 עליהם ועל מעשיהם, מכש"כ שאין יכולים ליגע בכלו או במקלתו
 בקופות הרמבעה"ג הישן גושן ביסודה וקביעותה משנים כבירים
 על יד גאוני קדמאי ובתראי וכו' שאשרו וקיימו את תוקף האיסור והגח"ס
 מבלי לקבוע שום קופה בשם רמבעה"ג יהיה לחיזה לדקה שתהי' לצד
 קופת הרמבעה"ן הכללית וכו'. וזה יהיה שלום על ישראל ועל רבן
 ותלמידיהו ובתוכם גם אנכי המתאבק בעפר רגליהם ומלפני לתשועת
 ישראל בתוכי ירושלים ובנחמות ליון ובבנין ירושלים בז"א, כעתירת
 וחפץ נפש אחת מישראל מברכס ברוב חו"ש ואורך ימים ושנים
 טובים, ישלם ה' פעלם ויהי ממנו משכורתם שלמה שעובדים בלרכי
 ליבור ובישוב הקדוש באמונה, מוקירם ומכבדם כרום ערכם
 ברגשי כבוד

נאם שמואל נתן ז"ר אליעזר הדוי בוקאגין המונה פה
 העלוינפארם ביה פינלאנד.

ג אנכי הנעיר הייתי באספת ווילנא, בעת שהחלטנו ככל הדברים
 האמורים במכתב זקן הרבנים הרב הגאון ר' דוד פרידמאן
 נ"י ודעת תורה נוטה—שלא לשנות לדקה כוללת לדקה פרטית,
 אף אם היא נחולה, ומוצטחני בשארית ישראל, שלא ישימו לב
 לדברי חיזה פורלים גדר שגדרו ראשונים, ושלום יהי' על ישראל,
 כברכת הבא על החתום,

נאם יצחק יעקב בלא"ח הרש"ל חבונן .

והנה בדבר אשר יחפולו אנשי עבריא ליגע יד בהדקה הכללית,
 הגוסדה רבות בשנים ולבנות במה לעלמן כמבואר במכתבם
 בארובה, מוצטחני כי ע"י מכתבים הרבים מגאוני דורינו תברייחו
 אנשי עבריא לעוברייחו לעשות מעשה אשר לא יעשה ולא נשמע
 עד היום, ואנכי ג"כ נטפל הנני לאפשי גברא בהמחאה הזאת אשר
 כל יזדו לעשות דבר שלא כדת, יבלי תפונה אשר כל מזדקי
 שוכלו לעשות בזה הרבנים שבגולה, למען יסתקע הדבר בודאי

יעשו, ולפלא לנו איך ירלו להמרות את פי הרבנים הגאונים דקרתא קדישא ירושלם תובצ"ה אשר כל דבריהם קודש לנו בגולה, וישיבות חדשות לקבר רמבעה"ג לא שמיעו לנו כלומר לא סבירא לנו ועושה שלום במרונויו ישפות שלום לעירו ולעמו ולכל ישראל. מאתי הכותב וחותם למען האמת והלדק.

חיים צבי הירש צמוהר"י ברוידא זלה"ה חופ"ק זאגרישן.

העתקת

מכתב כ"ק רבינו הגדול נר ישראל זקן הגאונים מרנא ורבנא ר' דוד פרידמאן שליט"ה האב"ד

דקארלין הגיעני בדבר השערוריה שהמליאו להם אחדים מבני עבריא לחתור חתיכה בהמוסד הקדוש והישן שנקרא קופת רמבעה"ג שנתיסד להחזקת העניינים ות"ח הנמלאים בזה"ק אשר רבת עמלו בזונו בזה המה רבותינו הגאונים הדיקים זי"ע, ועתה שלחו להם האנשים הג"ל לעלמס אחד מהם ויכנוהו בשם שד"ר על רמבעה"ג, ובמקום שאין מזכירין בהם ובמעשיהם יקבעו ג"כ קופות ע"ש רמבעה"ג בלא חרמנא ורשותא דרבנן דארעא קדישתא ובמזוינתא, ומזה נשקפת ח"ו הרום נורא לקופת רמבעה"ג האמתים אשר בזה תלויה כל מחית בני אה"ק, אי לזאת בואו וגחזיק טובה לרבינו הגאון הג"ל שילא במכתב קדשו להמטיח להבות אש על ראשי האנשים הג"ל, ולא יחריק עוד רמיה לידם, והגני מנקיטי די בגלימא דרבינו חור ישראל וקדושו ורהיטנא בתרי להפושני גברי לחוק אח מלב קופות רמבעה"ג האמתים והגני מבקש שלא יתנהגו עם המשולח מהאנשים הג"ל כנהוג עם שד"ר ורק יהי' בכל מקום בואו משולח ועוזב ואשרי למי שיגדור הפרלה שפרנו האנשים הג"ל וישתדל להטיב ולהרים את מלב קופות רמבעה"ג הישנים האמתים אשר אין ערוך לשכרו העלום בזה ובצא.

בזמני הנטפל לעושי מלוא ומעטיר ומבקש לטובת אה"ק ואחינו היושבים בה

ויחיא העליר צהרה"ג מ' אברהם מאיר זל"ל מקאידנאוו.

גם אנכי הגני נמנה עם גאוני דורנו שליט"ה הגודרים גדר ועומדים בפנין שלא לשנות את קופת רמבעה"ג מכלל פרושים כפי תקנת קדמונינו זל"ומה שעשו אנשי עבריא לקרא בשם רמב"ן בעין זה בודאי שמא גרים לגזול את הרבים ומחילות לגדר להם דרך עקלתון הזה דרך המובילה לפיזור הכוחות ולבנין במה בפני

עלמה בשעה שאנו לריכים לקיבוץ ולכינוס וכו' ואז יהי' שלום על ישראל
ונזכה ליום חנוכה ד' את שזר עמו ונראה בצנני ירושלים .

נאם משה ראבינאוויץ חונה פה פאסוואר .

דברי הגאון הג' ר' דוד פרידמאן נ"י א"ל חיזוק ובודאי
איסור גמור לפרוק גדר ראשונים ואמרו בירושלמי עה"פ
והקמות את המשכן כמשפטו וכי יש משפט לקרשים אלא קרש שזכה
ליטן בלפון יתן לעולם בלפון, ופשיטא בכה"ג דא, ופלא לי על אנשי
טבריא באיזה אופן הם יכולים לחפוף דבר זה, ואיזה תולדה הוא,
אי תולדה דחמה הוא או תולדה דאור הוא דחלפי אפיתחא דגיהנם
[שבת ל"ע] כללו ש"ד מהראוי דאנשי טבריא ליתבר לסילוגייהו
[שבת סס] ואל יחפולו דבר חדש האסור מן התורה ואל יעשו תורת
אמם, וצטענו אשר בודאי יבואו לדרך הישרה. כ"ד המוקירם וחפץ
בשלום ירושלים ובקרוצ תחינה עינינו בצנינה

נאם ברוך בן ציון אב"ד באמדור .

למותר לברר איסורו של גזל רבים וגזל ומעילה בקודש חלילה
ומי יבא אחרי רבנים גאוני קשישאי אשר חלקם בארץ
החיים להסיג גבול עולים ומי לא יחוש מתוקף האיסור והגח"ס
מכבר ממה שהסכים גם כן גאון הדור שר וגדול התורה האב"ד
מקארלין והגני גם אני כסניף לדברי רבותינו הגאונים זי"ע וכו' ומי
לא ירא שיכזה בגחלתן רק לעשות רלון לדיקים הגני משכים ומסכים
לדבריהם הגדולים ודבריהם בגחלי אש, ואסור בכל איסורים שבעולם
ליגע בקודש קדשים כסף התרומות של רמזע"ן והפורץ גדר וכו'
ולמותר דרצנן וכו' חלילה וחלילה ולא יחול על ראשו באשר עוד
יאמרו ויחזקו החיזוק מכבר באתי על החתום מלמערי ודואג על יתר
הפליטה שרידי ישראל הלומדים תורה מתוך הדוחק והלחץ בתוככי
ירושלים עיה"ק המפעל לחלקי מרום אשר כל כלי יולר לא ילליח
ובל לשון וכו' העמוס בתלאות מלפה ליסועת ולרחמים המרובים כי
לא יכלו

נאם היום מאיר הרזי יכונה גרין חונה פ"ק גראביין

הדברים הַלְלוּקִים הָאֵלֹהִים מִכְרִיזִין וּמְעִידִין עַל עֲלָמָם , וּנְפִלְאוֹת
 הוּא בְעֵינֵינוּ , מִי זֶה יַעֲרַב לָבוֹ לְרַחֵם לּוֹ חֶלֶק הַלְדָקָה
 הַכּוֹלֵלָה ע"ד עֲלָמוֹ כֵּלָה רַשׁוֹת גְּדוּלֵי מַנְהִיגֵי הַדּוֹר שְׁלִיט"א וּמַעֲשֵׂים
 לֹא הוֹטֵב בְּעֵינֵי גַם הַרְצוֹת הַשְּׁלֹחִין מֵאֵה"ק הַמִּתְחַדְּשׁוֹת יוֹם יוֹם , כִּי
 נִרְאֶה בְּעֵלִיל כִּי יִפְסְדוּ אֶת הַכּוֹלֵל יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר יִרְוִיחוּ לְעֲלָמָם אֲךֹ
 לֹא אֲדוּן בְּדַבַּר אֲשֶׁר אֲנִי בַחֲוָה , אֲבָל לְהוֹנוֹת אֶת הַבְּרִיּוֹת וּלְהַתְכַנּוֹת
 לְהַקְרִיב בְּשֵׁם רַמְזֻעָה"ג הֵרִי זֶה גְּנִיבַת דַּעַת וּדְבַר פֶּשַׁע , כְּשׁוֹלַח יָד
 בְּכִיסּוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ , וּתְמַנְהִי עַל אֲנָשֵׁי לוֹרֶה מִמּוֹנִים לְרַבִּים (כְּפִי מַכְתְּבֵיהֶם
 כִּי אֲנִי שָׁפַל עֲרֶךְ בְּעִיר קַטְנָה לֹא שִׁמְעֵתִי עוֹד זֹאת) אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ כֹזֵאת
 וְלֹא יִצְנִי כִי שׁוֹמֵעַ לֹא יִהְיֶה לְהֵם בַּחֲוָה שְׂאֵרִית יִשְׂרָאֵל וְה' יִרְפָּא
 שְׂבָרֵינוּ וְיִטְעֵנוּ בְּגִבּוּלֵינוּ לְמַעַן שִׁמוּ

גַּם יוֹסֵף זֹנְדֵל כַּעַת בַּפֶּק"ק אִיִּישִׁישֶׁאק

אחד"ש בְּחֶבֶד רַבָּה וּבְרַגְשֵׁי כְבוֹד וּבְרַכָּה כִּיאוֹת , יִקְרַת מַכְתָּבָם
 הַגִּיעֵנִי לִנְכוּן בְּיוֹם ג' לְמַטְמוֹנִים , וּלְפִלְאֵי בְעֵינֵי כִי
 שְׁלַחוּ אֵלַי לְחַוֵּת דַּעַתִּי בְּעֵינֵי גְדוֹל כֹּזֵה הַנוֹגֵעַ לְהַכּוֹלֵל כִּי יִדַּעֲתִי
 אֶת מֶךְ עֲרֻכֵי וּשְׁפַל בְּרַכֵּי וּמִי אֲנֹכִי כִי בִאתִי עַד הַלּוֹם לְהַכְנִים
 רֵאשֵׁי בְדַבָּרִים הַכּוֹלֵלִים הַנִּאוֹת לְגֵאוּנֵי הַדּוֹר וּלְחַכְמֵי הַזְּמַן , חֹלָם
 עֲנוֹתָם תִּרְבְּנִי דְלִיהוּי גַם אֲנִי פְקִידָא בְּגוּי לְדִיקֵיא הַעוֹמְדִים בַּפֶּרֶךְ
 לְגִדּוֹר גְּדֵר בְּעַד עוֹשֵׁי עוֹלָה , הֵן הֵמָּה אֲנָשֵׁי עֲבָרִיא אֲשֶׁר רָלוּ אֲנָשִׁים
 אֲחָדִים לְפֶרֶךְ גְּדֵר אֲשֶׁר גִּדְרוּ רַבּוֹתֵינוּ הַרְאֻשׁוֹנִים ג"ע בְּדַבַּר קוֹפֵת
 רַמְזֻעָה"ג וְכו' שֶׁנִּקְבְּעָה וּנְתַקְדָּשָׁה בְּעַד כֻּלָּל עֵינֵי אֵה"ק אֲשֶׁר מִדְּחוּ"ק
 חִיגַם רַשָּׁאִים לְהַסִּיג גְּבוּל שֶׁגָּבְלוּ רֵאשׁוֹנִים , וּבְפֶרַע לְקַבּוּעַ קוֹפּוֹת
 בְּשֵׁם זֶה עֲלָמוֹ וּמַשׁוֹם קַפְסַקַת לְחַיּוֹתֵאִי , וְכֵן פֶּסַק הַמּוֹג"א בְּשֵׁם הַרָא"ם
 לְעֵינֵי בְהַכְנ"ם בְּסוֹי' קַג"ד ס"ק כ"ג לְעֵינֵי בְהַכְנ"ג שֶׁאֵם הַבְּהַכְנ"ג מוֹחִיזִיק
 אֹתָם שְׂאִיגַם רַשָּׁאִים לְהַפְרֵד , וְכֵן הַסְכִּים בְּס' פַּחַד יֶלְחַק וְכַמָּה
 מוֹחֲבָרִים הַגְּדוּלִים שֶׁהַסְכִּימוּ לְהַרָא"ם ז"ל , וּבְפֶרַע הִיכִי שְׁנוֹגַע לְגִזַּל
 הַרְבִּים , חֲלִילָה לֹא יַעֲשֶׂה כֵן בְּיִשְׂרָאֵל , חֲלִילָה שֶׁלֹּא יַעֲבְרוּ עַל הַנַּח"ש
 שֶׁהֵטִילוּ עַל זֶה גֵאוּנִים וְלִי"ע לְבַל יִכוּוּ בְּנַחֲלָתָם וְכו' .

וְהִנֵּה גַם אֲנֹכִי לְקִיטְנָה בְּשִׁיפּוּלֵי דְגִלְמֵאִי דִהְנִי גֵאוּנֵי קִשִּׁישֵׁאִי
 וְלְדִיקֵאִי לְאֲשֶׁר וּלְקִים אֶת כָּל תּוֹקָף הַאיִסוּר וְהַנַּח"ש לְבִלִי
 לְקַבּוּעַ שׁוֹם קוֹפָה בְּשֵׁם רַמְזֻעָה"ג , לְבַד מְקוֹפֵת רַמְזֻעָה"ג הַכּלֵלִית ,
 וְתַקּוֹתֵי נִשְׁקַפָּה בְּעַח אֲשֶׁר יִקְיִימוּ דְבָרֵי חו"ל מֵלֹא לְשִׁמוּעַ דְּבָרֵי
 חַכְמִים בְּלִי סַפֵּק יַעוּ אֲזַנְסַל לְקַבֵּל דְּבָרֵיהֶם כִּי יִרְאֵת ה' עַל פְּנֵיהֶם ,

בלי אפונה כי נפיק רלון מהם שיתצירו אנשי מצריח את סילוגם,
 ושארית ישראל לא יעשו עולה, ושלוט על ישראל יהי, ובזכות זה
 נזכה לראות בצנין אפריון ובנחמות ליו"ר כנפסס ונפסס הצא עה"ת
 פ"ק נעמ א ק ש ט יע"א.

נאט משה לוי זקם חופ"ק הנ"ל עעה"מ ס' שו"ת דברי משה .

תקנות הגאונים

בעד אחינו יושבי ארץ הקדושה

מצב אחינו השוכנים באה"ק נורא מאד ד' ירחס, בני ליון
 היקרים, יקירי ירושלם ההוגס בתורת ד' יומס. ולילה
 בקדושת הגוף ובקדושת המקום, המתפללים בעדנו במקומות הקדושים
 נאנחיס ונאנקים מתגרת יד העוני והמחסור, וצעת האחרונה שועתס
 מולרת נפסס ונפסות עולליהם העטופים ברעב גדלה מאד, גם עלתה
 באזנינו ביחוד מפיו... ענות אחינו האומללים וחייהם אינס חיים
 באין מזון ומחיה ומצלי יכולת לחלץ נפסס מן המזר בעוד הלחץ
 זה הדחק יגדל מיום ליום, מעיני הישועה דללו וחרבו, קופת
 הכוללים הולכת ומתמעטת, הרעב אשר היו בשנים עברו זה לא
 כביר אכל פרומה מן הכיס ומן הקופות, יוקר המטבעות, העוברות
 לסוחר במדינה שמה הקטין את ערך התמיכה במטבעות מחו"ל, גם
 עתה מפני החרות התכופות אלל אחינו בחו"ל, אנשי חסדס ילכו
 וילערו ולעומת זה בשנים אלה רבו כמו רבו הנוסעים לאה"ק
 והקופה אינה מספקת בשום אופן אף בתחת חלק שליש או רביע
 או עוד פחות מזה למחית גבר, גם הממוגים לווים ומוסיפים ולווים
 ע"ח הקופה והשתרגו בחובות ישנים גם חדשים. כל אלה כתומס
 באו להכרית אוכל מפיו אנשים יקרים ורמי המעלה אשר הקדישו
 חייהם לתורה ולתעודה ובאין קמח לפויס המה לגוע ברעב חלילה,
 המה נשיהם וטפיהם, באנחה שוברת כל גופנו קראנו את הכתבים
 אשר ביד הרב השד"ר הנ"ל, מלאים קינה הגה והי על מנת גורל
 אחינו בימים האלה באה"ק, עם תחנה ובקשה לרחס עליהם לבל
 יתמו לגוע ברעב כי באו מים עד הנפס, אלפי נפשות עדינות יפרשו
 ודיהם ויקראו לעזרה הושיעו! הלילו! לבל תשטפס מזולה, ובני

הגולה יהיו חטאים חלילה בעמדם מנגד בהתנגס אליהם להגלים
מחרפת רעב. בעת רעה אשר לא היתה כמוה .

א לזאת הגחנו הח"מ מכסנו עלה כדת מה לעשות להגלות נפשות
אחינו היקרים לעת עתה ולימים הבאים חי"ה עד ביאת הגואל
ב"ב, ויען הכרנו לדעת כי לא מאשר פסו חמונים וגדיבים בכל
האחר והאחר מושבות בני"ו בחו"ל, רק באשר יחברו מעשים וביחוד
סדרים וחופנים נאותים אשר כל אחד מאחינו בגולה יתן נדבת ידו
ולבו בעתים מוזמנים מבלי יכבד עלינו מעשה לדקה הגדולה הזאת,
ורל פרועה תלמרחף לחשבון גדול להושיע ולהחיות עם רב, כן ירבו.
הזמנים להסתופף בחלרות בית ד' המקדישים ימיהם לתורה ולעבודה
באה"ק, ולנהלם בלחם חוקם מבלי מחסור, לכן עלה בהסכס האספה
לעשות את התקנות האלה אשר לפ"ד הביאנה להם עזרה בזה, גם
עתה גם לימים הבאים וממנו יראו וכן יעשו כשאר ערי תפלות
ישראל .

ב שלחנו אנשים לקבוע שופרות (פושקס) בכל אותם הבתים אשר
לא נמלאו שופרות עד עתה עבור נשמת רמבעה"ל ושלא יהי'
רשות לשום אדם להוסיף עוד שופרה על עוד לדקה חדשה, וזמן
הגביה וקבוק מעות שופרה יהיו שלש פעמים בשנה .
ג לקבץ נדבות חדשות ע"י מעשים המתנדבים לחסוף נדבות
מנדיבי העיר.

ד גם קלביה לכל זוג וזוג לתת לכהפ"ח "ח"י קאפ" מעות זוגית
שלש פעמים בשנה, היינו : בערב יוהכ"פ, בחו"ר, בפורים, וכל
המוסיף יוסיפו לו .

ה הגוסעים לאה"ק עמ"ג לקבל פרי הכולל מחויבים המה לקחת
רשיון מאת גבאי הכולל והגבאים ידעו מראש את אשר לפניהם
שאין להם רשות ליחן ממועות הכולל להגוסע שלש שנים הראשונות
לנשיעתו כ"ה לת"ח מפורסם, אשר תפארת אה"ק וירושלם, נאה
לפניו והוא נאה לפניו .

תקוותנו חזקה כי התקנות האלה תפעלנה פעולתן לעזרה
ולצרכה בעז"ה וזכות תוה"ק של אנשי ליון המלוונים,
ומעשה הדקה הזה תעמוד לנו ולזרעינו, להגן עלינו מכל צרה
ולהרחיב את גבול כל ישראל בכל מקום שהם בארץ ובחו"ל, והיו
הך עובד לישראל סלה .

יבזה באנו עה"ח יום ה' י"ב חלול תרמ"ז, פה קאוונא, ד' זכרנו
בכוח"ע בשנת "תרחס" ליון הבאה עלינו לעזרה ותחינה

עינינו בשוכנו לליון ברחמים צ"צ חנוך, וחנוך .

נאם יצחק אלחנן בהרב מו"ה ישראל איסר וצ"ל חופ"ק קאוונא

נאם אלי' אהרן מערקיל

נאם יצחק במוהר"ק הכהן זללה"ה מו"צ דפ"ק הנ"ל

נאם חיים יעקב בהרב מוהר"י זונדל זללה"ה מו"צ דפ"ק הנ"ל

נאם דוד בלא"א מו"ה יהודה ליב וצ"ל

נאם שמחה משה גינצבורג

נאם מאיר דניאל בערקאוויץ

נאם משה צבי הירש מוואראנאווא

נאם ישראל מאיר ב"ר ארי' זאב הכהן בעהמ"ה ספר חפ"ן חיים

ג. חגי הח"מ הגני נוסכים להתקנות הקבועות לעובת אחינו
יושבי אה"ק, אשר באמת נלצט מורא מאד, ומלוה גדולה
מוטלת על אחצ"י להושיעם, וכל המוסיף יוסיפו לו מן השמים .
ולראי' באעה"ח יוס' ו' עש"ק י"ג הלול תרמ"ז .

נאם יצחק מאיר הונה פה סלאבאדקא

נאם דוד בר אברהם ראדונסקי

נאם שבתי מאיר מו"ץ דפה ק"ק הנ"ל

נאם משה מיכל בלא"א מוה"ר איסר וצ"ל

לקול

ענות חלושה מהררי קדש קול נבי הנשמע מליון
מיושביה אחינו העוסקים בתורה ועבודה יומם ולילה
הנמוגים ברעב וחוסר כל מסבות שונות המבוארות בכתבי קדשם
של הגאונים רצני אה"ק, עד כי הוכרחו לשלוח שד"ר מהתם כו'
לעורר רחמי אחינו שבגולה לחומלה עליהם לספק להם מים ומזון
באה"ק שהם מתפללים על אחיהם שבגולה במקומות הקדושים כאשר
נתייסד מגאונים קדמונים ג"ע, וכבר האריך למעניתו הרב הגאון
מחור הגולה הצד"ק קאוונא שליט"א צבי"ק וחפ"ש ומלא תקנות
קבועות להטיב את מלצ הדבר לימים הבאים לחזק צדק מטיבות
ההכנסה מחו"ל, באלו גם הנחנו בהסכמותינו על התקנות המבוארות
בגליון הצד"ק קאוונא, וביחוד מבקשים הנחנו את כל מוקירי ירושלה
ויושביה, מכבדי התורה ולומדיה, לחזק איש את רעהו להיות לו
לעזר ולסעד לבוא על נדבות קבועות בכל שנה ושנה איש איש כפי

נדבתי לבני המטה, להחיות נפשות יקרות גדולי תורה ועוסקי בעבודת
ד' כל ימיכם בעיר הקדש בירושלם, ובגלל הדבר הזה ישמע ד'
קול שועת צדק עמו וישלח לנו עזרה מקדש ומליון יסעדנו בר"ה
תרח"ס ליון, הבא לקראתינו לשלום ויברכנו בשנת חיים ושלום ישועה
וְחַמָּה, וימלא כל משאלות לבנו לטובה חָמוּן. ווי לנא במיפק
שחא—זמרת—הארץ.

נאם יוסף במוהר"ר רפאל זלל"ה חופ"ק ווילנא

נאם ישמאל בלא"א מו"ה יוסף לופצער מ"ץ דפה

נאם יעקב המ"מ ומ"ץ דפ"ק ווילנא

נאם חיים עוזר גראדזענסקי מ"צ דפ"ק

נאם שלמה בלא"א מו"ה ישראל משה הכהן זלל"ה מ"צ דפ"ק ווילנא

אין זה כשלב שנים הגיעה השמועה לרת יושבי ירושלם טוב"ב
כי נגע עד הנפש, וגם אז הראה לי השד"ר הה"ג ולדיק מו'
יעקב מאיר נ"י, מה שעלה בק' קהוונא הסכמת הגאון האב"ד
שליט"א עם הכנס' בעיר ה' שמה כנוס ללדיקים הגאה להס
ולעולם, איזה עלות ותושי' להרחיב כמעט חיי יושבי ירושלם טוב"ב
וגם אני רחיתי חובתינו להמשיך אחריהם ומלבד מה שחתמתי על
החופנים שגמרו בקהוונא הוספתי התעוררות פק"ק וואלחזין לקרא
נדבות ולשלוח לעת הצורך אז, וב"ה שעלתה אז תמיכה הגאונה
לפי ערך קהלתי ק'. עתה ג"כ אני רואה בלרת אחינו יושבי
ירושלם טוב"ב, והגני עולה להסכים לתקנת האב"ד דקהוונא יל"ו
ואשר עמו, להוסיף קופות בכל קהלה ק', ולמחות על מי
שבח לעשות קופה למלוה חדשה שלא החזיקו בה עד
כה מקודם לתקנה זו גם מהראוי להתחסף בכל קהלה ק' לקרא
נדבה להחזקת עניי עיר קדשנו ירושלם טוב"ב, והי' לזכרון לפני
ד' השוכן בליון וירושלם והוא יחוס על עמו ועל יושבי ליון וירושלם
ויזכנו לראות בישובה.

כנפיש העמוס בעבודה רבה. הבא עה"ח יום ב' לסדר, ושמת
בכל הטוב שנת תרמ"ז לפ"ק.

נאם נפתלי צבי יהודא ברלין מוואלאזין.

ירושלם עיה"ק חשה תתן קולה מיושביה הת"ה היושבים עה"ת
לילות כימים מחר הדחק, כי עתה כמעט אוכל נכרת

מפיהם לגמרי, ותשתכנה חצי קודש בראש כל חולות באפס מקום לדור כי כשלו כחות הכוללים, ולא יכלו להחזיק מעמד לעזר האציונים ולא נותר כזית לבית חיותם כהיום הזה, אשר ע"כ שדרו מהם... לעורר לב החצ"י לרחמים על אנשי מעמד ומושב המיוגעים ומדוכאים בדקדוקי עוני ומחסור רח"ל, ומי אכזר כי לא יעירו קול פהי הנשמע מזיון הפולח כליות וקורע הלצבות וכבר נתעוררו הגאונים הג' דקאוונא ווילנא, ותקנית קצועות שנו וקבעו בזה להטיב מעט מהרבה מלכ ההכנסה ללדקות הקצועות מרבותינו הגאונים קדמונים, להחיות לב נדכאים היושבים על אדמת הק', ודבריהם ח"ל חיוק כלל ורק כאשר בא לפני הרב מוהר"ג שיחי' ודרשני לבוא ג"כ על החתום והגלוי' הנני עונה חמן בכל כחי וברוך אשר יקים דבני' הגאונים לחמן ברכות כושלות, הגי ברכי דהבן דארעא קדישא טוב"ב, והנני גם אני, להשתדל בקיום התקנות בכל האפשרות.

באתי פה"ח בלב נשבר וגדכה, מיחל להשועת עמו ולחרו, ומילר על עניו ולחלו, המדבר בלדקה ביום ה' כ"ה השרי, להחיות לב נדכאים" לפ"ק פה"ק ראוינאוי.

נאס מרדכי גימפיל

בהו"ר העבר נתמלא בפה תקנת הגאונים שיחי' וכן נקוה לקיים להבא ככל אשר ילא מפיהם הקדושי' ולראוי' חתמתי

נאס יוסף צבי הירש הכהן חוב"ק זיטיל

דברי הגאונים הג"ל אינם לריכים חיוק, והתקנות הג"ל הנס נחונות מאד ונוגעות ממש לפקו"ג כי מלכ אחינו שס היושבים באה"ק גורא מאד, ורחוי איפא אשר בכל עיר ועיר ימלאו אנשי לב שישתדלו בקיום התקנות האלה.

הב"ד המילר בלרת עמו ומלפס לישועת ה', פה לידא
נאס יצחה יעהב ריינעם אב"ד דפ"ק לידא

ברוך ה' שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, אשר בו עומדות רגלינו בשעריך ירושלים כי לך נכספה נפשנו מפאתי מערב להשיא שלום לך ולרחות בשלום אחינו בני בריתנו איפוא הם רועים. והנה נהכבדנו מכס אלופים נכבדים, והזמנתם אותנו לבית ועדכס ועד כל הכוללים, לשאת ולתת בדבר הענינים הנכבדים הנוגעים

לישוב ארצנו הקדושה הגשמי והרוחני, ואשר ראה לבנו אותה עיר
 בזה עם הסופר, כי זאת ירושלב עיר ה' לך יאמר לה קריה
 נאמנה השואות מלאה קול המון כקול שדי, קול המונה של תורה
 בצתי ישיבות ומדרשים, ובצתי ספרים לתנוקות של בית רבן, ובצתי
 החסד שבה ראינו וספרנו ועלמו מספר מניס ושבחם, כי רבו
 בה כמו רבו בתי ת"ת, בתי חולים, בתי מחסה בתי מקלט לזקנים
 וליתומים, בתי תמחוי, בתי גמ"ח, והצרות מחברות שונות אשר כולן
 לתכלית אחת מתכוונות להשכיל אל דל ולהביא ישע אל עניים הגונים
 צדקיים נכונים הגונים אשר לא פללנו למצוא כמוהם
 בזה—ואף על עיני החלוקה פקחנו עינינו וראינו ונוכחנו לדעת כי
 רבו המלשינים להרשיע בהביאם את דבתם רעה לפני קהל ועדה
 להשפיל כבוד הרבנים הממונים שי' ולתת דופי באמונת לבם, כי
 לפי מה שנתכבדנו להכיר את הגדולים והטובים שבהם המה אנשי
 תורה, אנשי כבוד, אנשי אמונה, בעלי לב טוב, רחמיים יודעים את
 נפש העניים ונותנים נפש עליהם, והגהגתם בדרום שפע

ובחשבוני.

בן ראינו ונוכחנו כי אך בעלילה בלא עליהם לאמר:
 שונאי הישוב המה, כי לקחנו דברים עם רבים מהם ושמענו כי
 כמונו כמוהם לבסוג פשם אל ענין הישוב ע"י עבודת
 אדמה בארצנו הקדושה, וכמונו כמוהם לר להם השועלים הקטנים
 היוצאים בקן קולמוסה ובקן מגילתה לשפוך בוז על המושבות
 ויושביהן להבזיז ריחן בעיני בני חו"ל אלא שאין צידם למחות.
 חן לזאת עלינו להגיד ישרים לפני קהל ועדה, ומחלים
 חנו את פני אחינו שבגולה בכלל ואת עורכי מכ"ע לב"י בפרט לכל
 יטו חזון למספרי לה"ר אשר כל מגמתם לזרוע זרע המחלוקת
 ולחלל כבוד שמים וכבוד ירושלב, ויתנו לבם ביתר שאת לדרוש
 בשבחה של עיר קדשו ולהסב לב אחינו הנדיבים בכל מקום שהם
 להעלות את אחיהם יושבי הקדש תמיד על לבם לתמוכם ולסעדם
 בכל דבר שבקדושה, ושי' שלום על ישראל.
 אלה דברי לעירי ישראל העולים להשתחות לה' בהר הקדש
 בירושלב פעה"ק ירושלב ת"ו.

יעקב ברודא מויראשא. שלמה יהודא וקש מדענאבירג.

יחיאל מ. הלוי מיידנסקי מייעקמרינסלב. שרגא פ. יאקובזאהן ממאסקווא.

יוסף בן אהרן (דר'). הוינובין מביאליסטוק. רבי' י. דאוידוון מויראשא.

בצלאל בן מן קורליאנדסקי מהורדנא. שלמה ז. כהן ווסמאן מאוסטראה.
איוויק בן טובים מביאליסטוק.

הנני מאשר ומקיים את דברי בני לויטי הגבירים הנכבדים
החמורים באמת ולדק, ואקוה כי מעתה גם מכתבי העתים לא
יקבלו עוד דברי בלע על יושבי אה"ק, כי עדי רחיה כמונו האמינים
יותר מעדי שמיטה, ולרחי' צטה"ח יוס' ה' י"ג סיון התר"ג פה
ירושלם עה"ק.

נאם שמואל בהרב מוהר"י מאהליוצער חוב"ק ביאליסטאק.

חות דעת של הרבנים הגאונים ופרנסי הקהלות אשר נועדו בוילנא בחורף שנת תרנ"ט הי"ו.

סגולה יקרה ונחמדה החביבה על כל ישראל כמונה כללית
שקטת אומותינו תלויה בה, היא קדושת יסוד המעלה
יסודו רבותינו הגאונים זכר לדיקים וחסידים לצרכה שהחזירו את
התורה לאכסניה שלה ירובגט עה"ק אשר בה נקבלו חנשי הסגולה
לצור גדול של ת"ח יקרים העוסקים בתורה ובמלות מתוך הדחק,
והם הם חנשי המעמד שומרי חומת ירושלם שבהסתפקתם משתתפים
כל אחיהם שבגולה, ליסוד המעלה הזה קבעו רבותינו לדקה מיוחדת
ידועה בשם קופת רמבעה"ג ופסקו להלכה מוסכמת מכל גדולי ישראל
בהרבה דורות כי עניי אה"ק היושבים בה לפני ד' נקראים בזה עניי
עירך הקודמים, ושחלילה לקפח פרנסתם מהקופה הזאת ולשנותם
חלילה לדקה אחרת, וכל יחצ"י בכל ארנות פזוריהם קיימו וקבלו
עליהם את תקנות הגאונים לחובה, ואולם לדאבון לבינו הקופות
הולכות ומתדלדלות ויקרי ירושלם סובלים חרפת עב ומחסור,
באשר נמולאים חגשים המעויזים לשנות מקופת רמבעה"ג לדקה
אחרת, ויש מהם אשר יבזו יחללו את קדושת הענין רם המעלה
הזה בעיני העם, נוסף לזה נשתנה המלכ אשר בצתי הגבירים
נתמעטו הקופות מאד, וגם חלל חלה אשר ישגן לא יביחו פרי
צרכה לפי ערכם.

ע"ב בהתועדנו יחד החלטנו לחזק את מוסד הדקה העתיקה
והנשגבה אשר יסודו רבותינו ורבותינו מאז, לבלי לשנות את
הקופות לשום דקה אחרת לבלי לקפח את פרנסת הקופות ולכל
להסיג את גבולן בשום אופן, הן הננו מעתירים ומבקשים מאת פני

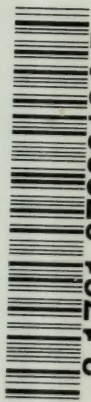
הגזירים הנכבדים בכל אהר ואתר כי ייטיבו נח להתנדב תרומת
 נדבתם שנתית לטובת הכוללות בירושלם וישתדלו לחבבה על כל מי
 אשר בשם ישראל יבונה כי הגדקה הזאת נקלטה בחכמה ובחבה
 בעלמיות האומה מאז, אל תבוז כי זקנה אמנם ירושלם הקדושה
 אשר בניה היקרים המסתופפים בחלוצותיה הם הם מרכז היבנה
 הרוחני היקר לכנסת ישראל מכל יקר.

התעוררו

נח אחינו היקרים והרחמנים, התעודדו לחזק ולחמך
 ברכים כושלות, שמרו נח מכל משמר כל ההכנסות
 השייכים לרמזעה"ג וככלל בזה התקנה "מח" ג"פ שלשה פעמים
 בשנה לכל זוג וזוג כפי שגדפס תקנות הג'אונים בזה, יהי כל אחד
 מעיר מעירו להשתדל לאסוף להוסיף ולחזק את ההכנסות ובזכות
 הגדקה הנשגבה הזאת פקוח נפשות ת"ח נענים ירחים ושלמים
 הושבים לפני ד' בעירנו הקדושה ירחם ה' את עמו וירם את קרנו
 וישיב את שבותינו ברחמים לארלנו הק' ב"ח.

נאם דוד פרידמאן חופ"ק פינסק—קארלין, נאם אליהו
 הלוי מפרווינא, נאם חיים מאיר נח מפה ווילנא, נאם יוסף
 שלופער חופ"ק סלאנים, נאם צבי הירש ראבינאוויץ
 זקאוונא, נאם חיים עיזר גראדזענסקי, נאם אליעזר
 גארדאן החוב"ק מעלן, נאם יצחק יעקב בהר"ר שמואל
 ליב ראבינאוויץ חופ"ק פעניוויצען, נאם משה דאנישעווסקי
 החוב"ק סלאבארדקע, נאם מאיר אמלעם חוב"ק סלאנט,
 נאם צבי הירש בה"ג מהרש"ל ז"ל ליפמאן מאיחומען,
 נאם שלום דובער מקלעצק, נאם ברוך אברהם בהרב ר'
 משה חובק"ק זעמיל, נאם אליעזר ראבינאוויץ ממינסק,
 נאם דובער זעלדאוויץ, נאם יעקב משה קארפס, נאם
 מיכאל ליפשיין מביאלעסטאק, נאם אברהם יצחק
 משכיל איתן מוחאסלאוויץ, נאם יצחק ליפמאן
 שערעשעווסקי חופ"ק נישווען, נאם יהונתן בהגאון ר'
 מרדכי ז"ל מווילקאוויסק, נאם שלמה הכהן אהרנסאקן
 מניעושיץ, נאם יוסף דובער שערעשעווסקי, נאם ברוך
 עפשטיין מפינסק נאם ישעיהו הלוי.

3 1761 07290194 5

Dembitzer, Hayyim Nathan
Megine 'Erets Yisra'el

BM

523

.5

C45D4

1893